

Саша
Адамовић

ЕФЕКАТ ТРАМП

АРХИВ ВОЈВОДИНЕ

АРХИВ ВОЈВОДИНЕ

БИБЛИОТЕКА
ПОСЕБНА ИЗДАЊА

Главни и одговорни уредник
Др Небојша Кузмановић

Уредник
Кристијан Обшуст

Саша Адамовић

ЕФЕКАТ ТРАМП

Архив Војводине, 2021.

Садржај

Предговор.....	11
Увод	13

ГОДИНА ПРВА

Како су нам навукли лудачку кошуљу	17
Сукоб клинтониста и трамписта урушава ЕУ	20
Шта је Гаврило Принцип најмоћнијем човеку у Белој кући?	23
Зар је Трамп мислио да ће се „вашингтонска мочвара” предати без борбе?	27
Хоће ли Трампов стратег удаљити Мила од НАТО-а?	30
Ердоган обара „холандског Трампа”	33
Ратнохушкач Мекејн гура Црну Гору у НАТО, а хуманиста Пол – не да!	35
Зашто је Црна Гора тест Трампових намера и могућности?	37
Мекејн – човек који је киднаповео спољну политику Америке	40
Жива је десница, умрла није! Бар док је Уније... ..	42
Америку тресу Трампови „земљотреси”	44
Хојт је видео Трампа само на ТВ-у	47
Обамин пион поражен, наставља се лов на Трампову главу	49
Да ли се распада западни политички поредак	51
Вучић као Тито: Балкан ће бити љубоморан на неутралну Србију	53
Терор бирократије над дипломатијом: Лавров принуђен да прича са фото-роботима	56
Сукоб Русије и Америке јер Трамп није председник већ марионета	59
Пројектили на готовс: Америка гази споразум којим је окончан Хладни рат... ..	61
Како је „Путинов пион” вратио хладни рат са Русијом	64
Шта боли Едија Раму	67
Туча „нациста” и левичара у Америци – почетак великог обрачуна	69
Трамп „заврће” буџет за Србију – шанса за скидање окова Запада	71
Агресивна војска Клинтонових: Антифа спрема велики хаос	74

Шта је сакривено 11. септембра?	77
Велики расцеп на Западу: Немачка чупа Европу из чељусту Америке	80
Ново жариште:	
Трамп газу нуклеарни споразум са Ираном – ЕУ отказује послушност	83
Хоће ли Србији дозволити да буде неутрална у случају великог рата	85
Заокрет планете: Хоће ли бити савеза Америке и Русије	87
Крах „бриселске” Европе: Нације подижу главу – две силе чекају расплет	89
Шта је ЦИА сакрила о убиству Кенедија?	92
Америка се и нацизмом бори против Русије	95
Србија тражи „њу дил” са Америком: Трампе, ти си тај – бивше нам не шаљи!	97

ГОДИНА ДРУГА

Шта се крије иза новог америчког пројекта да се Србија угура у ЕУ	103
Сад је огољено:	
Процурила истина која открива суштину америчке политике у свету	105
Шта пише у америчком документу о лошим намерама?	110
„Уједињење или смрт”: Шта намерава Црна рука Америке	113
То би био преокрет:	
Приближава ли се дан кад ће Француска шокирати Приштину	115
Стиже прва америчка понуда Србији, друга кад победи Путин	118
Ко је „ђаво” у Белој кући?	121
Коме је стало да се усред кризе на Косову повампири „питање Војводине”	124
И шта сад? Америчка представа завршена, време је да силе седну за сто	127
Како је уздрмана света крава Запада	131
Завршни ударац: Клинтонисти крећу на Балкан – против Србије и Српске	134
Неко је имао план да Русија, Србија и Српска – не постоје	137
Немачка има свог Скота: Америка на „познат” начин ударила на ЕУ елиту	141
Прича о два света – „хармонија” на Истоку, наспрам „горчине” на Западу	143
Трамп против Меркелове: Ко ће коме дубљи ров ископати?	146
Хоће ли сусрет Трампа и Путина довести до изненадног преокрета?	149
Зашто је Србија,	
од америчког савезника постала амерички непријатељ број један?	151
Нова реалност за САД: Хоће ли Трамп послушати Кисинџера	154

Ствара се нова осовина усред Европе – свакога дана биће све јача.....	159
Почело је:	
Хоће ли се битка сорошеваца и „Трамповог Дарта Вејдера” излити на улице ...	161
Стивен Бенон у Србији почетком године?	166
Прослава у Варшави – Пољаци на „излазним вратима”	167
Хоће ли Бенонова мисија уместо ЕУ створити – „Европу тврђаву”	169
Удар са Капитола: Хоће ли Трамп попустити	171
Не коче нас само елите:	
Ни грађани најјачих земаља не желе да нас виде у ЕУ	173

ГОДИНА ТРЕЋА

Америка понизила највећег вишедеценијског савезника – шта је у позадини ...	177
Копља се укрштају:	
Италија и Мађарска фокусираше европског „непријатеља број један”	180
Између редова:	
Шта је Трамп поручио Европској унији, коју није ни поменуо	183
Све ни за шта: У јеку смене поретка Србија добија непристојну понуду	186
Драматично упозорење из Берлина:	
Европској унији прети потпуна парализа	187
Петсто милиона за борбу против утицаја Русије – бачене паре	190
Спутњик сазнаје:	
ЕУ одлаже дијалог за Косово док не прође њихов „земљотрес”	192
Пуштен дух из боце: Румунији ближа Америка од Европе	195
Чиме ће Трамп пред бираче: Економија засенила спољну политику	200
Стигао нови Хојт Ји да што пре заврши посао на Балкану	203
Чешка се тресе као кад је пао комунизам:	
Власт није по вољи „ЕУ коминтерне”	205
Раскрсница: Данас ће се знати у којем правцу иде свет	207
Хоће ли амерички тенкови протутњати испред Беле куће?	209
Рађа се фирма „Сорош-Кох”! Милијардери спремају преврат у САД	212
Јеретички потез Џорџа Сороса и Чарлса Коха:	
Посмртни марш за америчку изузетност	215
Шта доноси један од „вриштећих орлова” на челу америчке војске	219
Каква је веза између трговинског рата САД и Кине и америчких ракета ...	222

Зашто Меркелова каже Западни Балкан, а мисли на – Макрона	226
Одбрана или последњи дани британске демократије	230
Може ли свет да одахне: Шта се крије иза одласка Џона Болтона	232
Кампања без преседана: Бајден неће да победи Трампа него да га елиминише	235
„Они воле рат”: Трамп против америчког војно-индустријског комплекса	237
Популисти надиру: Нови удар на политичку елиту Италије и Немачке	240
Повратак Хилари: Америка из дубине избацује адут како би вратила точак историје	244
Орбанов човек – нова шанса за Србију?	246
Може ли ратни злочинац да формира две вашингтонске „војске” – у Белој кући и у Пентагону	249
Америка се игра и са геноцидом: Шта су милиони убијених за дневнополитички поен	252
Америка пумпа војни буџет због Кине	255

ГОДИНА ЧЕТВРТА

Трампа ништа не може спречити да зарати са Ираном, ако то пожели	259
Америка у два потеза матирала Европску унију на Косову и Метохији	262
Опасна америчка претња Србији како би после „Панцира” зауставили С-400	265
Син преломио, чека се тата Трамп: Губи ли Приштина већ добијену партију	267
Неочекивани предлог из Вашингтона: Српски хибрид за поправљање односа САД и Русије	270
Трамп и Бил Гејтс на бојном пољу: Битка до истребљења усред вируса корона	274
Бира ли Кина председника Америке уз помоћ дубоке државе или је тај сценарио јак Трампов адут	276
Костури из Обаминог ормара излазе на видело	279
Долази „Трампов лојалиста”: Предводиће америчке обавештајце у новој великој чистки	282
Зашто Америци прети повратак на Дивљи запад?	284
Обамина „државна издаја” – Трампов контраудар на противкандидата „дубоке државе”	288

Важан гост за судбину Косова: Каква идеја стиже из Беле куће у Београд	290
Својим предлогом амерички председник још више подгрејао „трампофобију” . . .	292
Америка се реваншира Европи на Косову	
– „спектакуларан резултат” ће брзо одјекнути	294
Трампова освета Европи	297
Честитка Израела:	
Одушевљење у Приштини, тамна сенка на пријатељство са Србијом	300
Неочекивани заплет у Америци: Трамп силази „у подрум” – код Бајдена	303
Трампов најхрабрији потез:	
Зашто је ушао у отворени сукоб са својим обавештајним службама?	305
„Обрачун на даљину”: Шта је донела друга рунда меча Трамп–Бајден	309
„Нема те војне машинерије која може да победи у војном сукобу са Русијом”	311
Драма у Пенсилванији: Трамп „стопиран” на корак од победе	314
Потрес у Пентагону: Трамп чисти нелојалне и после избора	316
Тајни пројекти ЦИА: „Хаос”, „Менхетн”, „Гладио”	
– Дрогирање градова, испирање мозга, рушење власти	318
Да ли ће Бајдену бити лакше да влада Америком него Трампу	321
Бриселски ветар у леђа мађарској опозицији за рушење Орбана	324

ЕПИЛОГ

Оно што је у Тбилисију „празник демократије” у Вашингтону је „тероризам” . . .	329
Амерички гулаг: Нови макартизам и коначни обрачун с Доналдом Трампом . . .	331
Освета од првог дана: Бајден поништава наслеђе Доналда Трампа	336
Уколико подрже импичмент, републиканци ће себи пуцати у ногу	339
Завршни чин:	
Опомена свима који баце рукавицу у лице „вашингтонској мочвари”	342

ПРЕДГОВОР

АДАМОВИЋ, СВЕДОК ПОКУШАЈА КОНЗЕРВАТИВНЕ РЕВОЛУЦИЈЕ

У познатом комаду Душка Ковачевића *Професионалац*, постоји сјајно место када Лука Лабан извади из торбе томове транскрипта прислушкиханних Тејиних разговора и каже му „Ово су твоја сабрана дела”. Срби су углавном остали усмен народ који по кафанама, домовима и другим неформалним местима просипа мноштво духовитости, виспренности, дубоких увида, народних мудрости итд., а што нажалост никада не стигне до писане форме и забелешке. Макар и службене...

Саша Адамовић је, иако пасионирани читач, себе увек доживљавао много више као човека живе, усмене речи него текста. На примедбе да не пише довољно, увек је одговарао да се нада да негде постоје добри вредни људи попут Луке Лабана који ће једног дана и њега обрадовати прикупљеним томовима.

У међувремену Саша је развио врло снажну аналитичарску делатност, гостујући у великом броју домаћих медија. Тако је та његова усмена делатност остварила први вид трајности јер се највећи део тога данас снима и трајно смешта на јутјуб канал. Но, захваљујући систему рада руске агенције Спутњик са којом је Адамовић често сарађивао у протеклих неколико година, готово сви интервјуи или изјаве које је њима давао завршили су и у писаном облику. Тако је и настао овај материјал који Адамовић нуди читаоцу.

На занимљив начин, Адамовићева новија каријера јавног делатника и коментатора политичких дешавања, поклопила се са Трамповим избором и мандатом. Протекле четири године биле су врло занимљив период и у америчкој унутрашњој и спољној политици. Адамовић је један од првих људи на нашим просторима који је препознао потенцијал Трамповог заокрета и неко ко је врло детаљно пратио Трампове покушаје, успехе и неуспехе. На неки начин овај материјал представља веома вредну хронологију Трамповог периода, и председничких избора 2020. године, завршавајући се Бајденовим устоличењем и почетком једног периода бруталне освете клинтониста према трамповцима унутар САД. И први потези Бајдена и Камале Харис показују повратак на радикални интервенционизам и идеолошки вођену спољну политику која може довести само до ових сукоба и нестабилности широм света. Отуд је Адамовић не само тумачио ове две сукобљене визије у Америци, већ и врло јасно објашњавао да се не ради

о два тек некаква модела, већ о питању избора између глобалне стабилности и нестабилности.

Иако јасно наклоњен Трампу, Адамовић међутим врло детаљно бележи и његове пропусте, пуштање низ воду блиских сарадника, погрешне изборе кадрова попут Рекса Тилерсона, неуспехе да овлада Стејт департаментом или другим институцијама, што му се на крају обило о главу.

Трампова Америка није наравно једини предмет Адамовићевих интервенција. Он покушава да ухвати генералну промену парадигме која нас од униполарног води ка мултиполарном свету у коме Кина, Русија, и неке регионалне силе успевају да изазову Запад и да му се на одређеним пољима успешно супротставе. У фокусу његових интересовања је и источна Европа, која се преко Орбана, Качињског, Бабиша и других у идеолошком и вредносном смислу све више еманципује од ЕУ притисака, градећи сопствене моделе политике, економије и идентитета. Питање муслиманске имиграције било је само један иако не мали повод да се ове све веће разлике апострофирају и примене у правном и институционалном смислу. Брегзит, који се такође дешавао у назначеном периоду, постаје још један важан подстицај за подривање моћи Брисела и његових институција. Криза са короном показала је како се брзо тај систем распао и како је свака држава за себе кренула да решава проблеме и да јури вакцине на глобалном тржишту. Земље региона које су се поуздале у ЕУ прошле су веома лоше и до данас су добиле веома мали број вакцина.

Но овај тренд побуне захватио је, посебно после 2015, и земље западне Европе. Са Штрахеом, Салвинијем, АФД-ом, Вилдерсом и партијом Марин Ле Пен, подигао се у једном тренутку талас веома озбиљних радикалних изазивача мејнстрима. Адамовић је својим коментарима пропратио и ове процесе тако да читалац може да пропрати развој и овог процеса. Укратко, Саша Адамовић је својим проницљивим оком историчара умео да ухвати важне процесе, да их стави у контекст укупне политичке историје, да предвиди одређене догађаје, али и да брани одређени, конзервативни систем вредности у који верује и да се за њега и његове промотере заложу и у јавној сфери.

Овај материјал, сакупљен на једном месту, даје врло леп преглед друге половине протекле деценије, сведочи о неким успелим предвиђањима, поштено приказује и нека погрешна, али у сваком тренутку нуди квалитетну анализу процеса који ће свакако остати на датом терену, без обзира на амплитудно кретање догађаја. Време ће показати да ли је период Трампа, успона радикалне деснице у Европи и Брегзита, био једна краткотрајна аберација у незаустављивом путу декаденције западног човека, или прва епизода у побуни и ревитализацији.

Књигу свакако вреди имати и подсећати се одређених епизода о којима је аутор сведочио, а посебан квалитет је његова визура и историјска контекстуализација.

Др Миша Ђурковић

20. април 2021.

УВОД

Победа Доналда Трампа на председничким изборима 2016. године и његов четворогодишњи мандат не представљају само планетарну сензацију кратког трајања већ нову политичку стварност – чињеница је да, захваљујући многим факторима, пре и после Трампа свет није исти.

Један од најконтроверзнијих политичара данашњице од првог до последњег дана у Белој кући био је ултимативни предмет интересовања аналитичара, политиколога, новинара и јавности уопште, како америчке тако и светске.

Србија у томе није изузетак, напротив, оно што се догађа у Америци драматично се одражава на Балкан и нарочито на нашу земљу. Одласком са власти изашао је из фокуса медија и дневнополитичких догађаја, али чини се да ћемо прави значај Трампове четири године схватати тек у периоду који је пред нама.

Ова књига представља мали прилог тој мисији. Текстови сабрани у њој треба да помогну не само да се боље разуме како и зашто је Трамп дошао на власт, какве је одлуке доносио, које је борбе водио и зашто је морао да буде поражен, већ и да се његово наслеђе у будућности употреби за даље промишљање и оснаживање опција на конзервативној страни политичког спектра.

Имао сам велико задовољство и част да све четири године Трамповог мандата пратим и анализирам за српску редакцију руске медијске куће Спутњик. Захваљујући тој прилици настала је ова књига.

Желим да захвалим својим саговорницима, еминентним стручњацима за спољну политику, који ову збирку текстова чине потпунијом и релевантнијом. На бројне теме заједно са мном говорили су Слободан Рељић, Александар Митић, Љиљана Смајловић, Дмитриј Дробницки, Владимир Божовић, Александар Раковић, Зоран Миливојевић, Милан Крстић, Момчило Пантелић, Александар Павић, Владислав Јовановић, Дмитриј Михеев, Владимир Козин, Борис Рожин, Дмитриј Журављов, Сергеј Судаков, Драгомир Анђелковић, Јован Џон Боснић, Александар Камкин, Слободан Јанковић, Јуриј Рогуљов, Сениша Љепојевић, Предраг Рајић, Никола Врзић, Срђа Трифковић, Обрад Кесић, Дејан Микавица, Мирослав Стојановић, Милорад Денда, Виктор Баранец, Бојан Билбија, Јелена Вукоичић, Јелена Стевановић, Милан Мишић, Стевица Деђански, Митар Ковач, Драган Миленковић, Борис Над, Алексеј Маслов, Милан Игрутиновић, Александар Гајић, Радојка Николић, Мајкл Фројнд, Марко Танасковић и Бранко Павловић.

Највећу захвалност дугујем медијској кући Спутњик Србија, пре свега главној уредници, госпођи Љубинки Милинчић, и новинарима са којима смо моји саговорници и ја анализирали америчку политику током Трамповог првог и вероватно последњег мандата у Белој кући.

Инспиративна питања постављали су Никола Врзић, Тимур Блохин, Сандра Черин, Милош Ђурчин, Бранкица Ристић, Јована Вукотић, Никола Јоксимовић, Мира Канкараш Тркља, Тања Трикић, Наташа Милосављевић, Владимир Судар, Јелена Вучићевић, Бојана Стојадиновић, Стефан Ђурић и Ненад Зорић.

Верујем да се прича о (америчком) конзервативизму овде не завршава и да ћемо у времену које долази моћи да детектујемо оно што, у новој светској политичкој стварности коју живимо сада, називам – ефекат Трамп.

Саша Адамовић

ГОДИНА ПРВА

Како су нам навукли лудачку кошуљу

„Политичку елиту у Србији углавном чине научени марксисти и приучени либерали, који се 2017. године заклињу у европски пут Србије, што је горе од одласка у четнике 1946. године”, каже социолог Слободан Рељић.

Један од најчешћих аргумената који се користи у обрачунима са политичким противницима у Србији је тај да нас друга страна својим чињењем враћа у деведесете године прошлог века, запамћене по рату, страдањима и санкцијама.

Осим што је аргумент повратка у деведесете радо и често коришћен у критици политичке праксе других страна, у последње време све чешће се потеже и у идеолошким дискусијама као спочитавање неистомишљеницима да не схватају значај пада Берлинског зида.

Међутим, као што политичка елита из деведесетих није схватила последице пада Берлинског зида, стиче се утисак да ни данашња, укључујући и онај део који је тада схватио шта је тај догађај значио, не разуме последице „брегзита” и победе Доналда Трампа на америчким председничким изборима.

20. век – век промашаја

Историчар Саша Адамовић из Центра за конзервативне студије каже за Спутњик да српска политичка елита током читавог 20. века, од 1903. године, није била на висини задатка, па тако ни деведесетих кад није схватила шта значи пад Берлинског зида.

„Интересантно је да је после промена које су се десиле 2000. године можда само на први поглед изгледало да је српска политичка елита, на неки начин, ухватила прикључак са глобалним политичким променама, али то није потпуно тачно. Имам утисак да нам је после 5. октобра Запад навукао неку врсту лудачке кошуље и да све ове године ми живимо и као народ и као држава у тој лудачкој кошуљи. С времена на време нам мало или попуштају или затежу ту лудачку кошуљу у којој живимо”, каже Адамовић.

Он објашњава да је 2000. године дошло и до смене власти у САД и да је неоконзервативна администрација Џорџа Буша Млађег сменила по злу познату Клинтонovu администрацију, док смо ми после 5. октобра имали на власти режим коме је идеолошки била много ближе Клинтонова него Бушова администрација.

„Ми смо провели првих осам година 21. века са нашом тадашњом клин-тоновском елитом, која нам је наметнута после 5. октобра и која је наставила да се понаша као да су у Белој кући и даље Бил Клинтон и његова прва дама Хилари”, каже Адамовић.

Научени марксисти – приучени либерали

Социолог др Слободан Рељић, бивши главни и одговорни уредник НИИ-а, каже да српска политичка елита ни деведесетих ни данас није схватала последице глобалних потреса, али додаје да је битна разлика у томе што је положај Срба крајем прошлог века био битно другачији.

Према његовим речима, у то време народ је имао велики утицај на елиту и под тим притиском је оно што зовемо политичком елитом покушало да заштити српски народ који је остао да живи у бившим југословенским републикама. Без обзира на недораслост тадашње политичке елите и све што нас је снашло деведесетих, Србија је тада стекла капитал зато што смо били „једини побуњеници против оног што се данас распада на наше очи, против неолибералног концепта”.

Због свега тога, према Рељићу, притисак Запада на политичку елиту у Србији после 2000. године несразмерно је већи у односу на елите сличних држава. Кад је реч о оном делу не само политичке елите, који је деведесетих схватио последице пада Берлинског зида, а данас, после „брегзита” и победе Трампа, инсистира на политици „ЕУ нема алтернативу”, Рељић каже да је реч о „наученим марксистима и приученим либералима”.

„Гро тих људи је одгајан у НВО сектору који је формиран споља да би се мењала свест српског народа. Пошто имате медије који су апсолутно вестернизовани и под контролом су страних представника који живе по амбасадама на Дедињу или су под контролом власти која такође дели исте интересе, онда у такве медије углавном стају мисли те врсте елите коју овде колоквијално зовемо ’Друга Србија’, тако да имамо неки привид, а само пет одсто становништва је заинтересовано за те пројекте који код нас егзистира у јавној сфери”, каже Рељић.

’46. у четнике

Он објашњава да због тога имамо одвојену јавност од народа, а да често чак ни институције немају везе са народом, тако да смо у прошлом сазиву Скупштине имали 250 посланика који су за улазак Србије у ЕУ, док је, према анкетама, 85 одсто становништва између ЕУ и Русије бирало Русију.

Рељић подсећа и на један глобални проблем да ми присуствујемо одумирању две велике идеологије: социјалистичке, која је умрла у Москви 1989. године, а да данас присуствујемо сумраку либерализма.

„Наша елита има једно компликовано двојство. Прво, сви су образовани у том марксистичком духу а онда су сви морали да пређу на неку врсту паралиберализма. Ви кад данас слушате већину наших либерала, они не знају да вам наведу два класика либерализма и немају никакву представу о томе. То се све своди на неколико научених елемената из Вашингтонског консензуса – слободно тржиште, права грађана... али је проблем са либерализмом што се показао неспособним да те своје идеје материјализује”, додаје Рељић.

Наша елита која прво не зна шта је либерализам, а сад мора да схвати да то више не постоји, суочена је са великим хаосом који ће релативно дуго да траје. У таквом хаосу, могуће је да имамо елиту која се заклиње у пут Србије у ЕУ 2017. године, а то је, према Рељићу, „горе од одласка у четнике 1946. године”.

Какви су нам савезници, непријатељи нам нису потребни

Према Адамовићу, највећи проблем је то што је током целог 20. века, а ништа се није променило ни данас, српска политичка елита, пре свега, била везана за англосаксонске или атлантске центре моћи, односно за оно што се код нас често називало традиционалним савезницима, а то се показало као погубно.

„Са друге стране, наша политичка елита као да је више водила рачуна о интересима неких других држава и великих сила, без обзира на то да ли су нам они били савезници или нису, него о интересима сопствене државе и сопственог народа. Углавном, кроз цео 20. век, а и данас, ми имамо заправо једну атлантску елиту на власти која је била несрећно везана за англосаксонске кругове моћи и то смо платили најскупљом ценом”, каже Адамовић.

Задатак који стоји пред српском елитом је, према Адамовићу, „да покуша да стргне наметнуту лудачку кошуљу и да преуземо ствар у своје руке”. Предстојећи председнички и евентуални парламентарни избори су идеална прилика за уклапање у онај низ догађаја који су се десили прошле године („брегзит” и победа Трампа), закључио је Адамовић.

Сукоб клинтониста и трамписта урушава ЕУ

Трамп је довео у питање читав поредак који се предуго градио, па су се европске пост-модерне клинтоновске елите са правом нашле угрожене. Поједини ЕУ лидери нису свесни реалности, којом су уцењивали друге. За Србију, коначно, колатерална корист.

Један избор је, чини се, променио све. И тек ће променити. Пошто је навика служавка која се коначно удаје за господара, сви који су били против тог избора не желе да прихвате промене.

Кад реалност заболи

Једнако као што дубоко укорењене клинтонистичке администрације у Сједињеним Државама невољно прихватају вољу народа, не верују својим очима и свакодневно се надају да ће Доналд Трамп изаћи пред новинаре и рећи: „Ма, само сам се шалио, ево вам опет држава”, тако и доста европских лидера размишља.

Тачније, мисли и нада се, не желећи да прихвати ону превише пута поновљену фразу о реалности којом су уцењивали друге.

Европска унија је и пре тог избора, како за Спутњик подсећа Александар Митић, председник Центра за стратешке алтернативе, била подељена и око питања Косова, мигрантске кризе, на оне који подржавају Меркелину и на оне који подржавају Орбанову политику, према питању санкција против Русије, на јастребове попут Пољске и балтичких земаља и оне који се залажу за укидање санкција попут Мађарске и Грчке.

Наравно, додаје Митић, поделе су сад додатно појачане новом Трамповом одлуком о забрани уласка у САД. Тако видимо оне који су оштро критиковали Трампа, попут Меркелове, Франсоа Оланда и Доналда Туска, оне који су имали блаже критике, попут Лондона и Рима, и чак оних који су јасно подржали Трампа, попут Орбана и Земана.

„Логично је да су Трампа подржале и евроскептичне партије које су за снажнију контролу мигрантске политике. У неку руку Трампова одлука

даје ветар у леђа евроскептичним партијама које иду на изборе ове године. Вилдерсу у Холандији, Ле Пеновој у Француској, као и Алтернативи за Немачку”, истиче Митић.

Добри, стари 19. век

Сједињене Државе су се избором Доналда Трампа, како за Спутњик каже историчар и члан Центра за конзервативне студије Саша Адамовић, вратиле – не у лошем смислу те речи – у 19. век.

Заправо, прецизира Адамовић, цео свет се вратио поново у 19. век, у такозвану игру великих сила која је била карактеристична за тај период, док само још ЕУ живи у некаквом постмодерном лево либералном рају и још се није прилагодила новом поретку који се рађа.

„Доналд Трамп је својом победом довео у питање читав поредак који се градио дуг период. Сад су се све европске, постмодерне клинтоновске елите, нашле угрожене и то су се нашле угрожене са пуним правом”, тврди Адамовић.

Неки од оних који воде ЕУ су, подвлачи он, заправо у својим земљама изгубили сваки легитимитет јер су њихове политичке опције доживеле дебакл.

„Илустративно је то да не само што је Доналд Туск и Америку, поред Русије и ДАЕШ-а, навео као једног од непријатеља ЕУ, већ је и госпођа Могерини у интервјуу за ’Волстрит џурнал’ понудила савез Русији како би ЕУ и Русија заједно наступиле против Трампа. То је било толико неозбиљно да је било логично да је добила одговор из Русије какав је добила”, категоричан је Адамовић.

Кад у Србији сване европски 6. октобар

Таква дешавања и преливања подела из Америке на ЕУ, према мишљењу Александра Митића, могу имати доста озбиљне последице за ЕУ.

„Туск говори о томе да су Русија, Кина и САД претња за Европу. Питање је онда са ким ће ЕУ уопште да сарађује? У неку руку Туск гура ЕУ у самоизолацију”, констатује Митић. Напросто, истиче он, ради се о политичарима који не увиђају или не желе да прихвате да се свет променио и да присуствујемо стварању мултиполарног света.

Очито је, сматра и Саша Адамовић, да ће европске клинтоновске елите морати сад нешто да предузму с обзиром на то да је 2017. и те како важна за опстанак ЕУ какву данас познајемо.

ЕУ очекују заиста важни избори у Француској, Холандији, Немачкој, и Адамовић сугерише да би, с обзиром на то на расположење грађана ЕУ, клинтоновске елите на тим изборима могле да изгубе неколико значајних упоришта.

Изгледа да криза у свету и ЕУ овога пута стварно може бити шанса за Србију.

Позитивна последица за Србију је то што би то требало да Београду буде доказ да заиста нема апсолутно никакве потребе да се жури са отварањем Поглавља 31. о заједничкој спољној и безбедносној политици.

Можда је још рано говорити како ће се све ово конкретно одразити на Србију, сматра Саша Адамовић, али додаје да после дужег периода, можда чак још од 5. октобра 2000, може да се види неко светло на крају тунела.

Србија, прецизира, може искористити промене у досадашњем светском поретку да би побољшала, и то значајно, свој спољнополитички положај и на тај начин ојачала и постала једна од заправо најважнијих држава на Балкану.

Шта је Гаврило Принцип најмоћнијем човеку у Белој кући?

Српска јавност, темељно испровинцијализована текућим процесом своје ЕУропеизације, посветила је недопустиво мало пажње човеку чије се име већ данима налази у центру интересовања западне јавности на обема странама Атлантика.

О Стивену Бенону, главном стратегу Доналда Трампа, ових дана са изразитом забринутошћу пишу либерални медији главног тока попут „Њујорк тајмса”, „Вашингтон поста”, немачког „Шпигла”, британског „Гардијана” који оцењује да је реч о „најопаснијем човеку у Америци”...

Ко је овај човек, који за себе каже да је „лењиниста” који жели све да сруши и да уништи данашњи естаблишмент? Ово питање је, иначе, утолико оправданије ако је тачна „Шпиглова” констатација да „они који желе да разумеју с чиме се свет данас суочава, треба да знају како Стивен Бенон размишља”.

О Стивену Бенону, размерама његовог утицаја и његовим идејама, у „Новом Спутњик поретку” говорили су Љиљана Смајловић, председница Удружења новинара Србије, и историчар Саша Адамовић.

„Када бих могао да доделим награду за најистакнутијег конзервативца године, мој глас не би отишао ни Најделу Фаражу, ни Борису Џонсону, чак ни Доналду Трампу, већ управо Стивену Бенону”, каже Саша Адамовић, објашњавајући да о њему „либерални медији пишу у изразито негативном контексту”, али да је „он човек са богатим животним искуством, могло би се рећи да има типичну америчку биографију”. „Био је официр у америчкој војсци, бавио се инвестиционим банкарством у ’Голдман Саксу’, радио у филмској индустрији продуцирајући важне документарне филмове попут ’Нулта генерације’ – тада су га и назвали ’Ленијем Рифеншталом (конзервативног) Покрета чајанка’ – а широј јавности постао је познат пре неколико година, када је, после смрти Ендрјуа Брајтбарта, преузео интернет-портал ’Брајтбарт’ и од њега направио најутицајније конзервативно гласило у САД, можда и у свету”.

На мање од пола године уочи председничких избора, подсећа „Спутњиков” саговорник, Стивен Бенон преузео је помало посусталу кампању Доналда Трампа: „У тих неколико месеци наметнуо је заиста важне теме којима су се обратили милионима тзв. ’заборављених људи’ у Америци, жртвама либералних економских политика, успели су да их мотивишу да изађу на изборе и да, на опште изненађење, као што је Бенон и предвидео, уведу Доналда Трампа у Белу кућу”.

„Веза између Бенона и Трампа није само оперативно-политичка, чини се да међу њима постоји и дубља, идеолошка веза. Бенон и људи попут њега охрабрили су Трампа да одбаци начин размишљања вођства Републиканске партије”, указује Љиљана Смајловић и напомиње: „Бенону, који је иначе скромног порекла, његово независно стечено богатство омогућило је да ради тачно оно што жели, на свој начин. Бенон нема никакву залеђину, он не говори у име неког система, њега не гура ниједна странка, и то је кључ за његово разумевање”.

„Председник Бенон”, стоји у наслову коментара уредничког колегијума „Њујорк тајмса”, додуше, уз знак питања на крају. „Гардијан” констатује: „Бенон није председников слуга. Председник је његова алатка”. Сам Бенон је у летошњем интервјуу „Венити феру” рекао: „Трамп је наше оруђе. Не знам да ли он то заиста схвата или не”. Колики је заиста Бенонов утицај на Трампа?

Према ономе што можемо да видимо, како Трамп ради и шта говори, Бенонов утицај јесте велик, сматра Адамовић и наводи да је то уочљиво још од саме кампање, „када је његова реторика попримила један класни облик, уместо отрцаних либералних мантри које су користили и Хилари Клинтон и Трампови републикански противкандидати”. „Бенон је уздрмао поредак какав је изграђен у председничким мандатима Била Клинтона, Џорџа Буша Млађег и Барака Обаме, који Србима није био наклоњен”.

Доналд Трамп је Бенона поставио и у најужи, стални састав Националног савета за безбедност; формацијски је он сада изнад начелника Генералштаба америчке војске и шефа њихове обавештајне заједнице. Амерички медији истичу да је то потез без преседана: Бушов еквивалент Бенону, Карл Ров, уопште није присуствовао седницама Националног савета за безбедност, Обамина Дејвид Акселрод то је чинио тек повремено.

„Бенон је тренутно веома важан, ово је можда и тренутак његове највеће моћи”, коментарише Љиљана Смајловић. „Демократе то знају, и он им је главна мета... Имам утисак да су медији наклоњени Демократској партији одлучили да изолују Стивена Бенона и да од њега начине мету. У току је велика, жестока демонизација Стивена Бенона, а можда се и тим тврдњама, да Бенон има толиког утицаја на доношење одлука, гађа у Трампову сујету...”

Бенон је себе, не тако давно, описао као „лењинисту” који ће да раз-

бије читав данашњи естаблишмент. „Та изјава уопште није без смисла, она представља једну интелектуалну игру коју су новинари схватили буквално”, објашњава Саша Адамовић. „Ствар је у томе што он себе доживљава као антиестаблишментског човека, његова 'Брајтбартова' платформа отворено заговара деструкцију медијског и политичког естаблишмента, и сасвим је нормално што он себе, с дозом хумора али и истине, назива лењинистом”.

„Код Бенона је страшно привлачно то што он поштено каже да жели да уништи статус кво, да једнако мрзи и Демократску и Републиканску партију“, оцењује Љиљана Смајловић. „Доналд Трамп је прагматичан човек, али Стивен Бенон има јасну политичку филозофију“.

У чему се све састоји та Бенонова политичка филозофија? Понајвише пажње у медијима – а либерални медији оптужују га да је бели супрематиста који прижељкује сукоб цивилизација – посвећено је његовим поређењима екстремног исламизма с нацизмом и оценама да је рат дехристијанизованог Запада с исламом већ у току, али Бенонова размишљања много су комплекснија. А једно од најважнијих јесте његова оштра критика данашњег (неолибералног) капитализма, који је опљачкао средњу класу. Потребан је, каже Бенон, капитализам који ће радити у корист свих, а не само у корист малобројне елите, „партије Давоса”, како је назива...

„Бенон себе назива економским националистом, и у томе можемо да пронађемо много онога што Трамп тренутно ради. Бенон је рекао да је глобализација створила средњу класу у Азији, а нашу средњу класу је осиромашила”, указује Љиљана Смајловић.

Други јако важан стуб Бенонових погледа на свет јесте амерички национализам, али и инсистирање на јудео-хришћанским вредностима насупрот секуларизацији западних друштава, на традиционалним вредностима насупрот апстрактним вредностима попут људских права, нагласак на националном суверенизму уместо глобализма, у том смислу речи уважавања за Владимира Путина и подршка европским десничарским, односно анти-системским странкама које прете још актуелном поретку Европске уније...

„Све су ово идеје једног озбиљног конзервативца... Он зна да су хришћанске вредности и направиле западну цивилизацију”, коментарише Саша Адамовић.

Љиљана Смајловић: „Бенонова главна драж лежи у томе што јавни дискурс он ослобађа тих стега политичке коректности... Дobar део политичких расправа у Америци одлазио је на разматрање да ли трансродним особама треба дозволити да иду у један или у други ве-це, и могу само да замислим како су те расправе изгледале људима који су остали без посла и којима се нико није бавио...”

Ипак, може ли се на Стивена Бенона гледати и као на особу која би могла да буде опасна по мир у свету, као што тврде њему ненаклоњени медији, позивајући се на његове негативне ставове према Ирану и раније оцене да су рат на Блиском истоку и оружани сукоб Америке са Кином неминовни у наредних пет до десет година?

„Не мислим да ће он бити опасан, он је само изнео мишљење о томе шта би могло да се догоди”, каже Саша Адамовић. „Уосталом, док је Барак Обама био на власти, према извештајима медија, ми смо били на корак од Трећег светског рата у Јужном кинеском мору, па томе нико није придавао значај какав се сада придаје једној изјави Стивена Бенона. Он је амерички националиста, патриота, који као и Трамп сматра да је Америка велика сила која има своје интересе и треба да их штити... Свет се вратио у 19. век. Ми поново имамо игру великих сила, које штите и боре се за своје интересе. Имамо конзервативну Русију, имамо сад и конзервативни Вашингтон, ту је и прилично конзервативна Кина, и само још Европска унија спава у том либералном рају краја историје и тријумфа либералне идеологије и из њега не може да се тргне, што је иначе и спречава да се конституише као велика сила”.

Како ће, ако ће уопште, Стивен Бенон у Белој кући, с моћи коју тамо има, утицати на формулисање америчке политике према Србији? То је питање (барем засад) утолико веће што се Бенон о нашим просторима и невољама није директно изјашњавао у јавности. Ипак, закључује Љиљана Смајловић, ограђујући се оценом да политика нове Беле куће можда и неће бити толико другачија колико јесте другачија њена експликација, Бенонов „Брајтбарт” је, посредством Гаврила Принципа, исказао извесне симпатије и за *наш случај*: „На ’Брајтбарту’ се о Гаврилу Принципу пише као о симболу. Када ви идете да рушите постојећи систем, као што то чини Бенон, онда је Гаврило Принцип симпатичан као симбол”.

Зар је Трамп мислио да ће се „вашингтонска мочвара” предати без борбе?

Трамп се суочава са оном структуром моћи коју је на изборима победио и која сада пружа велики отпор било каквој промени утврђене политике у протеклих четврт века.

Није прошло ни месец дана од како је Доналд Трамп на челу САД, а већ му се не могу побројати „клипови у точковима” од стране политичких неистомишљеника. Од чињенице да високи функционери Републиканске странке кандидата сопствене партије данас оцењују као нефункционалног председника, преко одлуке америчког Апелационог суда да одбаци Трампову забрану грађанима седам муслиманских земаља улазак у САД, до најновијег „хладног туша” за новог америчког лидера – сазнања да су поједини амерички обавештајци крили од председника поверљиве обавештајне податке, наводно у страху да ће они „процурити у медије”.

Под притиском јавности, неки Трампови најближи сарадници подносе оставке или повлаче своје номинације, попут саветника за националну безбедност Мајкла Флина и Трамповог кандидата за министра рада Ендруа Паздера. Наравно, не треба заборавити ни однос мејнстрим медија према новом шефу Беле куће, који се није променио у односу на период када је он трчао председничку трку.

Може ли Трамп у оваквим околностима уопште нормално обављати председничку функцију? Саша Адамовић из Центра за конзервативне студије, историчар и познавалац америчких прилика, за Спутњик каже да је очито да непријатељи актуелне администрације све чине да „парализу” Белу кућу.

„Притисак на Доналда Трампа буквално не престаје од избора. Било га је и у транзиционом периоду, а наставља се и након инаугурације. Нема примирја ни од стране либералних медија, а Трамп се суочава са оном структуром моћи коју је на изборима победио и која сада пружа велики отпор било каквој промени утврђене политике која се водила у протеклих четврт века. Да је та такозвана ’дубока држава’ и те како јака и утицајна показује и случај

генерала Флина, који је морао да поднесе оставку”, каже Адамовић. Сличног става је и Дмитриј Дробницки, независни аналитичар и стручњак за САД, који за Спутњик каже да је Трамп био веома необичан кандидат, а сада је постао веома необичан председник.

„Иако је Трамп формално кандидат из редова републиканаца, он је спреман да спроводи само део њихове политике која се тиче унутрашњих питања. Упркос томе, он и даље има одређену подршку републиканаца који сматрају да би потпуно одустајање од Трампа за њих била врста политичког самоубиства, јер никада више неће имати толико власти у рукама. Али за већину политичара он и даље није ’њихов човек’ и мало ко у Конгресу дели његове ставове. Трамп ће сада или изгубити битку, или ће променити цео амерички систем и прилагодити га својим ставовима. Наравно, систем ће се противити овој другој опцији, а знамо да има моћне адуте попут специјалних служби које нису на страни Трампа”, објашњава Дробницки.

Како каже, или ће Трамп победити систем, или ће систем победити њега.

„Систем који је изгубио на изборима сада уз помоћ такозване ’дубоке државе’ даје све од себе како би ометао Трампа. Оставку његовог саветника Флина треба сагледавати управо у овом контексту. Они који су ’припремали’ Флинову оставку прекршили су законе САД. Како се другачије може назвати крађа поверљивих података о преговорима? Сада су на мети и други његови саветници. Мислим да Трамп има одређени план, у супротном, постаће марионета естаблишмента”, напомиње Дробницки.

Саша Адамовић сматра да су питања спољне политике администрације Доналда Трампа, која подразумевају промену политике према Русији, можда до сада и најважнија. Како каже, ту постоји уједињени отпор неоконзервативаца и бивших структура моћи које желе да задрже стару, агресивну политику према Русији, и покушавају да спрече промену политике Вашингтона према Москви. Приметно је, додаје он, да када је реч о Трамповој спољној политици према Израелу или Кини, он не наилази на тако велики отпор као када је реч о његовој намери да побољша односе са Русијом.

„Стејт департмент је бастион оне старе политике САД која се водила према Русији и та промена не може да дође брзо. Очито је да Трампу треба још времена да би могао да спроведе све оно што намерава у спољној политици. Ту ће вероватно и даље имати највећих проблема јер видимо да либерални медији не желе да се ствар око Русије заврши само на генералу Флину, већ желе да остваре притисак на Трампа. Могуће да ће и сам Трамп и његова администрација покушати да амортизују све те притиске тако што ће направити корак назад, да би касније направили два корака напред и ја у том контексту и тумачим нове изјаве према Русији које долазе од стране људи из нове америчке администрације”, објашњава Адамовић.

Трампове изјаве о Криму за Спутњик је прокоментарисао и Дмитри Дробницки.

„Они који су сматрали да ће Трамп одмах након доласка на власт признати Крим као део Русије и натерати све остале чланице НАТО-а да учине исто, очигледно живе у неком паралелном свету. Трамп је ипак председник САД, а не руски агент, како покушавају да прикажу Си-Ен-Ен и слични извори”, поручује Дробницки.

За Трампа је, истиче Дробницки, победа на изборима била само почетак борбе, у којој он није усамљен.

„Трамп има истомишљенике. Поменуо бих само три најистакнутије личности из редова представника 'другачије Америке' – Стива Бенона, човека задуженог за Трампову стратегију, Стивена Милера, аутора концепције 'Америка пре свега' и његовог зета Цареда Кушнера, који је заједно са Мајклом Флином разрадио за Трампа алтернативну блискоисточну стратегију. Осим тога, на Трамповој страни су синдикати полицајаца, војна лица, па су и бирачи доследно уз њега. Исход битке је немогуће предвидети. Трамп је једном рекао да планира да исуши 'вашингтонску мочвару', али да ли је он стварно мислио да ће се мочвара предати без борбе?”, категоричан је Дробницки.

Хоће ли Трампов стратег удаљити Мила од НАТО-а?

Писмо Мандића и Кнежевића Стиву Бенону је акција лобирања да се спречи најављени улазак Црне Горе у Алијансу. И угледни амерички аналитичари су указивали да због величине Црне Горе и њеног војног, економског, политичког и сваког другог потенцијала, НАТО суштински не би ништа добио, сем што би на Балкану квариио односе са Русијом.

Главна намера писма које су Андрија Мандић и Милан Кнежевић упутили Стиву Бенону, главном стратегу америчког председника Доналда Трампа, јесте указивање на драстичне фалсификате које су Хојт Брајан Ји и Мајкл Карпентер представили спољнополитичком комитету САД везано за пријем Црне Горе у НАТО, каже за Спутњик Владимир Божовић, председник извршног одбора Матице српске у Црној Гори и иницијатор акције.

Неопходност или конфронтација

Желимо да сувим фактима, чињеницама које су необориве, прецизира Божовић, осветлимо тему која је у САД, а нарочито у Сенату посматрана по инерцији кроз хладноратовске наочаре, а без узимања у обзир конкретнијих чињеница које су ваљане и опредељујуће за ову ситуацију.

„На сенаторима је да са новом администрацијом процене да ли је, како су то представници претходне администрације сматрали, неопходно учлањење Црне Горе у НАТО, или је то наставак политике конфронтације са Русијом, која према нашем мишљењу не доноси никоме добро”, истиче Божовић.

Пре свега, важна ствар коју не смемо занемарити, додаје Божовић, јесте потпуно игнорисање воље народа у Црној Гори, која се, и према истраживањима датим у елаборату који је написао историчар Александар Раковић, драстично фалсификује и игнорише од стране црногорских власти.

„Став о питању пријема Црне Горе у НАТО, који не само да је неафирмативан већ и лажан, износи Карпентер на страни 5, где се каже да су ’парламентарни избори у септембру 2015. и јуну 2016. већином потврдили консензус у оквиру црногорског парламента за подршку чланству у НАТО’. Ово

је посебно бесмислено пре свега због тога што у Црној Гори није било парламентарних избора нити у септембру 2015. нити у јуну 2016. Парламентарни избори у Црној Гори су одржани 14. октобра 2012, па потом 16. октобра 2016”, указује Раковић у елаборату.

Карпенгер, образлаже даље Раковић, који говори још једну бесмислицу о „консензусу” у црногорском парламенту за пријем у НАТО, потпуно превиђа чињеницу да је половина посланика претходног сазива Скупштине Црне Горе била за расписивање референдума о том спорном питању.

Нада или НАТО?

Ма колико чињенице биле на страни потписника писма и свих оних који су у Црној Гори против уласка ове државе у НАТО, да ли је ствар отишла предалеко у правцу пријема или до њега ипак неће доћи?

Тешко је то у овом тренутку проценити, констатује за Спутњик историчар Саша Адамовић и каже да писмо које су Мандић и Кнежевић упутили Стиву Бенону може да буде корисно, ако ништа друго бар да сам врх америчке администрације упозна са ситуацијом у Црној Гори и да представи неке чињенице које можда нису биле довољно познате у претходном периоду.

И пре тог писма, подсећа Адамовић, у америчкој штампи су се већ појављивале анализе неких других угледних америчких аналитичара који су у значајним америчким медијима тражили од Трампа и Конгреса да не дозволе пријем Црне Горе у НАТО јер би то, с обзиром на то на обећано поправљање односа САД и Русије, могло само да те односе поквари.

„С друге стране, сам НАТО, с обзиром на то на величину Црне Горе и њене војне, економске, политичке и сваке друге потенцијале, суштински не би ништа добио, осим што би на тај начин на Балкану кварно односе са Русијом”, појашњава Адамовић.

Мандић и Кнежевић су, претпоставља Адамовић, одлучили да се обрате писмом Стиву Бенону узимајући у обзир да је он један од најутицајнијих чланова нове америчке администрације и човек који би вероватно имао разумевања за њихове аргументе.

Међутим, истиче Адамовић, ваља знати да нова администрација још није имала довољно времена да буквално све полуге моћи узме у своје руке.

„Чак је и до сада право чудо било што Црна Гора већ није буквално примљена у НАТО, него се то од једног до другог заседања одлагало”, сматра Адамовић.

Нова администрација САД је заузела стратешки нови приступ према НАТО-у, сматра Владимир Божовић и каже да је и у случају да победи инерција претходне администрације и снага НАТО бирократије која учлањењем

Црне Горе одржава привид неког живота, извесно да „ће та хладноратовска терористичка конструкција морати да претрпи одређене промене”.

„Већ смо приметили значајне сигнале, пре свега од Стива Бенона, да и по питању Црне Горе ствари морају да се посматрају са изузетним опрезом не само због односа према Русији, који је наравно једна од кључних ствари и важан сегмент у тој причи, него и просто због чињеничног стања и опредељења народа у Црној Гори, које је по свим релевантним анализама дубоко супротстављено учлањењу Црне Горе у НАТО”, посебно наглашава Божовић.

Писмо Мандића и Милана Кнежевића, истиче Саша Адамовић, упућено је на праву адресу, а то би требало да буде само једна од акција лобирања да се спречи најављени улазак Црне Горе у НАТО.

Главни разлог зашто би то могло да се не деси је тај што Црна Гора и њени капацитети нису велики за САД.

„За нову администрацију је јако важно, с обзиром на то на прокламовану борбу против ДАЕШ-а, да постигне договор са Путиновом Русијом и у том смислу треба избегавати све потенцијалне могућности да се односи који су и сада у врло лошем стању додатно наруше”, закључује Адамовић.

Ердоган обара „холандског Трампа”

У Холандији се данас одржавају парламентарни избори. Иако анкете показују да Герт Вилдерс, највећи заговорник антиисламске политике, има прилику да однесе највећи број гласова, недавни сукоб на релацији Анкара-Амстердам може преокренути ситуацију и донети корист актуелном премијеру Марку Рутеу, а истовремено и турском председнику.

Све је почело након што је Холандија, баш као Немачка и Аустрија, заузела став да на својој територији не дозволи турским политичарима да одржавају скупове подршке за предстојећи референдум о измени устава у априлу, којима би се турском председнику омогућило да прошири своја овлашћења.

То је изазвало бес турског председника Реџепа Тајипа Ердогана који је одмах запретио увођењем дипломатских, па чак и економских санкција, а потом и забранио улазак холандског амбасадора у Турску све док Амстердам не промени свој став. Мимо тога, Ердоган је отказао све билатералне званичне сусрете високог нивоа и припретио да ће се поводом тога обратити Европском суду за људска права.

Историчар Саша Адамовић, међутим, тврди да Вилдерс и даље из свега тога може да извуче највећу корист, упркос настојањима Рутеа да преузме улогу коју има лидер тамошње Партије за слободу и својом антиисламском реториком придобије део Вилдерсових гласача.

„Руте или Ердоган по систему спојених судова један другоме дижу рејтинг, односно хомогенизују сопствено бирачко тело размењујући оштре речи у дипломатском сукобу Турске и Холандије. Међутим, може се десити и да профитира сам Вилдерс с обзиром на то да је он у својој антиисламској политици много аутентичнији него Руте. Холандија је за будућност ЕУ јако важна држава и они који желе опстанак ЕУ, а пре свега је то Немачка, једноставно не желе да неко попут Герта Вилдерса формира власт у Холандији”, каже он.

Говорећи о самим изборима, Адамовић тврди да Вилдерс не би требало да буде у могућности самостално да формира власт, с обзиром на то

на то да изборни систем у Холандији не омогућава такав исход. Штавише, додаје он, иако је Вилдерсова странка и раније добијала добре резултате, до сада није владала Холандијом, а максимално што је постигла јесте то да је мањински подржавала владајућу коалицију.

Са друге стране, владајућа странка, односно Народна партија, чији је Вилдерс некада био члан, и те како узима у обзир Вилдерсову политичку снагу и поједине делове његових програма преузимао је и актуелни премијер Руте, објашњава Адамовић за Спутњик.

Међутим, како год да се заврше избори, па чак и да Вилдерсова странка буде најјача, сасвим је могуће да опет буде изостављена из формирања Владе Холандије. Истовремено, додаје саговорник Спутњика, нови премијер ће упркос томе морати као свој програм да усвоји много тога из Вилдерсовог политичког програма.

Адамовић додаје и да евентуални долазак Вилдерса на власт не мора нужно да значи и потенцијални излазак Холандије из ЕУ, самим тим и почетак демонтажа Уније, будући да ни он, као ни Марин ле Пен у Француској, нису противници Европе, већ су против овакве ЕУ која се налази на прекретници и не зна којим путем да иде даље.

Медији, иначе, Герта Вилдерса због необичног изгледа и ширења својих идеја путем Твитера зову и „холандски Трамп”.

Ратнохушкач Мекејн гура Црну Гору у НАТО, а хуманиста Пол – не да!

Протокол о пријему Црне Горе у НАТО заглављен је у америчком Сенату и како време пролази све је реалније да неће ни доћи до гласања о њему. То уједно значи и пораз не само званичне Подгорице, већ и свих русофоба и ратнохушкача у америчком Конгресу.

Изгледа да је амерички председник Доналд Трамп био потпуно у праву кад је недавно оптужио сенатора Џона Мекејна да користи сваку прилику да изазове трећи светски рат, констатује за Спутњик историчар Саша Адамовић анализирајући профиле Мекејна и његовог страначког колеге Ренда Пола који је поново стопирао стављање Протокола о пријему Црне Горе у НАТО на гласање у Сенату.

Русофобија главна особина

„Пошто Мекејнов наум није успео на примеру Украјине и Крима, помислио је да је ратификација Протокола о пријему Црне Горе нова прилика коју треба искористити”, сматра Адамовић.

Џон Мекејн је, додаје он, неоконзервативни јастреб америчке спољне политике чија је главна карактеристика русофобија и све што је радио у претходном периоду, сви његови спољнополитички ставови су увек били екстремно русофобни.

„Мекејн од тих ставова не одустаје ни данас, а све време је и противник политике новог председника Америке који у својој агенди има нормализацију односа са Русијом и Владимиром Путином. Што се, наравно, не допада сенатору Мекејну”, истиче Адамовић. И према мишљењу историчара Александра Раковића, Џон Мекејн је ратни хушкач који је практично учествовао у хушкању у свим последњим ратовима које је спроводила Америка.

„Са друге стране је Ренд Пол, лекар, који је хумани систем односа према народу наследио од свог оца Рона Пола који је био амерички конгресмен и то једини конгресмен који је изричито био против агресије на СР Југославију.

Погледајте једног човека Мекејна и породицу Пол и видећете заправо о каквим се психолошким структурама ради”, напомиње Раковић за Спутњик.

У једној фракцији републиканаца, појашњава Раковић, постоји клима која је и од раније била против америчког интервенционизма.

Патриотизам је „не” интервенционизму

„Будући да је Ренд Пол јуче рекао да мање од 40 одсто грађана Црне Горе подржава улазак у НАТО, увођење Црне Горе у НАТО био би вид интервенционизма јер се једна држава увлачи у НАТО против воље сопственог народа”, прецизира своје становиште Раковић.

Раковић каже да је сенатор Ренд Пол у последњем обраћању износио сличне податке које су лидери Демократског Фронта из Црне Горе послали Стиву Бенону и сенаторима међу којима је и Пол.

„У ствари, одлуку да стави вето Пол је донео у складу са објашњењем које често даје – да ће штитити Устав САД. Дакле, он се понаша као амерички патриота и сматра да је заустављање насилног увођења Црне Горе у НАТО чист амерички патриотизам. Такав његов однос се поклапа у великој мери са односом који имају председник Трамп и његов главни стратег Стив Бенон”, истиче Раковић.

Не може без Трампа

Пошто је Ренд Пол ставио вето на једногласну одлуку Сената, судбина Протокола о пријему Црне Горе зависи сада од лидера сенатске већине Мича Маконела. Он може да изнесе Протокол о пријему Црне Горе у НАТО на прегласавање у Сенату.

„Али, Маконел би за прегласавање морао да добије зелено светло од председника Сената и истовремено од потпредседника САД Мајл Пенса, што значи да Маконел треба да добије подршку Трампове администрације за то, односно Трампа самог”, тврди Раковић.

Историчар Саша Адамовић каже да је у овом тренутку тешко проценити до кад ова ситуација око Протокола за пријем Црне Горе у НАТО може да потраје.

Међутим, с обзиром на то на нервозу подгоричке политичке елите која је и те како рачунала на тај пријем и с обзиром на расположење нове америчке администрације да се направи дил са Русијом у борби против ДА-ЕШ-а, Саша Адамовић сматра да је можда све реалнија опција да Црна Гора не дочека свој пријем у НАТО.

Зашто је Црна Гора тест Трампових намера и могућности?

Осамнаест година после агресије на нашу земљу којом је показао да може да чини све што хоће, НАТО се нашао на (не)очекиваном раскршћу.

Не само зато што су Русија и Кина у међувремену постале силе које моћ НАТО-а успешно сузбијају већ и због тога што нико не може да буде сасвим сигуран ни како ће се према овој алијанси убудуће поставити администрација новог америчког председника Доналда Трампа, која не престаје да шаље опречне сигнале о својој посвећености НАТО-у, какви су све донедавно били незамисливи.

Зашто је амерички државни секретар Рекс Тилерсон позвао Сенат да се сагласи с уласком Црне Горе у НАТО, а зашто Сенат то још није учинио? Зашто је Тилерсон најавио да неће ићи на састанак НАТО шефова дипломатије почетком априла, да ли ће ипак отићи, и зашто се ова ситуација, како год да се разреши, у НАТО круговима оцењује као „потпуна катастрофа”? Најзад, како ће на будуће односе САД с НАТО-ом, али и са Русијом, утицати расплет шпијунске афере у Вашингтону, која ових дана постаје све интересантнија?

О овим су питањима у „Новом Спутњик поретку” говорили дипломата Зоран Миливојевић и историчар Саша Адамовић.

Као што је познато, скоро све НАТО земље Црној Гори су дале зелено светло за улазак у Алијансу, САД још не, Русија се томе оштро успротивила. Имајући то у виду, да ли ће ово питање – уласка Црне Горе у НАТО – представљати важан показатељ будућег америчког односа и према НАТО-у и према Русији? Или је пак Црна Гора исувише ситна да би имала толики значај?

„Црна Гора, у смислу свог војног потенцијала, за НАТО ништа не значи, међутим, у политичком смислу би њен пријем значао продор НАТО-а у ону ’линију ватре’, у простор за који се сматра да га Русија и даље контролише. То је сав смисао уласка Црне Горе у НАТО”, објашњава Зоран Миливојевић,

напомињући да „Црна Гора представља питање континуитета или дисконтинуитета с претходном политиком, и Трамп сада има прилику да то пресеке... Улазак Црне Горе у НАТО био би поен у корист јастребова који и даље покушавају да наметну политику интервенционизма”.

Да нова вашингтонска администрација заиста оклева, као да ни сама још не зна шта ће с Црном Гором, очигледно је ако се подсетимо да су у ранијим проширењима НАТО-а, на пример, када су 2008/9. у Пакт улазиле Албанија и Хрватска, САД биле међу првима које су спровеле процедуру ратификације пријема, док се сада налазе на самом зачељу тог процеса.

„Ово оклевање је”, сматра Саша Адамовић, „логично, јер се променила администрација у САД, а Трамп је током кампање о НАТО-у говорио као о превазиђеном и застарелом, и да Америка више нема намеру да намеће своје вредности и мења режиме по свету... Од Трампове победе, НАТО се понаша као једна одметнута сила, која покушава да води политику независну од Америке и њеног председника”.

Истовремено, међутим, додаје Адамовић, Трамп се све време суочава с великим унутрашњим отпорима, пре свега на спољнополитичком плану, а нарочито у вези с Русијом (што је, опет, директно повезано и са питањем даље улоге НАТО-а).

„Постоје две струје унутар Републиканске партије, једна која блокира Црну Гору, друга која жели да је увуче у НАТО”, напомиње и Зоран Миливојевић, наводећи пример сенатора Џона Мекејна и њему сличних јастребова којима је „ближа она поражена, клинтонистичка спољна политика”.

„Мекејн је”, додаје Адамовић, „на известан начин киднаповео америчку спољну политику, јер му је јако стало да наметне сопствену агенду, поготово када је Русија у питању. Није ни чудо што га је Трамп оптужио да користи сваку прилику да изазове Трећи светски рат”.

Дан Д, што се Црне Горе тиче, могао би да буде НАТО самит који се одржава 24. и 25. маја. Може ли се догодити да до тада Црна Гора не постане његова 29. чланица?

Зоран Миливојевић: „То ће зависити од самог председника САД, на њему је да пресеке и да одлучи, а он се о овом питању још није јавно изјаснио”.

Велико узбуђење у НАТО круговима изазвала је вест ове недеље да државни секретар САД Рекс Тилерсон неће присуствовати састанку НАТО шефова дипломатије 5. и 6. априла, иако би му то био први такав састанак, што случају додатно даје на тежини. Уследила је својеврсна контрола штете у виду најава да се тражи нови датум који би свима одговарао, међутим, оцењује се да је штета већ учињена. Реч је о ситуацији без преседана, прокоментарисао је бивши амерички амбасадор при НАТО-у Иво Даалдер, чуле

су се и оцене да су амерички савезници „алармирани и забринути” како год да се ова ситуација разреши, чак и да је реч о „тоталној катастрофи”.

Док црногорско питање представља наслеђе из претходног периода, управо у овој ситуацији, сматра Зоран Миливојевић, „огледа се Трампова нова политика”. „То није Тилерсонова одлука, то је лично Трампова одлука...”

„Њима су односи са моћном Кином и Русијом која се вратила на велику светску сцену много важнији”, описује Адамовић Тилерсонове и Трампове мотиве да се споменути НАТО састанак прескочи због сусрета с кинеским председником Си Ђинпингом у Вашингтону и потоњег одласка америчког државног секретара у званичну посету Русији.

Кључно питање, па и у вези са будућим односом САД према НАТО-у односно према Русији, чини се, јесте питање да ли ће Трамп – под условом да искрено жели да поправи односе с Русијом и да прекине досадашњу, *клинтоностичку*, политику глобалног интервенционизма – успети да спроведе оно што је најавио, а што америчка „дубока држава”, која укључује и НАТО структуре, покушава да осујети.

Важну победу у овом рату могло би да представља разрешење афере „Обамагејт”, односно питања да ли су доскорашњи председник САД Барак Обама и делови америчке обавештајне заједнице нелегално прислушкивали Трампа и његов тим све до инаугурације и преузимања власти, у покушају да осујете најављене промене америчке политике. Ово питање још је отворено, али утисак је да су ствари кренуле у корист Трампових тврдњи да га Обама јесте прислушкивао, будући да је председник конгресног Одбора за обавештајне послове Девин Нуњез открио ове среде да је добио доказе да је прислушкивања заиста било, а телевизија „Фокс” јавила је у петак и да је пронађен и *smoking gun*, то јест, дефинитивни доказ да су Трамп и његови сарадници тајно надзирани и пре и после прошлогодишњих избора.

Зоран Миливојевић верује да ће Трамп изаћи као победник из овог окршаја с досадашњим системом, а то би онда „имало релаксирајући утицај на односе САД са Русијом, јер ће престати напади на њега због једног потпуно нормалног и логичног залагања за сарадњу са глобалним партнерима”.

Закључује Саша Адамовић: „За добробит свих нас, па и читавог света, било би добро да он победи. Ми, Срби, у том клинтоновском свету живимо у протеклих 25 година, и он је према Србима био веома неправедан и суров, и ово је прилика да се тај свет уздрма... Битка јесте тешка, али није унапред изгубљена. У току је транзициони период, тежак и озбиљан, осетљив, но, Трамп није без шансе”.

Мекејн – човек који је киднаповао спољну политику Америке

Републикански сенатор је нека врста министра спољних послова америчке „дубоке државе” која покушава да саботира Трампову спољно-политичку агенду – пре свега поправљање односа са Русијом. На истом послу је већ четврт века. И не одустаје.

Неоконзервативни амерички „јастреб” Џон Мекејн је, опет, на балканској турнеји. Овај сенатор коме је русофобија друго име, дипломатска је за пршка у свим чорбама у кризним, посткризним или преткризним геополитичким регионима. Већ деценијама.

У последње време највише се чуло његово име око залагања за улазак Црне Горе у НАТО, пре тога је имао своје виђење решења кризе на истоку Украјине, на Блиском истоку је сваки час...

Ко је Џон Мекејн? У чије име он говори? Кога представља?

Кад угости или буде угошћен Мекејн, са киме представник неке државе у ствари разговара – са сенатором, чланом републиканске већине у Конгресу, експонентом утицајних лобистичких група или пак разговара са Америком?

Незвани гост на високом нивоу

Кад неко разговара са Доном Мекејном, сугерише за Спутњик историчар Саша Адамовић, он у ствари разговара са америчком дубоком државом.

„Иако је формално сенатор – али са великим утицајем и активношћу, кога је палеоконзервативни аналитичар Патрик Бјукенен оптужио да је киднаповао америчку спољну политику – Мекејн је заправо нека врста министра спољних послова америчке дубоке државе која се у овом тренутку бори против новог америчког председника Доналда Трампа и покушава да саботира његову спољнополитичку агенду, која је пре свега подразумевала поправљање односа са Русијом”, наглашава Адамовић.

Посета сенатора Мекејна Балкану, појашњава Адамовић, може да се гледа и у светлу неке врсте „спасавања” Балкана и балканских земаља од руског утицаја, поготову знајући да америчка дубока држава на Балкан гледа као на линију ватре између САД и Русије.

Такође, с обзиром на то да је председник Америке Доналд Трамп, Мекејнова посета Балкану у овом моменту, према Адамовићевом мишљењу, изазива одређену нелагоду јер је он нека врста незваног госта кога морате да примите, али му се у суштини не радујете.

Сива еминенција дубоке државе

Поред поменутог скорашњег залагања за пријем Црне Горе у НАТО, оптужби да Владимир Путин жели да обнови руску империју и мешања у кризи у Украјини, Мекејн је чест гост на северу Сирије, где су стационирани не само амерички војници него и противници власти Башара ел Асада.

Линија Мејконове политике, додаје Адамовић, иста је још од времена кад је као ватрени албански лобиста подржавао независност Косова и агресију НАТО-а на Југославију 1999.

Чак и у периодима кад су на власти у Америци биле демократе, истиче Адамовић за Спутњик, Мекејн је био на власти јер је последњих 25 година америчком спољном политиком доминирала интервенционистичка нит која је чудовишне размере добила у време кад су је преузели такозвани неоконзервативци.

Кад каже дубока држава, прецизира Адамовић, он пре свега мисли на све оне који политички, медијски, обавештајно, безбедносно... доминирају америчком унутрашњом, а пре свега спољном политиком у протеклих четврт века.

„Та америчка дубока држава, која је поражена на америчким изборима, можда је у овом моменту у опозицији. Међутим, видели смо да још има снаге и не жели да дозволи Трампу промену спољне политике, па је оно што ради Џон Мекејн класично саботирање и покушај да се америчка спољна политика задржи на линији какву је била до сад”, подвлачи Адамовић.

Жива је десница, умрла није! Бар док је Уније...

Странке европске деснице су, упркос изборним поразима у три државе, појачале снагу, наметнуле теме и њихов даљи успон зависиће од потеза владајућег естаблишмента у државама-чланицама ЕУ које обилују проблемима.

Посматрамо ли ширу слику избора у ЕУ (председнички у Аустрији, парламентарни у Холандији, председнички у Француској) можемо, према мишљењу аналитичара Саше Адамовића, констатовати да је десница заправо побољшала резултате из претходног периода.

Незадовољство је и даље ту

Кандидати суверенистичке деснице, како је терминише Адамовић, освојили су на тим изборима друга места и упркос томе што нису формално дошли на власт, сигурно су постигли много боље резултате него у претходном периоду – проширили су бирачко тело и успели да у главне политичке токове уведу теме које су истицали у кампањама, легитимизовали их и на тај начин створили себи још простора да на неким следећим изборима наставе успон.

Ако се узме у обзир ситуација од пре неких десетак година, мишљење је и асистента са Факултета политичких наука Милана Крстића, у свим европским државама снаге деснице су јаче. Ако упоредимо учинак Жан-Мари ле Пена у другом кругу против Жака Ширака и учинак Марин ле Пен против Емануела Макрона, резонује Крстић, без обзира на то што је убедљиво поражена, она је сакупила много више гласова него њен отац тада.

Председнички избори у Аустрији решени су такође у другом кругу у фото-финишу, па су ово све, према мишљењу Милана Крстића, озбиљни показатељи да десница, без обзира на то што и даље није доминантна, није за запостављање и феномен је који и даље има озбиљну снагу.

„Чини се да је тај тренд привремено стагнирао, односно да су се снаге које су на другим политичким локацијама – центар, умерена десница, уме-

рена левица – консолидовале у кључним европским државама и да покушавају да пруже одговор на незадовољство народа које заправо и производи све већу подршку за екстремну левицу и екстремну десницу”, напомиње Кристић.

Кад ће даље бити тренд раста и левице, према Кристићевом мишљењу, зависи од тога како ће у наредном периоду политичари који су сада добили поверење грађана у европским државама одговорити на све оне захтеве које грађани имају спрема власти, а који до сада очигледно нису били довољно добро адресирани.

Елита без правих одговора

С друге стране, Саша Адамовић сматра да суверенистичка десница има одличну перспективу у ЕУ јер европски естаблишмент, заправо сви они који данас воде ЕУ, изгледа да немају намеру да промене суштински политику коју су до сада водили, а та политика је изазвала све оне проблеме у којима се ЕУ налази.

„Не само ЕУ, већ и њене појединачне чланице. Ниједан проблем није решен, ЕУ је чак у фази распадања, кад узмемо у обзир да се прошле године десио излазак Британије, могли бисмо чак да кажемо да после овог референдума у Турској и та земља на тај начин 'излази' из ЕУ. Сваког тренутка је могуће да поново експлодира мигрантска криза, и даље је економија ЕУ у великим проблемима, становништво је у демографском смислу све старије, проблем незапослености није решен, не заборавимо веома честе терористичке нападе за које се у будућности може рећи да ће се и појачати”, набраја Адамовић.

Значи, закључује овај аналитичар, ЕУ је бременита великим проблемима, европски естаблишмент у овом тренутку чак и не зна у ком правцу би могао да води ЕУ.

„Да ли ће то бити ЕУ у више брзина, хоће ли се њен распад наставити или ће у будућности ако се настави успон суверенистичких странака ЕУ можда доживети својеврсну трансформацију у неку врсту европске заједнице суверених народа и држава”, сугерише Адамовић.

Америку тресу Трампови „земљотреси”

Америчка спољна политика никада није била досадна, али је данас до те мере турбулентна да се одлуке америчког председника Доналда Трампа све чешће називају „земљотресима”. Најпре је шокирао жељом да сарађује са Путином, потом укидањем „Обамакера”, а онда и бомбардовањем Сирије.

Ових дана је амерички државни секретар Рекс Тилерсон изјавио да Америка мења спољну политику, а одмах затим је уследила смена директора ФБИ Џејмса Комија.

Како заправо америчка спољна политика данас заиста изгледа? О тој теми разговарали смо у емисији „Свет са Спутњиком” са историчарем Сашом Адамовићем и спољнополитичким аналитичарем Момчилом Пантелићем.

Адамовић сматра да је спољна политика Доналда Трампа пријатна промена у односу на оно што смо имали у протеклих 25 година. Како каже, Трампова победа уздрмала је до тада владајући светски поредак и нешто је заиста почело да се мења. По његовом мишљењу – на боље.

„Ми смо и сами на својој кожи осетили да смо више од две деценије живели под светским поретком који је и према нама као народу био прилично суров и неправедан. Трамп је у предизборној кампањи, поред агенде коју је имао за унутрашњу политику, иступио са неком врстом спољнополитичког програма где је тада обећао, између осталог, поправљање односа са Руском Федерацијом, као и то да се САД више неће мешати у унутрашње ствари других држава. Верујем да је та обећања почео да испуњава. Међутим, Америка је велика сила и итекако има интереса у другим деловима света и било би наивно очекивати да се преко ноћи све америчке војне ефективе повуку или врате на територију САД. Можда се то једног дана и деси, али за то би требало да се на глобалном плану десе заиста коперникански преокрети”, објашњава Адамовић.

Момчило Пантелић међутим не види да је Трампова политика довела до позитивне промене у односима у свету, напротив.

„Мислим да су Трампове новине заправо погоршале ситуацију. Главни принцип његове спољне, па и унутрашње политике је непредвидљивост. Обећао је да ће поправити односе са Русијом да бисмо данас са обе стране чули да их је заправо погоршао и да су они данас на још нижем нивоу него што су били раније. Говорио је такође да није превише заинтересован за Блиски исток, а онда је уследило бомбардовање Сирије због наводног хемијског напада, па онда 'мајка бомба' у Авганистану, кретање трупа према Северној Кореји, па изградња нуклеарног штита и тако даље. Мислим да је са Трампом свет ушао у једну још опаснију фазу од оне претходне, јер је свет ушао у фазу непредвидљивости где главни актери међусобно имају рекордно низак степен поверења”.

„У великим кризама попут сиријске или корејске, велике силе морају да сарађују и мислим да су сва та заостравања односа у ствари јачање преговарачких позиција. До тих преговора мора да дође, јер, на пример, нема решења за Кореју без учешћа Кине, као и Америке и Русије када је реч о Сирији. Чудно је да две силе попут САД и Русије не могу да изађу на крај са терористичком организацијом попут ДАЕШ-а”, каже Пантелић.

Саша Адамовић сматра да Трамп није аматер у спољној политици. Проблем је, каже, у томе што су Американци својевремено, после колапса СС-СР-а, прогласили крај историје и по тим теоријама требало би да живимо у једном постмодерном либералном рају вечног мира, задовољства и среће.

„Међутим, ми заправо данас живимо у деветнаестом веку, јер је поново на делу игра великих сила. Трамп је своју спољну политику правио заједно са генералом Матисом за кога је највећи непријатељ Америке политички ислам, и одатле заправо тај негативан однос према Ирану и према споразуму који је са Ираном направио Обама. Са друге стране, Трамп у Русији види пријатеља и савезника у борби против тог политичког ислама, јер би потенцијално на руској територији могао да се нађе заиста велики број потенцијалних терориста и исламиста. Зато све ово што Трамп ради заправо представља покушај да на индиректан начин поправи односе са Русијом”, каже Адамовић.

Према речима Момчила Пантелића, пожељан ток у светским односима је да се Руси и Американци најзад споразумеју и почну да предузимају неке акције које би биле како у њиховом интересу, тако и за добробит света. Тај период, међутим, нисмо имали већ дуже време.

„Жеља сваког државника је да има сређене односе са светом, поготово ако као велика сила има планове да управља бар добрим делом светских кретања. Међутим, то се не дешава, а мислим да је један од разлога у томе што су дуго грађене политике засноване на томе да једна другу ометају, уместо да буду кооперанти. Реч је о томе да су у првом плану интереси који измичу

усклађивању, попут нафте на Блиском истоку, која је стални погон за сваку врсту конфликта. Ми имамо свет у којем није више могуће владати са једног места и то нико више не пориче, али питање је како из униполарног прећи у мултиполарни свет? То је једна озбиљна транзиција која подразумева дужу потресе на разним странама, где год се укаже повод”, објашњава Пантелић.

На питање да ли Доналд Трамп руши амерички систем, Пантелић каже да се тај систем мења спорије него што је нови амерички председник обећавао.

„Оно што је у спољној политици битно променио је изразито повећање улагања у војску, док је са друге стране смањио издатке за дипломатију, међународну помоћ и хуманитарне акције. Америка је у транзицији и тешко јој је да се прилагоди томе да се свет који је она обликовала сада враћа и обликује њу. Примера ради, Кина, на чији су развој и улазак у светске послове битно утицале САД, сада се показала као велики ривал Америци. Дакле, Америка је у ситуацији да мора да тражи себе”, каже Пантелић.

Трамп упориште за своју спољну политику не може да тражи у актуелном Стејт департменту, каже Адамовић, као својевремено и Никсон. Тада је, подсећа, Никсон за саветника за спољну политику ангажовао Хенрија Кисинџера.

„Вероватно Доналд Трамп покушава нешто слично и видим да америчка штампа већ на ту тему прави поређење између Трампа и Никсона. Иако је Кисинџер на почетку навијао за Хилари Клинтон, спреман је да сарађује и са Трампом, а треба имати на уму да је он изванредан посредник за Русију, јер је дугогодишњи пријатељ Владимира Путина”, истиче Адамовић.

Хојт је видео Трампа само на ТВ-у

Све док је америчка спољна политика на Балкану, али и шире, у рукама те такозване америчке „дубоке државе”, пре ћемо на овом поднебљу уместо мира и стабилности осетити мирис барута.

Хојт Брајан Ји, заменик помоћника државног секретара САД, данас је био и у првој званичној посети Београду. Намера Хојта, барем према ономе што је саопштено, јесте да „истакне снажно партнерство САД и Србије и омогући разговоре о низу билатералних и регионалних питања који су од значаја за обе стране”.

Од смене америчке администрације и доласка Доналда Трампа на чело Америке прошло је скоро четири месеца, али још није јасно каква је његова политика према Балкану и да ли је уопште има.

Да ли је Хојти, како га називају, нови „Трампов јастреб” задужен за Балкан, и ако јесте, да ли се у његовим изјавама већ може назрети каква је спољна политика нове америчке администрације према овом делу света?

Саша Адамовић, историчар и политички аналитичар, тврди да Хојти није представник Трампове администрације и да још чекамо да видимо каква је Трампова политика на Балкану. Наш саговорник каже да је Трамп до сада имао неке другачије спољнополитичке приоритете али и низ проблема које је требало решити у свом дворишту.

„Суштина његове нове политике према Балкану биће у складу са његовим намерама да са Русијом нормализује односе. Нормализација тих односа ће бити благотворна и за нас јер таква политика би Балкану гарантовала мир и сигурност”, истиче Адамовић.

Оно што је проблем јесте што се, како каже, „репови” у Стејт департменту из претходне администрације још вуку, али и да је Трамп намерио да се њих отараси. У том контексту, Адамовић очекује да ће се тек када буде уведен ред у Департменту, моћи тачно знати кога је Трамп изабрао да буде особа задужена за Балкан, ко ће заиста заступати Трампову политику на овим просторима.

„Све док је америчка спољна политика и на Балкану али и шире, у рукама те такозване америчке „дубоке државе” која очито има плитку памет, пре ћемо на Балкану уместо мира имати мирис барута”, каже он.

Адамовић упозорава да зато треба бити опрезан, јер је Брајан Хојт Ји, како тврди, „заостали човек” из претходне поражене америчке администрације. Иронично додаје:

„Можда је само у пролазу видео свог шефа државног секретара Рекса Тилерсона, а Трампа је можда видео на телевизији”.

„Ми смо већ имали у скорије време посету сенатора Мекејна Балкану, који је члан Републиканске странке и веома утицајна фигура а који је велика опозиција Трампу и човек чији је изгледа задатак да 'минира' оно што је најважније у новој Трамповој спољнополитичкој политици, а то је побољшање односа са Руском Федерацијом. Хојт је део исте приче која има исту спољнополитичку агенду за Балкан коју је заступала претходна администрација у Вашингтону, а то је политика 'на линији ватре'. То јест, жеља оних који су опозиција Трамповој спољној политици, а то је да уклоне сваки утицај Русије на Балкану”, наводи наш саговорник.

Утицајни сенатор Џон Мекејн и председавајући сенатског одбора за оружане снаге САД, који је у априлу био у посети Србији, изјављивао је након тога да „није сасвим јасно у ком смеру Србија иде”, као и да је „веома јасно да Руси покушавају да прошире штетан утицај на Балкану”.

„Покушај пуча у Црној Гори је очигледан пример тога, то је био покушај да се збаци изабрана влада једне земље. Затим појачани утицај или покушаји појачаног утицаја на Србију су добар пример. Ту су лажне вести и хаковање које се стално одвија, Спутњик, РТ... Такође, постоје тензије посебно између Србије и Косова, тако да верујем да је то резултат изостанка америчког и европског лидерства”, изјавио је Мекејн у интервјуу датом „Гласу Америке”.

У истом интервјуу Мекејн је истакао да је Америци потребно далеко више ангажовања на Балкану, као и да нису срећни због споразума који је склопила Србија о набавци оружја из Русије.

Ни бивши амерички државни секретар Џон Кери, који је у Београду био пре две године, није био срећан због односа Србије и Русије. Кери је био тај који је изјавио да САД сматра да се читав низ европских земаља, а међу њима и Србија, налазе на „линији ватре” када је реч о односима Вашингтона и Москве, говорећи о растућем утицају Русије у Европи.

Иначе, Хојт Брајан Ји, званичник Стејт департмента задужен за Балкан, током маја је већ био у Црној Гори, Албанији и Македонији. После његове посете Албанији, политичке партије су постигле компромис о изборима, док је након његове посете Скопљу, македонски председник Ђорђе Иванов ублажио чврст став да не жели да Зорану Заеву додели мандат за састављање владе.

Памтићемо и Хојтову изјаву да Русија шири малигни утицај на Балкану. А какав је његов утицај? И у чије име га врши?

Обамин пион поражен, наставља се лов на Трампову главу

Противници новог америчког председника константно смишљају нове оптужбе против њега, а оне редом падају. Процес ће, међутим, бити настављен јер не презају ни од радикалних потеза попут импичмента како би то био пример сваком наредном председнику САД да му не падне на памет да се игра са већ постављеним структурама „клинтонаста“.

Сведочење бившег шефа ФБИ није нанело никакву политичку штету Доналду Трампу, констатује аналитичар Саша Адамовић и напомиње да је Џејмс Коми, иако је остао при својој причи о наводном мешању Русије у америчке изборе и да је 100 одсто сигуран да је таквог мешања било, морао да призна да то није имало никаквог утицаја на резултат избора.

Тако су, резимира Адамовић за Спутњик, срушене наде америчке „дубоке државе“ плитке памети да ће Комијево сведочење бити увод у Трампов импичмент.

Коми је Бараков играч

„Једна по једна отпадају све оптужбе Трампових непријатеља. Јасно је да није поражен, да се бори и да жели да упркос свему одржи обећања која је дао америчком народу. Његови критичари кажу за њега да је 'непредвидив', али је то погрешно. Трампа је лако 'предвидети'.”

Према мишљењу овог историчара сведочење Џејмса Комија било је део кампање против Доналда Трампа у којој његови противници покушавају, а до сад то нису успели, да покажу наводне његове везе и везе његове кампање са Русијом и да тако дезавуишу или опструирају његове намере да пољска односе са Руском Федерацијом и са Владимиром Путином.

Заиста је парадоксално, истиче Адамовић, да су демократски конгресмени тражили смену Комија оптужујући га да је помогао Трампу, а да се све променило кад га је нови амерички председник пустио и на тај начин довео ту причу у питање.

Требало би да знамо, посебно истиче овај саговорник Спутњика, да је Џејм Коми играч бившег председника САД Барака Обаме и његов задатак у току кампање није био да помаже Доналду Трампу, јер ни Коми ни Обама ни у сну нису сањали да би Трамп могао да победи, већ су желели да ослабе Хилари Клинтон, која је иначе већ имала проблема зато што су у јавности све чешће биле вести о њеној болести.

„Заправо, ради се о томе да је Барак Обама имао намеру да преко слабе и болесне Хилари Клинтон настави да влада Америком, а у том циљу је купио и кућу у Вашингтону недалеко од Беле куће. Задржао је и неке кадрове да и у будућности ради са њима”, сугерише Адамовић.

Цаба додворавање

Сведочење Џејмса Комија је и за историчара Александра Раковића било у циљу додатних притисака на новог председника Америке. Колико год да је сервилан и колико год да покушава да се додвори „дубокој држави”, Трампу то, према Раковићевом мишљењу, неће успети.

„Противници ће и даље тражити његову главу и неће презати ни од каквих корака да се то догоди. Чини се да ће ићи на то да Трамп чак у једном моменту буде изложен импичменту, како би то био пример било ком наредном председнику да не сме да се игра са већ постављеним структурама 'дубоке државе'”, јасан је Раковић.

У јавности ће у наредном периоду, предвиђа Раковић, „дубока држава” преко медија, али и у Конгресу и Сенату још више продубљивати причу о Трампу како би се што више начињала његова администрација.

Да ли се распада западни политички поредак

Власти у Сједињеним Америчким Државама већ месецима ратују саме са собом, а Немачка стаје на страну Мексика у његовом спору са Сједињеним Државама око НАФТА споразума о слободној трговини.

Француски председник Емануел Макрон, само десетак дана пошто је амерички председник Доналд Трамп прогласио Техеран за главног спонзора тероризма, са Иранцима разговара о заједничкој борби против тероризма.

Амерички савезник Саудијска Арабија улази у сукоб са америчким савезником Катаром, који се за помоћ обраћа Русији, Ирану и Турској. Немачка за то време повлачи своје војнике из базе у Инџирлику због спора са својом НАТО савезницом Турском. Још даље на Истоку, филипински председник Родриго Duterte са Русијом склапа одбрамбене споразуме, иако су, такорећи до јуче, Филипини били један од најважнијих америчких савезника у југоисточној Азији.

Вођа британске опозиције и могући будући премијер Велике Британије Џереми Корбин поручује америчком председнику да није добродошао. А Европска унија почиње поступак кажњавања трију њених чланица зато што не слушају директиве Брисела.

Шта се то дешава са западним политичким поретком? Распада ли нам се пред очима, или је ово само пролазна криза?

О тим се питањима говорило у „Новом Спутњик поретку” чији су гости били историчар Саша Адамовић и политиколог Александар Павић.

Много је већа криза данас него што је била 2003. године када су се Француска и Немачка успротивиле америчко-британском нападу на Ирак, што је поприлично нарушило западно јединство у то време, али без далекосежнијих последица, каже Александар Павић, указујући на чињеницу да су и аутентична левица и десница, оличене на Западу у лидеру британских лабуриста Џеремију Корбину, односно у председнику САД Доналду Трампу, против актуелног поретка, „који је заправо владавина крупног финансијског и корпоративног капитала”, који делује у корист једног процента најбогатијих, остављајући по страни 99 одсто осталих.

„Криза Запада достиже врхунац, иако је почетком деведесетих година прошлог века славодобитно проглашен крај историје”, каже Саша Адамовић.

„Брегзит’ и победа Доналда Трампа представљали су реакцију обичног народа на ту кризу... Коначно је доведен у питање поредак који је трајао 25 година, у којем за Србе није било места. И отуда ова транзиција за нас представља шансу да скинемо лудачку кошуљу која нам је навучена”.

Уверљиву дијагнозу кључног узрока који је Запад довео у ову кризу пружио је председник Русије Владимир Путин у серији интервјуа америчком режисеру Оливеру Стоуну:

„Када се Совјетски Савез распао, амерички лидери имали су илузију да САД могу све да учине и да могу да делују без последица. То је увек замка, јер у таквој ситуацији појединац или држава почињу да праве грешке. Не мисле да треба да анализирају ситуацију, или да мисле о последицама. И држава постаје неефикасна. Једна грешка прати другу. И мислим да је то замка у којој су се САД нашле”.

Да ли ће се досадашњи поредак ишчупати из кризе у коју је запао? Нема повратка на старо, сагласни су „Спутњикови” саговорници. Ипак, иако охрабрујућа, ова ситуација није без ризика, упозорава Александар Павић:

„Највећа опасност у овом тренутку је да ће, због губитка позиција, Запад да изазове хаос у свету, јер се владајуће глобалистичке структуре неће предати лако. Једина брана томе су Русија и Кина”.

Вучић као Тито: Балкан ће бити љубоморан на неутралну Србију

Какав ће бити положај Србије између Русије и САД? Да ли је она једина преостала земља на Западном Балкану око које ће се за доминантни утицај борити велике силе или она може играти другачију улогу?

Амерички, као и интерес Запада на Балкану јесте да у целини оствари доминантан утицај на целом простору и да све земље по убрзаном поступку инкорпорира у ЕУ и НАТО, сугерише за Спутњик искусни дипломата Владислав Јовановић, а проблем настаје због непопуларности НАТО-а у Србији, као жртви агресије тих земаља.

Традиција Србије од настанка јесте љубоморно чување независности, подсећа Јовановић, и никад није припадала војним савезима сем у одбрамбеним потребама, па ова чињеница за Америку и Запад представља велики хендикеп, јер од ње не могу да очекују послушност као од других земаља Балкана.

И Вашингтон уз Москву и Пекинг

„Због тих слабих улога НАТО-а и далеко јачих улога Русије, пре свега због њене огромне популарности у јавности и капитала који има у историји као традиционалан савезник, америчка очекивања да придобије и Србију у своје редове су веома мала. САД полако почињу да се саживљавају са истином да ће она бити неутрална, вакуум држава на Балкану, с којом ће морати да одржавају односе на најбољи могући начин”, констатује Јовановић за Спутњик.

На основу изјава председника Александра Вучића из Вашингтона могло би се, према Јовановићевом мишљењу, закључити да је остао на досадашњим позицијама Србије, односно да није дозволио да Србија испусти било који од садашњих адута.

Историчар Саша Адамовић каже да је посета председника Вучића Америци и његов сусрет са потпредседником Мајклом Пенсом први сусрет представника Србије са новом америчком администрацијом, јер он, како каже, под таквим контактима не рачуна када у посету региону дођу сенатор Џон Мекејн или службеник Стејт департмента Брајан Хојт Ји.

У том смислу, први сусрет са Трамповом администрацијом за Србију је, сматра Адамовић, изузетно битан, с обзиром на то да су односи са Кином и Русијом одлични, а са Америком су тапкали у месту. Овај сусрет и не мора у прво време донети неке велике резултате, резонује Адамовић, али је добро ако је заиста обављен у форми разговора без рукавица.

Доиста, какав ће бити положај Србије између Русије и САД? Да ли је она једина преостала земља на Балкану око које ће се за доминантни утицај борити велике силе или она може играти сличну улогу као за време Тита?

Србија је, тумачи Владислав Јовановић, и у отежаној и у привилегованој позицији.

У отежаној, зато што мора непрекидно да се бори за војну неутралност и равнотежу у политичким односима са другим великим силама, а у повољној, зато што Србија на неки начин добија у признању и у ауторитету и код тих великих сила, а и код других балканских земаља, јер показује да је чување независности и суверенитета могуће чак и у тешким условима који данас постоје.

То је, прецизира Јовановић, нешто што је пре плус него минус, али захтева изванредно пажљиво одмерену и добро избалансирану политику равнотеже, која ће бити у интересу очувања независности, а не терен на коме ће нека друга сила моћи да оствари свој доминантни утицај.

Америка више није једина у региону

С те стране постоји и друга слика, која у овом тренутку није актуелна али би могла бити у перспективи, указује Јовановић, јер би војно неутрална и независна земља у срцу Балкана потенцијално могла бити интересантна и привлачна тачка и за неке друге балканске земље које су већ у НАТО-у.

„Ако би се остварио тај циљ, онда би Србија, у обрнутом смислу, могла да игра улогу коју је имала Југославија под Титом, кад је била привлачна тачка за земље у социјалистичком лагеру које су прижељкивале да буду неутралне и самосталне, а то нису могле да остваре. Овог пута би друге чланице НАТО-а које осете на себи узду командовања од стране Америке могле да пожелеле добијање неке сличне позиције коју има Србија”, прогнозира Јовановић.

Овакав сценарио не одговара Америци, али Јовановић каже да утицаји других на Балкану нису смањени, већ се повећавају. Кина је, истиче, са финансијско-економским интересима све присутнија, а Русија се враћа на Балкан као правац традиционалног политичког утицаја и за то има добру основу јер се запад искомпромитовао.

Такође, сматра Јовановић, не треба заборавити ни Турску, арапске земље и Немачку, која, колико год играла улогу члана западне заједнице, има и властити интерес који све смелије испољава.

Важно је приметити да Трампова администрација жели да има најбоље могуће односе са Русијом, упркос опструкцијама дубоке државе, указује Саша Адамовић, а положај српске неутралности и те како ће зависити од односа САД и Русије.

Што ти односи буду бољи, то значи да ће позиција српске неутралности бити лакша за одбрану.

Терор бирократије над дипломатијом: Лавров принуђен да прича са фото-роботима

Раније су се дипломатијом бавиле каријерне дипломате највишег ранга, обучаване у дипломатским школама и универзитетима, док се данас извршни познаваоци међународних прилика не налазе на кључним позицијама него у делу администрације, као саветодавци или државни службеници.

Они који данас обављају дужности министара спољних послова више немају улогу какву су некад имали њихови претходници, напомиње за Спутњик аналитичар Саша Адамовић, јер на примерима бившег државног секретара САД Џона Керија или актуелног Рекса Тилерсона стичемо утисак да су они заправо извршиоци спољне политике администрације у којој раде, али да је суштински не обликују.

Појела их дубока држава

„Они који добро познају као функционише Трампова администрација тврде да је заправо прави идеолог његове спољне политике – као што је то код Џимија Картера био Збигњев Бжежински или код Ричарда Никсона Хенри Кисинџер – генерал Џејмс Матис, шеф Пентагона. Са друге стране, имамо у Стејт департменту Тилерсона који има богато међународно искуство, али оно није дипломатске природе већ пословне и вероватно је то оно што га је препоручило у таквој констелацији Трампове администрације”, прецизира Адамовић.

Раније су се дипломатијом бавиле каријерне дипломате највишег ранга, обучаване у дипломатским школама и универзитетима, сагласан је и историчар Александар Раковић, док се данас извршни и изванредни познаваоци међународних прилика не налазе на кључним позицијама него у делу администрације, као саветодавци или државни службеници.

То је систем направљен у САД, познат као „дубока држава”, где ће увек владати бирократе лојалне интересима мултинационалних корпора-

ција и војних индустрија, додаје Раковић за Спутњик, а у Европи је тај систем познат као „бриселска бирократија”, где се на позиције не долази изборима већ постављањем, па онда њима манипулишу.

Практично је углавном свуда дошло до таквих видова односа бирократије према министрима спољних послова, указује овај историчар, па више нема дипломата каквих је било раније. Не само у Америци и Русији него и у државама Блиског истока или Југославије.

Једноставно се променио концепт, другачије време је дошло и данас, према Раковићевом мишљењу, постоји терор бирократије (у пејоративном смислу) над државним системом.

Некад су дипломате биле од крви и меса

Ако бисмо правили историјску анализу дипломатије, а посебно личности које су некад обављале дужност шефова иностраних послова, истиче Саша Адамовић, могли бисмо да извучемо закључак да се снизио ниво квалитета људи који обављају ту дужност.

„И са општим историјским образовањем можемо да се сетимо двојице великих руских дипломата из 19. века, грофа Карла Неселродеа или његовог наследника грофа Карла Горшчакова, а нећемо заборавити ни Клеменса Метерниха, министра спољних послова и касније чак и канцелара Аустроугарске, који су и по неколико деценија обликовали или пресудно утицали на обликовање спољне политике својих империја”, подсећа Адамовић.

„Већ дуго година руско Министарство спољних послова води изузетан дипломата као што је Сергеј Лавров. Изгледа да је још само Русија задржала тај обичај да њено министарство спољних послова на дуго низ година може да води један дипломата, док је у другим државама тај случај све ређи”, сматра Адамовић.

После *краја Хладног рата*, сугерише Александар Раковић, који је за Европу био златно време јер је донео дуг период мира и баланса између Истока и Запада, пошто су због алтернативе морали да буду хуманији – бирократија у Бриселу и Вашингтону је однела победу над људима који су знањем и васпитањем заслуживали да долазе на највише позиције и поседовали су огромну свест и доброту, у извесном смислу, да морају да направе компромисе са другима.

У перспективи међународних односа требало би, према мишљењу Саше Адамовића, да очекујемо квалитативне промене зато што је стари светски поредак доведен у питање, нови још није направљен, а ми се налазимо у некој врсти транзиционог периода у коме би требало да се дефинише тај нови светски поредак.

„Што се тиче спољних послова, а нарочито људи који ће их у овом периоду водити, могли бисмо очекивати да ће Русија још дуго на челу свог министарства имати Сергеја Лаврова, а да ће, рецимо, Велика Британија и Сједињене Државе дипломатске извршиоце мењати онако како се буду мењале њихове администрације”, предвиђа Адамовић.

Нисам сигуран, додаје он, да ћемо, поготову кад је у питању западни свет, имати бар још неко време људе какви су рецимо били Збигњев Бжежински или Хенри Кисинџер, да и деценијама после формалног завршетка мандата задрже важну улогу у међународним односима.

Сукоб Русије и Америке јер Трамп није председник већ марионета

Раздор који у новом америчком апарату траје пола године је озбиљна ствар која може да паралише читаву администрацију. Нови председник због свега тога није у могућности да било шта конкретно уради или да спроведе мере као одговор на оно што чини Конгрес.

С обзиром на реакције из Беле куће на усвајање пакета санкција против Русије, Ирана и Северне Кореје у Сенату, које су раније одобрене и у Представничком дому, аналитичар Саша Адамовић сматра да ће амерички председник Доналд Трамп највероватније потписати тај закон и неће ићи у конфронтацију са Конгресом, с обзиром на то да је тај пакет санкција изгласан са огромном већином.

За Русију немоћан, Немачка на њега љута

Са друге стране, руски политиколог Дмитриј Михеев сматра да ће се Трамп сад потрудити да купи време. Понекад се таква питања у Конгресу повлаче и по два месеца, подсећа Михеев, а осим тога, ускоро код њих почиње званична сезона годишњих одмора, па је реално очекивати да ће то питање бити решавано тек у септембру.

За усвајање закона гласало је 98 сенатора, а против су само двојица, док је раније у Представничком дому било 419 гласова „за” и три „против”.

Тај пакет санкција има неколико аспеката, тумачи Саша Адамовић и истиче да то Трампу, што се тиче његове намераване политике према Русији, прави велике проблеме и буквално везује руке кад је у питању његова намера да побољша односе са Кремљом.

„Међутим, са друге стране, и о томе поготово пишу немачки медији, тај пакет санкција је заправо велики ударац на привреду Европске уније, привреду Немачке и бројне компаније које послују у енергетском сектору и раде на изградњи ’Северног тока 2’, који је после ’Северног тока 1’ за Немачку изузетно важан пројекат. Зато не чуди заједничка реакција Немачке

и Аустрије које су се жестоко, барем на речима, успротивиле том пакету санкција”, напомиње Адамовић.

Тај аспект пакета санкција, додаје Адамовић, за разлику од оног руског, није нешто што смета Доналду Трампу с обзиром на то на његов однос према Европској унији или Немачкој и у складу је са његовом прокламованом гасном политиком коју је изнео у Пољској на састанку Иницијативе три мора.

Самоблокирање Америке се наставља

„Како сад ствари стоје, ево после шест месеци откако функционише Трампова администрација, размимоилажење између Доналда Трампа и дубоке државе се и даље наставља. Један од највећих проблема новог председника јесте што је заправо без номиналне подршке своје Републиканске странке и републиканских конгресмена”, резонује Адамовић.

Законски пројекти, попут Обамакера, не пролазе у Конгресу, констатује Адамовић, али са друге стране пролазе пакети помоћи армији Сједињених Држава или одобравање средстава за изградњу чувеног зида на граници са Мексиком.

Цепање, раздор до којег долази у Трамповој администрацији, према мишљењу Дмитрија Михеева, заиста је озбиљна ствар и значи да читава администрација може бити потпуно паралисана.

Трамп је сада заиста попут хроне патке (термин који се користи за политичке лидере који су при крају мандата и губе утицај) јер му управо те несугласице до којих долази у његовој администрацији, додаје Михеев, не дозвољавају да нешто конкретно уради или спроведе неке мере као одговор на оно што чини Конгрес.

„Трамп и Републиканска странка имају умногоне у виду и те такозване међуизборе који ће се десити следеће године. Обе стране ће чувати своје базе моћи које поседују. А у прелазном периоду биће пуно ситуација сличних тој са изгласавањем санкција”, закључује Адамовић.

Пројектили на готовс: Америка гази споразум којим је окончан Хладни рат

Новим законом који Конгрес намерава да усвоји, Америка планира поновно увођење пројектила кратког и средњег домета између 500 и 5.500 километара. САД не желе да препусте свој примат у светској политици.

Према писању америчког листа „Политико“, амерички Конгрес спрема нови сет закона којим би се покидале ионако лабаве везе са Русијом. У новом пакету закона, пише овај лист, о којима би Сенат требало ускоро да се изјасни, налази се и онај, према чијим одредбама би Пентагону било дозвољено да прекрши Споразум о елиминацији ракета средњег и малог домета (ИНФ).

Овај споразум потписали су децембра 1987. године тадашњи амерички председник Роналд Реган и совјетски лидер Михаил Горбачов. Потписивање ИНФ означило је тада прекретницу у политици разоружања две суперсиле и сматра се као симболични крај хладног рата.

Новим законом који Конгрес намерава да усвоји, Америка планира поновно увођење пројектила домета између 500 и 5.500 километара. Нове ракете биће конвенционалне, док би исте такве са нуклеарним бојевим главама и даље биле забрањене, пише „Политико“.

Да Америка разрађује модел нове ракете средњег домета потврђује и руски војни аналитичар Владимир Козин. Он наводи да је то и разлог због којег ова земља жели да прекрши споразум из 1987. године.

„САД могу да изађу из овог споразума, као што су својевремено изашле из Споразума о ПРО, то је сасвим могућа опција. Када је реч о реакцији Русије, мислим да је у овој ситуацији неопходна уздржаност. Русија ће и даље радити на новим врстама наоружања која не потпадају под споразум из 1987. године. И наравно, Русија ће пажљиво пратити активности САД усмерене на стварање и тестирање нове ракете средњег домета“, каже Козин.

Његов колега Борис Рожин каже да ескалација односа између Америке и Русије стално расте, што ће се највише одразити на Велику Британију

и Европску унију. Они ће, каже Рожин, итекако осетити последице евентуалног кршења Споразума о елиминацији ракета малог и средњег домета.

„Британци су већ изразили забринутост због несугласица Москве и Вашингтона око тог Споразума. О томе је недавно говорио званични представник британске Ратне морнарице Пол Берк. Европљани су забринуте не само због безбедности, већ и због тога што они стално покушавају да смање трошкове за одбрану, док их САД стално терају да повећају ове трошкове”, каже Рожин.

Уколико споразум из 1987. године одлуком америчког Конгреса буде стављен ван снаге, то ће за Европљане аутоматски значити повећање трошкова, додаје он:

„То није у складу са интересима Лондона и Брисела који желе да спроводе ’јефтину’ одбрамбену политику, пребацујући одговорност за то на структуре НАТО-а и амерички контингент у Европи”, закључује Рожин.

Према речима аналитичара Саше Адамовића, сасвим је могуће да закон којим би ИНФ био поништен добије убедљиву и двостраначку већину у Америчком конгресу, а ни Доналд Трамп неће имати проблем да потпише тај закон, који се не коси са оним што је Трамп у предизборној кампањи обећавао.

Америка, иако још једина суперсила, све чешће се суочава са унутрашњим проблемима, са једне стране, а са друге, са појавом других сила на светској сцени са изазовима и оспоравањем своје моћи, каже Адамовић.

Трамп неће имати проблем да потпише закон којим би анулирао ИНФ, као што је имао проблем да потпише закон којим се уводе санкције Русији, Ирану и Северној Кореји, каже Адамовић.

„Закон који би поништио америчко-совјетски споразум из 1987. године био би, можда, адекватнији за овај поредак у коме се тренутно налазимо. САД, од пропасти СССР, остале су једина суперсила и већ четврт века доминирају међународним односима. Међутим, на светској сцени су се појавили и други велики играчи. Ни Русија није оно што је била деведесетих, Кина се такође из велике економске силе трансформисе у војну силу”, објашњава Адамовић.

Кинези граде носаче авиона и оснивају војне базе на другим континентима, док Русија развија војни програм и у своје наоружање уводи нове генерације оружја.

Велике силе које покушавају да оспоре глобалну надмоћ САД, без обзира на то шта урадио амерички Конгрес, знаће да нађу адекватан одговор, сматра Адамовић.

„Очито је да таквим законом, а с обзиром на то да је Конгрес одобрио повећање америчког војног буџета, САД не желе да препусте свој примат у светској политици”, закључује Адамовић.

ИНФ је ступио на снагу 1. јуна 1988. године, а до лета 1991. СССР је уништио 1846 ракетних система, док је Америка уништила 846. Инспекције које су контролисале спровођење овог споразума радиле су све до 2001. године.

Према одредбама ИНФ забрањена је производња, тестирање и распо-ређивање балистичких и крстарећих пројектила кратког (од 500 до 1000 километара) и средњег домета (од 1000 до 5000 километара), а такође је из употребе елиминисао лансере и копнене ракете домета од 500 до 5.500 километара.

Како је „Путинов пион” вратио хладни рат са Русијом

У односима између САД и Русије дешава се оно што се иначе кроз историју често дешавало када су у питању односи великих сила. Тамо где је процена моћних да им се интереси не поклапају, често долази до неке врсте сукоба. Међутим, на тачкама где је процена да се интереси великих сила поклапају, тада без икаквих проблема долази до сарадње.

После увођења нових америчких санкција Русији и руског одговора у виду смањења дипломатског особља Амбасаде САД у Москви, изгледа да нема изгледа да се дипломатском рату између Америке и Русије види крај.

Тако је московски дневник „Комерсант”, позивајући се на дипломатске изворе, објавио вест да би Вашингтон могао да затвори један од четири руска конзулата у Америци. Русија у тој земљи има четири конзулата – у Хјустону, Сан Франциску, Њујорку и Сијетлу.

Историчар Саша Адамовић каже да је термин „дипломатски рат” можда прејака реч да би се описали тренутни односи САД и Русије. Реакција Москве на увођење санкција, када је из Русије протерано 755 америчких дипломата, била је нормална. Русија је само применила реципроцитет, каже он.

Међутим, и Адамовић каже да ће се, ако се „Комерсантова” вест покаже као тачна, нека врста дипломатског рата између Русије и Америке наставити. Са друге стране, на другим пољима, као на пример у Сирији, сарадња Сједињених Држава и Русије тече без проблема. Такве вести често остају испод радара и не придаје им се значај који заслужују, каже Адамовић.

„У односима између САД и Русије дешава се оно што се иначе кроз историју често дешавало када су у питању односи великих сила. Тамо где је процена великих сила да им се интереси не поклапају, често долази до неке врсте сукоба. Међутим, на тачкама где је процена да се интереси великих сила поклапају, тада без икаквих проблема долази до сарадње”, објашњава Адамовић.

Према Адамовићевом мишљењу, руско-амерички односи нарушени су само у једном пољу и правимо грешку ако из општег контекста односа две

државе извучемо један проблем и дамо му невероватне димензије и из тога извучемо закључак да су односи најгори у историји.

„Оно што је јако важно увек рећи, да без обзира на погоршање односа на дипломатском плану, односи између Америке и Русије ипак и даље функционишу, а са друге стране, Доналд Трамп, али и његови генерали попут шефа Пентагона Џејмса Матиса и шефа Здруженог генералштаба генерала Данфорда тврде да ће све проблеме са Русијом решавати, и то треба подвући, на дипломатски начин и никако другачије”, каже Адамовић.

Дмитриј Журављов, директор московског Института за регионалне проблеме, каже да је Стејт департмент приморан да одговори Москви на протеривање дипломата како амерички државни секретар Рекс Тилерсон не би поново био оптужен да је „руски шпијун”.

„Очекујем да ће САД заузврат протерати још већи број руских дипломата и затворити руски конзулат. Искрено речено, то би био више симболички гест, јер не бих рекао да је руским грађанима толико потребан конзулат на америчкој Западној обали. Али не мислим да ће се све то озбиљно одразити на руско-америчку сарадњу. Постоје односи две земље, и они су у катастрофалном стању, али постоје и односи две суперсиле, које ни Москва ни Вашингтон не смеју да ’замрзну’, јер од тих односа зависи ситуација на Блиском истоку и огроман број питања која су важна за читаву светску заједницу”.

Без обзира на протеривање дипломата, затварање конзулата, забрану уласка за званичнике и све остало, Москва и Вашингтон ће наставити консултације поводом најактуелнијих светских питања, сматра Журављов.

Професор московске Академије војних наука Сергеј Судаков подсећа на предизборно обећање америчког председника Доналда Трампа да ће исушити вашингтонску мочвару. Међутим, једно је, каже Судаков, када човек нешто обећава током предизборне кампање, а сасвим је друго када човек постане део естаблишмента.

„Трамп није очекивао да ће победити и зато није стигао да формира добар тим истомишљеника. Чак и потпредседник САД, који би требало да буде ослонац председника и да му ’чува леђа’, резултат је компромиса Трампа и естаблишмента. Осим тога, председник САД се посвађао са већином медија, они су почели да руше његову репутацију, па је рејтинг Трампа драстично опао”, каже Судаков.

Трамп је на изборе изашао са поруком да Русија није непријатељ, али демократе су, каже Судаков, измислиле гомилу лажних вести и амерички грађани су почели да верују како Америком владају руски хакери, који су изабрали председника и који контролишу амерички нуклеарни потенцијал.

„Трамп је схватио да мора да докаже да он није 'Путинов пион', већ јаки, независни председник. Нажалост, испада да је он слаб политичар. Да је Трамп одлучио да не потпише закон о санкцијама, Конгрес би свеједно одбио његово вето, али грађани САД би запамтили Трампа као политичара који се не плаши да доноси самосталне одлуке. То би био први корак ка исушивању вашингтонске мочваре, али уместо тога Трамп признаје своје грешке и игра како Демократска партија свира”.

То, према Судаковљевом мишљењу, значи да ће Трамп и даље продубљивати јаз између Москве и Вашингтона јер то му је једини могући начин да сачува власт.

Шта боли Едија Раму

Иако је „пун разумевања” за ситуацију у којој се налази председник Србије, Рамино разумевање је једна врста лицемерја, јер једино што он жели од Александра Вучића јесте да призна независност Косова. Могуће је да те његове боли долазе управо због сазнања да до тог признања сигурно неће доћи.

Са колико се поштовања албански премијер Еди Рама осврнуо у интервјуу београдском дневном листу *Блиц* на напоре српског председника Александра Вучића да покрене унутрашњи дијалог о Косову и Метохији, посматрач који не познаје балканске прилике рекао би да се ради о искреном пријатељу, не само Вучићевом, него и искреном пријатељу српског народа.

Рама, некадашњи кошаркаш, уметник и садашњи политичар, дирнут је толико да је, како каже, читајући Вучићев ауторски текст у истом листу могао да осети „истински бол и импресивну решеност”.

Међутим, на Балкану се увек „нешто иза брда ваља”, јер из интервјуа се не може закључити да се ради о истом човеку који је, не тако давно, позивао на уједињење Косова и Албаније и који најављује да ће у албанској престоници Тирани бити изграђен споменик Великој Албанији.

За аналитичара Драгомира Анђелковића, Рамин интервју јесте покушај понижавања и Србије и Вучића лично. Кроз понижавање, на циничан начин, Рама покушава да читав процес унутрашњег дијалога сведе на нулу, каже Анђелковић.

Рама се прибојава да Вучићева иницијатива може да доведе, на пример, до поделе Косова, што Албанци очито не желе, или, пак, везују поделу Косова са питањем Прешева и Бујановца, а то, евидентно у овом контексту није могуће, додаје он.

„Он поручује српској јавности да је солидаран са Вучићем у његовом предлогу да се иде у дијалог, али тај дијалог може да буде плодносан само ако се Србија ’суочи са прошлошћу’ и призна Косово у садашњим административним границама. Потпуно је јасно да нико у Србији то неће урадити, или, пак, када би то неко учинио, то би био акт велеиздаје, а садашња власт, уверен сам, за тако нешто није спремна, нити је то део њеног идеолошког пакета”, објашњава Анђелковић.

Према његовим речима, Рама таквим порукама покушава да сруши дијалог.

Нема суштинске разлике између онога што говоре Еди Рама, Хашим Тачи и Рамуш Харадинај, сматра историчар Саша Адамовић, јер сва тројица су људи, који уз помоћ великих сила раде на остваривању великоалбанског пројекта на Балкану.

То није први пут, додаје Адамовић, а за разлику од прошлости, Рама, Тачи и Харадинај сматрају да је овај тренутак завршна фаза када треба заокружити територије у којима је албанско становништво доминантно већинско.

„У том смислу, без обзира на то колико Еди Рама своје изјаве изговарао на нешто прихватљивији и умеренији начин него што то раде Харадинај или Тачи, ради се о једној те истој политици. Са друге стране, очито је да се у последње време долази до озбиљних, могли бисмо чак рећи тектонских поремећаја и да је досадашњи светски поредак, који је био доминантан у последњих 25 година доведен у питање. Пошто време том и таквом поретку истиче, мислим да се код оних који су радили на остварењу великоалбанског пројекта, увукао страх да ће њихове, до сада неприкосновене позиције бити пољуљане”, сматра Адамовић.

На крају, остаје питање шта Едија Раму заправо боли?

Као човек који сања сан о Великој Албанији, Рама би желео да остварење тог сна види одмах, каже Адамовић.

„Иако је, како каже, пун разумевања за ситуацију у којој се налази председник Србије, то његово разумевање је једна врста лицемерја, јер једино што он жели од Александра Вучића јесте да призна независност Косова. Могуће је сасвим да те његове боли долазе управо због тог сазнања, не знам да ли му је то сазнање у подсвести или је потпуно свестан тога да до тог признања сигурно неће доћи – да се уједињење Албанаца на Балкану о коме он сања, неће десити”, закључује Адамовић.

Према Анђелковићевим речима, Раму боли да Србија нешто добије.

„Албански екстремисти су већ дошли до некакве идеје у својим главама да ћемо све изгубити и да је само питање времена када ћемо им то дати. То је апсолутно немогуће, ми ту врсту капитулације нећемо потписати и њихови снови те врсте пашће у воду. Да се то не би догодило, Рама и екстремисти са Косова покушавају да елиминишу процес договарања”, каже Анђелковић.

Њима је циљ да манипулишу албанском јавношћу уз помоћ максималистичких идеја, јер када би се дошло, како Анђелковић каже, до било чега реалног, изгубили би политичку подлогу за своје деловање. Јер када се говори о Рами и албанским политичарима са Косова, ради се о људима који за много година бављења политиком нису урадили ништа, закључује Анђелковић.

Туча „нациста” и левичара у Америци – почетак великог обрачуна

Век и по после грађанског рата између америчког Севера и Југа, конфликт присталица и противника Конфедерације распламсао се са новом снагом, показују недавни догађаји у Шарлотсвилу, где је у нередима страдала једна особа. О овој теми у емисији „Свет са Спутњиком” говорили су колумнисткиња *Недељника* Љиљана Смајловић и историчар Саша Адамовић.

До скоро, Америка је била држава у којој је изгледало да елита има контролу и да нација пристаје да се њоме влада на начин којим се владало, каже Смајловићева. Сада је Америка подељена земља која се зачас посвађа око свега, каже она.

Нова линија поделе дошла је са избором Доналда Трампа, који је први амерички председник кога елита унисоно одбацује, док они који га подржавају захтевају, како Смајловићева каже, трагање за новим путем у коме се они неће осетити хендикепираним.

„Сада видимо да он тешко проводи и свој програм из кампање. Све ово говори да се у Америци нешто променило. Читав електорски систем у Америци подешен је тако да не може да победи неко ко није из елите и ко није спреман и планиран да дође на власт. Сада се то десило и сваки сукоб се враћа на ту исту линију, за и против Трампа”, каже Смајловићева.

Америка је од свог настанка била подељена земља, осим у периодима ратова, али многа питања делила су америчке грађане, каже Адамовић. Елита је успевала да држи ствари под контролом, мада је понекад прибегавала и, како каже, радикалним методама.

Пошто од „руске опасности” нема ништа, каже Адамовић, наратив се мења и сада Доналда Трампа треба представити као „новог Хитлера”.

„То је напад елите и на његове присталице који нису бели супремационисти, бели националисти и не знам које све називе користе либерални медији да би дисквалификовали те људе или, како је то Хилари Клинтон рекла у кампањи, јадници. Либерална америчка елита изгледа да је заборавила сопствени народ. Постоји сјајна књига америчког историчара Кристофера Лаша, који је

себе сматрао левичарем и прогресистом, који је написао књигу 'Побуна елите и крај демократије'. Он је одлично објаснио како је текао процес када је америчка елита потпуно заборавила на свој народ и окренула се неким другим вредностима. Ми смо у победи Доналда Трампа доживели кулминацију тог процеса, када је народ решио да преко Трампа узврати својој елити", каже Адамовић.

Према начину на који су „митинг и контрамитинг” у Шарлотсвилу организовани, да се претпоставити да демократама, чији је члан и градоначелник Шарлотсвила, како Смајловићева каже, иде вода на уста од среће.

Власти Вирџиније дале су дозволе за организовање оба скупа, а полиција је била исувише уздржана. С обзиром на то да су улични протести у Америци чести, полиција је лако могла да раздвоји две групе, каже она. То се, међутим, није догодило.

Демократе су у Шарлотсвилу однеле победу над Трампом јер су придобиле јавно мњење и успеле да покажу да су њихови противници убице.

На примеру Шарлотсвила види се на шта је све америчка „дубока држава” спремна и докле ће ићи у обрачуну са Доналдом Трампом, каже Адамовић.

„Борба против Доналда Трампа буквално не престаје. Она из дана у дан траје, од његовог уласка у Белу кућу до данашњег дана. Он је и те како под свакодневном баражном ватром на разне теме. Са друге стране, Пет Бјукенан, амерички палеоконзервативац, у једном тексту се запитао: ако се одрекнемо сопствене историје, ко смо, на чему ћемо темељити свој идентитет. Ако бисмо данашње стандарде примењивали на америчку прошлост или на било коју прошлост било које државе, могли бисмо да пронађемо много разлога за оно што се покушава у Шарлотсвилу”, каже Адамовић.

Трамп „заврће” буџет за Србију – шанса за скидање окова Запада

То што је Трамп за 2018. годину у буџету предложио мање средстава за Источну Европу, па и Србију, само значи да је остао доследан у својим приоритетима – „Америка на првом месту”. Без финансирања извоза демократије на амерички начин. Питање је, међутим, шта ће рећи Конгрес.

Судећи према предлогу буџета САД за 2018, који је сачинила администрација Доналда Трампа, Стејт департмент ће остати краћи за 336 милиона долара за финансирање држава Источне Европе, међу којима су и балканске.

„Упркос турнеји потпредседника Мајка Пенса по экс-комунистичком региону, којом је требало да се учврсти подршка у борби против ’широког спектра’ руске агресије, Бела кућа је затражила велике резове у финансирању савезника”, оценила је агенција „Блумберг”.

Најдрастичнији рез доживела је Бугарска, са скоро 80 одсто мање средстава у односу на прошлу годину, а следе Грузија, Естонија, Литванија, Летонија, Србија, Црна Гора и Украјина.

Резање „средстава за развој демократије и владавине права, за подршку економском развоју и борби против корупције”...за Србију би, према рачуници Блумберга, значило умањење од скоро 45 одсто садашњих. То, практично, значи да ће и пројекти и деловање неких НВО које плаћају Американци бити сведено на мању меру.

Какву поруку шаље Трампов предлог буџета, поготово у светлу чињенице да је уз смањење средстава министарству спољних послова за „промоцију демократије” у Источној Европи, затражено више новца за трошкове Министарства одбране?

Саговорници Спутњика, аналитичар Института за савремену историју, Александар Раковић и историчар Саша Адамовић, врсни познаваоци америчке политичке сцене, слажу се да је прелог Беле куће потпуно у складу са Трамповим опредељењем промовисаним током предизборне кампање – „Америка на првом месту”.

Трампова одлука да смањи средства Стејт департменту за земље Источне Европе и Евроазије је, сматра Адамовић, заправо добра вест.

„Смањење буџета је у складу са Трамповом идејом 'Америка на првом месту', односно прво заштита америчких интереса, уместо такозване промоције демократије”, каже он.

Он је подсетио да је Трамп током кампање најавио да се САД више неће бавити мењањем режима у свету, а шеф дипломатије Рекс Тилерсон сада има задатак да направи велико спремање у Стејт департменту, који је у последњих 25 година постао стециште дипломата који су заступали такозвани амерички интервенционизам по белом свету.

Адамовић, зато, смањење новца за Стејт департмент види као Трампову жељу да министарство спољних послова доведе у ред и врати га основној улози да дипломате представљају САД у свету и заступају њене интересе у другим државама.

„Уз то, тај новац који се издвајао за земље Европе није коришћен за побољшање односа САД и дотичних земаља већ, видели смо то у великом броју примера такозваних обојених револуција, ишао је у сасвим другом смеру”, наводи саговорник Спутњика, подсећајући на умешаност америчких дипломата на терену у организацију тих дешавања којима је долазило до промене власти.

Са друге стране, Србија у Трамповој одлуци о смањењу пара, по Адамовићевом виђењу, има шансу за афирмацију свог положаја активне неутралности.

„Оно што је за нас јако важно, за Србију и општу ситуацију на Балкану је успостављање добрих односа између САД и Русије и ако се ту постигне одређен баланс и дође до договора Трампа и Путина то ја мислим да би по Србију било повољно и омогућило би да Србија задржи свој неутрални статус”, каже овај познавалац прилика у САД.

Адамовић напомиње да се спољна политика САД обликује више у Пентагону него у Стејт департменту, поготово с обзиром на то да је, како каже, Тилерсон суочен са много посла да исуши мочвару Стејт департамента. Отуда, додаје он, Трампову изјаву у којој је недавно Путину захвалио што је протерао велики број дипломата из америчке амбасаде у Москви, јер је ионако намеравао да смањи број запослених, не треба схватити само као шалу.

„Трампов главни спољнополитички идеолог је шеф Пентагона, генерал Џејмс Матис, и јако је важно пратити шта он ради. А за њега чак и противници кажу да је веома разуман човек”, закључио је Адамовић. Подсетио је да је партнерима НАТО-а Матис рекао да ће своје проблеме са Русијом Америка решавати искључиво на дипломатски начин и подвукао – ни на један други.

И по мишљењу аналитичара Александра Раковића из Института за савремену историју, Трампова политика је „Америка на првом месту” и он ће гледати да САД обезбеди више него што је то раније био случај. А то ће, додаје он за Спутњик, значити мање пара не само Источној Европи, него уопште у свету.

То, по његовом мишљењу, не значи да ће САД бити мање присутне у Источној Европи.

„Њихова геостратегија, притисци у источној Европи на Србију, на Русију, остаће исти. Ништа се ту неће променити”, каже Раковић.

Он подсећа да је Црна Гора ушла у НАТО и да ће Македонија ући по убрзаној процедури и, за разлику од Адамовића, не мисли да то неће оставити последице по Србију.

„Онда ће Србија и РС практично бити потпуно окружене НАТО-ом. И тај притисак на наше две државе биће такав да не знам колико је издржив. А САД то могу да раде са новчаним давањима и без њих”, сматра он, додајући да су САД кренуле даље на исток, а да ће нека нерешена питања која су оставили у нашем региону решавати у ходу.

По његовом мишљењу, издвајање мање пара за овај део Европе може да се тумачи и као последица тога што су Американци овде у великој мери већ завршили посао.

„Русија је све то време била пасивна, посебно у неким моментима када није морала да буде”, сматра Раковић и закључује да Трамп сада жели само да прерасподели новац у складу са својом идејом о Америци на првом месту, а да ће у овом делу света наставити исту политику.

Остаје, наравно, да се са Трамповим предлогом буџета за 2018. сложи и Конгрес који са председником САД до сада није увек делио исто мишљење.

Агресивна војска Клинтонових: Антифа спрема велики хаос

Сукобе у САД изазива организација претежно младих левичара анархистичке оријентације, која је у служби америчке дубоке државе, односно америчког лево либералног естаблишмента који је поражен на прошлогодшњим изборима.

Откако је Доналд Трамп постао председник САД сведоци смо феномена који се у Америци није појављивао још од шездесетих година прошлог века – грађански сукоби великих размера. Толики да се у медијима, како би се описало стање друштва, користи термин „грађански рат”.

У том „рату”, који је кулминирао прошле недеље у Шарлотсвилу, у америчкој држави Вирџинији, појављују се групе, за које се мислило да се налазе на маргини друштва, као што је Кју клукс клан, али и неке релативно нове, као што је Антифа.

Та друга, која, према речима историчара Саше Адамовића, окупља претежно анархисте, посебну врсту левих екстремиста, заузела је већину простора у медијима. Антифа је у америчким медијима промовисана као антифашистичка, антирасистичка група бораца за грађанска права, са коренима који сежу у тридесете године XX века, када су се у Немачкој, где је група настала, њени активисти борили против Хитлера.

Тако су амерички медији „отворили очи”, не само америчким грађанима, већ и јавном мњењу широм света, јер за тај податак до сада нико није чуо, осим можда америчких креатора јавног мњења.

„Антифа је склона да своје историјске корене потражи у двадесетим и тридесетим годинама у Европи када се милитантна левица на улицама италијанских и немачких градова борила са групама милитантне деснице. Иако је незахвално правити историјске паралеле, мислим да је овог пута Антифа, као организација претежно младих левичара анархистичке оријентације, пре свега у служби америчке дубоке државе, односно америчког лево либералног естаблишмента који је поражен на прошлогодшњим изборима”, каже Адамовић.

Политиколог Александар Павић каже да је Антифа део глобалног концепта тезе и антитезе, како би се на крају добила синтеза у виду „новог светског поретка”. Излишно је, каже Павић, више говорити о теоријама завере, јер је америчка дубока држава испливала на површину, да постоје глобалисти и људи који усмеравају дешавања.

„Антифа је апсолутно један врло битан инструмент радикализације. Потребно је прво демонизовати противника, то је антиестаблишмент, то су антиглобалисти или политичке фигуре попут Трампа, који су, барем на речима, били антиглобалисти и националисти. Антитеза тога је, наводно, Антифа. Значи, Антифа прво треба све те против којих демонстрира и врши насиље да представи као нацисте. А под нацистима се подразумевају сви који не деле поглед на свет који наводно заступа Антифа”, објашњава Павић.

Тако нацисти постају конзервативци, националисти, они који се противе, како Павић каже, ЛГБТ филозофији.

Због тога што „опасност од Русије” одлази у други план, Антифа је постала оружје у рукама америчке дубоке државе, односно клинтонистичког естаблишмента за нападе на Доналда Трампа, каже Адамовић. Догађаји у Шарлотсвилу послужили су као повод да амерички председник буде нападнут на тој основи. Окидач за напад лево либералних медија, како Адамовић назива „Њујорк тајмс”, „Вашингтон пост” и Си Ен Ен, била је Трампова осуда обе стране у Шарлотсвилу, додаје он.

„И то не само у Америци, већ за буквално цео клинтонистички глобални естаблишмент, а то ћемо видети на насловним странама њихових медија широм света. Као по команди имали су Доналда Трампа на насловним странама као члана Кју Клуks Клана”, каже Адамовић.

Антифа је толико раширена, има толико ресурса и добија толико подршке од мејнстрим медија да је немогуће да се ради о људима који све раде о свом трошку и из сопственог убеђења, сматра Павић.

Антифа је, додаје Павић, марионета на дугим концима који досежу до оних који управљају процесом глобализације у последњих 25 година. Пошто је пројекат угрожен, једини начин да га заштите је радикализација и ширење атмосфере грађанског рата, не само у појединим земљама, него на глобалном нивоу, објашњава Павић.

„Антифа је врло важан део тога, она треба да делегитимише сваког ко је противник глобализације тако што ће да му залепи етикету. Исто тако, да путем насиља намеће политичку коректност, да онемогућава слободу говора и да, наравно, испровоцира насиље оне друге стране, после чега једини одговор који глобалисти могу да понуде је јача, то јест полицијска држава, репресија и тако даље”.

Инструмент у рукама клинтонистичке државе нису само припадници Антифе, то је и друга страна медаље америчких грађанских сукоба, слажу се саговорници Спутњика.

Организације белих супремациониста, као што је Кју Клукс Клан, налазе се на маргини маргине америчког друштва, каже Павић. Они играју улогу лица Америке која је гласала за Трампа, што их чини важним средством демонизације.

Павић наводи пример човека који је организовао беле супремационисте у Шарлотсвилу, а који је до пре две године био активиста бившег америчког председника Барака Обаме.

„Он је дефинитивно експонент дубоке државе. Сигурно је да је цела прича у Шарлотсвилу направљена како би се створила оваква атмосфера, да би се извршио додатни притисак на Трампа и да би се ућуткали нормални људи који су гласали за антиглобалистички и националистички Трампов програм”, каже Павић.

Пуно је разлога да се сумња да су и десничарске групе инструментализоване од стране дубоке државе, каже Адамовић и такође помиње случај организатора десничара у Шарлотсвилу.

„Мислим да је сасвим могуће да и иза Антифе и иза десничарских група стоји иста рука која их води, усмерава, хушка једне на друге и жели да изазове што крвавији сукоб између те две групације у намери обарања Доналда Трампа и његовог председништва”, закључује Адамовић.

Шта је сакривено 11. септембра?

Када су пре 16 година, 11. септембра 2001, отети путнички авиони ударили у куле близнакиње у Њујорку и у Пентагон, и Америка и свет били су шокирани, а тај шок је онда прерастао у солидарност с нападнутом Америком и подршку њеном нападу на Авганистан, на талибане и вођу Ал Каиде Осаму бин Ладена, коме су пружали уточиште.

Годину и по дана касније, међутим, Америка је злоупотребила и 11. септембар и подршку коју је због њега добила, нападом на Ирак који никакве везе није имао с нападом на Америку, а није имао ни оружје за масовно уништење као што су тврдили амерички званичници и њихови британски савезници, правдајући своју незакониту агресију.

У међувремену су се нагомилали и докази о прикриваној умешаности Саудијске Арабије у нападе 11. септембра, а и иначе се и сама званична верзија догађаја показала као пуна нелогичности и рупа.

Шта је све прикривено 11. септембра? Да ли је америчка неоконзервативна елита, која је тада седела у врху администрације Џорџа Буша Млађег, прижељкивала управо овакав догађај како би спровела своју агенду и учврстила америчку глобалну доминацију?

О овим су питањима у „Новом Спутњик поретку” разговарали историчар Саша Адамовић и новинар Јован Џон Боснић.

„Терористички напад 2011. године је велики и значајан историјски догађај, кога многи пореде са другим значајним историјским догађајем, нападом Јапана на Перл Харбур”, наводи Саша Адамовић.

„То није без разлога, јер постоји много тога заједничког, пре свега у односу на последице које су изазвали. И тог децембра 1941, као и у септембру 2001, десио се значајан заокрет у америчкој спољној политици. У 21. веку, у коме живимо већ 17 година, није било године без рата, и можемо рећи да све време живимо у једном истом рату који је иза себе оставио милионе мртвих и расељених”.

Саша Адамовић каже да му се чини да је „најбоље објашњење 11. септембра дао доајен америчке спољне политике Хенри Кисинџер у својој књи-

зи 'Дипломатија', која је објављена неколико година пре самог догађаја.

Он каже да је Америка, завршетком Хладног рата у коме је однела победу, изгубила два дотадашња стуба своје спољне политике, на којима ју је и градила – идеолошког непријатеља у виду комунизма, и осећај физичке угрожености јер бивши Совјетски Савез више није био претња.

„Нападом 11. септембра Америка је поново добила та два стуба своје спољне политике. Дакле, осећај физичке угрожености јер се показало да је могућ и напад на Америку, а добили су и идеолошког непријатеља у облику исламског фундаментализма”.

Имајући то у виду, индикативним се чини што је већ 20. септембра 2001. тадашњи амерички председник Џорџ Буш Млађи рекао: „Кроз сузе видим прилику”. На сличан је начин 11. септембар, као прилику за Америку, коментарисала и Бушова саветница за националну безбедност Кондолиза Рајс: „Ако су распад Совјетског Савеза и 11. септембар створили велики преокрет у међународној политици, онда ово није само период смртне опасности, него и огромне прилике. Америка и наши пријатељи и савезници морају ову нову повољну прилику одлучно да искористе”.

„За војно-индустријски комплекс, који управља америчком политиком, било која врста напада пружа изговор. Они су нас напали, и нама је сад дозвољено да радимо шта хоћемо, и било где – у Авганистану, у Ираку...”, објашњава Џон Боснић.

Оба Спутњикова саговорника сагласна су у сумњи да је 11. септембар на неки начин планиран изнутра, а оваквим сумњама основу даје и Пројекат за ново америчко столеће (Project for New American Century), неоконзервативни тинк-тенк чији је прокламовани циљ била „промоција глобалног лидерства Америке”.

Годину дана пре напада Пројекат је објавио извештај под насловом „Поновна изградња америчке одбране: Стратегија, снаге и ресурси за нови век”, у коме се заговара појачано америчко војно присуство широм света уз, наравно, повећано издвајање буџетског новца за војску, а наводи се и да је то што они желе мало вероватно „осим у случају катастрофичног и катаклизмичког догађаја – као што би био нови Перл Харбур”.

Управо то, нови Перл Харбур уследиће 11. септембра 2001, а нарочито је важно напоменути да су челници Пројекта девет месеци раније заузели важне функције у Бушевој администрацији – Дик Чејни постао је потпредседник САД, Доналд Рамсфелд секретар за одбрану, његов заменик био је Пол Волфовиц...

Штавише, истом кругу неоконзервативаца, указује Саша Адамовић, припада и Филип Зеликов, „пријатељ Кондолизе Рајс, оперативни директор комисије о 11. септембру, која је требало да истражи све околности тог на-

пада. Али он је заправо припремио званични наратив и допуштени начин мишљења о 11. септембру. У његовој биографији поред осталог и пише да је стручњак за формирање јавних наратива.

Тај наратив о 11. септембру траје и дан-данас, иако су у међувремену објављене бројне књиге и документарни филмови које су тај наратив поприлично уздрмале”.

„Наратив формирају држава и контролисани медији. Најбољи пример те везе је брак државног подсекретара Џејмса Рубина и звезде Си-Ен-Ена Кристијане Аманпур”, подсећа Џон Боснић, и објашњава механизам којим је спречено озбиљније преиспитивање 11. септембра: „Свако ко преиспитује званичну верзију проглашава се за теоретичара завере, лудака. Тиме се онемогућује било каква дебата, а то је одлична врста цензуре”.

Велики расцеп на Западу: Немачка чупа Европу из чељусту Америке

Оштре реакције из ЕУ на говор америчког председника у УН указују како на личне анимозитете, тако и на идеолошке сукобе, а понајвише на идеју ЕУ да буде самостална и независна од млађе сестре преко океана која деценијама командује.

„То поновно буђење нација није ништа друго него објава рата Европској унији”, поручио је аустријски председник Ван дер Белен одмах после говора Доналда Трампа у УН. „Противим се таквим претњама”, реаговала је немачка канцеларка Ангела Меркел и истакла да се Немачка и САД не слажу по питању става о Северној Кореји, осудивши претњу америчког председника да ће „тотално уништити” ту државу.

Кад лично пређе на међудржавно

За Александра Камкина са Института за европске студије Руске академије наука ово је само наставак размене критика између Меркелове и Трампа, која траје већ неколико месеци. До тога се дошло, појашњава Камкин за Спутњик, не само зато што Немачка и САД имају различите ставове кад је реч о одређеним безбедносним питањима, већ пре свега због личне антипатије, то јест Трамп и Меркелова се међусобно не воле.

„Подсећања ради, немачка канцеларка је давала прилично саркастичне изјаве о Трампу док је трајала кампања. Са своје стране Трамп је инсистирао на томе да Немачка издваја два посто БДП-а за НАТО, што је изазвало незадовољство Берлина. Све то је негативно утицало на односе Немачке и САД”, напомиње Камкин.

Међутим, указује аналитичар Института за европске студије Руске академије наука, требало би имати у виду да се Немачка после 1945. године стално залаже за „пацифистички приступ” и покушава да избегне било какву ратоборну реторику.

„Балкан је био изузетак, јер је у ратовима на тим просторима Немачка подржала Хрватску и косовске сепаратисте. Али касније је Немачка одбила

да учествује у Ирачком рату и играла је веома скромну улогу у Авганистану. Берлин се залаже за дијалог, док се Трамп понаша као слон у стакларској радњи. То је разлог зашто Меркелова даје овакве изјаве поводом Северне Кореје”, подсећа Камкин.

Трампови говори нису музика за уши глобалиста

Просто је невероватно, констатује за Спутњик аналитичар Саша Адамовић, да је говор Доналда Трампа у УН изазвао толику и такву контроверзу.

„Свако ко и мало разуме Трампа и његову политику, а имали смо прилику да у ових последњих осам, девет месеци колико је у Белој кући коначно разумемо и њега и оно што он жели, не може рећи да овај говор представља било какво изненађење и било какву контроверзу”, истиче Адамовић.

Са друге стране, наводи он, глобалистички медији ће све учинити да Трампов говор представе као контроверзан јер у њему виде оно што се њима заиста не допада.

„И овога пута због онога што су чули у његовом говору, а то ни у којем случају није одступало од његове досадашње спољнополитичке агенде, све су учинили да тај говор доведу у питање и да га представе као контроверзан и да га представе као говор који је малтене свету објавио или најавио нуклеарни рат”, каже Адамовић.

Тај говор треба пажљиво прочитати и анализирати, подвлачи Адамовић, и видеће се да су Трампове речи изврнуте и да је он у ствари говорио шта ће се десити ако Северна Кореја нападне Америку или њене савезнике и да тек онда може доћи до њеног уништења, што није претња већ буквално чињеница.

„Изгледа да новоустоличена лидерка слободног света Ангела Меркел, која се наводно успротивила Трамповој претњи уништења Северне Кореје и мудро предложила дипломатију и санкције као начин решавања севернокорејског проблема, још није разумела Трампову политику и пре свега његов начин преговарања јер је могла у последњих неколико месеци колико је Трамп у Белој кући да разуме начин на који он покреће ствари, односно преговара”, наглашава Адамовић.

Трампова идеја кад је у питању Северна Кореја, резонује Адамовић, јесте да пренаглашеном реториком изврши притисак не само на Северну Кореју, већ пре свега на Кину, јер је јасно да је Северна Кореја у неком смислу клијент државе Кине и да Трамп верује да се уз помоћ Кине могу зауздати нуклеарне амбиције севернокорејског лидера.

„Са друге стране је аустријски председник који је, подсетимо, изабран као фаворит глобалистичких структура у ЕУ. Трампов говор очито није му-

зика за уши глобалиста из ЕУ с обзиром на то на то да знамо у каквом стању се налази ЕУ. Да је то структура из које излази Велика Британија, једна од кључних чланица ЕУ, а са друге стране изгледа да је отпала и свака могућност да ће једног дана Турска постати чланица ЕУ”, сматра Адамовић.

Значи и Ангела Меркел и аустријски председник су део глобалистичких структура у ЕУ који заступају ту глобалистичку агенду која је директно супротстављена Трамповој агенди, па према Адамовићевом мишљењу није никакво чудо што на неки начин заједно наступају.

Елите хоће да мисле независно од Вашингтона

„Могоао бих да се сагласим са оценом Ангеле Меркел да што се тиче Северне Кореје решење јесте дипломатија. Међутим, овде је такође присутан тренд да немачке елите и елите које су јој блиске желе да од ЕУ створе неки нови пол у међународним односима”, сугерише Слободан Јанковић са Института за међународну политику и привреду.

Види се, додаје он, и по организацији конференција и форума, које углавном покрећу немачке фондације или неке земље блиске Немачкој, попут Аустрије и Мађарске, да опет постоји идеја о стварању некакве европске војске и прерастања ЕУ у независан пол моћи на свету.

„Дакле, у том смислу би се ове Трампове критике могле протумачити као жеља да ЕУ заиста почне да води неку независну политику. Наравно, ту су велики проблем Источна Европа, посебно Пољска, затим балтичке државе, које се у сваком случају више ослањају на САД него на Немачку и ЕУ”, резонује Јанковић.

Једно би, напомиње Јанковић, желеле елите које предводе Немачку, али ту су Пољска, онда Мађарска из других разлога, затим Италија која се не слаже са тим да Немачка има водећу улогу и да у сваком случају ЕУ делује независно од САД.

Ново жариште: Трамп газу нуклеарни споразум са Ираном – ЕУ отказује послушност

Ни Русији ни Кини не би се допала одлука САД да изађу из споразума. На тај начин бисмо добили још једно отворено међународно питање око којег ће се у будућности ломити копља.

Амерички председник Доналд Трамп изјавио је да је већ одлучио хоће ли се повући из нуклеарног споразума са Ираном пре 15. октобра, дана када истиче рок за ресертификацију, односно подношење извештаја о томе поштује ли Иран обавезе преузете споразумом. Међутим, Трамп још није саопштио своју позицију европским и иранским лидерима, који су се састали прошле среде.

Историчар Саша Адамовић подсећа да је Трамп још у председничкој кампањи критиковао бившег председника Барака Обаму због споразума са Ираном и да је очекивано да једно од његових предизборних обећања, да постоји могућност да се повуче из споразума, буде и реализовано.

Адамовић подсећа да су и људи у најближем Трамповом окружењу, попут шефа Пентагона, генерала Џејмса Матиса, такође за излазак Америке из споразума са Ираном. Матис се из војске и повукао незадовољан нуклеарним споразумом са Ираном, каже Адамовић.

„Трампова спољнополитичка агенда, која подразумева произраелску политику, подразумева, са друге стране и један и антиирански став, с обзиром на то да, попут Израела и председник САД сматра да је Иран и те како велика безбедносна претња за јеврејску државу, а с обзиром на то да је могућ раст и утицај Ирана, нарочито после завршетка рата у Сирији, сасвим је могуће да ће Иран имати још већу улогу у том региону него што је имао до сада”, каже Адамовић.

Уколико се Трамп одлучи да изађе из споразума са Ираном, став ЕУ неће бити позитиван, каже Адамовић, и додаје да би једини који би могао да искочи из „европског оркестра” могао да буде француски председник Емануел Макрон. „Када је Барак Обама постигао споразум, имао је подршку ЕУ и још тада су се многе велике европске компаније, нарочито немачке, при-

премале да склопе трговинске споразуме са Ираном. Поготово у тренутку када буду укинуте санкције. Можда ће се десити реакција слична оној када је Трамп извео САД из Споразума о климатским променама, када је наишао на осуду глобалистичких структура у ЕУ”, каже Адамовић.

Русија и Кина се противе

Русија и Кина и даље ће следити сопствене државне и националне интересе, сматра Адамовић, и наставиће сарадњу са Ираном. То поготово важи за Русију, која са Ираном има добру сарадњу у сиријском сукобу. „Мислим да се ни Русији ни Кини не би допала Трампова одлука да изађе из споразума. На тај начин бисмо, вероватно, добили још једно отворено међународно питање око којег ће се у будућности ломити копља”, закључује Адамовић. Иран је 2015. склопио споразум са шест светских сила (САД, Русијом, Немачком, Великом Британијом, Француском и Кином) о ограничавању свог нуклеарног програма у замену за укидање санкција. Састанак у среду био је састанак на највишем нивоу америчких и иранских званичника од када је Трамп преузео функцију.

Амерички државни секретар Рекс Тилерсон рекао је да би администрација могла да покуша да преговара о клаузулама о року истицања споразума, међутим, ирански председник Хасан Рохани такве преговоре искључује.

Хоће ли Србији дозволити да буде неутрална у случају великог рата

Поново на делу имамо игру великих сила, и императив Србије је да остане ван тог сукоба, да, штитећи своје националне и државне интересе, остане неутрална, да остане испод радара великих сила, како би избегла страдање које смо доживели у Првом и Другом светском рату.

Преиспитујући српску историју 20. века, многи историчари питали су се да ли је све морало да се догоди на начин на који се догодило. Да ли је Србија морала да буде неизоставни елемент сваког великог сукоба у прошлом веку, да поднесе толике жртве и да жртвује чак и своју државност?

Ово питање постало је актуелно нарочито после крвавог распада Југославије и бесправног самопризнања Косова и Метохије.

Док је за српско учешће у Првом светском рату уврежено мишљење, наравно поткрепљено чињеницама, да Србија није имала избора, њено учешће у оном потоњем ствар је око које се ломе копља.

Да ли је српски народ морао да уђе у Други светски рат или је могао да остане, барем неко време, по страни? Могао је, преовладавајуће је мишљење стручњака, и да на тај начин избегне милионску жртву.

Према изјавама савремених српских политичара, данашња Србија требало би да се не меша у сукобе великих сила, да остане изван њих и да српска политика буде политика неутралности (војне и политичке) и немешања у актуелне светске сукобе.

На заседању Генералне скупштине УН српски председник Александар Вучић изјавио је да Србија треба да остане испод радара великих сила. Историчар Саша Адамовић додаје да Србија то мора.

Та изјава је, каже Адамовић, одјек оне идеје једног дела српске елите у 20. веку, која је, после, како каже, стравичних искустава из Првог светског рата, када Србија није остала ван тадашњих сукоба великих сила, желела да ондашњу Краљевину Југославију држи ван светских сукоба.

Један од представника те елите био је и Милан Стојадиновић, југословенски премијер из тридесетих година прошлог века.

„Његова политика била је оно што је он касније ставио у наслов својих мемоара, 'Ни рат, ни пакт'. То је, заправо, идеја остајања Краљевине Југославије и српског народа ван сукоба великих сила и покушај да се избегне трагедија страдања из Првог светског рата”, објашњава Адамовић.

Време у коме живимо слично је времену уочи Другог светског рата, додаје Адамовић, када је један владајући поредак доведен у питање, док нови поредак још није створен.

„Поново на делу имамо игру великих сила, и императив Србије је да остане ван тог сукоба, да, штитећи своје националне и државне интересе, остане неутрална у том сукобу, како је председник Вучић рекао, да остане испод радара великих сила, како би избегла страдање које смо доживели у Првом и Другом светском рату”, каже Адамовић.

Србија испод радара великих сила може да остане неутралном, дисперзираном политиком, не само у смислу војне већ и политичке неутралности, каже бивши југословенски и српски дипломата Зоран Миливојевић.

То може да постигне тако што неће бити под кишобраном ниједне светске силе, тако да не буде предмет надметања тих сила, додаје он, пошто се Србија налази на простору који је, како каже, објекат њиховог надметања.

Балкански простор предодређен је за надметање великих сила, и томе уживо сведочимо. Четири значајна светска фактора – САД, Русија, Кина и ЕУ – надмећу се на Балкану у ситуацији када међу њима нема консензуса о развоју међународних односа и када су им интереси супротстављени, каже Миливојевић.

„То се објективно прелама преко Србије, хтели ми то или не, и видимо у више примера да је један од гараната управо та неутрална позиција и то несврставање у неком новом облику, неким новим савременим међународним околностима, даје резултат. Зато што нико неће да ризикује да Србија пређе у неки други табор тако што би се радикално према њој понашао”, каже Миливојевић.

Други елемент који обезбеђује Србији да не буде трн у оку великих сила је, како Миливојевић каже, активна политика коју одликују конструктивност и механизам који спорна питања не користи за кварење односа, њихову радикализацију и провокације.

„Тиме треба објаснити и, рецимо, став Србије у односу на провокације из Загреба, Сарајева, из Тиране и тако даље. Управо тим ставом она не ризикује да постане објекат где би се укључиле и велике и регионалне силе у функцији заштите интереса друге стране према Србији”, каже Миливојевић.

Заокрет планете: Хоће ли бити савеза Америке и Русије

Амерички конгресмен из редова републиканаца Дејна Рорабахер истакао је да Сједињене Државе треба да почну сарадњу у борби против тероризма са другим државама, а да у ту коалицију, поред Америке, треба да уђу Русија, Индија и Јапан. Како је навео, сарадња управо ових држава, где ниједна неће доминирати, омогућиће да свет буде безбеднији.

Саша Адамовић, историчар и добар познавалац прилика у САД, међутим, не мисли да ће амерички Конгрес имати слуха за предлог републиканског сенатора.

„Већини конгресмена та иницијатива се неће допасти, не само зато што би тако ојачала спољнополитичка агенда председника Трампа, већ зато што је Конгрес изразито антируски опредељен. Мислим да Конгрес доживљава Русију као много значајнијег и опаснијег непријатеља за САД него такозвану Исламску државу која се налази можда и пред уништењем. Сасвим је могуће да је највећем броју конгресмена, било да су из демократске или републиканске странке, ДАЕШ некако прихватљивији него Русија”, каже Адамовић за Спутњик.

Директор Рузвелтовог фонда америчких студија на Московском државном универзитету Јуриј Рогуљов за Спутњик каже да је конгресмен Рорабахер један од малобројних људи у америчком Конгресу који се залаже за побољшање руско-америчких односа и за заједничко деловање Вашингтона и Москве на међународној сцени. То што је у мањини и јесте разлог, оцењује Рогуљов, што ће Конгрес тешко подржати Рорабахеров став.

„Иако би заиста некаква сарадња Русије и САД требало да постоји, то је више као нека принудна мера, а ту пре свега мислим на ситуацију на Блиском истоку и конкретно у Сирији. Међутим, иако је општи циљ исти, појединачни циљеви две супердржаве се разликују, па је та сарадња нешто попут принудне мере како би се избегле негативне последице могућих сукоба на терену и инцидентата током борбених дејстава. Осим тога, знамо да је недавно помоћник председника Трампа Макмастер изјавио да амерички председник

нема намеру да додатно затеже односе са Русијом, већ је спреман да их нормализује, али да је његов чврсти циљ и задатак да се супротстави „дестабилизирајућим делатностима Русије у Украјини и на Блиском истоку”. Јасно је да овакав став противуречи предлогу Рорабахера, напомиње Рогуљов.

У том смислу, додаје Рогуљов, познато је да САД нису спремне на сарадњу ни у једном смеру, па ни у дипломатском.

„Они су присутни у Астани, али са статусом посматрача. Постојао је заједнички пројекат у Женеви, али тада је била актуелна претходна администрација. Садашња администрација нема планове да заједнички са Русијом регулише ситуацију ни у војним, ни у дипломатском контексту. Зато не мислим да ће Рорабахерова изјава имати неке озбиљне последице”, категоричан је Рогуљов.

Ово мишљење, међутим, не дели Стеван Гајић са Института за европске студије. Како каже, сарадња САД и Русије у борби против тероризма у суштини никада није ни престајала. Он подсећа да је руски председник Путин био један од првих људи који се након напада 11. септембра 2001. године јавио америчком председнику Бушу и понудио му своју помоћ.

„Сматрам да ова иницијатива не мора да буде нужно одбачена. У развоју догађаја у коме тероризам опет почиње да прети и самим Сједињеним Државама на њеној територији, оваква иницијатива може да добије и подршку већине америчког естаблишмента”, оцењује Гајић за Спутњик.

Крах „бриселске” Европе: Нације подижу главу – две силе чекају расплет

Сасвим је могуће да Европска унија растом национално-суверенистичких покрета крене у правцу који би се можда звао „орбанизација” ЕУ, али засад ту „орбанизацију” на неки начин предводе или намећу мање државе-чланице као што су оне из Вишеградске групе.

Очито је да последњи изборни резултати у Аустрији и Чешкој више никога не могу ни да изненаде, констатује за Спутњик аналитичар Саша Адамовић и примећује да се и даље наставља успон суверенистичких странака и покрета у Европској унији, па је европском естаблишменту, односно етаблираним странкама, све теже да зауставе тај успон.

Шта ће донети десне снаге

Подсетимо, на изборима за Дом посланика, Доњи дом чешког Парламента победу је однела странка АНО 2011. привредника Андреја Бабиша. Недељу дана раније, лидер аустријске Народне партије, шеф дипломатије у влади која одлази, Себастијан Курц, прогласио је победу на националним изборима, захваљујући којој ће постати најмлађи премијер у Европи. Каква ЕУ може бити у перспективи после ових али и ранијих избора у Холандији, Француској, Немачкој.

Различити су резултати ових победа у Аустрији и Чешкој, напомиње за Спутњик Слободан Јанковић са Института за међународну политику и привреду, додуше у Чешкој још није јасно ко ће чинити ту владајућу коалицију, а у Аустрији би то требало да буде народњачко-десничарска коалиција.

Међутим, истиче тај истраживач, оно што је у току у самој ЕУ јесте полако одвајање на два пола.

„На оне који су за то да ЕУ постане заиста самостални играч, да између осталог направи и европску војску и да се одваја од Америке и НАТО-а. Ту причу тренутно предводе Ангела Меркел и Емануел Макрон, који имају све

мању подршку и све мању маневарску могућност у својим земљама. С друге стране су они који су за наставак сарадње са САД”, тумачи Јанковић.

Те нове снаге, условно речено, које су победиле у Аустрији и Чешкој, сматра Јанковић, немају исту политику. Аустријанци би били више они који се везују за Немачку у овом случају, истиче Јанковић, док би ови у Чешкој пре неку другу струју која није за даље централизовање ЕУ и претварање ње у неку нову врсту САД, само европских у овом случају.

„Тамо где суверенистичке странке или покрети остваре одличне резултате, чак и тамо где не дођу на власт, дешава се да је не само предизборна кампања већ буквално читав политички простор ’окупиран’ управо оним политичким темама које намећу те суверенистичке странке и покрети. Наравно, то нису странке и покрети екстремне деснице, како их титулишу глобалистички медији, већ је то покушај неке врсте самоодбране од свега онога што се дешава у ЕУ последњих година”, посебно наглашава Саша Адамовић.

Прерасподела на више нивоа и начина

Одлични резултати суверенистичких странака у Аустрији и Чешкој, додаје тај аналитичар, велики су ударац и политици немачке канцеларке Ангеле Меркел, а с обзиром на то да су Аустрија и Чешка две државе које су важни чланови или би требало да буду важни чланови оног најтврђег језгра саме ЕУ.

„Ударац по Ангелу Меркел је утолико већи и значајнији. У претходном периоду Немачка је успевала да амортизује, могли бисмо и да кажемо, тај национално-популистички притисак рецимо у Холандији или у Француској на тамошњим изборима, али изгледа да то више неће моћи с обзиром на то да је велики проблем за Ангелу Меркел и њену политику и успон Алтернативе за Немачку на претходним немачким изборима”, резонује Адамовић.

Сасвим је могуће да ЕУ растом национално-суверенистичких покрета, предвиђа Адамовић, може да крене у правцу који би се можда звао „орбанизација” ЕУ али за сада ту „орбанизацију” на неки начин предводе или намећу мање државе-чланице ЕУ као што су оне из Вишеградске групе.

„Интересантно је, а сачекаћемо још неколико дана да видим какве ћемо владе имати у Аустрији и Чешкој, то што ће будућа политика Аустрије или Чешке имати много тога више заједничког са рецимо политиком земља Вишеградске групе него са политиком Брисела, коју он још намеће”, закључује Адамовић.

Пропале су све претње Европске комисије земљама-чланицама, у првом реду Пољској и Мађарској што се тиче миграционе политике, сугерише

Слободан Јанковић, и оно што сад следи, без обзира на левицу и десницу, јесте да је прича о миграцијама пропала.

„Пропала је дефинитивно европска политика, и ова нова, и остаје да се види шта ће бити следеће. Међутим, оно што је јасно јесте да уз ово паралелно обрачунавање иде и борба за прерасподелу у ЕУ. Између осталог Немачка и Аустрија настоје сад да разбију Вишеградску групу, то се полако најављује по интерним форумима, тако да ће они на тај начин још више гурнути у наручје Америке у првом реду Пољску али и поједине друге земље Источне Европе”, указује Јанковић.

Шта је ЦИА сакрила о убиству Кенедија?

Од убиства америчког председника Џона Кенедија, 22. новембра 1963. у Даласу, прошле су скоро 54 године. Сходно закону усвојеном пре 25 година, у четвртак је требало да буду објављени сви преостали, досад тајни документи у вези с овим атентатом, укупно преко 3.100 докумената.

Због захтева ЦИА и ФБИ-ја, међутим, двестотинак докумената остају тајна, а и међу ових скоро 2.900 који јесу објављени има и оних чији је садржај у потпуности и заувек избрисан.

Званична верзија каже да је Кенедија убио Ли Харви Освалд и да је деловао сам. Сам Освалд је то после хапшења порекао, а само два дана после Кенедијевог убиства, током пребацивања из једног затвора у други, Освалда је убио Џек Руби. Убиство Кенедија Освалд није признао ни на самртној постељи.

Америчка јавност званичној верзији не верује – скоро две трећине Американаца, 61 одсто, како показује најновија анкета, сматра да је права истина сакривена и да је завера за убиство Кенедија била много шира. Занимљиво, анкета је успут показала и да је ово можда и једино крупно питање око кога су гласачи Доналда Трампа и Хилари Клинтон потпуно сагласни, будући да и једни и други у сличном проценту не верују званичној верзији. А треба напоменути и да није реч о пуком веровању у *теорију завере* – крајем седамдесетих година прошлог века Кенедијево убиство истраживала је комисија америчког Конгреса, која је дошла до закључка да постоји „високи степен вероватноће” да је постојао још један стрелац, те да је Кенеди „вероватно убијен у склопу шире завере”. Даље од тога се, међутим, нису усудили да оду...

Зашто америчке безбедносне и тајне службе и даље не дозвољавају да се открију документа о Кенедијевом убиству? Зашто их крију ако немају шта да сакрију? Ко је убио Кенедија?

Ово су питања о којима су у „Новом Спутњик поретку” говорили новинар из Лондона Сениша Љепојевић и историчар Саша Адамовић.

Сениша Љепојевић истиче да је очигледан разлог због кога је и америч-

ка и светска јавност, уместо потпуне транспарентности, суочена с полувековним, континуираним прикривањем докумената о Кенедијевом убиству: „Та структура, коју Американци називају ’дубока држава’, која је одговорна за убиство Џона Кенедија, и даље постоји у Америци као најмоћнија снага... Сви председници Америке, па и садашњи, свесни су тога, и знају шта је довело до убиства Кенедија и ко је одговоран за то. И зато не желе да ризикују сличну судбину. Зато је и Трамп, под притиском ЦИА, која је један од главних егзекутора ’дубоке државе’, пристао да закон буде прекршен и да се не објаве сви документи, иако је претходно најавио да ће објавити све”.

„Из државних и националних разлога често се одређена документа објављују тек после 30 или 50 година или се никада и не објављују. Али овде је реч о заштити интереса једне специфичне врсте државе, која се сад често крсти именом ’дубоке државе’. Она не постоји од јуче, још је председник Двајт Ајзенхауер упозоравао на моћ војноиндустријског комплекса”, каже Саша Адамовић, указујући на Ајзенхауеров опроштајни говор из јануара 1961. о непожељном утицају војноиндустријског комплекса и постојању потенцијала за „катастрофални раст” његове моћи.

Постоје и опипљиви докази да је Џон Кенеди заиста ушао у озбиљан сукоб с америчким безбедносно-обавештајним структурама. Остала је тако забележена чувена Кенедијева претња ЦИА да ће је „растурити у хиљаду делића и расути их у ветар”, што је посебно значајно у светлу податка да је управо Кенеди сменио једног од оснивача ЦИА и њеног дугогодишњег директора Алена Далса, који је за ЦИА био оно што је чувени Џеј Едгар Хувер био за ФБИ.

„Нема сумње да је Кенеди ушао у озбиљан сукоб са ЦИА. Он је био свестан да ће тај сукоб бити жесток”, коментарише Адамовић. Љепојевић: „Кенеди је у сукобу с ’дубоком државом’ био још док је био сенатор. Естаблишмент из сенке био је против његовог избора, а и када је био изабран минирали су га непрестано, кубанском кризом, неуспелом инвазијом у Заливу свиња...”

С тим у вези, амерички медији ових дана подсећају и да је бивши председник САД Хари Труман после Кенедијевог убиства писао да би ЦИА требало одузети право на тајне операције и свести је на обавештајну агенцију која само прикупља информације, као што је првобитно и предвиђено. А Труманов државни секретар Дин Ачесон написао је у својим мемоарима 1969. да је од самог оснивања имао „најстрашнији предосећај” и да је председника упозорио да „ни он, ни Национални савет за безбедност нити било ко други неће бити у позицији да зна шта ради ЦИА и да је контролише”...

Смењени Алан Далс ће после Кенедијевог убиства постати члан Воренове комисије која је потврдила званичну верзију о Освалду као једином

учеснику завере. Комисију је основао Линдон Џонсон, Кенедијев потпредседник и потоњи председник Америке, а интересантно је да међу документима који су сада објављени постоји и извештај ЦИА из Русије који тврди да совјетски КГБ поседује информације да је управо Линдон Џонсон умешан у Кенедијево убиство. Исту тврдњу, пола века касније, износи и Роџер Стоун, блиски сарадник Доналда Трампа и дугогодишњи републикански политички оперативац, који поред Линдона Џонсона отворено оптужује и Џорџа Буша Старијег да је био умешан у заверу.

„Нема никакве дилеме око тога да је Линдон Џонсон био део 'дубоке државе'. Осим тога, према ономе што може да се закључи, Ален Далс је био један од кључних људи завере против Кенедија, у којој су били и људи из Пентагона”, говори Љепојевић.

С тим у вези, несумњива је чињеница да је у октобру 1963, дакле око месец дана уочи убиства, Кенеди донео дефинитиван план о повлачењу из Вијетнама до 1965. Убијен је, план није извршен, рат је потрајао до 1975...

„Његова одлука о повлачењу сигурно је била важан разлог у доношењу одлуке о његовом убиству. Тамошњи ратнички лоби, војноиндустријски комплекс, и тада је био јак као што је и данас”, сматра Синиша Љепојевић, а Саша Адамовић указује да је реч о дугом континуитету: „На сличан начин сз САД, упркос снажним изолационистичким тежњама, увучене и у Први и у Други светски рат, што је искоришћено за успостављање глобалне доминације”.

Све у свему, резимира Адамовић, „за веома кратко време Кенеди је ушао у сукоб са готово целокупном структуром 'дубоке државе', од сукоба са ЦИА, преко покушаја повлачења из Вијетнама до покушаја да се ФЕД-у одузме право штампања новца”.

„Његовим убиством извршен је државни удар”, закључује Адамовић, а Љепојевић додаје и да „после тога Америка више није била иста држава”.

Америка се и нацизмом бори против Русије

Због чега САД не подржавају руски предлог резолуције о осуди нацизма у Савету безбедности УН и због чега је такав амерички став можда и добар.

Сједињене Државе неће подржати руски предлог резолуције у Савету безбедности УН о осуди величања нацизма због, како је речено, заштите слободе говора и других проблема са тим документом.

Руским предлогом резолуције позивају се све чланице УН да забране пронацистички говор и пронацистичке организације, као и да се примене ограничења када су у питању наступи у Америчке новинске агенције наводе да такву резолуцију није могуће применити у САД због 1. Амандмана Устава, који гарантује апсолутну слободу говора.

Када се говори о 1. Амандману, треба имати у виду колико он значи за америчку правну и политичку традицију, каже историчар Саша Адамовић.

„У Америци се јако држи до Устава, а поготово до амандмана који се баве јако важним темама, а један од најважнијих је тај који гарантује слободу говора. У том смислу, сасвим је логично да САД у овом случају, поштујући амандмане на свој Устав, као што су то и у неким другим приликама радиле, а поготово сада, када је на челу државе Доналд Трамп, који и иначе има скепсу према УН и одлукама и резолуцијама које та организација доноси, неће подржати антинацистичку резолуцију”, каже Адамовић.

Међутим, професор московске Академије војних наука Сергеј Судаков каже да је слобода говора само изговор Америци да не подржи антинацистичку резолуцију. САД се боре против Русије као наследнице СССР-а, а њихови најважнији савезници у томе су прибалтичке државе и Украјина, у којима се нацизам увелико велича, као и Пољска, која је, како Судаков каже, на корак од величања нацизма.

„Наравно да САД не могу да подрже резолуцију о величању нацизма, јер управо ово величање удаљава поједине бивше совјетске републике од Русије. Американци то одлично схватају и зато охрабрују те земље како би

се продубио јаз између Русије и њих. Америчко прихватање резолуције створило би услове за будуће помирење Русије, Украјине и других земаља. Наравно да то није у интересу Вашингтона, који сада пружа балтичким државама идеолошку подршку, а сутра ће, заузврат, у тим земљама распоредити велики војни контингент. Стога, може се рећи да је за САД величање нацизма добар инструмент за стварање непријатеља Русије”, објашњава Судаков.

Адамовић, међутим, наводи и разлоге због којих је добро што Америка не подржава руски предлог резолуције против величања нацизма. Таква резолуција би у новим приликама у свету могла да буде и злоупотребљена, тврди Адамовић.

Оптужбе за нацизам и фашизам у данашње време најчешће се употребљавају против, како Адамовић каже, непослушних лидера земаља којима је, како каже, стало до суверенитета сопствене државе.

Међу такве лидере спадају мађарски премијер Виктор Орбан, председница француског Националног фронта Марин ле Пен, холандски политичар Герт Вилдерс, турски председник Реџеп Тајип Ердоган...

„Данас те оптужбе глобалиста за фашизам и нацизам најчешће служе за дисквалификацију и ућуткивање политичких непријатеља. Да додам још да је перцепција глобалистичких центара моћи да је данашња Путинова Русија заправо једна конзервативна хришћанска држава суверене демократије и зато није необично и није ретко да западни глобалистички медији и самог Владимира Путина називају Хитлером”, објашњава Адамовић.

Србија тражи „њу дил” са Америком: Трампе, ти си тај – бивше нам не шаљи!

Однос Србије и Америке је јасан. Увек ће последњу реч у том односу имати већа и јача страна и сила, у овом случају САД, али то не значи да Србија не треба да води проактивну дипломатску политику.

Најновије изјаве министра спољних послова Србије Ивице Дачића да је потребно да се направи нови српско-амерички стратешки договор, али да се тај договор не може правити са припадницима бивше америчке администрације који бране наслеђа политике деведесетих година прошлог века, већ се то мора урадити са Доналдом Трампом, његовим потпредседником и министром спољних послова, према мишљењу аналитичара Саше Адамовића су начелно тачне, али у овом тренутку долазе са прилично великим закашњењем.

Ко су Маргарет Петерлин и Брајан Хук

„С обзиром на то да је у овом тренутку још мало па годину дана Доналд Трамп у Белој кући, а са друге стране мислим да и Рекс Тилерсон више није права адреса на коју се можемо обратити у том смислу јер је према свему судећи на излазним вратима Стејт Департамента и вероватно је актуелни директор ЦИА Мајк Помпео најозбиљнији кандидат да га замени на положају америчког шефа спољне политике”, резонује Адамовић за Спутњик.

За све ово време, сугерише Адамовић, Тилерсон није испунио оно што се од њега очекивало, пошто му је задатак био да пре свега стави под контролу Стејт департамент, имајући у виду да је, како каже тај аналитичар, Трамп правилно уочио да ће управо највеће проблеме кад је у питању његова спољнополитичка агенда имати са Министарством спољних послова САД.

Посматрајући новонасталу ситуацију морамо, према мишљењу Предрага Рајића из Центра за друштвену стабилност, бити свесни како Стејт департамент функционише. У принципу, указује он, питањима спољне политике се често баве професионалци и дипломате чиновници који и не морају

бити повезани са неком политичком опцијом, али сигурно имају или могу да имају одређене симпатије или антипатије према политичким опцијама.

Ако пратимо рад датих чиновника, каже даље Рајић, онда у принципу можемо закључити да се ради о чињеници да неки од њих по инерцији могу да наследе политику и вођење политике неке од претходних администрација.

И Трампу блиски људи, додаје Спутњиков други саговорник Адамовић, указивали су да је Стејт департамент за време ранијих администрација престао да штити америчке националне интересе и постао инструмент одређених глобалистичких кругова, док је са друге стране Тилерсон окружен сарадницима који су на линији антитрамп спољно-политичке агенде.

„Ради се о две у овом моменту веома важне особе, Маргарет Петерлин, шефица кабинета Рекса Тилерсона, и Брајану Хуку, који је шеф Одељења за планирање политике. Према сведочењима оних који прате Стејт Департамент и његову политику то су људи који заправо доносе кључне спољнополитичке одлуке и подривају Трампову спољнополитичку агенду”, наглашава Адамовић за Спутњик.

Проактивна политика ће дати резултате

„Сигуран сам да Влада Србије, конкретно шеф дипломатије Ивица Дачић, на овај начин покушава пре свега да измести став Стејт департамента спрам Србије из оквира те чиновничке инерције и помери је на политички ниво како би се заправо политички посматрао однос између Америке и Србије”, резонује Предраг Рајић.

Искуство нас учи, подсећа он, да је клима за поправљање односа између Србије и Америке повољнија кад су у Белој кући, Конгресу и Сенату републиканци као вршиоци власти, него кад су демократе.

„То је просто чињеница у последњих 25 година. Нарочито је то упечатљиво ако поредимо администрацију председника Клинтона, с једне стране, и рецимо администрацију председника Буша Млађег, са друге стране. Претпостављам да данас у нашој дипломатији слично посматрају ту ситуацију и праве неку аналогију спрам односа са администрацијом председника Обаме, са једне стране, као демократе и председника Трампа као републиканца, са друге стране”, истиче Рајић.

Данас је у Вашингтону, наглашава он, републиканска већина и у Горњем и у Доњем дому, председник долази из редова те партије.

„Сасвим сигурно да и Ивица Дачић размишља да би био боље изместити однос према Србији из инертног чиновничког оквира какав вероватно постоји сад у Стејт департменту где се ствари одвијају према некој

већ устаљеној динамици и подићи га на политички ниво како бисмо можда успели да постигнемо и неки нови договор или како би то Американци рекли, неки 'њу дил' ", предвиђа Рајић за Спутњик.

С друге стране, Саша Адамовић каже да Србија нема јасну спољнополитичку агенду према Сједињеним Државама, али понавља да је идеја министра Дачића заправо корак у правом смеру, па би на тој линији требало водити спољну политику према Сједињеним Државама.

„Однос Србије и Америке је јасан. Сагласан сам са тим да ће увек неравно последњу реч у том односу имати већа и јача страна и сила, у овом случају Америка, али то не значи да Србија не треба да води проактивну дипломатску политику”, напомиње Предраг Рајић.

Србија пре свега мора бити упорна и доследна у континуираном спровођењу спољне политике кад су у питању САД, јер, како сматра Рајић, ако је циљ поправити и на што виши ниво подићи односе, онда треба бити енергичан, активан и доследан у том континуираном напору.

„Тако да мислим да шанса постоји, само не треба губити наду, не треба можда у неком моменту имати превелика очекивања да се све може променити у једном кратком временском периоду, већ треба усмеравати енергију на ту страну да се ова питања константно постављају и подижу на дневни ред”, појашњава своје становиште Рајић.

У једном моменту кад Србији околности у потпуности буду ишле на руку, Рајић верује да ће и у Вашингтону имати слуха за такву српску проактивну политику, јер, како каже, Америка заиста нема ниједан разлог да Србију не посматра као државу са којом може да има квалитетне односе и са којом може да пронађе неки заједнички интерес.

Незапамћена акција САД: Ко гласа против нас, не добија ни долар

Изјава америчке амбасадорке при Уједињеним нацијама Ники Хејли да ће САД приликом гласања у Генералној скупштини УН о Резолуцији којом се осуђује америчко признање Јерусалима за израелску престоницу „бележити гласове” оних који буду гласали „за”, била би у сваком другом случају неозбиљна, сматра аналитичар Саша Адамовић.

Пошто је такву „неозбиљну” изјаву дао стални представник једне велике државе при УН, требало би је ипак схватити озбиљно, каже за Спутњик Адамовић.

Коментаришући овај незапамћени дипломатски гаф, он подсећа да је Ники Хејли већ морала, на претходном гласању у Савету безбедности, да уложи вето да би зауставила изгласавање египатске резолуције, чија је

намера била да „поништи” одлуку Доналда Трампа о признању Јерусалима за главни град Израела, и зато сада, сматра Адамовић, Хејли реагује врло увређено.

„Вероватно сматра да ће приликом гласања у Генералној скупштини УН, иако то гласање има само саветодавни карактер, велика већина чланица УН гласати за египатску резолуцију о Јерусалиму. За мене је то неозбиљна изјава коју себи не би смео да допусти један амбасадор при УН, али са друге стране, Ники Хејли вероватно сматра да ће једном таквом изјавом извршити притисак на неке државе, не би ли оне под тим притиском измениле начин на који ће гласати у Генералној скупштини”, каже Адамовић.

Важно је знати, додаје Адамовић, да Ники Хејли није била део Трамповог тима и она је неко ко је ближи неким другим структурама у америчкој спољној политици, односно онима које бисмо могли да назовемо – јастребовима. Ова и оваква њена изјава није ни прва ни једина коју је до сада дала, подсећа он.

„Највероватније је њен избор за амбасадорку при УН био резултат одређених страначких померања или страначке комбинаторике у републиканској партији и она би могла да се покаже као једно од решења које није било добро. С друге стране, администрација Доналда Трампа је већ раније говорила да УН морају да се реформишу и да више не желе да издвајају велика средства за подршку програмима УН. Они већ та средства смањују, с обзиром на то да је јасно у овом тренутку да и у будућности САД неће моћи да рачунају на подршку УН, не само у Савету безбедности, већ и у Генералној скупштини”, закључио је Адамовић.

У међувремену, амерички председник запретио је да ће укинути финансијску помоћ земљама које су гласале за резолуцију УН.

„Узимају од нас стотине милиона, чак и милијарде долара, а онда гласају против нас. Нека гласају против нас, сачуваћемо пуно (новца). Није нас брига”, рекао је Трамп новинарима.

За данас је заказана хитна седница Савета безбедности УН, на захтев арапских земаља и земаља са муслиманском већином.

ГОДИНА ДРУГА

Шта се крије иза новог америчког пројекта да се Србија угура у ЕУ

Србија не би требало да прихвати никакве понуде које би касније могле да буду искоришћене против ње, то јест уцењивачки потенцијал Запада, због чега би остала без подршке моћних сила као што су Русија и Кина.

У страху су велике очи, па тако и Америка фактички притиска Европску унију да убрза процес пријема држава Балкана под свој кров, а пре свега Србију, како би се како-тако осигурала од руског утицаја у овом делу света.

Разне стратегије, како извести тако компликован план – добити и сагласност свих држава ЕУ, а не оптеретити превише Брисел, одавно круже од стола до стола на разним светским адресама. Предлози су различити, а крећу се од идеје да се Балкан прими у пакету као државе „младе демократије”, па до процеса придруживања по плану 2+2+2 – по коме би у првој тури биле примљене Србија и Црна Гора, у другој Албанија и Македонија, и коначно, у трећој Косово и БиХ.

Међутим, с обзиром на то да још не постоји усаглашеност у Унији око овог питања, нестрпљива Америка је решила да ствар узме у своје руке, па је преко свог гласноговорника за Балкан, чувеног Брајана Хојта Јија, Србији послала поруку да би пречицом могла у ЕУ. И то пре свих. Додуше, та брзина, како је рекао, зависи од саме Србије и њене одлуке на којој столици жели да седи.

Ова напомена америчког чиновника није незанемарљива, посебно ако се има у виду да би Србија приступом у ЕУ била у обавези да у свему следи заједничку политику овог савеза, укључујући ту и политику према Русији.

Да ли је циљ Америке да нас што пре „угура” у ЕУ како би могла да нас у ствари „условљава”?

Саша Адамовић, историчар и геополитичар, пре свега верује да је све што се чује сада, глас такозване „дубоке америчке државе” која дуже од годину дана опструише спољну политику председника Америке Доналда Трампа.

„Идеја те Америке је, у ствари, да Србија сама одустане од одбране својих националних интереса тако што ће се одрећи Русије и њеног утицаја у Савету безбедности УН да би брже приступила ЕУ”, каже он.

С обзиром на то да ништа није „за цабе”, наш саговорник каже да је готово извесно да, ако бисмо се неким случајем прикључили ЕУ убрзаним путем, добили бисмо подужи списак нових условљавања, која се не би односила само на односе са Русијом. Међу њима би се сасвим сигурно нашли и односи са Косовом, Републиком Српском, а ту је и Хрватска.

„Већ смо имали случај да су те структуре из Америке заступале не само антируске већ и антисрпске ставове, јер су сви они били на страни српских непријатеља током деведесетих година. Мислим да они и данас воде такву политику, па тако очекујем да ће, када дође време за тему о разграничењу Србије и Хрватске, они више бити на Хрватској страни, поготову јер је она и чланица ЕУ али и НАТО-а. Управо због ових ствари је битно да Србија у будућности задржи подршку Руске Федерације, али и Кине која је такође моћна сила у успону”, каже Адамовић.

Политика штапа и шаргарепе већ више пута је испробана на Балкану, али за разлику од деценија које су иза нас, и тај штап је постао мало краћи, а ни шаргарепа више није тако примамљива. Америка можда има идеју како да преко Европске уније контролише „Србију” али план свакако не може сама да спроведе ако за то није Европска унија. Питање је да ли неко жели да буде део Европске уније и да нема право гласа, а да има обавезе, што је у неку руку идеја која је Србији и предочена као могућност „убрзаног” приступања.

Сад је огољено: Процурила истина која открива суштину америчке политике у свету

Цурење у јавност меморандума Стејт департмента, према коме су људска права и демократске вредности оружје које Америка на различите начине (зло)употребљава према савезницима и према противницима, до краја је оголило америчку спољну политику као политику двоструких аршина.

Амерички државни секретар Рекс Тилерсон почетком маја одржао је састанак са запосленима у Стејт департменту на коме је изнео визију спољне политике Доналда Трампа.

Том приликом, Тилерсон је рекао да САД треба да умање нагласак на људским правима јер, како је рекао, инсистирање на томе да друге државе усвоје америчке вредности смањује способност Америке да унапређује своје економске интересе и интересе националне безбедности.

Док у САД ове вредности остају константе, америчка спољна политика може да се прилагоди, рекао је он.

Овај говор изазвао је зебњу код многих запослених у Стејт департменту, навикнутих на уобичајени наратив да Америка спољном политиком коју води, светом проноси „буктињу слободе”.

Међутим, 17. маја Брајан Хук, шеф Одељења за планирање, мозга Стејт департмента, прослеђује меморандум, који је у децембру процурио у јавност, у коме даје додатна објашњења Тилерсонове стратегије.

Амерички часопис *Политико*, који је имао увид у Хуков меморандум, пише да, према Хуковом мишљењу, људска права треба користити као оружје против противника као што су Кина, Иран или Северна Кореја, а да опресивне режиме који су амерички савезници, попут Филипина, Турске или Египта треба третирати на блажи начин.

„Савезнике треба третирати другачије и боље од непријатеља. У супротном, завршићемо са више непријатеља и мање савезника”, објављује *Политико* изводе из Хуковог меморандума.

Чим се појавио у јавности, Хуков меморандум наишао је на критику Тома Малиновског, бившег помоћника државног секретара за демократију и људска права у администрацији бившег председника Барака Обаме.

Према речима Малиновског, меморандум каже: „Треба да радимо тачно оно за шта нас оптужују руска и кинеска пропаганда – да користимо људска права у борби са противницима, док савезницима треба да попуштамо”.

„Меморандуму недостаје елементарна чињеница да је морални ауторитет Америке једна од наших главних предности у свету и да ће нестати ако га селективно примењујемо, како га он предлаже”, каже Малиновски, очигледно убеђен да је Америка до Доналда Трампа доследно примењивала принципе демократије и људских права у својој спољној политици.

Одавно је познато да је америчка употреба људских права недоследна, односно да је реч о двоструким стандардима, каже заменик главног уредника недељника *Печат* Никола Врзић.

Не морамо да се присећамо примера Србије, додаје он, довољан је само пример Саудијске Арабије, којој никада нису приговорили за кршење људских права. Штавише, у *Њујорк тајмсу* је, од Другог сватског рата до данас, изашло више од 70 текстова о томе како Саудијска Арабија улази у доба реформи.

У писању таквих коментара о пустињској краљевини, до данас једној од најзатворенијих држава на свету, предњачио је Томас Фридман, један од најватренијих заговорника глобализма и хушкача на рат против СРЈ 1999.

„Значај овог меморандума састоји се у томе што имамо црно на бело да срце америчког естаблишмента, Стејт департмент, признаје да ради оно за шта их је читав слободни свет оптуживао да раде годинама уназад. Они ту јасно кажу да питање људских права не треба потезати када је реч о њиховим ’проблематичним’ савезницима, а са друге стране да то питање треба потезати у односу на противнике. У последњем делу меморандума се каже да то питање треба потезати, не из моралних обзира, већ зато што је то оруђе америчке спољне политике, односно нешто што ће Америци дати предност у односу на ове земље”, каже Врзић.

Меморандум је потврда да су људска права и демократија само мамац за наивне и лаковерне, закључује Врзић.

Хуков меморандум је, према мишљењу историчара Саше Адамовића, настао како би се службеници Стејт департамента, узнемирани победом Доналда Трампа, умирили и уверили да се америчка спољна политика неће мењати, без обзира на то што њихови шефови више нису Хилари Клинтон или Џон Кери.

Трампово окружење препознавало је у Стејт департменту место на коме су, поред Министарства правосуђа, највише сконцентрисани заговорници

политике глобализма, која и користи људска права и демократију као оруђе америчке спољне политике, каже Адамовић.

Исушивање „вашиingtonске мочваре”, које је Трамп промовисао у кампањи, управо је подразумевало зауздавање или промену Стејт департамента и његове политике.

Тај задатак припао је Рексу Тилерсону, али за годину дана Тилерсон тај задатак није извршио. Актуелни државни секретар, каже Адамовић, окружио се људима који су током изборне кампање били отворени Трампови противници, међу којима су Тилерсонова шефица кабинета Маргарет Петерлин и шеф Одељења за планирање Брајан Хук. „Изјава Рекса Тилерсона, коју меморандум накнадно објашњава, умногоме је била на трагу Трампове спољнополитичке агенде, која је најављивала прилично радикалне промене у америчкој спољној политици, ако ни у чему другом, онда у томе да Америка под Трампом неће бити заинтересована за промене режима у другим државама, нити ће на међународном плану желети да намеће своје вредности”, објашњава Адамовић. Меморандум је највероватније имао за циљ да умири, како Адамовић каже, велики број глобалиста на малом простору, али његова вредност је у томе што се на његовом примеру може видети како функционише америчка спољна политика и како се у њој доносе одлуке.

„То је чувена матрица о двоструким стандардима, где за наше пријатеље, без обзира на то шта раде, важе једни стандарди, а за наше непријатеље сасвим други. Таква америчка спољна политика наставља се и сада. Сада се јасно види да ће се, када је у питању идеја људских права, промоције демократије и либералних вредности употребљавати, односно злоупотребљавати када су у питању оне државе које Американци доживљавају као своје непријатеље, док ће се сасвим други стандарди употребљавати када су у питању амерички савезници”, каже Адамовић.

Хуков меморандум је, чини се, већ застарео, јер као америчке савезнике помиње Турску и Египат, државе које се све више удаљавају од Америке. Истина, када су у посети Вашингтону били турски и египатски председници, Доналд Трамп није помињао стање људских права у тим земљама, што примећује и *Политико*.

Међутим, шта ће се догодити са Египтом ако та земља настави да успоставља све тешње везе са Русијом, која је у Трамповој стратегији националне безбедности уз Кину означена као најзначајнији амерички глобални конкурент. Хоће ли се Египат наћи на листи америчких противника и против њега бити покренута кампања због непоштовања људских права и демократских вредности? Сасвим сигурно хоће.

Против Турске, Америка увек може да искористи свог „кеца у рукаву” – некадашњег Ердогановог савезника, а сада противника Фетулаха Гулена,

у Турској оптуженог за организацију и инспирисање пуча у тој земљи јула 2016.

Захваљујући моћној пропагандној машини, медијима, филмовима, музици, моди, ономе што је харвардски професор међународних односа Џозеф Нај назвао америчком „меком моћи”, Америка је доскора могла да маскира своје дупле аршине у спољној политици и да их примењује како јој је воља.

Доскора је било лако оркестрирати међународну харангу против неке земље, данас је пак ситуација унеколико промењена и Америка више није једина суперсила која слободно може да игра улогу светског полицајца, а да јој се неко не успротиви.

Свет све дубље улази у еру мултиполаризма, Америка више није једини ходочасник људских права и демократије, како се представљала дуго година, и све јасније на видело излази оно што је желела да дубоко закопа – да се њена спољна политика не заснива ни на каквим идеалима, већ на чистом интересу.

Нови „атак” америчких јастребова-русофоба: Сада на удару Српска

Закључци извештаја америчког Конгреса о утицају Русије у Босни и Херцеговини просто су невероватни и нагнали би поштеног уредника „жутих” новина/портала да испред наслова дода оно чувено „нећете веровати шта су закључили амерички конгресмени”.

Да није трагично, било би комично до каквих закључака долазе властодршци највеће светске суперсиле, па тако овај пут имамо школски пример замене теза. Елем, главни закључак конгресмена је (нећете веровати) да „Русија преко Републике Српске може спречити улазак БиХ у НАТО”.

На страну то што би евентуални референдум о приступању НАТО-у пре прошао у Кини и Русији него у РС и што је и сам Бакир Изетбеговић више пута признао да од уласка у НАТО нема ни промила шансе док год се Срби ишта питају у Босни.

Аналитичар Саша Адамовић каже да је јасно да српски народ у Србији и Републици Српској у великој већини не жели улазак у НАТО, а разлог томе није само агресија НАТО-а на СРЈ 1999. године и отимање Косова и Метохије од Србије.

„Српски народ у Србији и РС одлично разуме да се национални и државни интереси Србије и РС не поклапају са интересима НАТО-а и САД. Једноставно, те две ствари не иду заједно и цена коју би Србија и РС морале да плате, уласком Србије или БиХ у НАТО, била би превелика. Србија би у том случају морала да се одрекне суверенитета над Косовом и Метохијом,

а РС би била у великој опасности да нестане, да се изгуби, што је намера њених непријатеља који то уопште не крију, и да на тај начин изгуби све што је стекла и изборила деведесетих година борећи се за свој опстанак”, каже Адамовић за Спутњик.

Он подсећа да је извештај направљен за Амерички комитет за спољне послове и да потиче од оног дела Конгреса који није наклоњен Доналду Трампу, односно потиче од дела конгресмена из Демократске странке.

Тај извештај „није само обичан извештај који би се бавио америчким интересима или безбедносним изазовима у свету”, већ је, истовремено, један напад на америчког председника, за кога се тврди да не предузима мере против Русије и Владимира Путина, који наводно, између осталог, „напада демократију”, односно „неконсолидоване демократије на Балкану”.

„Тај извештај, наравно, има за циљ и да подрива спољнополитичку агенду Доналда Трампа, који је још у кампањи говорио о томе како је важно успоставити добре односе са Русијом. Буквално, од његовог уласка у Белу кућу, он је под жестокиим притиском, не само демократског дела Конгреса већ и већег броја републиканаца које је предводио сенатор Џон Мекејн, који су, заправо, русофобични јастребови, и они већ годину дана све чине да не дође до икаквог побољшања односа између САД и Русије. Наравно, они све ово време опструишу побољшање односа”, закључио је Адамовић.

Шта пише у америчком документу о лошим намерама?

Непуних месец дана после Националне безбедносне стратегије Доналда Трампа, из Вашингтона стиже још један сличан документ, Пентагонова Национална стратегија одбране која, попут оне Трампове, Русију и Кину описује као главне противнике Сједињених Држава, а успут најављује и даље опремање америчке војске, као да је припремају за трећи светски рат.

Какву нам политику и намере Вашингтона најављују стратегије Доналда Трампа и његовог министра одбране, Бесног Пса Џима Метиса? Да ли су ово документи каквима би била задовољна и Хилари Клинтон? Шта тачно може Америка да уради како би обуздавала Русију и Кину, и како ће ове две силе у успону на то реаговати?

У „Новом Спутњик поретку” о овим су питањима говорили публициста Срђа Трифковић и историчар Саша Адамовић.

Коментаришући сиже Националне стратегије одбране исписан на 11 страница – сам документ класификован је као „строго поверљив” и није објављен – Срђа Трифковић оцењује да је „децембарска Национална безбедносна стратегија и могла да буде отписана као бирократски документ који је имао више декларативни него оперативни карактер”, али да би „Национална стратегија одбране требало да има и конкретне последице”.

Њена главна карактеристика је, напомиње Трифковић, „да Америка не само да се не одриче глобалне доминације комплетног спектра, већ је враћа на велика врата као главни циљ”.

Илустративно је, каже „Спутњиков” саговорник, „да се Русија проглашава за непријатеља зато што окружење на Блиском истоку настоји да прилагоди својим интересима. Па, спољна политика сваке земље на свету тежи да свако окружење прилагоди својим интересима. Имплицитна порука овог документа је да било који покушај било које силе, на било којој тачки земаљске кугле, прилагоди својим а не америчким интересима, представља претњу Америци”.

Други значајан елемент је, додаје Трифковић, да је Кина апострофира-

на као амерички непријатељ још и више него Русија: „Иако су САД и Кина по одређеним параметрима већ изједначене по економској моћи, америчка сила, која је у релативном опадању, и даље покушава да се понаша као да њена доминација представља датост”.

„Кину је Доналд Трамп још током своје председничке кампање проглашавао за супарника, па и непријатеља”, подсећа Саша Адамовић. „Сада је, међутим, и Русија, уз Кину, проглашена за ’ревизионистичку’ силу, иако првобитне Трампове намере нису ишле у том правцу. Он није желео да од Русије прави непријатеља, али је од првог тренутка у Белој кући подриван, остао је и без неколико важних сарадника... Спрега неоконзервативаца и либералних интервенциониста учинила је све да би подрила његову спољнополитичку агенду према Русији”.

Већ на почетку документа наводи се да ће војне снаге, као „традиционално оруђе дипломатије”, бити ојачане како би амерички председник и дипломате могли да преговарају са позиције снаге. „Свима треба да буде јасно”, рекао је министар одбране који има надимак Бесни Пас, да ће „наша војска победити ако наша дипломатија не успе”.

Руски шеф дипломатије Сергеј Лавров овакву је ратоборну реторику описао као вредну жаљења јер Вашингтон, „уместо да води нормалан дијалог ослободен на међународно право, покушава да докаже своје лидерство употребом конфронтативних концепата и стратегија”...

„Ствари се мењају да би остале исте... Прошло је четврт века откако је тадашња државна секретарка Медлин Обрајт упитала: ’Која је сврха ових предивних оружаних снага које имамо ако их не користимо?!’ ”, коментарише Срђа Трифковић. „Ово је наставак оног погледа на свет који су имале и претходне администрације, а Трамп је олако допустио да преваладају такозвани ’пунолетници’, то јест, припадници вашингтонског естаблишмента. Он је инстинктивно осећао да нешто не ваља и са концептом глобалне империје, и са НАТО-ом, који је назвао ’застарелим’, а у овом документу говори се о даљем јачању његове улоге и о Америци као глобалном хегемону и ’светионику’ који треба да обасја читав свет, што је све потпуно супротно ономе за шта се Трамп залагао”.

И заиста, америчка одбрамбена стратегија не говори само о одбрани америчке територије, чему не би имало шта да се приговори јер је то и право и обавеза сваке државе, већ говори о „очувању утицаја” Америке у читавом свету и „обезбеђивању повољног баланса снага” зарад оног светског поретка који је Америци по вољи, а то је, наравно, поредак у коме је она доминантна светска сила.

„Све то вероватно звучи привлачно у Вашингтону, али велико је питање да ли је оствариво”, каже Саша Адамовић, напомињући да је реч о „доку-

менту који не охрабрује”, чак и ако, како наводи, и даље постоји могућност да се у првој години мандата амерички председник „посветио борби за пуко преживљавање, а да би у наредној години могао да узврати ударац и крене у спровођење својих предизборних обећања”.

Шта је то што конкретно можемо да очекујемо од Америке, имајући у виду конфронтативан однос према Русији и Кини, које нису само назване „ревизионистичким силама” већ и „централном претњом просперитету и безбедности САД”?

Срђа Трифковић: „Можемо да очекујемо даље наоружавање Украјине, на Блиском истоку ће наоружавање курдских формација прерасти у трајно америчко војно присуство на североистоку Сирије, а главни тест биће покушај обуздавања Кине, од Јапана преко Јужне Кореје и Јужног кинеског мора до Вијетнама и Индије, која је све ближа Сједињеним Државама”.

Како ће, с друге стране, реаговати Русија и Кина? Војни аташе Кине у Русији, генерал-мајор Куи Јанвеј, рекао је да ове две земље „морају заједно да се супротставе притиску Сједињених Америчких Држава”, које Русију настоје да обуздају у Европи, а Кину у Азији...

Подсећајући да је у Вашингтону већ упаљена црвена лампица због економског успона Кине и да се чак говорило и о рату као неминовности, те да се „Русија заиста вратила на светску сцену, и прошло је оно време њеног потцењивања као пуке регионалне силе”, Саша Адамовић закључује: „Ако вас нека стратегија таргетира као непријатеље, као што је ова учинила с Кином и Русијом, онда је здраворазумски закључак да ће те две таргетиране државе да пронађу заједничке интересе у одбрани од те претње. У сваком сучају, пред нама је једно изузетно занимљиво време, и само да не буде по оној клетви, дабогда живели у занимљивим временима...”

„Уједињење или смрт”: Шта намерава Црна рука Америке

Оно што Црну руку повезује са америчком „дубоком државом” јесте то да је она била изузетно утицајна у српском друштву и решена да, ако треба и силом, наметне одређени спољнополитички правац.

Некадашњи шеф Ције из доба америчког председника Била Клинтона – Џон Дојч, упоредио је на једном скупу америчку дубоку државу са српском тајном организацијом са почетка 20. века – Црном руком.

„Можда је најозлоглашенији пример ефикасне дубоке државе тајна организација Црна рука. Предводио ју је шеф српске обавештајне службе, пуковник Апис, а она је испланирала заверу за убиство аустријског престолонаследника Франца Фердинанда у Сарајеву 1914. године, чиме је почео Први светски рат”, рекао је Дојч.

Ово је поређење, према мишљењу историчара Саше Адамовића, доброг познаваоца како саме Црне руке тако и савремених америчких прилика, успело.

„Заиста, ако бисмо тражили добар пример домаће ’дубоке државе’, онда бисмо се могли вратити на почетак 20. века и у тренутак када је група завереника, пре свега официра, ликвидирала династију Обреновић”, каже Адамовић.

Та се група официра и политичара трансформисала у тајну организацију „Уједињење или смрт”, а у јавности је била позната као Црна рука. Предвођена пуковником Драгутином Димитријевићем Аписом, та је организација, чији је циљ био уједињење и ослобођење јужнословенских народа, користила завереничке и терористичке методе у остварењу својих циљева, додаје Адамовић.

Оно што Црну руку повезује са америчком дубоком државом јесте то да је она, иако је у својим редовима окупљала невелик број официра и политичара, била, према Адамовићевим речима, изузетно утицајна у српском друштву и решена да, ако треба и силом наметне одређени спољнополитички правац.

„Као тајна организација, у политичкој борби они нису користили демократска средства, нису попут српских странака излазили на изборе, али

су увек имали велики утицај на владу, нарочито када је требало одлучивати о томе ко би, у српским владама, требало да обавља дужност министра војног”, објашњава Адамовић.

Дојч такође тврди да је мало анализа и доказа који показују постојање „дубоке државе”. Међутим, Дојч, као производ „дубоке државе”, наступа као њен портпарол са задатком да покаже и докаже да дубоке државе нема и да је никада није ни било, сматра Адамовић.

Међутим, иако је термин „дубока држава” актуелизован у последњих годину дана, од почетка председничког мандата Доналда Трампа, ако се вратимо у прошлост видећемо да је дубока држава била активна у разним периодима америчке историје, каже Адамовић и подсећа на упозорење некадашњег америчког председника Двајта Ајзенхауера о активностима „војноиндустријског комплекса”, што је само један од синонима за „дубоку државу”.

„Америка заиста има посла са одређеном структуром која одлучујуће утиче на америчку политику, унутрашњу и спољну. Кроз претходну председничку кампању показало се да је дубока држава заправо имала задатак да спречи избор Доналда Трампа за председника Америке јер је у њему препознат непријатељ и да помогне избор једног од изданака те дубоке државе у лику Хилари Клинтон”, каже Адамовић.

Иако „дубока држава” није успела да спречи Трампов избор, током прве године његовог мандата, јасно се види да она све чини како би на сваки начин подрила његову политику и спречила га у његовом науму да оствари изборна обећања, додаје Адамовић.

Да ли је у току пузећи државни удар у Америци?

За разлику од Црне руке, која је имала јасно устројство, вођство и строгу организацију, америчка „дубока држава” састоји се из више независних група које делују самостално, али је њихово деловање комплементарно, и то је оно што може да послужи као варка када се говори о постојању или непостојању „дубоке државе”.

Адамовић, како би илустровао функционисање дубоке државе, наводи пример Немачке с краја 19. и почетка 20. века. У књизи *Савез елита*, немачки историчар Фриц Фишер показао је, каже Адамовић, како се Немачка ујединила и постала светска сила.

„Управо на том примеру можемо да видимо како је током једног века функционисала америчка 'дубока држава' јер је и ту на делу својеврстан савез елита, политичких, војних, медијских, привредних, културних... Све те елите су у једном веку деловале прилично синхронизовано на остваривању својих интереса не би ли, преко САД, као својеврсне платформе, посегнули за светском моћи”, каже Адамовић.

То би био преокрет: Приближава ли се дан кад ће Француска шокирати Приштину

Став Париза према косовској независности могуће је променити у перспективи, али док је на власти Емануел Макрон то је тешко изводљиво. У Европи расте незадовољство старим партијама и политикама и када нове снаге дођу на власт, доћи ће време када ће питање косовске независности бити преиспитано.

Лидер француске левице Жан Лик Меланшон појачао је свој, још у председничкој кампањи изнет став о Косову и Метохији. Према његовим речима, суверенитет Косова је имагинаран.

„Деветнаест година касније, НАТО трупе су и даље масовно присутне на Косову које у потпуности зависи од тог присуства. Лишено свих ресурса, наставља да тоне у сиромаштво, проценат незапослености младих досеже 60 одсто. Косово не постоји. Том енклавом је немогуће владати. Неодржива је”, истакао је Меланшон и додао да је случај Косова један од примера на које начине САД, својим агресивним акцијама, дестабилизују међународни поредак.

„Када су бомбардовале СРЈ, САД су се прокламовале за браниоце мањина и правде, само да би оправдале војну интервенцију, као што ће то касније радити у случају Ирака. И као што то раде свугде. Као што то иначе раде да би преузеле одређену зону. Овде је реч о брисању Србије са карте политичког утицаја. Наравно, ради се пре свега о ратној пропаганди. Да би се то схватило, довољно је погледати последице њиховог бомбардовања”, каже Меланшон, истичући медијске манипулације да би се бомбардовање камуфлирало у хуманитарну операцију.

То није први Меланшонов иступ такве врсте. Левичарски лидер и посланик у Националној скупштини, који је на последњим председничким изборима у Француској у првом кругу освојио 19,54 одсто гласова и био четврти, испред свог некадашњег страначког друга из Социјалистичке партије Беноа Амона, и током председничке кампање износио је сличне ставове.

Тако је у априлу прошле године, на митингу у Марсеју, пред око 70.000 својих присталица говор почео питањем треба ли Французи да забораве да су машинеријом НАТО од Србије откинули Косово, а неколико дана касније, у интервјуу за београдске *Вечерње новости*, изјавио је да је Косово неправедно отето и да Србија свој суверенитет треба да брани достојанствено.

Ставовe сличне Меланшоновим заступа и лидерка десничарског националног фронта Марин ле Пен. Она је, подсећамо, такође током председничке кампање најављивала да ће, уколико постане француска председница, повући признање независности Косова, уз речи да је на тај начин учињена неправда према Србима.

Ставови Меланшона и Ле Пенове указују на то да косовска независност ипак није непромењива категорија у Француској, како то у јавности покушавају да прикажу представници такозване мејнстрим политике.

Иако у опозицији, Меланшон и Ле Пенова су представници две најзначајније политичке групације које се противе политици актуелног председника Емануела Макрона, поготово када је реч о француској спољној политици.

Иако се налазе на различитим крајевима политичког спектра, Меланшон и Ле Пенова деле сличне ставове по питањима односа према америчкој спољној политици, улози Француске у НАТО-у, ЕУ, па и према западној политици према Балкану.

Политиколог Александар Павић каже да је могуће да се став Француске према косовској независности у перспективи промени. И не само Француске, додаје, уз подсећање и на друге европске државнике који деле слично мишљење.

„Испод површине и француске мејнстрим политичке и медијске сцене, као и Запада уопште, тиња велико незадовољство, и унутрашњом, и економском и спољном политиком која се води последњих 25 година. Није само реч о Француској. У Аустрији имамо Штрахеа. У Чешкој је чак и сам председник Милош Земан јавно говорио против признања независности лажне државе Косово. Тако да се на разним местима то јавља и јављаће се све више”, каже Павић.

За сада, противници независности Косова налазе се у круговима противника глобализације и њених последица.

„Оно што држи статус кво је што либералне елите на Западу успевају да хомогенизују противнике 'популиста' чисто на основу гласања против. Али и томе ће доћи крај неком следећом кризом и онда ће бити маса преиспитивања не само признања Косова, него и много тога другог. И ратова који су вођени на Блиском истоку и политике која охрабрује масовне миграције у ЕУ. Дакле, признање Косова, то дивљачко признање те лажне државе, иде

у пакету са свим тим западним политикама, па и француском, које су довеле до опште кризе која је завладала на Западу”, каже Павић.

Све док је Емануел Макрон председник Француске и све док је он тај који доноси најважније одлуке у француској политици, свака нада да ће се у Француској, не променити, него барем преиспитати став о косовској независности илузоран је, каже историчар Саша Адамовић.

„Емануел Макрон је представник глобалистичке струје у светској политици и та струја је управо она која је радила на независности Косова и која данас, иако је тај поредак у великој мери уздрман, и даље наставља да подржава ту такозвану државу Косово. Било би много другачије да је на претходним председничким изборима у Француској победила Марин ле Пен зато што је она одлично показала да разуме проблем КиМ. Она је као права, истинска, традиционална Европљанка разумела да је независно Косово, не само антисрпски, већ и антиевропски пројекат”, каже Адамовић.

Ле Пенова би, са места председника Француске могла да покрене процес преиспитивања одлуке о признању независности Косова, додаје он.

Са друге стране, унутар ЕУ расту оне снаге које разумеју шта се догађа на КиМ. Када би те снаге, каже Адамовић, дошле на власт у својим земљама, постојала би перспектива да се на проблем Косова гледа на другачији начин него до сада.

И Адамовић помиње пример аустријског вицеканцелара Хајнца Кристијана Штрахеа, чија је изјава да је Косово део Србије уздрмала глобалисте који и даље воде главну реч у ЕУ.

„Са Штрахеом у Аустрији, са Орбаном у Мађарској, са Качинским у Пољској, са растом Алтернативе за Немачку у Немачкој, ми бисмо, ако не на кратки, можда на средњи рок, могли да очекујемо да би могло да дође до промене европског става о Косову и да би, уместо само пет држава ЕУ које не признају Косово, можда могло да се деси да им се придружи још нека. Очито је да је досадашњи поредак који је извршио агресију на Србију и отео јој део територије у великој кризи и добро је уздрман, а то значи да у некаквој новој констелацији снага независност такозваног Косова итекако може да буде доведена у питање”, каже Адамовић.

А да је промена мишљења могућа показује и пример Јарослава Фолдина, посланика у Парламенту Чешке, који је током састанка са српским шефом дипломатије Ивицом Дачићем рекао да је чешка власт погрешила када је 2008. године признала једнострано проглашену независност Косова и да је тада било прекршено међународно право.

Стиже прва америчка понуда Србији, друга кад победи Путин

Да би САД напустиле политику притиска, Србија мора да заузме чврст став и да уз помоћ Русије и Кине „примора” амерички спољнополитички естаблишмент (или Трампов спољнополитички естаблишмент) да преиспита досадашњу политику.

Министар спољних послова Ивица Дачић изјавио је да је врло битан долазак помоћника америчког државног секретара за Европу и Евроазију Веса Мичела у Београд јер то представља прву посету тако високог званичника из нове вашингтонске администрације.

„Морамо да искористимо контакте са људима из Трампове власти, јер је опште познато да нам администрација, коју је персонификовала династија Клинтон, није била наклоњена”, додао је Дачић.

Сам Мичел је у Приштини рекао да је његова посета Балкану усмерена на наставак дијалога Београда и Приштине и да не носи никакав конкретан план с тим у вези.

Шта стварно можемо очекивати од ове посете и који је њен политички значај? Да ли је оно што ће у Београду рећи Мичел прва Трампова порука Србији?

Кажу Балкан, а мисле на Русију

Аналитичар Саша Адамовић каже за Спутњик да бисмо Веса Мичела могли условно сматрати представником Трампове администрације. Условно, зато што, према Адамовићевим речима, Мичел спада у млађу генерацију неоконзервативаца, односно људи који у америчком спољнополитичком миљеу играју и те како запажену и значајну антитрамповску улогу и све време од уласка Трампа у Белу кућу покушавају да саботирају његову политику поправљања односа са Русијом.

Реч је о човеку који нема много дипломатског искуства и није радио у државној служби већ је водио невладину организацију која се бавила ана-

лизом европске политике, али је, прецизира Адамовић, према ономе што је говорио, радио и писао у две књиге из области геополитике, његова најзначајнија црта изразито антируски став. Односно, антируска позиција јер Русију поред Ирана и Кине сматра најважнијим спољнополитичким односно геополитичким непријатељем у светској арени.

На питање да ли ће Мичелове поруке у Београду бити и Трампове, Адамовић каже да ће то пре свега бити поруке америчког Стејт департамента и људи који тамо воде или креирају америчку спољну политику.

„Није никаква тајна да шеф америчке дипломатије Рекс Тилерсон није до краја испунио задатак и реформисао Стејт департамент. А многе Трампове присталице тврде да се тамо налази право легло глобалиста, односно припадника америчке 'дубоке државе' који су спремни да и на спољнополитичком плану често жртвују америчке националне интересе зарад интереса глобалних центара моћи”, напомиње Адамовић за Спутњик.

Међутим, понуда коју доноси Вес Мичел у Србију, ако је заиста тачно оно што се већ сада појављује у медијима, да уз неке уступке које се нуде Србији она заузврат мора да пристане на пријем такозваног Косова у међународне институције, према Адамовићевом становишту за Србију је потпуно неприхватљива.

Није реч о понуди која се не одбија

„То може бити само једна од понуда. Можда прва озбиљнија америчка понуда Србији и можда је тако и треба третирати: као прву понуду и као основу на којој ће се можда водити и даљи разговори”, истиче саговорник Спутњика.

Америка би према Србији морала да напусти политику притисака, претњи или уцена, наглашава Адамовић, а на Србији је да формулише активну спољну политику, да заузме чврст и јасан став кад се ради о њеним спољнополитичким приоритетима, међу којима је један од најважнијих да Косово не буде примљено у међународне институције, а пре свега да не добије столицу у УН.

„Таквим ставом, уз помоћ већ доказаних савезника у спољнополитичкој арени, а пре свега у Савету безбедности Уједињених нација, где пре свега мислим на Русију или Кину, да покуша да 'примора' амерички спољнополитички естаблишмент или Трампов спољнополитички естаблишмент да преиспита досадашњу политику према Србији. И да нека друга понуда коју ће можда опет донети Вес Мичел или неко други, буде много озбиљнија или примамљивија за Србе”, резонује тај аналитичар.

Ниједна понуда која би укључивала признавање независности Косова, макар то била дозвола Србије за улазак Косова у УН или евентуално увођење санкција Русији, за Србију, понавља Адамовић, није прихватљива.

Наш саговорник каже да је за укупно стање на Балкану и положај Србије и те како важна промена односа између САД и Русије до које још није у потпуности дошло јер су ти односи из дана у дан од стране „дубоке државе” саботирани.

После годину дана у Белој кући, Трамп је стабилизовао своју позицију и Адамовић очекује да, после победе Путина на изборима у Русији, у 2018. можда и дочекамо побољшање односа ових двеју суперсила.

Ко је „ђаво” у Белој кући?

„Чујем да сте инкарнација самог ђавола”, рекао је амерички секретар за одбрану Џим Матис када је ових дана у Пентагону дочекао Џона Болтона, будућег саветника за националну безбедност председника САД Доналда Трампа. Болтон се на те речи само осмехнуо, преноси Си-Ен-Ен.

Прошлог четвртка, елем, Трамп је најавио да ће, уместо Х. Р. Макмастера, на чело Националног савета за безбедност доћи Џон Болтон, функционер у администрацији Џорџа Буша Млађег, кога и ретки пријатељи и многобројни непријатељи описују као „суперјастреба” америчког интервенционизма. И то са добрим разлогом; не само да није било америчког рата који Болтон није активно подржао, него је реч о човеку који заговара и нове ратове, превентивне нападе на Иран и на Северну Кореју, уз даље заоштравање односа с Русијом и са Кином. Болтон је, штавише, демантовао новинске извештаје да је Трампу обећао да неће покренути нове ратове...

Отуда, никакво чудо што Џими Картер, бивши амерички председник, упозорава да је именовање Болтона „катастрофа” за Америку, а Берни Сандерс опомиње да „сви треба да буду уплашени”. Али не брину само демократе него и републиканци, један функционер Беле куће Џорџа Буша Млађег каже да је Болтон био „без премца најопаснији човек за свих осам година Бушове администрације”. „Његово именовање представља позивницу за рат, можда и нуклеарни рат. Ово мора да буде заустављено по сваку цену”, наглашава он.

Да ли је Болтон заиста овако опасан како га описују? Како је овај ватрени заговорник ирачког рата доспео у администрацију председника који тај рат описује као највећу америчку грешку? Саставља ли Трамп ратни кабинет, како се многи прибојавају, или пак тиме клевећу и Болтона и самог Трампа?

О овим су питањима у „Новом Спутњик поретку” говорили аналитичар из Вашингтона Обрад Кесић и историчар Саша Адамовић.

„Позиција саветника за националну безбедност једна је од две најзначајније – уз место шефа Стејт департамента – када је реч о формулисању

америчке спољне политике”, указује Обрад Кесић. „И Болтон и Мајк Помпео, који ће постати нови државни секретар уместо Рекса Тилерсона, представљају потпуни раскид с политичким естаблишментом и досадашњим доминантним, глобалистичким погледом на свет. Трамп је коначно око себе саставио екипу која га у потпуности подржава у противљењу досадашњем систему. Ово је, у извесном смислу, нови почетак Трампове администрације, јер се он коначно окружио људима који деле његову визију, и лојални су му у њеном спровођењу”.

С друге стране, међутим, Елиот Ејбрамс, један од водећих неоконзервативних јастребова, функционер Националног савета за безбедност у време млађег Буша, изражава одушевљење Болтоновим избором. „Добро дошли у администрацију Дика Чејнија”, злогласног Бушовог потпредседника, иронично у магазину *Форин полиси* оцењује и професор међународних односа са Харварда Стивен Волт, указујући тиме на континуитет уместо на раскид с досадашњом политиком.

Саша Адамовић не слаже се с овим оценама, и указује на паралеле између доласка Мајка Помпеа на место Рекса Тилерсона односно Џона Болтона уместо Х. Р. Макмастера: „После годину и по дана у Белој кући, делује да је Трамп коначно консолидовао своју власт. Тилерсон је био тај који није испунио задатак, напротив, он се окружио људима који су и у кампањи били против Трампа, и није успео да реформише то легло глобалиста који су сконцентрисани у Стејт департменту. У том кључу тумачим и смену Макмастера и долазак Џона Болтона, који има неке неоконзервативне ставове, али је пре свега амерички националиста који сматра да Америка не треба да се бави хуманитарним интервенцијама и наметањем сопствених вредности и изградњом нација. Баш зато вашингтонска мочвара и није дочекала његово постављење добродошлицом”.

„Негативан имиџ који Болтон сад добија производ је страха политичког естаблишмента”, објашњава на сличан начин и Обрад Кесић. „Нападају га баш због тога што он није део тог естаблишмента, не дели њихова уверења, па га и виде као непријатеља и претњу која улази у Белу кућу”.

Присутно је и велико лицемерје у свему томе, додаје „Спутњиков” саговорник из Вашингтона. „Кад погледате, на пример, медије који га нападају, од *Њујорк тајмса*’ преко *Вашингтон поста* до Си-Ен-Ена, па, они су подржали сваки раг који је Америка водила и све време представљају механизам тог естаблишмента, а сада Болтона проглашавају за опасног човека. И људи из политичког естаблишмента који га нападају, од Џона Мекејна до Хилари Клинтон, показују исту врсту лицемерја; у суштини, управо оно за шта сад оптужују Болтона представља основну карактеристику америчке спољне политике последњих деценија”.

Постоји и нешто другачије виђење читаве ове ситуације. Стивен Хедли, Бушов саветник за националну безбедност, наине, тврди да не треба исувише размишљати о Болтоновом утицају и ратоборним ставовима, јер његово именовање заправо представља преговарачко средство за Трампа, у смислу поруке – боље вам је да поступите онако како вам кажем, да Болтон не би урадио оно што жели.

„То делује као прилично тачно објашњење, имајући у виду Трампове преговарачке тактике”, коментарише Саша Адамовић.

Уосталом, додаје Кесић, „ни Болтон, нити било ко други на тој позицији, не може да буде кључни фактор у доношењу одлука; то чини сам председник”.

Што се пак тога тиче, када је реч о Трамповим спољнополитичким одлукама, „најављено повлачење из Сирије представља кључни заокрет у америчкој политици на Блиском истоку”, напомиње Обрад Кесић и подсећа на Трампово обећање да ће побољшати односе са Русијом. „Он то и даље жели, од тога не одустаје. Он је на неки начин амортизовао нападе којима је изложен (због наводног утицаја Русије на његов избор) јер је предузео неке оштре мере према Русији, али све је то симболика, а иза тога постоје много озбиљнији потези, као што је то била и недавна посета шефова руских обавештајних служби Вашингтону. У том контексту, најаву повлачења из Сирије заиста охрабрује, јер, ако је игде било могуће да избије варница која ће довести до сукоба двеју великих сила, то је управо Сирија”.

А опет, сам Болтон је према Русији крајње ратоборан, наводно руско мешање у америчке изборе он је својевремено оценио као „*casus belli*, истинску објаву рата коју Вашингтон не сме да толерише”.

„Те оцене звуче прејако, али Болтон је такође рекао и да ће се у свом раду ослањати на председника и његове одлуке”, коментарише Адамовић, и закључује: „Стивен Бенон (некадашњи Трампов главни стратег) изјавио је да је Болтон доживео трансформацију од Бушовог лика до Трамповог лика. А после ових промена, мислим да ће Трамп наставити да јача сопствену спољнополитичку агенду. Зато и не мислим да треба бити песимиста”.

Коме је стало да се усред кризе на Косову повампири „питање Војводине”

Ситуација у свету се, каже, радикално променила, и снаге које би споља могле да подстакну војвођански сепаратизам губе утицај. Такође, ни српске странке, које су донедавно рачунале на коалициони капацитет војвођанских сепаратиста, више не желе да са њима улазе у савезе.

Позив председника, чак и за војвођанске услове маргиналне Војвођанске партије (чији је слоган „Војводина није Србија”) Александра Оџића – да се Војводини додели статус републике у оквиру „федерализоване Србије” и на „формирање фронта за одбрану северне републике” – изазвао је буру у јавности.

Прво је реаговао српски председник Александар Вучић речима да је Србија демократска земља, али да, како је рекао, тај филм нећемо гледати јер то не желе грађани Војводине.

Након тога, председник Лиге социјалдемократа Војводине (ЛСВ) Ненад Чанак и његов заменик Бојан Костреш, сваки на свој начин покушали су да ублаже и оправдају Оџићев иступ.

Иако је пре двадесет година потписао документ којим се тражи да Војводина постане република, каже Чанак, проглашење Војводине за републику био је начин да се Косово задржи у саставу Србије, али од 1999, када је српска држава протерана са Косова, идеја Републике Војводине изгубила је суштину, рекао је он.

Према Кострешовим речима, сваки пут када се чује парола „Република Војводина” ради се о „вапају представника грађанске опције” који желе да скрену пажњу на нагомилане проблеме у Војводини.

Једини који није покушао да ублажи и на неки начин оправда Оџићев позив и укалупи га у политику Србије и постави га у контекст расправе о новом уставу Србије јесте Војвођански клуб, невладина организација која се отвореним писмом обратила председнику Србије оптужујући га да, како се каже, омета и дискредитује јавно изношење иницијативе и захтева за федерализацију Србије, у којој би Војводина била република.

Овако послане вести за некога би значиле да је војвођански сепаратистички покрет нарастао до те мере да је само питање месеца, дана или сата када ће грађани Војводине масовно изаћи на улице и затражити референдум о проглашењу северне српске покрајине за републику, а можда и референдум за отцепљење Војводине од Србије.

Међутим, према речима историчара Саше Адамовића, резултати са последњих избора показују да је овај покрет у дефанзиви и, како каже, можда историјски на најнижем нивоу. Најзначајнија војвођанска сепаратистичка странка, ЛСВ, која је вршила власт у коалицији са Демократском странком, на последњим изборима претрпела је пораз, каже Адамовић.

Две деценије бирачко тело у Војводини, које је инклинирало ка идеји сепаратизма, веровало је да су Ненад Чанак и његова странка та опција која би могла да избори независност Војводине у спречи са Западом, током процеса разарања Југославије, објашњава Адамовић.

„Међутим, како су године пролазиле, а никако није долазило до реализације те идеје, очито је да је бирачко тело које је све ове године подржавало Ненада Чанка прилично разочарано његовом политиком. Последњи избори за покрајински парламент управо су то и показали, с обзиром на то да је ЛСВ, као водећа војвођанска сепаратистичка опција, заправо доживела дебакл”, каже Адамовић.

Годинама је појединачно најјача странка у Војводини била Српска радикална странка Војислава Шешеља, а резултати последњих избора показују да је сада најјача Вучићева Српска напредна странка. Дефанзива војвођанских сепаратиста у покрајинском парламенту показује да грађани Војводине не сматрају да је положај Војводине један од горућих проблема, додаје Адамовић.

„Са друге стране, у Војводини постоје неке друге, мање странке или невладине организације које заговарају политички сепаратизам Војводине у односу на Београд и које желе да ускоче на место Ненада Чанка и ЛСВ, али оне су у овом моменту прилично маргиналне, без много присуства у јавности и са веома малим бројем присталица”, каже Адамовић.

Каталонски пример дао је, у почетку, благ ветар у леђа и војвођанским сепаратистима, али није се показао пријемчивим за војвођанске присталице сепаратизма.

„Мислим да на том таласу војвођански сепаратисти нису ништа постигли и да је одлучна реакција шпанске владе и ЕУ да се супротставе каталонском сепаратизму на неки начин охладила усијане сепаратистичке главе. Са друге стране, мислим да је општа ситуација у Србији таква да је, с обзиром на то да проблем који Србија има са КиМ, у овом моменту војвођански сепаратизам на веома ниском нивоу и сасвим је могуће да би, без некаквог спољног импулса, он могао да тавори на политичкој мارجини”, каже Адамовић.

Мирној ситуацији у Војводини, према његовим речима, доприносе и добри српско-мађарски односи, као и добра сарадња у владајућој војвођанској коалицији, коју сачињавају СНС, СПС и Савез војвођанских Мађара.

Војвођански сепаратизам нема дубље историјско утемељење. Према речима професора Новосадског универзитета Дејана Микавице, историјско утемељење савременог војвођанског сепаратизма налази се у политици Комунистичке партије Југославије (КПЈ), односно оног дела војвођанских комуниста који је своју власт баштинио на тековинама устава из 1974.

„Уставним амандманима из 1968, а затим уставом из 1974, санкционирано је практично стање у којем је АП Војводина имала надлежности као федерална јединица. Чак је могла да управља државном управом која је постојала на територији Србије. У том контексту су после 1974. створене основне претпоставке да се приликом неких већих политичких, друштвених или европских и међународних турбуленција афирмише тај сепаратизам. Њему су опције реализације једино онемогућаване и спутаване у контексту апсолутног одбијања поверења од стране грађана”, каже Микавица.

Сепаратистички програм, како Микавица каже, војвођанских аутомаша, замрзнут је и толерисан од 2000. до данас, што, према његовим речима, није необично.

„Све оно што је била Србија и што је била одбрана њеног суверенитета, њене државотворне традиције, перманентно се доводи у питање после рата 1999, када је Србија остављена сама. Последице те трауме осећају се све до данас у томе што је то искуство, које је тада стечено код народа и државног руководства после 2000. и код овог данашњег, створена представа о томе да Србија не сме ни да се усуди да брани своје државне интересе”, каже Микавица.

Србија, слаба, усамљена и заплашена, представља идеалан терен за сваки сепаратизам, додаје он, па и војвођански. У том контексту, каже, опстаје и војвођански сепаратизам.

Ипак, Адамовић војвођанском сепаратизму не предвиђа светлу будућност. Ситуација у свету се, каже, радикално променила и снаге које би споља могле да подстакну војвођански сепаратизам губе утицај. „Мислим да више не постоји ни расположење неких других странака, које су у Војводини иначе добијале много више гласова него сепаратистичке странке, да ни та врста сарадње не долази у обзир. Свет иде у другом правцу, нема више ни таквих унутрашњих импулса које би давале храну сепаратистичким апетитима, и ако се оваква ситуација настави, сепаратистички покрет у Војводини биће политичка маргина без озбиљног утицаја и упоришта у јавном мњењу не само Војводине већ и Србије”, закључује Адамовић.

И шта сад? Америчка представа завршена, време је да силе седну за сто

Америчка акција у Сирији је нешто што је морало да се изведе јер Трамп је морао да се бори за добијање излазне карте за нормализацију односа са Русијом и за оно што је најавио – боље економске односе и обуштување трке у наоружању.

Дан после удара западне коалиције по циљевима у Сирији, после чега су много стрепели од сукоба ширих размера, амерички председник Доналд Трамп прогласио је успех речима: „Мисија је завршена”.

Ову фразу амерички политичари систематски су избегавали још од времена мандата Џорџа Буша Млађег, који је својевремено прогласио успех у Ираку. Са покликом: „Мисија је завршена!”, чини се, дошао је и крај ракетирања Сирије.

Међутим, шта следи? Преговори? Са ким, где? Преговори су безуспешно одржавани и у Женеви и у казахстанској престоници Астани.

Западњачко бомбардовање Сирије нимало није променило стање на терену – снаге легитимне владе из Дамаска и даље под контролом држе највећи део земље, а доказа да су баш те снаге извршиле напад хемијским оружјем и даље нема. Заправо, не зна се ни да ли је било икаквог напада хемијским оружјем.

У сваком случају, свет је престао да се тресе од страха хоће ли борбена група „Хари Труман” изазвати трећи светски рат. У тренуцима када човечанству пада камен са срца чини се да је свима дошло до мозга да треба сеести за преговарачки сто, а Трампове речи да је мисија завршена могу управо да упућују на то.

Као да су Америка и њене савезнице намерно довеле кризу до пуцања како би се отворио простор за преговоре, што би могао да буде и показатељ да ниједна велика сила не жели конфликт ширих размера. Са друге стране, ракетирање Сирије и „успешан завршетак мисије” могли би да послуже Трампу као олакшавајућа околност пред „дубоком државом” која га све време мандата опструише, да отпочне преговоре са Русијом о свеобухватној нормализацији односа.

На ову тезу у својим анализама указивао је, како каже, бивши југословенски министар спољних послова Владислав Јовановић. Обрачун две највеће нуклеарне силе је искључен, каже он, јер ниједна од њих не жели да буде уништена. Оно што није искључено јесте борба за утицај у појединим регионима света.

Западна интервенција у Сирији била је мање-више унапред усаглашена представа јер амерички напад није извршен нити на сиријску војну силу, нити на сиријске војне објекте, већ на неколико зграда за које се претпоставило, мада никада није доказано, да представљају хемијска постројења, каже Јовановић.

„Према томе, то је нешто што је морало да се изведе да би се постигао неки ефекат. Логично је да је тај ефекат био потребнији Америци него другима, јер Трамп је морао да се бори за добијање излазне карте за нормализацију односа са Русијом и за оно што је најавио – боље економске односе и обуставу трке у наоружању. То је нешто што је у интересу обе земље и целог света. Он то не може да уради у загрљају такозваних ратобораца, јастребова који га уз то узнемиравају и наводним претходним тајним везама које је имао са руском страном, тако да је морао да им предочи шта је алтернатива такве њихове политике. Алтернатива је довођење односа двеју земаља до војног усијања, а то је нешто што је катастрофа за обе”, објашњава Јовановић.

Због свега тога не изненађује што је реакција Русије на, како Јовановић каже, целу представу, била само реторичка, чак није излазила ни из оквира досадашњих осуда америчке политике који нису били у сагласју са међународним правом, нити су добијали сагласност УН.

Још треба времена да се види да ли је представа око Сирије постигла ефекте. Видећемо хоће ли бити сметњи и опструкција америчке „дубоке државе” или ће и она схватити да су разговори и нормализација односа најбоља одбрана од сваке врсте компликација и тешких криза, сматра Јовановић.

Оно што је могуће да се догоди је још једна или две демонстрације америчке војне моћи, уколико демонстрација од пре неколико дана није била довољна. Та демонстрација, према Јовановићевим речима, не би била упорена против Русије или Кине и њихових интереса, већ би се амерички бесискалио на, како Јовановић каже, мањем партнеру који нема могућности да одговори, а да то не буде бацање рукавице у лице Русији или Кини.

Преговори могу да почну и одмах, међутим, највероватније ће доћи до мањих одлагања, затезања и повремених застанака, јер ће долазити до, каже Јовановић, бочних удара „дубоке државе”.

„Највероватније је да ће тај процес бити незадржив јер алтернатива је неприхватљива чак и за ’дубоку државу’, јер Америка не сме да буде изло-

жена највећим ризицима. Свако ко прихвати такво излагање не води добро политику. Према томе, он (Трамп) је на неки начин добио једну рунду, сада почиње друга са повољнијим околностима за њега, али пошто је он сам доста непредвидив, може да поквари своје шансе са неким искакањима која нису довољно издржала пробу разума. Тако ипак морамо да будемо мало опрезни”, упозорава Јовановић.

Постаје све јасније шта је Трамп желео са нападом на Сирију, каже историчар Саша Адамовић – он је извео нешто што је већ урадио, када је изведен и напад на сиријску базу Шајрат пре око годину дана.

Тада се све завршило одласком тадашњег државног секретара Рекса Тилерсона у Москву и састанцима са руским колегом Сергејом Лавровом и председником Владимиром Путином, подсећа Адамовић.

„Онај ко је хтео да на ствари у Сирији гледа сасвим реално и објективно, могао је да примети сличну матрицу по којој је поново поступио Доналд Трамп. Извео је још један наводни напад на Сирију, у тренутку када је, по свему судећи, ’дубока држава’ извела још једну диверзију наводним тровањем гасом сиријских цивила. Дубока држава, главни Трампов противник на домаћем терену, од првог тренутка покушава да дезавуише и саботира његову спољнополитичку агенду, где су се добри односи са Русијом увек високо котирали”, објашњава он.

Не би било изненађујуће, наставља Адамовић, да се криза око Сирије заврши састанком Трампа и Путина и подсећа да је амерички председник у јеку отказивања гостопримства руским дипломатама у САД позвао руског колегу да посети Белу кућу.

„Видели смо да је после ове акције, а јасно је из САД речено да такозвани напад на Сирију није и напад на руске интересе у тој земљи, потез Доналда Трампа био нека врста ударца ’дубокој држави’ и ако све буде онако како треба, цео овај процес завршиће се дуго очекиваним сусретом председника Русије и САД”, предвиђа Адамовић.

Билатерални сусрет два лидера означио би, према Адамовићевим речима, нови почетак. Овог пута, Трамп се, каже он, поново измигољио дубокој држави, није са њом ушао у конфликт, задовољио је домаће јавно мњење показавши да је јак председник, али није одустао од идеје повлачења САД из Сирије и избегао је директну конфронтацију са Русијом, закључује Адамовић.

Амерички медији почели су да се баве значењем америчке мисије у Сирији која је, према Трамповим речима, окончана. Ако америчка мисија буде окончана преговорима који ће Сирији и Блиском истоку у целини донети решење, и Блиски исток, али и цео свет ће моћи да одахну са олакшањем.

Још би боље било да у цео пакет уђу и преговори о нормализацији односа са Русијом. То ће бити дуготрајан процес, вероватно са честим застојима, међутим, искуство показује да су дуги и напорни преговори увек бољи од краткотрајног рата. Поготово ако се ради о две највеће нуклеарне силе на свету.

Како је уздрмана света крва Запада

Свако заоштравање односа Запада и Русије отежава ситуацију Србије и зато би релаксација тих односа значила мање притисака и мање условљавања за нашу земљу, оцењује новинар Мирослав Стојановић. Он овако коментарише чињеницу да је дан после напада Запада на Сирију амерички амбасадор Скот тражио од Србије да се изјасни тим поводом.

Нема више несврстаних као у време велике Југославије, где је један лидер имао могућност и моћ да наметне једну сасвим другачију политику и да буде посредник између идеолошки, војно и политички потпуно опречних блокова, каже Стојановић у емисији „Спутњик интервју”, додајући да сада не постоје блокови, али постоје Исток и Запад.

Он напомиње да постоји жестока потреба Запада да обузда Русију по сваку цену, као и систем санкција који се перманентно појачава, без обзира на повод: једанпут је то Украјина, други пут је то авион који је срушен, трећи пут је Сирија, четврти пут су то шпијуни... „Сваки пут се изнова направи додатни разлог за неку врсту великог притиска, јер Западу не одговара хаотична Русија и не одговара му јака Русија, него нешто између та два пола, као у време Јељцина или Горбачова”, сматра наш саговорник.

Историчар Саша Адамовић дотле наглашава да је реакција председника Александра Вучића, који је Скоту пренео жељу Србије да буде неутрална, била сасвим примерена.

Критикујући потез америчког амбасадора, Адамовић истиче да је интерес Србије да сарађује са Русијом и зато нема говора да јој уводи санкције јер, како каже, то апсолутно није ни национални ни државни интерес.

„Нама је Русија поуздан економски партнер, поуздан савезник у Савету безбедности Уједињених нација. Ми не можемо сећи грану на којој седимо”, каже Адамовић, додајући да Доналда Трампа вероватно није баш претерано ни занимало да ли ће Србија стати на страну Америке или на страну Сирије или Русије.

Адамовић истовремено не сматра да Трампова политика није непредвидива, како многи аналитичари воле да кажу, него је, верује он, тактика америчког председника све време била слична оној коју смо видели на примеру Северне Кореје.

„У једном тренутку подигне светска очекивања до момента да сви помисле да је нови нуклеарни напад или трећи светски рат могућ, а онда се, као нека врста изненађења, деси деескалација сукоба”, наводи историчар.

Он подсећа да је прошле године ка Северној Кореји пловила америчка флота, да се говорило о ракетама које ће летети са севера на југ и обрнуто и о нуклеарном наоружању, а данас имамо припрему састанка Трампа и севернокорејског лидера Ким Џонг Уна.

„После ове акције у Сирији, која је врло прецизно изведена и где се пазило да не буде никаквих жртава, управо се може очекивати извесно смиривање ситуације, нарочито ако се постигне крајњи циљ, а то је коначни сусрет Доналда Трампа и Владимира Путина”, оцењује Адамовић.

Истиче и да је одмах након прошлогодишњег америчког бомбардовања Сирије тадашњи амерички државних секретар Рекс Тилерсон посетио Москву и срео се с колегом Сергејом Лавровом и председником Владимиром Путином, верујући да се сада може десити нешто слично.

Адамовића не чуде ни контрадикторни „твитови” америчког лидера који, како примећује, могу повремено да делују ратоборно, екстремно а да већ следећи буде нуђење сарадње.

„Али то је матрица по којој Доналд Трамп заправо делује. Треба читати његову књигу *Вештина преговарања*, где је он објаснио како види начин преговарања”, констатује гост Спутњика.

Трамп, према Адамовићевим речима, више верује билатералним односима држава, него неким транснационалним или међународним организацијама и у том смислу може бити претња за Запад каквог смо познавали у протеклих 25 година.

„Он је многе постулате тог и таквог Запада довео у питање управо својим избором, својом политиком и на унутрашњем и на спољнополитичком плану. На неки начин, доводи у питање све те ’свете краве’ либералног поретка који је прилично уздрман и није ни чудо што у западној штампи има много чланака који се управо баве пропашћу либералног светског поретка, који је очито у кризи”, каже Адамовић, додајући да је свет сада у транзиционом периоду када треба да се опростимо са старим поретком, а нови још није на виду.

С друге стране, истиче он, ако се сетимо „арапског пролећа”, Ирака, па и Сирије, као и милиона избеглица, то свакако није била последица Трампове политике, „већ свих оних либералних миротвораца који су се заклињали у мултикултурализам, у мирољубиви светски поредак”.

Мирослав Стојановић, коментаришући недавну анкету у Немачкој у којој је чак половина испитаника оценила да су Сједињене Државе криве за погоршање односа Русије и Запада, а да је кривица на страни Москве сматра 25 одсто, каже да то није став целе Европе која је највише подељена управо кад је реч о спољнополитичким односима.

„Европа је остварила јединство на финансијском плану и то несрећно чедо евро, али у политичко никад. Чим дође до неке озбиљније расправе, појављују се национални и државни интереси који деле Европску унију, независно од Путина и независно од Трампа”, наводи Стојановић.

По његовом мишљењу, управо ослушкујући јавно мњење, канцеларка Ангела Меркел је била уздржана по питању западних удара на Сирију.

„Рекла је из солидарности према западном свету да их неће ометати, али да неће учествовати. Интересантно је да ни опозиција није критиковала то њено држање, напротив”, каже наш саговорник, подсећајући да је сасвим друкчије било реаговање француског председника Емануела Макрона.

„За Немце је Трамп једноставно непредвидљив, прави велике каламбуре и цик-цак политику, па су на овом примеру аналитичари извучили закључак да је једног дана рекао да повлачи своје војнике из Сирије, сутрадан је подстакао ракетни напад. Са Трампом су на неки начин начисто. Макрон је веома тежак партнер Меркеловој, јер кад год се потегне нека војна карта, они рачунају да амбициозни Макрон игра управо на ту војну карту, да појача специфичну тежину Француске у самој Европској унији”, објашњава Стојановић.

Он напомиње да ће то свакако бити тема разговора Макрона и Меркелове у четвртак.

„Меркеловој и саветују да у овом часу да треба сачувати хладну главу управо између веома хаотичног Трампа и једног преамбициозног Макрона. Немачка мора да сачува позицију за можда следеће драматичне обрте да би могла да буде посредник између Русије и Сједињених Држава”, каже овај новинар, дугогодишњи дописник из Немачке.

Немцима је, додаје он, Трамп предвидив у смислу што се с њим може рачунати на све, док је са Макроном „мало озбиљнија ситуација”.

„Председник Немачке Франк Валтер Штајнмајер је рекао да је веома опасно отуђење од Русије и да би одговорна политика у овом часу требало да по сваку цену доведе до смиривање ситуације, а да се сиријски проблем не може решити без суседа у региону, али без Русије и САД шансе су равне нули”, закључује Стојановић.

Завршни ударац: Клинтонисти крећу на Балкан – против Србије и Српске

Камерон Мантер и амерички интервенционисти имају жељу да обнове утицај САД и ЕУ на Западном Балкану, јер сматрају да тај утицај недостаје у последњих десетак година.

Према писању београдских медија, у Вашингтону ће 4. маја група бивших високих званичника америчке администрације представити план свеобухватног ангажмана САД на Балкану.

Ова сазнања је потврдио бивши амерички амбасадор у Београду Камерон Мантер, данас директор америчке невладине организације Ист-вест института, који је објаснио да је реч о извештају о студији којом би требало да се „осигура фокусирана пажња САД и ЕУ на Западни Балкан, која је занемаривана у протеклих десет година” и у којој се „траже решења за актуелне проблеме која нису заробљена у политичкој прошлости”.

Према речима историчара Саше Адамовића, интересантно је да овај предлог Ист-Вест института долази пола године након предлога Атлантског савета, такође невладине организације која се бави питањем Западног Балкана и односима међу њеним државама. Та организација је, подсећа наш саговорник, нудила историјско помирење између Сједињених Америчких Држава и Србије, као и америчко посредовање у решавању односа између Приштине и Београда.

Могуће је да овај нови план садржи нешто слично, додаје Адамовић, а чињеница да ће га представити Камерон Мантер, бивши амбасадор САД у Србији, у чијем мандату је Косово прогласило независност, може да нам укаже на то какви би то могли да буду предлози и у ком правцу би ишли.

„Мантер је уочи председничких избора у Америци, у једној изјави за нашу јавност рекао да би за Србију и Србе било најбоље да на изборима победи Хилари Клинтон јер, како је навео, она одлично познаје Србију и регион. Мало Срба би се сложило са његовом идејом и, на нашу срећу, тако нешто се није десило, али та његова изјава говори заправо из ког миљеа он долази”, каже Адамовић.

Реч је, појашњава наш саговорник, о интервенционистичком спољнополитичком миљеу у Сједињеним Америчким Државама, односно кругу људи који, без обзира на то да ли су из Демократске или Републиканске

странке, имају глобалистичку визију света и залажу се за интервенционистичку спољну политику САД.

„Каква је то политика нама би требало одавно да буде јасно, без обзира на увијени дипломатски речник који можемо да приметимо у Мантеровим наступима. Јасно је да његови предлози подразумевају обнављање активности САД на Западном Балкану, у Југоисточној Европи, и да ће подразумевати притисак на Србију да призна независност Косова, односно да дозволи такозваном Косову столицу у УН. Остали предлози вероватно укључују и притисак на Републику Српску, тј. покушај да она нестане”, указује Адамовић.

Наш саговорник напомиње да је и сам Мантер рекао да његов институт има жељу да обнови утицај САД и ЕУ на Западном Балкану, јер „тај утицај недостаје у последњих десетак година”.

Он исправно примећује да се од тада свет радикално променио и да у нашем региону постоји утицај и неких других великих сила, попут Русије и Кине, као и једне регионалне силе – Турске. Очито је да бившим америчким дипломатама који имају интервенционистички приступ у спољној политици сметају ти утицаји на Балкану, с обзиром на то да они мисле да би ту морао да постоји монопол Сједињених Америчких Држава и Европске уније.

Са друге стране, истиче наш саговорник, јасно је да у овом моменту Вашингтон, односно администрација Доналда Трампа, нема Балкан високо на листи својих спољнополитичких приоритета, а ми бисмо са наше стране могли рећи да у овом тренутку то уопште није лоше.

„Очито је да су амерички спољнополитички приоритети пре свега Северна Кореја, Иран, трговински односи са Кином и решавање ситуације у Сирији. Јасно је, а то и Мантер примећује, да у овом тренутку не постоји никакав предлог од стране америчке администрације шта би требало урадити на Балкану, што за нас, понављам, уопште није лоше”, каже Адамовић.

Јасно је, каже он, да је после предлога Атлантског савета, овај други предлог нека врста притиска на Трампову администрацију и покушај да се она приволи да пристане на ту пројектовану политику на Балкану.

„У овом тренутку је врло упитно да ли они могу да изврше такав утицај, с обзиром на то да је за новог државног секретара изабран Мајк Помпео, особа коју присталице Доналда Трампа сматрају ’својим човеком’. Дакле, велико је питање колико би такви предлози уопште могли Помпеа да дотичу, имајући у виду да су пред њим у Стејт департменту значајни задаци – пре свега да заврши посао који није успео да заврши бивши амерички државни секретар Рекс Тилерсон, да очисти те Аугијеве штале америчке спољне политике одакле је заправо све време, од избора па до данашњих

дана, ишао негативан однос према Трамповим спољнополитичким иницијативама, да не кажем да су одатле често долазиле и одређене саботаже у америчкој спољној политици”, истиче Адамовић.

Он, међутим, не искључује могућност да иза Мантерове „стратегије за Западни Балкан”, стоји и лобирање власти у Приштини јер је, каже, добро позната њихова жеља да у такозваном преговарачком процесу са Београдом, са њихове стране и као њихов главни спонзор буду Сједињене Америчке Државе.

„Они траже подршку управо тамо где су је одувек и имали – код људи који су им омогућили то нелегално самопрокламовање њихове такозване ’независне државе’. Ова прилично грозничава дипломатска активност говори да је у питању велика журба да се питање признања такозваног Косова што пре заврши, с обзиром на то на неизвесност онога што би могло да се деси у будућности. Наравно, треба имати на уму да све те америчке невладине организације које окупљају пре свега бивше дипломате или спољнополитичке стручњаке углавном чине људи који су све ово време подржавали независност Косова и они желе да то њихово ’животно дело’ доведу до краја. То је желела и Хилари Клинтон као председнички кандидат, и то је у кампањи отворено говорила. Међутим, с обзиром на то на ову промену у међународним односима, пристајање на сваку иницијативу која нам долази из таквих кругова, за Србију у овом тренутку може да буде веома опасно”, упозорава Саша Адамовић.

Неко је имао план да Русија, Србија и Српска – не постоје

Све што смо виђали претходних месеци, нарочито од такозване афере „Скрипаљ”, па до најновијих детаља истраге у вези са падом мале-зијског авиона у Украјини, као и затварања представништва руских медијских кућа у тој земљи, за историчара Сашу Адамовића је матрица која се понавља годинама, по којој се као по команди сва кривица сваљује на Москву.

Очигледно је, каже Адамовић, да сви они који су доминирали светом последњих 25 година у Русији виде главног непријатеља због вредносних питања. За њих се руши либерални светски поредак у коме је Јељцинова Русија била идеална и у коме за Србију и српски народ није било места. Тај поредак је, захваљујући Русији, Кини, кризи ЕУ, „брегзиту”, Трамповој победи, и те како доведен у питање, изјавио је Адамовић.

– Ми више ни не живимо у 21, већ на крају 19. века, негде пред избијање Првог светског рата, што је приметио и председник Србије. У либералном поретку нема места за конзервативне хришћанске државе, а по мишљењу оних који су планирали глобални светски поредак, ми треба да живимо у некаквом постмодерном либералном рају мултикултурализма људских права, где Русија не би требало ни да постоји, као ни Србија ни Република Српска.

Поред сукоба у Донбасу у Украјини је на делу и медијски рат. Шта је његов циљ?

– Украјинске политичке елите, које су антируске, морају по сваку цену да одржавају кризу надајући се да ће у целу причу, због своје слабости, да увуку што више западних земаља које ће им помоћи. Мало људи зна да антируски Степан Бандера уопште није био нациста. Њега су на почетку Другог светског рата само преузели Немци, а он је пре тога заправо био човек британских обавештајних служби. То се намерно баца у заборав. Украјинска СС дивизија је једина СС дивизија чији су припадници без икаквих проблема нашли ухлебљење и у Великој Британији и САД, и нисам приметио да је ико

одговарао због онога што су чинили у Другом светском рату. Бандеру можемо да упоредимо са Антом Павелићем и усташама за које се верује да су били нацистичке марионете, а заправо су били инсталација британских тајних служби.

„РИА новости Украјина“ и „Русија севодња“ су укинуте у Украјини. Да ли је то део Порошенкове кампање уочи председничких избора?

– Често се каже како ми живимо у мирнодопском периоду, а заправо у 21. веку нисмо имали годину без рата. Жестоки сукоби се воде и у медијском простору, јер се појавила алтернатива досадашњој доминацији англосаксонских медија. У нашим медијима се, нажалост, „Њујорк тајмс“, „Вашингтон пост“ и Си-Ен-Ен упорно називају угледним медијима, а не даје се простор онима који су права алтернатива досадашњим лажима које су ти медији продуковали. У 21. веку укинута је право на слободу медија у једној европској земљи, у Украјини, јер више немају снагу да задрже медијски монопол у којем су досад били неприкосновени и посегнули су за драстичном мером – да се чује други глас. Недавно је бивши амбасадор Камерон Мантер представио план Института „Исток–Запад“ о решавању проблема Косова, Републике Српске, јер је, наводно, ту незавршен посао. Између осталог, у том плану се предвиђа, вероватно због тога што се плаше утицаја Спутњика, формирање алтернативних медија који би нама Србима, тобоже заведеним руском пропагандом, отворили очи. Не знам који су то алтернативни медији, јер објективно говорећи они све време доминирају медијским простором Србије.

Да ли се довољно чује друга страна?

– Ситуација се умногоме променила од 2008. Сада не постоји апсолутна доминација ЕУ и САД на Балкану, већ су сада ту јаки интереси Русије, Кине и Турске. Када је Спутњик у питању, не само ја, већ и многе моје колеге кажу да су добиле прилику да кажу или покажу други поглед на међународне односе, оно што наши мејнстрим медији нису успели да ураде. Наилазио сам, на пример, да се данас појави текст у *Њујорк тајмсу*, сутра га препише *Политика*, а прекутутра *Јутарњи лист*, што је невероватан скандал. Спутњик је афирмисао велики број озбиљних стручњака за међународне односе, који су нам показали нову слику света који се мења, а која је за нас много оптимистичнија него што је била.

Доналд Трамп је дефинитивно отказао састанак са Ким Џонг Уном. Да ли вас је то изненадило, с обзиром на то да је уништено оно што је сам тражио?

– Свако ко познаје Доналда може увек да рачуна на изненађења, али та ствар није изгубљена, до тог сусрета ће доћи пре или касније. Он често воли да подигне тензије и доведе свет на ивицу нуклеарног сукоба, а онда

сви одахну када дође до смиривања ситуације. Та његова позиција долажења до мира кроз показивање снаге може да буде корисна у међународним односима. Кад год неко критикује Доналда Трампа, треба стално да има на уму свет који је он наследио, и у том смислу ја не бих драматизовао његову одлуку.

Не брине вас реакција Ким Џонг Уна?

– Он мора да покаже да је чврст, али је то можда само одмеравање снага на светској сцени. Ја ту ситуацију не бих драматизовао. Трампа у новембру очекују важни избори за Конгрес и мора све да учини како не би дошао у ситуацију да демократе преузму већину у оба дома.

Амерички конзул је протеран из Венецуеле, да ли Трамп намерно изазива кризе на свим континентима?

– Још од чувене Монроове доктрине, САД морају да контролишу и Северну и Јужну Америку, и Вашингтон не гледа благонаклоно на руске или кинеске инвестиције у Венецуели. Са друге стране, та земља се још од покојног председника Чавеза поставила врло антиамерички и успела је да окупи велики број јужноамеричких земаља у антиамерички блок, па није ни чудо што се резултат избора у Венецуели не допада Белој кући.

Да ли вас забрињава то што се не допада ни већини лидера европских земаља?

– Европска унија, за разлику од других великих сила које су се вратиле у 19. век и заиста се лавовски боре за своје геополитичке интересе, заправо је ентитет који још живи у 21. веку, у постмодерном либералном рају, у коме сви мисле да више нема ратова и да треба сви да живимо у некаквом мултикултурализму, па су пре неколико година позвали милионе миграната које неће никад интегрисати. Подсећам да је 2010. Ангела Меркел рекла на конгресу омладине своје странке да је пројекат мултикултурализма у Немачкој пропао и да нема тог друштвеног инжењеринга који ће од људи који долазе из једног сасвим другог цивилизацијско-културног или религијског миљеа моћи преко ноћи да постану нови Французи. Амерички амбасадор Кајл Скот је обилазећи неко мигрантско насеље поручио да су сви ти мали Арапи и Иранци заправо нови Срби. То је према тим људима непримерена изјава – тражи од њих да одустану од свог идентитета да би постали нешто друго. Можда употребљавам тешке речи, али то је нека врста расизма.

Како онда можемо да посматрамо изјаве наших политичара да идемо и даље ка тој ЕУ?

– Ми смо кренули тим путем и то не јуче. ЕУ и Европа су два различита појма. Оно што нам причају да су европске вредности, то нема везе са вредностима Европе, то су сада некакве мулти-култи вредности које су у пракси показале да не дају добра решења. Донедавно је Немачка била прилично

хомогена држава. Сада Британци у својим лево либералним медијима хвале Немачку управо због тога што је примила милионе миграната, с којима заправо ни не зна шта ће. Не хвале Немачку ако решава свој демографски проблем. Напротив, то је врло политички некоректно. Пошто је у последње време Виктор Орбан постао познат по изразу нелиберална демократија, ја сам почео да користим термин за Брисел да су они либералне недемократе. У последње време све те европске политичке елите не верују у свој народ. Одједном је сваки политичар који има подршку свог народа популиста, а бити популиста и бити на страни свог народа и његових интереса није политички коректно и није политички допуштено. Са друге стране, сам Јункер уме да каже да ће Европљани за двадесет-тридесет година изумрети као европски народ. Уместо да пораде на повећању наталитета, та врста политике постаје проскрибована, јер ризикујете да постанете десничар или фашиста, али зато да примите милион имиграната, то је култура добродошлице, то је нешто дивно, то је нешто позитивно, иако се види у пракси да то не даје резултате.

Ангела Меркел је рекла да ће и даље поштовати нуклеарни споразум са Ираном, али да страхује да ће Немачка морати да повуче своје компаније из Ирана због америчких санкција...

– Њена изјава показује колико је Немачка политички немоћна држава. Један од бивших шефова немачке обавештајне службе у својим мемоарима је објавио податак да је он наводно видео документ потписан после Другог светског рата, да сто година од завршетка тог сукоба Немачка мора да остане амерички вазал. Без обзира на неке помало кочоперне изјаве Меркелове – да Немачка и Европа морају саме да узму своју судбину у своје руке – видимо да од тога нема ништа. Нуклеарни споразум са Ираном је Трамп критиковао и у својој кампањи и парадоксално има основе у томе што је он рекао, поготово ако се вратимо уназад на споразум са Северном Корејом који је деведесетих потписао Бил Клинтон. То је био сличан споразум који је требало да спречи развој нуклеарног оружја Северне Кореје, а није га спречио. Са америчког становишта, Израел је неприкосновен, без обзира на то која је администрација. Са друге стране, савезник САД је и Саудијска Арабија, која ће у случају да Иран направи нуклеарну бомбу тражити да и она има исту. Када је направљен тај споразум са Ираном, један од најистакнутијих западних историчара Нил Фергусон је критиковао Обамин споразум и говорио да он неће донети мир и стабилност, већ да ће, напротив, повећати насиље. Вашингтон не жели да се понови ситуација са Северном Корејом, да Иран развија балистичке ракете, да дође на корак до нуклеарног оружја и доведе у питање опстанак Израела, јер је иранска политичка елита или религиозна елита изразито антиизраелски расположена.

Немачка има свог Скота: Америка на „познат” начин ударила на ЕУ елиту

Ставови америчког амбасадора у Берлину Ричарда Гренела, који је поручио да подржава буђење деснице у Европи, изазвали су праву буру у Немачкој, до те мере да је Берлин од америчке владе затражио објашњење његових иступа.

Амбасадор САД је у интервјуу за *Брајтбарт* њуз, алудирајући на изборе на којима су нагли узлет доживеле конзервативне странке у Немачкој, Италији, Мађарској и Аустрији, изјавио да жели да „ојача европске конзервативце који се буде из тихе већине”.

Док су поједини немачки политичари оценили да се Гренел оваквим изјавама меша у унутрашњу политику те земље, из Стејт департмента су поручили да америчке дипломате имају право да износе своје мишљење.

Историчар и политички аналитичар Саша Адамовић за Спутњик каже да би Срби, да су злурад народ као што нису, вероватно умели да уживају у изјавама новог америчког амбасадора у Немачкој и његовим експлицитним ставовима на тему Европске уније и онога што се у њој дешава.

„И ми од двехиљадите године, од амбасадора Монтгомерија, па све до данас када је у Србији амбасадор Кајл Скот, имамо дугу историју такозваног мешања америчких амбасадора у унутрашње послове једне суверене државе. Наравно да се та врста мешања представља као нешто нормално и уобичајено, иако она излази из свих дипломатских конвенција. Са друге стране, нови амерички амбасадор Гренел заправо је коначно један дипломата који припада изворном Трамповом покрету, за разлику од неких других из Стејт департмента који чувају своје позиције још из времена претходних администрација. Његове изјаве су апсолутно у складу са оним што заступа амерички председник Трамп, који је на изборима у САД и победио као антиестаблишментски кандидат”, оцењује Адамовић.

Како каже, зато и није ништа необично да Трампов представник у Немачкој има симпатије за сличне европске покрете који су, како се показало, у Европи у великом успону.

„Са једне стране имамо пример Алтернативе за Немачку, која је по свим истраживањима јавног мњења друга по снази политичка опција у тој земљи,

затим снажне конзервативне странке на власти у Мађарској и Пољској, као и чврсту конзервативну коалицију у Аустрији, коју предводи Себастијан Курц са вицеканцеларом Ханс-Кристијаном Штрахеом. Сада је и у Италији недавно успостављена антиестаблишмент коалиција. Све ово говори да је Европска унија у некој врсти превирања, а да се владајући европски естаблишмент налази у великим проблемима”, напомиње Адамовић.

Према његовим речима, невероватно је да се европски либерални естаблишмент сваки пут изнова чуди томе што Доналд Трамп и његова администрација желе да испуне предизборна обећања.

„Трампова политика је од првог тренутка била потпуно јасна, а његов такозвани трговински рат против ЕУ заправо није никакав трговински рат већ покушај да се уравнотежи економска сарадња између европских држава и САД. Изјаве амбасадора Гренела, али и цела политика Трампа према Унији заправо је удар на овакву ЕУ и оно што је она досад представљала. То је Европска унија која је већ дуго у озбиљној економској кризи и која се налази пред хиљаду готово нерешивих проблема, а како ствари стоје и без наде да ће до тих решења доћи. Зато и није нека велика штета што је таква ЕУ у овом тренутку доведена у питање”, категоричан је наш саговорник.

Европска унија се, додаје Адамовић, налази на раскршћу, и просто је невероватно да владајућа елита више не зна којим путем да крене.

„ЕУ оваква каква је заправо више не функционише. Зато није ни чудо што је протеклих година дошло до раста такозваних конзервативних, десних или популистичких покрета који имају намеру да воде политику такозване ’нелибералне демократије’ у смислу како ју је дефинисао премијер Мађарске Виктор Орбан. Они управо таквом политиком желе да се супротставе бриселској политици ’либералне недемократије’ у којој је одједном народ, који је темељ и основа сваког демократског поретка, постао сумњив јер више не ради онако како се очекује и више нема поверења у бриселску еврократију чија се политика на многим пољима, од економије, преко мигрантске политике, до терористичких напада, показала као потпуно погрешна”, примећује Адамовић.

Са друге стране, указује наш саговорник, захваљујући Трамповој политици, али и политици Руске Федерације, многе европске државе сада имају шансу да сачувају ЕУ у неком новом формату и поставе је на сасвим друге основе.

„Те основе би заправо значиле једну нову Европу, Европу нација, а не Европу имиграција, економске кризе, демографских губитака и свега онога што је током година Европу претворило у једног политичког патуљка са све мањим утицајем у свету”, закључује Адамовић за Спутњик.

Прича о два света – „хармонија” на Истоку, нас- прам „горчине” на Западу

Контраст готово да не може да буде наглашенији. Док савезништва на Западу иду према распаду, савезништва на Истоку постају све чвршћа, а најбољи пример ових тенденција које могу да преобликују данашњи свет представљали су недавни, истовремени самити Г7 у Канади и Шангајске организације за сарадњу у Кини.

После састанка Г7 из Беле куће канадском премијеру Џастину Трудоу је поручено да за њега „постоји посебно место у паклу”. У Кини пак руски председник Владимир Путин постао је први страни лидер који је одликован кинеским Орденом пријатељства, а после састанка двојице председника кинеско Министарство спољних послова оцењује да је сусрет представљао „апсолутни успех”, да је био „веома плодносан” и да је дао „моћан импулс” за даљи развој руско-кинеских односа.

У Канади лидери Г7 нису успели да усагласе заједничку изјаву и растали су се уз поприличну количину буке и беса. У Кини су пак лидери Шангајске организације за сарадњу – коју чине Русија и Кина, Индија и Пакистан, уз њих и Казахстан и Киргистан, Таџикистан и Узбекистан – потписали укупно 17 докумената којима додатно продубљују своју сарадњу, поручујући истовремено у заједничкој декларацији да је, услед „све комплексније и мултиполарне геополитичке ситуације и повећане несигурности, међународној заједници ургентно потребно проналажење заједничког става”, све ово уз критику Сједињених Држава и НАТО-а, који „унилатералним развојем антибалистичких система, нарушавају глобалну безбедност и угрожавају стабилност света”.

Да ли то значи да је сукоб два света неминован, или се он може избећи? Који су крајњи донети нарастајуће и све озбиљније сарадње највеће и две најмногољудније земље на свету? Може ли, с друге стране, политички Запад да заустави процес свог распадања?

О овим питањима су у „Новом Спутњик поретку” говорили Милорад Денда, дугогодишњи дописник наших медија из Пекинга, и историчар Саша Адамовић.

Осврћући се на неслогу на недавном самиту Г7, Саша Адамовић каже да „хаос на Западу не чуди, јер Доналд Трамп испуњава оно што је и обећавао током своје предизборне кампање. Питање је у којој се мери он и остали лидери Г7 уопште и могу сматрати савезницима због огромних идеолошких разлика које постоје међу њима: Трамп је, заправо, њихов антипод, и управо захваљујући томе је и победио на америчким изборима. Стари поредак одлази у прошлост, ми сада живимо у једном транзиционом периоду и то се и видело на састанку Г7”.

Разлику између два истовремена скупа, Г7 и ШОС-а, ту „хармонију” на Истоку наспрам „горчине” на Западу кинески „Глобал тајмс” објашњава на следећи начин: „Кључ лежи у шангајском духу узајамног поверења, узајамне користи, једнакости, договора, поштовања културних разлика и потере за заједничким развојем”.

„Управо то и јесу основе окупљања у Шангајској организацији за сарадњу”, објашњава Милорад Денда. „Што се источних земаља тиче, а пре свега Русије и Кине, њихови успеси у економском развоју, као и сучељавање са Западом, налажу им повезивање у механизам какав је ШОС, који је, од кооперације у безбедносним питањима, прерастао у ширу политичку, економску и безбедносну сарадњу”.

У редакцијском коментару неслоге у оквиру Г7, у светлу сасвим другачијих призора са самита ШОС-а, *Фајненшел тајмс* наводи да је исход самита Г7, од кога нико ионако ништа нарочито није очекивао, био „још и гори него што је ико могао да претпостави”. А у сличном тону и Николас Бернс, бивши амерички државни подсекретар и амбасадор при НАТО-у, оцењује да је садашња криза на Западу много дубља од разлаза САД с Француском и Немачком у време ирачког рата 2003. године.

„И сами либерални медији на Западу признају да се досадашњи поредак руши и да су у питање доведена сва досадашња савезништва. А то је веома корисно по мир и безбедност у свету, јер су се у међувремену појавиле друге велике силе и већ се почело говорити о опасности од такозване Тукидидове клопке (рат изазван страхом старе силе од успона нових)”, каже Саша Адамовић, указујући да је на примеру Северне Кореје Доналд Трамп показао да је склонији договарању уместо сучељавању коме је тежио досадашњи западни, глобалистички поредак.

Тај Запад губи свој значај, указује британски економиста Џим О’Нил, творац термина БРИКС, од следећег месеца председавајући Чатам хауса, водећег британског тинк-тенка: „Г7 (као политички формат у коме је окупљен глобални Запад) постаје све ирелевантнији јер у њему није БРИКС, а јесу изгубљени случајеви као што је Италија, па због тога Г7 никако не може да полаже право на глобално економско лидерство. Г7 је остатак једног прошлог

времена. Много је легитимнији, у данашње време, Г20. Ниједан глобални проблем не може да се реши без помоћи држава које нису у Г7”.

Управо је то, иначе, и био одговор Русије на позив Доналда Трампа да се врати у Г7 – не занима нас Г7, него Г20.

„И Кина и Русија”, наводи Милорад Денда, „сматрају да је Г20 много бољи форум за расправљање глобалних проблема, јер су управо ту окупљене све државе које су данас релевантне у свету. И у кинеској штампи увелико се говори о томе да Г7 више није клуб који може суверено да одлучује о питањима развоја света, и због својих унутрашњих проблема, али и због тога што постоји добар део света ван тог клуба”.

Истовремено, указује Саша Адамовић, разлика између два света није само географске природе: „Суштинска разлика у односу на Г7 и досадашњи идеолошки модел састоји се у томе што овде те идеолошке компоненте, па и њеног наметања другима, нема. Због тога је модел сарадње који се нуди у оквиру ШОС-а – а то је усклађивање легитимних националних и државних интереса уместо наметања глобалистичке идеологије – много природнији”.

Каква ће бити резултанта ових паралелних процеса распадања досадашњег западног поретка и успона новог поретка на Истоку?

Милорад Денда: „Ти процеси се убрзавају, иако је, што се ШОС-а тиче, примењен кинески принцип спорог али сигурног пута, прављења сигурне основе да би се наставило даље. Ово је принцип солидарности у различитостима и сарадње, упркос тим разликама. То је сигурна, развојна концепција која треба да обједини што више земаља. Постепено се обједињује евроазијски простор, уз све чвршће, првенствено економско повезивање интеграцијом кинеског ’Новог пута свиле’ и Евроазијске економске уније коју предводи Русија. Следећа фаза је спровођење конкретних заједничких пројеката, све то уз пуно поштовање државних интереса свих земаља понаособ”.

Насупрот томе, закључује Саша Адамовић, „распада се идеолошки модел који је доминирао Западом последњих четврт века. Присуствујемо крају једног светског поретка који је, пре свега за нас Србе, био веома неповољан и у коме за нас није било места. Овај транзициони период може да буде опасан, али коначно, сви добијамо шансу за неку врсту репозиционирања у том светском поретку који ће у највећој мери обликовати Доналд Трамп, Владимир Путин и Си Ђинпинг. А тај поредак би по Србе и нашу државу могао да буде много повољнији од досадашњег”.

Трамп против Меркелове: Ко ће коме дубљи ров ископати?

Амерички председник Доналд Трамп жестоко је критиковао Европску унију и конкретно немачку канцеларку Ангелу Меркел због недовољних улагања у одбрану. „Они иду тамо и Русима дају милијарде за нафту и гас, а ми као тотални кретени плаћамо за све”, рекао је Трамп на митингу у савезној држави Монтани.

Ово је само још једна у низу критика упућена лидерима Европске уније уочи предстојећег самита НАТО-а који би требало да буде одржан наредне седмице у Бриселу. Наиме, Трамп је послао писма читавом низу лидера земаља Уније у којем их је подсетио на потребу да се повећају трошкови које те земље издвајају за питања одбране.

Политички аналитичар и историчар Саша Адамовић за Спутњик каже да су већ одавно познате примедбе које Трамп упућује не само Меркеловој, већ свим европским лидерима да треба да троше више новца на одбрану уместо да на тај сегмент затварају очи и углавном се фокусирају на улагања у сопствене економије.

Европска унија, па и сама Немачка, како тврди, у трговини имају велики суфицит у односу на САД, а Трамп не доводи у питању идеју слободне трговине, већ захтева оно што назива фер трговином – он сматра да ЕУ, односно Немачка, жели заправо да искористи америчку војну моћ а да не плати за то.

„Као искусан пословни човек који је склопио безброј пословних споразума, сигурно не жели да дозволи да таква ситуација тако и остане и зато врши притисак на ЕУ и Немачку да се међународна трговина између њих избалансира и да саме САД могу од тога да имају корист”, наводи Адамовић.

Саговорник Спутњика сукоб између Трампа и Меркелове објашњава и на приватном нивоу, односно тиме да се њих двоје од самог почетка нису разумели, то јест нису успели да успоставе приватан добар однос који свакако може да буде користан у међународној политици.

Адамовић подсећа и да је после Трампове победе на америчким председничким изборима и одласком Барака Обаме, на плећа Ангеле Меркел

пала целокупна одбрана либералног светског поретка – Трамп је националиста, суверениста, док је Меркелова либерал и глобалиста и те две особе једноставно говоре са два потпуно различита становишта.

Наглашава и да Трамп не започиње никакве трговинске ратове, за шта га оптужује западна глобалистичка штампа, већ је он заправо у праву када тврди да су сви ти трговински ратови за Америку одавно изгубљени, те да покушава да спасе оно што се спасти може.

„На претходним примерима видели смо да је Трамп спреман да напусти транснационалне организације, што је и учинио изласком из Транспацифичког партнерства. Истовремено, јасно је и да су му далеко дражи билатерални споразуми са конкретним земљама. Његов однос према ЕУ не разликује се много од односа према НАТО-у”, истиче Адамовић.

Што се тиче самог НАТО-а, сугерише Адамовић, Трамп је и раније изражавао велику скепсу према тој „трмој и застарелој” организацији која чак умногоме „загађује међународне односе и на неки начин и самом Трампу представља баласт управо у намери да он са другим државама или другим великим силама успостави билатералне споразуме, што је њему заправо циљ”.

„Он ће устрајати на заштити америчких националних и економских интереса, али оно што је потребно то су велике промене у ЕУ, потребно је нешто што бисмо могли да назовемо ’орбанизацијом’ Уније, ако уопште ЕУ као некакав међународни ентитет има жељу да опстане и да се у краткорочном и средњорочном периоду не распадне, за шта такође постоје велике шансе”, закључује Адамовић.

Са друге стране, војни стручњак Виктор Баранец мишљења је да овај конфликт може трајати годину или две, односно све док је Трамп на власти – у САД се ствара све више снага које заступају интересе крупног капитала, корпорација, које почињу да праве заверу против Трампа, јер од како је он на власти, они бележе колосалне губитке.

У Пентагону одлично схватају да конфронтација са Европом, посебно са оним државама које су уједно и чланице НАТО-а, не иде на руку САД и глобалној стратегији. САД већ „прекрајају” војне снаге у Европи према својим потребама – у војном аспекту то треба да буде територија одакле би евентуално могле да се супротставе Русији.

Када је реч о ширењу америчких економских интереса у Европи, овде видимо апсолутни контраст, тврди Баранец и додаје да Трамп, под изговором да штити интересе САД, а то би требало да ради сваки председник, тренутно делује веома грубо, док је Европа навикла да у Америци види партнера који уз либералан приступ учествује у заједничким пројектима.

„Међутим, ЕУ је сада одједном почела на својој кожи да осећа ту оштрину Трампове политике и то изазива незадовољство. Без обзира на све приче и дискусије, интереси крупног бизниса, како америчког, тако и европског, на крају ће ипак надгласати и победити Трампа и играће значајнију улогу него војска. Капитал је неумољив и мора да расте сваког дана, сваког сата”, закључује Баранец.

Хоће ли сусрет Трампа и Путина довести до изненадног преокрета?

Само неколико сати након што је оштро критиковао немачку политику када је реч о трошковима на пољу одбране и увозу гаса из Русије, амерички председник Доналд Трамп разговарао је са немачком канцеларком Ангелом Меркел на маргинама Самита НАТО-а, а састанак је описао као „сјајан”. Да ли ће такво мишљење имати и после сусрета са Владимиром Путином?

Трамп је уочи доласка на Стари континент и Самит НАТО-а рекао да ће њему заправо састанак са руским лидером бити најлакша ствар.

Госте емисије „Свет са Спутњиком” историчара Сашу Адамовића, политиколога Јелену Вукоичић и новинара „Политике” Бојана Билбију питали смо због чега амерички председник мисли да ће тако лако да прође?

Билбија оцењује да је занимљиво то што ће се Трамп и Путин видети на неутралној територији, у Хелсинкију 16. јула, с обзиром на то да је место сусрета требало да буде Москва по принципу реципроцитета.

„Очигледно је толико порастао тај антируски набој да ни Трамп не би могао да оде у Москву тек тако, без великих последица. Зато се тако дуго и мукотрпно долазило до места сусрета. То указује да ствари неће ићи глатко, да су односи дошли на најнижи ниво – хладноратовски. Наиме, све подсећа на самите Брежњева и Форда”, сматра Билбија.

Историчар Саша Адамовић, поводом евентуалног приближавања ставова две земље, каже да је још у предизборној кампањи Трампов шеф Пентагона генерал Матис, у свом говору у Херитац фондацији, о Русији говорио као о потенцијалном америчком савезнику.

„Постоји и један снимак разговора између генерала Матиса и данског премијера који га плачним гласом моли да Европу заштити од опасне Русије, а генерал Матис на то хладнокрвно одговара: 'Наше односе са Русијом решаваћемо искључиво на дипломатски начин' ”, подсећа Адамовић.

Он каже да смо већ мало заборавили последње Трампово бомбардовање Сирије, када су сви медији говорили о томе како ће избити трећи светски рат и да ће доћи до катаклизме, чувеног сукоба између Русије и САД. Историчару

је, међутим, то бомбардовање показало да Трамп пази да не погине ниједан руски војник и официр.

„Био сам потпуно уверен да неће доћи до сукоба, напротив. Предвиђање ми је било да ће на крају тог процеса који је започео бомбардовањем, бити управо сусрет Трампа и Путина. Сада односи између САД и Русије могу да почну да се дижу на један виши ниво. Мислим да је Путин изузетно добро схватио шта се дешава у САД и да је итекако добро знао са каквим се Трамп проблемима сусреће и једноставно је чекао. Путин зна да је сва та игра санкцијама Трампово показивање мишића за унутрашње политичке потребе да би показао да је он јак и способан лидер”, каже Саша Адамовић.

Према мишљењу Билбије, занимљиво је што је уочи овог сусрета и генерални секретар НАТО Јенс Столтенберг рекао да не треба изоловати Русију због Крима, али је и поменуо некакву нову структуру, архитектуру безбедности. То је оно на чему инсистира Русија још од 2007. и Путиновог говора у Минхену, па од говора Медведева у Берлину 2008. и наредне године у Београду.

„Запад се оглушавао на све те позиве, да се успостави нова архитектура безбедности, где ће бити једнака безбедност за све, да нико неће бити угрожен, ни мале ни велике земље. То је деловало утопистички и Русија и дан-дanas није од тога одустала. Москва заправо чека, сарађујући са својим другим партнерима, да Америка и Запад дођу на ту позицију, да схвате да не може све да функционише униполарно и само са једном страном”, каже Билбија.

Ипак, Адамовић објашњава да и у самом НАТО-у кажу да нису они само војна алијанса, већ некаква заједница, вредности али подвлачи да је проблем што тих вредности више нема.

„Те вредности иду на сметлиште историје, Алијанса је све време покушавала да пронађе још неки разлог свог постојања, али мислим да и после овога што ради Трамп и после успона Русије или Кине, заиста су потпуно тачне речи америчког председника да је то застарела и превазиђена организација”, рекао је Адамовић.

Политиколог Јелена Вукоичић каже да не види сврху постојања НАТО-а, а да пријем нових чланица попут Македоније нема никакве везе са њеним евентуалним доприносом или заслугама.

„САД просто желе доминацију на простору читавог Балкана и примање земаља са овог простора је само корак ка том циљу. Руски утицај овде је јако мали, а амерички толико велики да ништа не може да га угрози. То ће за нас прилично бити незгодно, јер Србија и Република Српска заправо остају острва у том мору – бићемо у потпуности окружени. У Републици Српској су избори 7. октобра и огроман је притисак Запада на Додика због тога што се доживљава као човек који се највише противи уласку Босне и Херцеговине у НАТО. Желе да га елиминишу”, каже Вукоичићева.

Зашто је Србија, од америчког савезника постала амерички непријатељ број један?

Српско-амерички односи прошли су дуг пут, од фазе присног савезништва, пријатељства и разумевања, до фазе у којој је Србија постала амерички непријатељ број један. Како се то догодило и какве су шансе да се српско-амерички односи, некада тако блиски, обнове, макар до границе бољег разумевања.

Када се српска застава завијорила на Белој кући у Вашингтону 28. јула 1918. године, био је то значајан тренутак и знак не само поштовања према једном ратном савезнику – био је то знак да се ради о присном савезништву две земље које је до тада много тога повезивало.

Уистину, у много чему, Србија и Америка биле су сличне, ма како то данас чудно изгледало. Обе земље су у 19. веку пролазиле кроз фазу експанзије, а делиле су и исте вредности, пре свега начело слободе (и индивидуалне и колективне) као врхунске вредности.

По томе, Америка и Србија биле су природне савезнице које присније везе нису могле да успоставе само због велике удаљености.

Колико су Америка и Србија биле сличне најречитије говори пример Игњата Бајлонија, који је из родне Чешке желео да се исели у Америку, али су га сестра и зет, који су већ били у Србији, наговорили да им се придружи.

Игњат Бајлони је у Србији одживео свој амерички сан и постао један од најугледнијих индустријалаца.

Многи Срби такође су одсањали свој сан у Америци. Први од њих био је Ђорђе Шагић (Џорџ Фишер), а након њега и Пупин и Тесла, као најпознатији. Девет конгресмена, четири добитника Пулицерове награде, шест добитника Оскара и хиљаде хероја америчке војске дао је српски народ за два века постојања контаката између српског и америчког народа.

Ратна савезништва општа су места и излишно их је помињати.

Међутим, на крају 20. века, Србија као да је изабрана да буде пример на којем ће Америка показати своју моћ. Као да су све везе до тада заборављене и баш у тренутку када је требало прослављати годишњицу српско-аме-

ричких почетком деведесетих, Србија је постала амерички непријатељ број један.

Према мишљењу историчара Саше Адамовића, српско-америчке односе требало би сагледавати у реалнијем контексту него што се обично мисли.

„Са једне стране, тачно је да смо номинално, у два светска рата, били савезници. Међутим, ако бисмо пажљиво погледали природу тог савезништва, видели бисмо да, упркос свему, ти односи, ма колико савезнички, нису били идеални. То је, наравно, сасвим разумљиво, јер јако је тешко за једну државу мањег или средњег обима да буде у идеалним савезничким односима са великом силом”, објашњава Адамовић.

Србија и Америка могле су да ускладе своје геополитичке интересе пре сто година. Тадашњи амерички председник Вудро Вилсон подржава формирање Југославије, а југословенско-амерички односи доживљавају благи пад пред Други светски рат.

Од раскида Тита са Стаљином 1948. године, један од главних заштитника комунистичке Југославије биле су САД, због, како Адамовић каже, својих геополитичких интереса у Хладном рату.

„Када се Југославија распала, САД су стале на становиште да до тог распада треба да дође и подржале су све сепаратистичке намере у то време, тако да данас на Балкану имамо структуру која одговара или је тада одговарала геополитичким интересима Америке”, каже Адамовић.

Прва ствар која се испречила између Србије и Америке је Југославија, и то не толико прва колико друга, Титова Југославија, каже политиколог Александар Павић.

„Српски глас се изгубио у Југославијама, поготово у овој другој, а дипломатија која се водила, контакти који су се правили, синергије на личном основу биле су југословенско-америчке, нису биле српско-америчке. То је нешто сасвим друго, поготово титоистичко-америчке”, каже Павић.

Осим тога, Америка на коју су Срби налетели када је Југославија почела да се распада није више била Америка са почетка века, додаје он.

„То је била Америка која је постала глобалистичка сила, која више није баштинила оне вредности које је некада имала. То је, у ствари, Америка која је одступала од Америке која гласа за Трампа. Дакле, Трамп је покушај повратка тој Америци са којом смо имали добре савезничке односе, док са глобалистичком Америком тешко да смо могли да развијемо добре односе, осим да се приволимо њиховом диктату, што су многи изабрали као тактику”, каже Павић.

Израњајући из авнојевске Југославије, са унутрашњим проблемима као једина југословенска република која је имала покрајине, Србија није ни могла, попут других држава, да се прилагођава глобалистичкој Америци, додаје.

„Ту смо већ задрли у интересе не само традиционалних непријатеља, него и глобалистичке Америке, која је пригрлила и њене и наше традиционалне непријатеље ради сопствених прагматичних интереса, јер глобалистичка Америка се не позива толико на традиције, колико на визију једне светске империје која се води само својим данашњим стратешким интересима. Дакле, и историјске околности су се тако поклопиле”, сматра Павић.

Ако би, како каже, Србија истрајала на свом путу, има шансе да обнови традиционално савезништво са Трамповом Америком. То би савезништво или, у најмању руку, боље разумевање, према Павићевом мишљењу, могло да буде обновљено на темељима историје, традиције и традиционалних вредности.

Србија са Америком Хилари Клинтон, која је, како каже, безнадежно русофобична и империјалистичка, не би могла да успостави било какав однос. Све у свему, закључује Павић, до садашњег стања у српско-америчким односима довели су сплет историјских околности и промене елита у обе земље.

Нова реалност за САД: Хоће ли Трамп послушати Кисинџера

Легендарни амерички дипломата, бивши државни секретар САД Хенри Кисинџер више пута је предлагао председнику САД Доналду Трампу да сарађује са Русијом у борби против нарастајуће моћи Кине, објавио је интернет-магазин *Дејли бист*.

Према изворима тог магазина, Кисинџер сматра да треба искористити исту стратегију коју су САД користиле седамдесетих година прошлог века за обуздавање СССР-а, а Трамп је по свој прилици за то добра адреса с обзиром на то да је и сам, још док је био кандидат за председника САД 2016. године, говорио да треба објединити напоре са Русијом како би се обуздао Кина. Коментаришући наводе *Дејли биста*, историчар Саша Адамовић за Спутњик каже да се свет у великој мери променио у односу на то какав је био седамдесетих година прошлог века, односно у доба Хладног рата. Тада су, објашњава, постојале две суперсиле – САД и Совјетски Савез, а читав свет се делио по тој линији.

„Идеја тадашњег председника Америке Ричарда Никсона да, иако је био декларисани антикомуниста, искористи комунистичку Кину којом је у то време управљао Мао Цедунг како би обуздавао Совјетски Савез, имала је у оно време јасан геополитички смисао. Џорџ Кенан, амерички дипломата и бивши амбасадор САД у Москви и Београду, био је творац идеје обуздавања СССР-а, а Хенри Кисинџер је заједно са Никсоном проценио да би Совјетски Савез, као једна од две велике суперсиле, најлакше могао да буде обуздан у савезу са Кином, јер су приметили изванредан геополитички ривалитет између те две државе”, каже Адамовић.

Међутим, додаје наш саговорник, свет се од тада радикално променио.

„После колапса Совјетског Савеза деведесетих година имали смо период од готово четврт века апсолутне доминације једне једине суперсиле – Сједињених Америчких Држава. Та доминација је трајала до пре неколико година, а данас смо сведоци да се један систем руши, а нови светски поредак још не постоји, па живимо у једном транзиционом периоду. У данашњим

околностима је за САД и администрацију Доналда Трампа управо Кина геополитички противник број један”, објашњава Адамовић.

Кина се, напомиње он, иако је номинално комунистичка држава, протеклих деценија трансформисала у велику економску силу која, по свему судећи, крупним корацима гази ка томе да постане суперсила и у другим областима.

„Поновити ону идеју из седамдесетих година да САД, овог пута уз помоћ Русије и председника Владимира Путина, крену у обуздавање Кине, у овом тренутку највероватније није могуће. Протеклих деценија, захваљујући између осталог и политици претходних америчких администрација, Руска Федерација и Кина су развиле стратешко партнерство које је достигло изузетно висок ниво и од којег су обе стране имале велике користи. У том смислу било би заиста наивно очекивати да би се преко ноћи, само пуком жељом нове америчке администрације, то могло променити и да би Руска Федерација стала на страну САД против Кине”, категоричан је Адамовић.

Међутим, напомиње Адамовић, Кисинџерова идеја савезништва Москве и Вашингтона није изненађујућа, имајући у виду да он, као доајен америчке спољне политике, већ дуги низ година има веома добар однос са председником Русије Владимиром Путином. Такође, један његов институт се искључиво бави Кином и он је, истиче Адамовић, неспорно изузетан познавалац односа у троуглу САД–Русија–Кина.

„Кисинџер је неко ко је можда све донедавно мислио да су САД та суперсила која би требала да, са својим вредностима које симболизује, предводи свет. Ипак, верујем да је схватио је да је реалност сада другачија и да би можда требало ићи ка стварању једног новог светског поретка у којем ће бити места и за друге велике силе, попут Русије и Кине, и у којем САД више неће имати тај светски геополитички монопол. Мислим да без обзира на његове јавне наступе, а он свакако јесте гласноговорник оног дела америчког спољнополитичког естаблишмента који заузима реалистички став према међународним односима, у овом тренутку није реално очекивати да је могуће, буквално преко ноћи, променити односе у том троуглу и да би Русија и Америка могли да буду партнери против Кине”, закључује Адамовић за Спутњик.

Мирис крви и сумпора: Трагови „оригиналног” хаоса у Румунији воде до завереника из сенке

У Румунији је размештена америчка стратешка противваздушна одбрана, што тој земљи даје важан геополитички значај. Управо је зато глобалистима важно да на све могуће начине оборе актуелну Владу, каже за Спутњик Саша Адамовић, коментаришући крваве протесте у тој земљи.

Протести у Румунији, који су кулминирали сукобом са полицијом у коме је повређено 400 људи, трају од доласка Социјалдемократа на власт и формирања левичарске Владе – више од 550 дана. Није тајна да су у демонстрацијама које су завршене разбијеним главама учествовале хиљаде Румуна који живе у иностранству, а који су незадовољни радом Владе у матици.

Историчар Саша Адамовић каже да су они који стоје иза протеста од самог почетака очигледно нашли оригиналан начин да не дозволе левичарима да спроведу оно што су обећали у предизборној кампањи. Процењује се да у Европској унији тренутно живи неколико милиона Румуна, који су земљу напустили управо због уласка у њу, а ко их је овако организовао, најбоље се види кроз глобалистичке медије у тој земљи, каже Адамовић.

„Одмах је јасно, када је тако нешто у питању, да национална политика у складу са државним интересима, коју је намеравала да води социјалдемократска Влада, мора да буде дезавуисана. Ту су и западне невладине организације глобалистичког усмерења, спомиње се „Фридом хаус“, многи ту осећају и мирис сумпора који се вуче иза Џоџа Сороша, чије су организације током протеклих година стекле значајан утицај у тој земљи”, каже он.

Додаје да је Румунија већ неко време у озбиљној политичкој кризи, неколико пута је морала да промени председника Владе, који је и сада на непрекидном удару критике прозападно оријентисаног председника Клауса Јоаниса, који, наравно, даје подршку демонстрантима. У основи ове гужве заправо је важан геополитички положај Румуније као чланице Европске уније и НАТО-а, објашњава саговорник Спутњика.

„У Румунији је размештена и америчка стратешка противваздушна одбрана, што тој земљи даје важан геополитички значај. Управо је зато глобалистима важно да на све могуће начине обору актуелну Владу, која је, иначе, прилично убедљиво победила на изборима. Уз помоћ демонстрација, глобалисти намеравају да изнуде ванредне парламентарне изборе и на тај начин промене власт у Румунији”, каже Адамовић.

Он додаје да су ови догађаји за Србију сјајан пример из комшилука о томе да улазак у ЕУ не решава проблеме. Напротив, многе државе су их увећале придруживањем европској породици. Поред Румуније, наводи пример Бугарске, Хрватске, али и прибалтичких република, Пољске. Све су то чланице ЕУ које су изгубиле милионе својих грађана, отишли су у друге, развијеније земље, између осталог и због корупције, која је, наводно, главни мотив протеста у Румунији, подсећа Адамовић.

„Када је у питању наш однос према догађајима у Румунији, можемо да видимо колико је заправо тешко када сте део те организације или ентитета да дефинишете сопствени национални и државни интерес. Имали смо својевремено случај Аустрије, када је први пут добила Владу у којој је пар-

тиципирала Слободарска странка, када је ЕУ својој чланици чак увела санкције, а исто то намерава да уради Мађарској или Пољској, зато што не желе да пристану на баш сваки бриселски диктат, који иде на директну штету националних интереса”, подсећа наш саговорник.

Хиљаде демонстраната окупило се и данас на протесту испред зграде Владе, махали су националним, али и шпанским, италијанским и заставама ЕУ. „Без страха! Румуни ће се дићи”, викали су, док је полиција затварала околне улице.

Америка чврсто уз „целовито Косово” – Србији не помаже брзо решење

Судећи по последњим изјавама одлазећег и долазећег амбасадора САД у Приштини Грега Делавија и Филипа Коснета, од размене територија Србије и тзв. Косова засад неће бити ништа.

Подсећамо, кандидат за новог амбасадора САД у Приштини Филип Коснет рекао је да је „важно да и Србија и Косово изађу са креативним решењима, али да та формулација не значи размену територија”.

Истог дана нешто раније, Амбасада САД у Приштини саопштила је да ће „оставити две стране да постигну споразум”, али да ће Београду и Приштини „бити јасно да неће имати неограничену слободу деловања”.

Историчар Саша Адамовић каже за Спутњик да онима који су мислили да би Трампова администрација могла преко ноћи да промени приступ решавању косовског проблема, мора бити јасно да се то неће догодити.

У том смислу требало би посматрати изјаве кандидата за новог и још увек актуелног америчког амбасадора у Приштини. То што они говоре заправо је, у овом тренутку, још увек званичан став Стејт департмента, односно америчке дипломатије.

„С друге стране, јасно је да Косово није на високом месту у Трамповој спољнополитичкој агенди и мислим да у овом тренутку америчка дипломатија има у свету много веће и значајније проблеме које мора да решава него што је то косовско питање. Такође, јасно је да је српска дипломатија изгубила доста времена од доласка Трампа у Белу кућу јер није адекватно реаговала на ту прилично радикалну промену у америчкој политици”, каже Адамовић.

Изгубљено је доста времена и није се много урадило да се САД, односно нова Трампова администрација, увере у потребу преиспитивања досадашње политике према Косову и Метохији.

Адамовић истиче да Србија тренутно нема ни адекватног амбасадора у Вашингтону, који је „по свему судећи, потпуно бескористан и није нимало утицао на то да нова америчка администрација преиспита досадашњу политику према Србији и Косову”.

Саговорник Спутњика сматра да би изјаву будућег амбасадора САД у Приштини требало посматрати у светлу наставка досадашње политике према Косову, што нам казује да у овом тренутку повољно решење за српску страну није могуће.

Међутим, Србија би могла, рачунајући на радикалне промене у међународним односима и уз адекватну дипломатску активност, доћи у позицију да утиче на промену става Трампове администрације.

„Наша дипломатија мора имати јасан план кад је у питању одбрана Косова, а процењивати кад би могло доћи до промена још је врло рано. Морамо сачекати даљи развој промена на глобалном нивоу, које, по свему судећи, иду у нашу корист и ми бисмо могли, ако добро предвиђамо оно што ће се дешавати у будућности, с више оптимизма посматрати ствари. Имамо много основа да верујемо да ће позиција Србије у међународној ацени бити боља него што је сада”, сматра Адамовић.

Он додаје да је сасвим могуће да будући амбасадор САД на Косову Филип Коснет није чуо за састанак Ивице Дачића са саветником и зетом америчког председника Џерадом Кушнером на коме је, наводно, наговештена промена позиције Сједињених Држава.

„Са друге стране, тај састанак за Србију може бити веома користан, иако долази са великим закашњењем, управо из тог разлога што је то прилика да Србија представи свој поглед на косовски проблем најутицајнијим људима у Трамповој администрацији. Нама треба много више таквих сусрета са утицајним људима у америчкој политици, пре свега онима који деле Трампов поглед на свет, јер међу њима бисмо и те како могли да имамо много више разумевања за нашу позицију него што је то био случај у претходним администрацијама”, истиче Адамовић.

Јако је важно да имамо што више таквих контаката, и јавних и тајних, где бисмо могли утицајним људима да покажемо каква је позиција Србије према решавању косовског проблема, закључио је Адамовић.

Ствара се нова осовина усред Европе – свакога дана биће све јача..

Мигрантска политика на којој Европска унија већ годинама инсистира по свој прилици све ређе налази упориште унутар земаља-чланица, како међу грађанима тако и међу политичким елитама.

Томе у прилог говоре све чешћи протести против миграната у земљама ЕУ, недавни сукоб на релацији Рим–Брисел поводом пријема избеглица, али и последња изјава министра иностраних послова Мађарске Петера Сижарта, који је навео да је „Европа постигла свој највећи успех захваљујући хришћанским вредностима” и поручио да „што се више удаљимо од тих вредности, имамо мање шанси да повратимо конкурентну и снажну Европу”.

Према његовим речима, Унија је суочена са изазовима миграције, енергетске политике, тероризма и Брегзита. Иако је Сижарто рекао да поштује различита мишљења, инсистирао је на томе да би било антиевропски рећи да су они који имају мишљење противно преовлађујућем европском мишљењу – непријатељи Европе.

На питање да ли се у Европи формира својеврсна осовина заснована на антимигрантским принципима и како би она могла утицати на актуелну политику Брисела по том питању, историчар Саша Адамовић за Спутњик каже да та осовина већ постоји.

„Она је формирана кроз тесну сарадњу земаља такозване Вишеградске групе, које од почетка имају јасан антимигрантски став и једноставно не прихватају наметнуте квоте о пријему миграната од стране ЕУ. Са друге стране, после избора у Аустрији добили смо владу у којој је једна изразито антимигрантска странка – Слободарска странка Ханса Кристијана Штрахеа, а и сам канцелар Себастијан Курц је заузео чврст антимигрантски став. Значајне политичке промене десиле су се и у Италији, изузетно важној земљи за ЕУ, где су данас на власти две антиестаблишмент партије, од којих је Лига, коју води министар унутрашњих послова Матео Салвини, изузетно антимигрантски опредељена. Ова странка је, према последњим истраживањима јавног мњења, најпопуларнија међу италијанским политичким партијама”, напомиње Адамовић.

Он подсећа да су и раније, у неким другим државама ЕУ, постојале веома значајне антимигрантске странке, попут странке Герта Вилдерса у Холандији или партије Национални фронт Марин ле Пен у Француској.

„На северу Европе, у Шведској и Финској, раст популарности такође бележе странке које се противе актуелној мигрантској политици, попут партија Прави Финци и Шведске демократе. Ови други за буквално неколико дана очекују одличан резултат на изборима у Шведској. Осим тога, Немачку ових дана потресају велики протести због промигрантске политике коју је спроводила канцеларка Ангела Меркел”, примећује Адамовић.

Он подсећа да и Баварска хришћанско-социјална унија, традиционални политички савезник партије немачке канцеларке, све више заступа антимигрантску политику.

„У Европској унији расте талас отпора бриселској промигрантској политици, која је у ЕУ довела већ више од милион миграната, а важно је истаћи да су то све догађаји који претходе изборима за Европски парламент у мају следеће године. Како данас ствари стоје, у Европском парламенту ћемо имати снажну групу европских посланика са јасним антимигрантским ставом. Евентуални успех антимигрантских странака на предстојећим изборима, који је и те како могућ, сасвим сигурно ће морати да утиче на политику Брисела и политику отворених граница”, уверен је саговорник Спутњика.

Како каже, ако се прилив миграната не заустави, може се очекивати преобликовање политике многих европских земаља. Адамовић сматра да ЕУ полако губи компас, а да ће се политички сукоб између промигрантских глобалиста и антимигрантских суверениста наставити и заоштри.

„Можда је време да се у Европској унији изврши смена политичких елита – ових глобалистичких, промигрантских, неуспешних, које су направиле толике проблеме Европској унији и довеле је на руб пропасти, и свих оних антимигрантских, суверенистичких, антиестаблишментских странака, које имају много више осећаја за национални и европски идентитет. Та жестока политичка борба ће се свакако водити у Европском парламенту, а пример Немачке нам говори да је сасвим могуће да се она пренесе и на улице, односно ван институција система”, закључује Адамовић за Спутњик.

Почело је: Хоће ли се битка сорошеваца и „Трамповог Дарта Вејдера” излити на улице

Теза Најдела Фаража да је „нуклеарна опција”, коју је Европски парламент покренуо против Мађарске, у принципу, освета Џорџа Сороса Виктору Орбану, и те како има основа, сматра историчар Саша Адамовић.

Наш саговорник додаје да је Орбан човек који је први указао да иза масовног прилива миграната у ЕУ стоји, између осталих, и Џорџ Сорос и да је план довођења огромног броја избеглица у ЕУ заправо глобалистички пројекат чији је циљ да промени идентитет ЕУ.

„Виктор Орбан се декларисао као човек који својом антимигрантском политиком брани хришћански идентитет Европе. По њему, Џорџ Сорос, стојећи иза тог масивног и планског прилива миграната у ЕУ, жели да тај хришћански идентитет доведе у питање. Наравно, није први пут да се Сорос именује као неко ко стоји иза великих глобалистичких пројеката и, у том смислу, треба подсетити да је он био жесток противник Доналда Трампа у предизборној кампањи у Америци и да је Трамп ушао у сукоб са Соросом који је тада постао нека врста симбола глобалистичких пројеката које он богато финансира и иза којих стоји”, истиче Адамовић.

Он додаје да је јасно у овом моменту у ЕУ, што смо видели на примеру дешавања у Европском парламенту у случају Мађарске, да се заоштрава сукоб глобалиста, оличених у бриселској бирократији и суверениста, који су већ у неколико држава на власти. Тај сукоб ће у будућности бити још оштрији.

„У овом моменту видели смо да се он води у Европском парламенту, али, у случају Немачке и жестоких антимигрантских протеста који се тамо дешавају, могуће је да се тај сукоб у међувремену пренесе и на улице европских градова. Нешто слично имали смо и кад су у питању недавни протести у Румунији, где је румунска влада такође указала да иза тих масовних протеста стоји Џорџ Сорос и невладине организације блиске његовој идеологији”, каже Адамовић.

Саговорник Спутњика сматра да би најављена контрасорошевска фондација у Бриселу, чији је оснивач Стивен Бенон, некадашњи идеолог кампање Доналда Трампа и нове деснице, а која би требало да подржи крајњу десницу пред изборе за Европски парламент могла доста да учини, без обзира на то што „Трампов Дарт Вејдер” и његова фондација не располажу новцем који има Сорос.

Међутим, на недавним изборима у Шведској, где су Шведске демократе оствариле добар резултат, видело се да „национално-популистички талас којем присуствујемо последњих година у ЕУ није лако зауставити”.

„Управо је идеја Стива Бенона да преко једне такве фондације омогући антимигрантским, односно суверенистичким странкама, што је могуће бољи резултат на изборима за Европски парламент, да би се на тај начин заштитио хришћански идентитет Европе и да би се пружио отпор Соросевим глобалистичким плановима и тако саботирала његова глобалистичка агенда. Ми видимо да заиста, широм Европе, те национално-популистичке странке антиестаблишментског типа доживљавају велики успон”, каже Адамовић.

Он подсећа да је Лига Матеа Салвинија, захваљујући одлучној суверенистичкој политици лидера, достигла 30 одсто популарности у бирачком телу, а да је и у најважнијој држави ЕУ – Немачкој, антиестаблишментска Алтернатива за Немачку у овом моменту, по истраживањима јавног мњења, друга по снази политичка организација, док је у Аустрији на власти антимигрантска Слободарска партија вицеканцелара Хајнца Кристијана Штрахеа.

Сасвим је могуће, а то се и очекује, да на национално-популистичке, листом антиестаблишментске странке, после следећих избора за Европски парламент остваре знатно бољи резултат него до сада, узимајући у обзир високу мотивисаност њихових присталица да на те изборе изађу.

На тај начин ће једна јака група посланика таквих странака и те како имати снаге да се супротстави бриселској бирократији и утиче на радикалну промену политике у ЕУ, закључио је Адамовић.

Појачање у Белој кући које ће обрадовати Србе, а разгневити „сорошевце” © Sputnik / Vladimir Astapkovich

Именовање Џона Рубина, лобисте Додиковог СНСД-а у САД и некадашњег сарадника Доналда Трампа у председничкој кампањи, за вишег саветника у Одељењу за здравље и социјалне услуге у Белој кући, добра је вест не само за Републику Српску, већ и за српски народ у целини, сматрају саговорници Спутњика.

Шеф Представништва Републике Српске у САД Обрад Кесић каже да су пре две године, током кампање за председничке изборе у САД, направили „озбиљне контакте” са штабом Доналда Трампа, а да је данас РС јако добро

позиционирана кад је реч о унутрашњем кругу људи око америчког председника, јер нема више тог терета који је карактерисао односе Бањалуке и Вашингтона.

Џон Рубино је уласком у администрацију Беле куће престао да буде лобиста СНСД-а, али тиме РС ништа није изгубила, додаје Кесић.

Рубино припада групи људи који имају исти поглед на свет као Доналд Трамп и који схватају да је претходна америчка спољна политика била штетна за интересе САД.

„Морају се направити неке озбиљне корекције, а прво и основно је да је глобализам узрок свих промашаја америчке спољне политике. За Трампа и даље постоји изазов да се окружи људима који деле његово уверење да тај систем треба да се мења, а са њим и светски поредак”, каже Кесић.

И историчар Саша Адамовић оцењује да је добро да у Белој кући има све више људи који подржавају политику Доналда Трампа, а именовањем Рубина добијамо још једног међу онима „који и те како имају разумевања за српске националне интересе и који су спремни да клинтонистичко наслеђе на Балкану деведесетих година прошлог века доведу у питање”.

„Пре Рубина било је важно именовање Мајкла Болтона на место саветника за националну безбедност, јер је он одраније познат као човек који је имао негативан однос према независности Косова. Добро је да тамо има што више таквих људи који имају много више слуха и разумевања за српске националне интересе”, истиче Адамовић.

Према његовим речима, то је јасан знак да са Трамповом администрацијом и променом њене политике на Балкану за Србе може да наступи неко боље време.

Кесић, међутим, упозорава да је и данас ситуација у САД веома сложена и да се унутар земље још води борба ко одлучује – председник или тзв. „дубока држава”. У том контексту, сматра Кесић, природно је да Срби буду партнери и савезници Доналда Трампа у тој борби.

Наш саговорник додаје да су на неки начин РС и Србија били прве жртве спољне политике која се градила на основу глобалистичке идеологије, али Трамп и људи око њега су уверени да је главна борба која треба да се добије – борба против Сороса и естаблишмента који је градио ту идеологију.

Кесића не брине то што је Рубино окарактерисан као „лобиста проруских сепаратиста” на порталу „Мисли прогресивно”, иза којег стоји организација Центар за амерички прогрес на чијем челу је Џон Подеста, некадашњи близак сарадник Клинтона и Обамае.

„Све више има простора да се саслушају ставови РС и да се схвате озбиљно. Проблем је што и даље имамо отпор у државним институцијама, али тај отпор првенствено је усмерен против председника Трампа. Наравно, кад

су у питању земље попут РС и Србије оне се користе као средство у борби против Трампа, а главно оружје које се користи је тзв. руски утицај и у том светлу се РС и Србија представљају као најближи сарадници Русије на Балкану”, каже Кесић.

Међутим, срећа је да Трамп уопште не мари кад га нападају због руског утицаја, а он и не крије да му је један од кључних циљева спољне политике да поправи односе са Русијом.

Кад је реч о санкцијама које је Обамина администрација увела против председника Републике Српске, Кесић се нада да би оне могле бити ускоро укинуте јер су уведене без основа. Међутим, док год постоје људи из старе администрације на положајима који могу да саботирају америчког председника, могуће је да ће санкције остати на снази.

Кесић упозорава да ако америчка Демократска странка оствари добар резултат на изборима у новембру и добије већину у оба дома Конгреса, Трамп ће бити у блокади и мораћемо да сачекамо на промену америчке спољне политике.

Операција „Бомбе”: Паника у Америци могла би да има специјални циљ

Наводну аферу неки већ сматрају „фалс флег” операцијом која има задатак да изврши притисак или да зада ударац председнику Трампу и кампањи Републиканске странке за ове изборе. У том контексту можемо посматрати и такозвани караван миграната који кроз Мексико покушава да на силу уђе у САД, сматра историчар Саша Адамовић.

Као бомба одјекнула је вест да су, готово истовремено, пресретнути „сумњиви пакети”, односно бомбе упућене на адресе Џорџа Сороша, брачног пара Клинтон, Барака Обаме и Си-Ен-Ена.

Сумњиви пакет наводно је пресретнут пре него што је стигао у Белу кућу која је осудила „подле покушаје напада” и „заstraшујуће чинове”, упозоривши да ће одговорни бити позвани на одговорност.

Најдраматичнији тренутак био је „пренос уживо” панике на Си-Ен-Ену, односно тренутак кад је програм прекинут због дојаве о бомби. Кад смо већ код шоу-бизниса, и вишеструки оскаровац Роберт де Ниро „добио је бомбу”.

Ситуација са бомбама које су послате на адресе оних који се сматрају врхом леденог брега америчке „дубоке државе” некако се згодно појавила уочи „међуизбора” за амерички конгрес, каже за Спутњик историчар Саша Адамовић.

Према његовим речима, изгледа као да су „бомбе” имале задатак да скрену пажњу јавности са неких ствари које не иду добро по америчку „дубоку државу” и највероватније их треба посматрати у склопу онога што

се тренутно дешава у Америци, односно, што се све време дешава у САД откад је Доналд Трамп победио на председничким изборима.

„Ниједна та наводна бомба, а послате су готово истовремено на различите адресе, није експлодирала нити је, као што је то било у неким другим случајевима, произвела било какав други ефекат осим медијског. Ту причу су дохватили не само медији америчке 'дубоке државе' на челу са Си-Ен-Еном, него, колико видим, том темом се уносно баве као да је диригована из једног центра сви глобалистички медији широм света, па тако и код нас”, каже Адамовић.

Саговорник Спутњика додаје да није сигуран да ће истрага коју спроводи ФБИ, који је један од инструмената „дубоке државе” дати икакве резултате. А да је ФБИ инструмент „дубоке државе” има довољно доказа, с обзиром на то како се постављао према Трампу и док је био председнички кандидат и кроз истраге о наводној умешаности Русије у изборе, а ево две године интензивне истраге и нема доказа да се тако нешто могло десити, додаје Адамовић.

„Наводну аферу неки већ сматрају 'фалс флег' операцијом која има задатак да изврши притисак или да зада ударац председнику Трампу и кампањи Републиканске странке за ове изборе. У том контексту можемо посматрати и такозвани караван миграната који кроз Мексико покушава да на силу уђе у САД. Све су то искушења пред којима се налази председник Трамп и Републиканска странка, за коју многи аналитичари тврде да је већ сада странка Доналда Трампа”, каже Адамовић.

Он додаје да многи аналитичари сматрају да је Републиканска партија постала Трампова странка још од избора Брета Каваноа за судију Врховног суда, кад су републиканци стали иза председничког предлога.

„Све то је жеља америчке 'дубоке државе' да кроз ове 'међуизборе' који су врло важни помогне својим кандидатима, пре свега Демократској странци, не би ли се у самом Конгресу преокренула ситуација и да, у том случају, републиканци изгубе већину коју сада имају”, закључио је Адамовић.

Стивен Бенон у Србији почетком године?

Како Спутњик незванично сазнаје, један од главних стратега председничке кампање Доналда Трампа требало би да дође у посету Србији почетком идуће године.

Бенон, који тренутно у Европи води фондацију „Покрет”, посетиће, како сазнајемо, Републику Српску, Србију и Мађарску.

Бенон је познати суверениста и његове активности у Европи повезане су са окупљањем европских суверенистичких странака у један блок, како би заједнички наступиле на предстојећим изборима за Европски парламент, наглашава историчар Саша Адамовић.

Те странке имају шансе да надјачају своје ривале, а промене које ће довести избори за Европски парламент могу да иду у корист Србији, с обзиром на то да су странке које Бенон покушава да окупи у јединствен блок у прошлости показивале изразито просрпски став.

„Показивале су много више разумевања за српске националне интересе и нису биле склоне да буду те које ће признати независно Косово. Од Националног окупљања Марин Ле Пен, Лиге Матеа Салвинија, Штрахеових ’слободара’ или Алтернативе за Немачку, њихово присуство у Бриселу и њихов евентуални резултат ће утицати на побољшање положаја Србије. Са друге стране, долазак Стива Бенона у Србију показао би да и он одлично разуме положај Србије у свету и мислим да би одређене политичке снаге у Србији у њему могле да имају савезника”, каже Адамовић.

Евентуални Бенонов долазак у Србију могао би само да користи нашој земљи, оцењује Адамовић и додаје да је за Србију јако важно да има алтернативу, с обзиром на то да глобалистички центри моћи врше притисак како би Србија признала независност Косова и Метохије.

Прослава у Варшави – Пољаци на „излазним вратима”

Пољска је на мети бриселске бирократије због жеље да води суверенистичку политику. Изгледа да у односу на Брисел, Варшава има дужу листу сагрешења и због тога Брисел Пољској прети санкцијама, каже историчар Саша Адамовић.

Прослава стоте годишњице државности, на којој се окупило 200.000 Пољака у Варшави, у извештајима лево-либералних и глобалистичких медија приказана је у веома негативном светлу, каже за Спутњик историчар Саша Адамовић.

Према извештају АП, током прославе у Варшави националисти су извикивали „САД – империја зла”, „Смрт непријатељима отаџбине”, „Пољска – бела и католичка”, док су чланови националистичке „Свепољске омладине” запалили заставу Европске уније.

Како то обично бива, кад хоћете да дисквалификујете или да медијски демонизујете тако велико окупљање, онда ћете своје извештаје, пре свега, базирати на ономе што је споредно, додаје Адамовић.

Пољска је, нарочито откад је на власти партија Качинског, која је заузела једну изразито суверенистичку позицију, на мети глобалистичких медија и Брисел јој прави велике проблеме.

„Пољска је на мети бриселске бирократије због жеље да води суверенистичку политику, а пре свега јер не жели да прима мигранте које је 2015. године Ангела Меркел позвала у Европску унију. Изгледа да у односу на Брисел, Варшава има дужу листу сагрешења и због тога Брисел Пољској прети санкцијама”, сматра Адамовић.

Према његовим речима, евентуални појединачни испади током прославе се у медијима преувеличавају да би се скренула пажња на оно што је фундаментално – Пољска је славила обнову своје државности, али је славила и своју суверенистичку политику, поготово у односу на Брисел, и изгледа да, упркос притисцима, нема намеру да од те политике одустане.

Он сматра да се пароле типа „Америка – империја зла”, које су се могле видети у Варшави, пре свега односе на америчку политику у претходном периоду, кад „конзервативни Пољаци нису имали разумевања за политику коју су водиле претходне, глобалистичке администрације”.

Коментаришући недавну изјаву Доналда Туска да је потпуно реално да Пољска напусти ЕУ, Адамовић подсећа да је упркос жељи званичне Варшаве он изабран за председника Европског савета. У Пољској се на његов избор није гледало добро и сматрало се да је то нека врста пркоса Брисела према вољи Варшаве.

Изјава Доналда Туска, који је идеолошки глобалиста, изречена је више у смислу застрашивања јавног мњења у Пољској, али и у ЕУ, јер он свакако не жели да се тако нешто догоди, сматра наш саговорник.

„Да ли је реално да Пољска у неком моменту одлучи да напусти ЕУ и да крене, рецимо, путем Велике Британије, мислим да се на краћи и средњи рок то неће десити, али, на крају крајева, суверена воља пољског или неког другог народа који би евентуално на неком референдуму о томе одлучивао била би, као и у случају Велике Британије, неприкосновена”, закључио је Адамовић.

Хоће ли Бенонова мисија уместо ЕУ створити – „Европу тврђаву”

Бенонова акција у Европској унији, неколико месеци уочи избора за Европски парламент, изгледа да већ даје прве резултате, каже за Спутњик аналитичар Саша Адамовић.

Бивши саветник америчког председника Доналда Трампа Стив Бенон и председница француске опозиционе партије Национално окупљање Марин ле Пен обратили на су се на заседању Парламента Фландрије, на позив представника тамошње националистичке странке „Вламс беланг”.

Адамовић подсећа да је Стив Бенон у последње време све чешће у Европи, где се сусреће са политичким лидерима националпопулистичких односно европских суверенистичких странака у циљу да их окупи и направи неку врсту њиховог савезништва уочи избора за Европски парламент.

Познато је да је Бенон у Бриселу направио тзв. покрет, неку врсту анти-сорошевске фондације, која би требало да, пре свега својим стручним експертима, пружи неопходну помоћ суверенистичким странкама у Европи.

„У почетку његове акције могле су се чути речи скепсе међу неким лидерима европских суверенистичких странака, али, како време пролази, потпуно је јасно да ће избори за Европски парламент бити и те како важни, како за појединачне странке и њихов наставак даљег успона у појединим државама ЕУ, али, са друге стране, њихов добар резултат на тим изборима значао би и један значајан ударац досадашњој политици ЕУ”, каже Адамовић.

Он додаје да је неопходно окупљање европских суверенистичких странака и њихова координација и заједнички рад, јер деле сличан поглед на свет, имају слично виђење ЕУ и све су то странке које се снажно противе актуелној бриселској мигрантској политици.

„Све су то странке које желе сасвим другачију ЕУ. Не ЕУ либералне демократије, већ као Европу нација односно као Европу тврђаву. Чини се да је неопходна трансформација ЕУ у том смислу јер онако како је сада, ЕУ се налази на својеврсној раскрсници. Бриселске бирократе више нису сигурне у којем правцу ЕУ иде и да ли ће у оваквом облику постојати наредних неколико година”, сматра Адамовић.

Он подсећа да је чувени британски конзервативни историчар Нил Фергусон недавно рекао да ће се у наредних десет година ЕУ распасти.

Међутим, ситуација је, што се тиче суверенистичких странака у ЕУ, прилично добра и свуда те странке на локалним или националним изборима постижу одличне резултате.

Према Адамовићу, потпуно је очекивано што Бенон и Ле Пенова имају изразито негативан став према Пакту из Маракеша, чији је циљ да легализује, па и да подстакне мигрантску кризу у Европи.

Подсећамо, Бенон и Ле Пенова снажно су се успротивили Глобалном пакту о миграцијама Уједињених нација. Бенон је поручио да је пакт „мртав и пре него што је потписан” а Ле Пенова да је реч о „пакту са ђаволом, који ће претворити свет у огромни прихватни центар”.

То је јасан став и Марин ле Пен и Стива Бенона и свих других европских суверенистичких странака, а многе од њих су и свој успон започеле на чврстом противљењу илегалних имиграција којима сведочимо у протеклих неколико година, подсећа наш саговорник.

„Колико је мигрантско питање важно не види се више само у агенди суверенистичких странака, већ су и неке државе у свету и ЕУ одлучиле да не желе да потпишу тај пакт о миграцијама, нарочито оне земље које су на удару великог броја миграната. Због тога тај пакт не само што би могао да представља неку врсту пакта са ђаволом већ и мртворођенче”, сматра Адамовић.

Он додаје да довођење милиона миграната у Европу није никакав спонтани догађај, већ „операција широких размера” о којој су чак писали и неки медији који су били промигрантски расположени.

Иза мигрантског таласа стоје УН и глобалистичка елита „која је позната по томе што се окупља у Давосу” и Џорџ Сорос и његов фонд који одваја огромна средства да би подстакao миграцију у Европи.

„Није ни чудо што је Стив Бенон као свог архинепријатеља прогласио управо *америчког милијардера Џорџа Сороса* и што Виктор Орбан управо у Соросу види свог главног политичког непријатеља”, закључио је Адамовић.

Удар са Капитола: Хоће ли Трамп попустити

Сенат САД једногласно је у четвртак усвојио резолуцију у којој је саудијски принц Мухамед бин Салман означен као особа одговорна за убиство саудијског новинара Џамала Хашогија, а власти Саудијске Арабије позивају се да преузму одговорност за све који су у томе учествовали.

Резолуција, међутим, није обавезујућа док је не усвоји Представнички дом и не потпише председник Доналд Трамп.

Према речима Јелене Стевановић, новинарке спољнополитичке рубрике листа *Политика*, та резолуција била је очекивана. О том потезу се говорило откако је Ција обавестила сенаторе о томе шта се заправо десило у Конзулату Саудијске Арабије у Истанбулу.

„То је покушај демократа и републиканаца са Капитола да се ограде од свог веома важног савезника са Блиског истока, али и порука да не подржавају оно што ради Доналд Трамп, који безрезервно подржава и принца Мухамеда и двор у Ријадy. То је, дакле, симболичан начин да ставе до знања јавности и свету да се они ограђују од тога и да позивају председника да промени политику према Ријадy”, оцењује Стевановићева у емисији „Спутњик интервју”.

Притом, како додаје, треба имати у виду да Трампова политика према Саудијској Арабији није ништа другачија од оне коју су водили Буш или Обама, али се сада у јавности стиче утисак да Трамп ради нешто нечувено.

„На Трампа се врши велики притисак још откако се десило убиство саудијског новинара, али он има права да води спољну политику онако како сматра да треба и не мора да значи да ће попустити пред том резолуцијом Сената САД. Судаћи по ономе што је досад говорио, амерички председник неће потписати резолуцију којом се престолонаследник Саудијске Арабије оптужује за убиство Џамала Хашогија, а није сасвим извесно ни да ће се у Представничком дому прикупити довољно гласова за усвајање те резолуције”, каже Јелена Стевановић.

И историчар Саша Адамовић верује да ће Трамп одолети том притиску и напомиње да је много значајних ствари у игри.

„Треба имати у виду да је Трамп сада на половини мандата и да ће се још пуно битака водити у наредне две године, током његове кампање за нови мандат. Једна од њих, усмерена против америчке 'дубоке државе', водиће се управо на питању Саудијске Арабије. Уосталом, ни претходни амерички председници нису имали богзна како другачији однос према Саудијској Арабији и ја верујем да ће Трамп остати уз ту краљевину и уз Израел, а пре свега наставиће притисак на Иран, који му је заправо и главна спољнополитичка мета”, указује Адамовић.

Он сматра и да је та резолуција Сената прилично рано дошла, јер када је реч о убиству Хашогија, још није познато све што се у Конзулату заиста догодило.

„То је једна веома мрачна прича и заиста би било занимљиво открити зашто је Хашоги убијен и коме је његово убиство требало да нанесе највећу штету. По ономе што можемо да видимо, прилично велику штету наноси управо Мухамеду бин Салману и посредно Доналду Трампу, који засад успева да одоли притисцима и да не осуди принца Салмана док се не утврди шта се заправо десило”, напомиње гост „Спутњик интервјуа”.

Како каже, време ће показати да ли ће унутар саме краљевске породице у Ријаду доћи до неке промене директних партнера са САД и да ли ће се Вашингтон и даље ослањати на принца Мухамеда.

„То умногоме зависи од односа унутар краљевске куће и они ће вероватно покушати да амортизују штету која је настала том приликом. Било би занимљиво знати у ком правцу иду ти договори, уколико их уопште има, као и да ли ће принц Мухамед бин Салман морати да се повуче и да ли ће на његово место доћи неко други. У сваком случају, време ће показати како ће се ова ситуација одвијати. Може се десити и да ће се, онда када најважнијим геополитичким играчима буду намирени апетити, мало ко заправо и сећати судбине несрећног Хашогија”, примећује историчар Саша Адамовић.

Не коче нас само елите: Ни грађани најјачих земаља не желе да нас виде у ЕУ

Резултати истраживања Еуробарометра који показују да код грађана постоји изванредан тренд засићења проширења Европске уније новим чланицама, док са друге стране, у земаљама које можемо сматрати кандидатима за пријем и даље не опада ентузијазам за улазак у тај савез, нису неочекивани, каже за Спутњик аналитичар Саша Адамовић.

Већина грађана ЕУ противи се проширењу Уније новим чланицама у наредним годинама, док истовремено у земаљама кандидатима и даље превладава подршка чланству у ЕУ и уверење да би то било корисно, показало је најновије истраживање Еуробарометра које спроводи Европска комисија.

Већ дуго се говори да постоји нека врста замора од проширења ЕУ и она је протеклих година примајући и неке нове државе у своје чланство, а гледајући им у много чему кроз прсте, заправо довела до тога да се проблеми у ЕУ увећају, додаје Адамовић.

„Са друге стране, ЕУ је већ неко време у озбиљној политичкој и економској кризи и то ових дана видимо и тако што се у неколико врло важних земаља одржавају протести грађана који већ дуго осећају да су у ЕУ која је требала да им омогући мир, рад, ред, стабилност и економско благостање, али да су све те њихове наде изневерене. Економска ситуација је све гора и гора, неједнакост између танког слоја елите и све већег броја грађана ЕУ све већа и већа”, каже Адамовић.

Он додаје да је у протеклих неколико година велики утицај на ЕУ имао долазак милиона миграната који мењају демографску слику и врше велики притисак на социјални систем земаља чланица.

Такође, грађани ЕУ променом законодавства губе све више социјалних права, осећају да је терет пореза који се на њих сваљује све већи, а у Европи све више влада страх од терористичких напада. ЕУ се налази на великој раскрсници и то грађани и те како осећају.

Влада велика неизвесност кад је у питању сама будућност ЕУ, а има и гласова који тврде да би за десет година ЕУ могла да се распадне, сматра Адамовић.

„Наравно, поред 'брегзита', сваки час се помиње могућност да и неке друге државе у одређеном тренутку напусте ЕУ, а са друге стране, раст суверенистичких или националпопулистичких покрета у Европи последњих година такође доводи у питање досадашњу политику ЕУ, односно бриселских елита које немају адекватан одговор на кризу која се дешава у ЕУ”, каже Адамовић.

У том смислу, свакако ће следећи европски парламентарни избори у мају следеће године где се очекује значајан успон европских суверенистичких странака, и те како утицати на будућност саме ЕУ.

Коментаришући резултате истраживања по којима проширење највећу подршку ужива у Шпанији (71 одсто), Пољској и Литванији (66 одсто), Румунији (65 одсто), Мађарској (62 одсто) и Хрватској (61 одсто) док су највећи противници Финска (64 одсто), Француска (62 одсто), Немачка (61 одсто) и Аустрија (58 одсто), Адамовић каже да се показало да у оним државама које економски још увек добро стоје, више не постоји расположење ка проширењу.

Друге државе које имају бројне економске и демографске проблеме, као и проблеме незапослености, подржавају проширење, док са друге стране грађани тих држава напуштају своје земље и селе се у неке друге крајеве ЕУ у потрази за послом.

„Сличну ствар можемо да приметимо и код држава које су потенцијални кандидати. И даље постоји одређени ентузијазам кад је прикључење ЕУ у питању и вероватно је на првом месту то што је улазак у ЕУ за те грађане још нека врста уласка у 'обећану земљу', где ће моћи да постигну одређено економско благостање, ако не у својој, онда у некој другој држави”, каже Адамовић.

Међутим, велико је питање не само каква је будућност ЕУ већ и колико је у овом тренутку могућност проширивања Уније заиста остварива.

Кад је Србија у питању, пре неколико дана имали смо посету немачког посланика Петера Бајера из владајуће Хришћанско-демократске уније, који нам је јасно ставио до знања да без признања независности Косова нема уласка у ЕУ, подсећа Адамовић.

„Ако узмемо то у обзир, питање је колико у овом тренутку и да ли уопште наше европске интеграције које предуго трају, уопште имају некаквог смисла”, закључио је Адамовић.

Стандардни Еуробарометар за јесен 2018. године спроведен је између 8. и 22. новембра на узорку од 32.600 људи широм ЕУ и у земљама кандидатима Албанији, Црној Гори, Македонији, Србији и Турској, као и у непризнатој турској републици Северни Кипар.

ГОДИНА ТРЕЋА

Америка понизила највећег вишедеценијског савезника – шта је у позадини

Негативан став америчког председника Доналда Трампа према ЕУ није никаква новост, па је и природно што она више не ужива дипломатски статус какав је имала раније. И ту неће бити промена све док се сама ЕУ не трансформише у правцу онога што бисмо могли да назовемо њеном „орбанизацијом”.

Да љубав више не цвета између некадашњих најјачих савезника, САД и Европске уније, јасно је поодавно. То је најкраће а најјезгровитије окарактерисао председник Европског савета Доналд Туск након америчког покретања трговинског сукоба и са ЕУ.

„Поред таквих пријатеља, непријатељи нам не требају”, рекао је тим поводом Туск маја прошле године.

Ништа се посебно ту није променило осим што је ЕУ коначно признала да је њен дипломатски статус у САД деградиран, а да о томе није званично обавештена. ЕУ и њен амбасадор у Америци, Дејвид О’Саливен још се тим поводом нису званично огласили. Посредством дипломатских канала медијима су пренели незадовољство због те ситуације о којој су, како кажу, Брисел и Вашингтон у децембру већ разговарали. Јасно им је, наравно, да О’Саливеново непозивање на одређене манифестације није питање протокола, већ је политичке позадине.

Познато је да је амерички председник Доналд Трамп незадовољан трговинском политиком ЕУ према САД, коју сматра штетном по америчке интересе. А зна се и његов негативан однос према НАТО-у, односно највећем броју чланица ЕУ у НАТО-у, којима стално пребацује да не испуњавају своје обавезе и заправо не доприносе сопственој безбедности већ искориштавају САД. А то што би требало да улажу у безбедност инвестирају у неке профитабилне економске пројекте.

Коментаришући најновија дешавања на линији Вашингтон–Брисел, аналитичар Саша Адамовић каже да је од почетка мандата америчког председника Доналда Трампа било јасно да он у међународним односима пред-

ност даје билатерали, а да много не полагаже на мултинационалне организације или структуре каква је и ЕУ.

„Видело са да он има изразито негативан став према ЕУ, али и према неким државама ЕУ које су њена осовина, пре свих Немачкој и Француској. Потпуно је јасно да француски председник Емануел Макрон и немачка канцеларка Ангела Меркел у Трамповим очима немају неко посебно место и не уживају висок углед. То је до сада показано у много примера”, каже за Спутњик Адамовић.

Он подсећа да је Трамп од почетка подржао излазак Велике Британије из ЕУ, али и да је та Трампова нетрпељивост према Макрону и Меркеловој узвраћена и са њихове стране.

„Природно је да се у том случају делегација ЕУ, односно њен амбасадор у Вашингтону, ’деградира’ и не ужива више статус какав је претходно имала у време неких других администрација. Наравно да ЕУ то тешко пада, али мислим да ће Трамп, као неку врсту притиска према Бриселу, задржати тај негативан однос према ЕУ какав је и до Разговори до којих је довело најновије затезање односа савезника са обе стране Атлантика, по његовој оцени, неће много променити ствари.

„Мислим да ће се у будућности наставити напетости између Вашингтона и Брисела и оне ће трајати све док и сама ЕУ не доживи извесну трансформацију у правцу онога што бисмо могли да назовемо „орбанизација” ЕУ с обзиром на то да и саме америчке дипломате које подржавају Трампову политику, траже од чланица ЕУ да поведу више рачуна о сопственом суверенитету”, каже саговорник Спутњика.

Да Вашингтон очекује трансформацију ЕУ, практично је најавио амбасадор САД у Бриселу, који није ћутао, за разлику од бриселског дипломате у Вашингтону.

У недавном интервјуу за *Политико*, амерички амбасадор у ЕУ Гордон Сондланд, назвао је ову организацију архаичном творевином. Према његовим речима, Европска комисија је „одсечена од стварности” и бави се регулацијом небитних ствари, гушећи економски раст и иновације.

По Адамовићевој оцени, за односе Брисела и Вашингтона биће важни овогодишњи избори за Европски парламент, за које је кампања већ почела. „Борба за срце и душу Европљана на симболичном нивоу водиће се између снага које са те либералне глобалистичке стране предводи прилично уздрмани председник Француске Макрон, и са друге стране, националних, суверенистичких снага чији је симболични поредводник министар унутрашњих послова Италије, Матео Салвини”, мишљења је Адамовић.

Од те борбе умногоме ће, како каже, зависити не само како ће ЕУ изгледати у будућности, него и будући односи Брисела и Вашингтона.

По оцени овог аналитичара, домет разговора који две стране воде поводом дипломатског деградирања ЕУ у Вашингтону биће мршав.

„Сви ти разговори између Брисела и Вашингтона, чак и ако у неком периоду буде завладала нека врста примирја, па се амбасадору ЕУ врати статус, то је само једна пауза док се не десе неке друге ствари, пре свега у Бриселу. Јер у овом моменту ЕУ, односно бриселске бирократе, више и не знају у ком правцу ЕУ треба да иде. Да ли у правцу онога што предлаже председник Владе Мађарске Виктор Орбан, у правцу нелибералне демократије, или ће ЕУ наставити правцем либералне недемократије, како је то већ неко приметио”, закључио је Адамовић.

Копља се укрштају: Италија и Мађарска фокусираше европског „непријатеља број један”

Француски председник Емануел Макрон све чешће је на мети „партнера” из Европске уније и Сједињених Америчких Држава због приближавања датума избора за Европски парламент, сматрају саговорници Спутњика.

Након што су амерички председник Доналд Трамп и италијански вице-премијер Матео Салвини подржали покрет „Жутих прслука” у Француској, и мађарски премијер Виктор Орбан означио је Емануела Макрона као „непријатеља број један”.

Наиме, Орбан је изјавио да Макрона сматра вођом „промигрантских снага” у Европи и да стога осећа дужност да му се супротстави.

„Нема сумње да је Емануел Макрон важна фигура, штавише вођа промигрантских снага. То није ништа лично, већ питање будућности наших земаља. Уколико се у Европи буде материјализовало то што он жели у погледу миграције, то би било лоше по Мађарску. Због тога морам да се борим против њега”, рекао је Орбан.

Аналитичар Саша Адамовић каже за Спутњик да ће сигурно бити такве реторике и у будућности, с обзиром на то да је ово изборна година за Европски парламент и да ће се у мају месецу одржати избори који у овом тренутку имају много већи значај него што су имали у неким ранијим периодима, „кад се унапред знало ко ће на њима тријумфовати”.

Ствари су се од прошлих избора радикално промениле. Пре две године је Велика Британија изгласала излазак из ЕУ, на стање у Унији је и те како утицала победа Доналда Трампа на америчким председничким изборима и, што је најважније, европски суверенистички покрети су у великом успону.

Адамовић додаје да су најновија истраживања јавног мњења показала да је у Француској странка Марин ле Пен водећа, а „Алтернатива за Немачку” бележи успон и улази у све покрајинске парламенте у Немачкој.

„Очито је да ће се борба на следећим европским изборима водити упра-

во између глобалистичких, промигрантских снага које на симболичном нивоу у овом тренутку представља француски председник Емануел Макрон, с обзиром на то да је у међувремену моћ немачке канцеларке Ангеле Меркел у опадању и она се буквално налази на самом крају своје политичке каријере”, каже Адамовић.

Са дуге стране тог политичког фронта, у симболичном, али и у практичном смислу, налази се вицепремијер и министар унутрашњих послова Италије Матео Салвини, који води антимигрантску странку „Лига”, која је према последњим истраживањима јавног мњења појединачно најјача странка у ЕУ, додаје наш саговорник.

„Салвини је својим деловањем постао нека врста иконе европских суверенистичких покрета и њега и Виктор Орбан сматра великим јунаком који брани Европу од миграната, односно херојем отпора промигрантској политици ЕУ”, истиче Адамовић.

Орбан је у Макрону препознао човека који подстиче ту промигрантску политику ЕУ и зато није ни чудно што су и Салвини и Орбан подржали протесте „жутих прслука” у Француској, јер и они виде да је неопходно да ЕУ, нарочито по питању миграната, „мора да направи заокрет од 180 степени”.

Такође, знају да је јако важно да на изборе за Европски парламент француски председник изађе ослабљен, односно да и оне снаге које Макрон у овом тренутку симболично представља на европским парламентарним изборима остваре што је могуће слабији резултат, закључује Адамовић.

Политички аналитичар Драгомир Анђелковић каже да је у околностима кад се захуктава неформална кампања за Европски парламент између тзв. либералних, мејнстрим снага против суверенистичких, нормално да истакнути представници та два блока почињу да укрштају копља.

Макрон се у овом моменту „наместио” као згодна мета Орбану, сматра Анђелковић.

„Орбан вероватно слично мисли и о Ангели Меркел, али из прагматичних разлога да се Мађарска, која је из економских и разних других разлога упућена на Немачку, не би замерала Берлину, оно што мисли генерално о снагама које оличавају и Меркелова, и Макрон и многи други у европском мејнстриму, он то сад персонализује према Макрону. Реч је о вештом политичком маневру где се Макрон идентификује са једном политиком која је негативна за Орбана и велики део снага које представља”, сматра наш саговорник.

Орбанов напад на Макрона може се сматрати подршком националним и суверенистичким снагама у Француској.

У Немачкој није реално да такве снаге преузму власт, каже Анђелковић и додаје да свако јачање национал-суверенистичких снага у Немачкој

резултира ближом коалицијом демохришћана, који су такође једна врста мејнстрима, са социјалдемократама и зеленима, дакле са онима који су још екстремније неолиберални.

„С друге стране, у Француској постоји реална шанса да покрет 'Жутих прслука' у једном моменту резултира преокретом и доласком на власт национал-суверенистичких снага, тако да Орбан фокус својих активности зато ставља на Француску, јер тамо је реално да дође до преокрета, да дођу сличне снаге какве оличава Орбан, док у Немачкој тако нешто не може да се деси”, закључује Анђелковић.

Између редова: Шта је Трамп поручио Европској унији, коју није ни поменуо

Амерички председник Доналд Трамп је у свом годишњем говору о стању нације пред америчким Конгресом истакао да је привреда земље на завидном нивоу, војска најмоћнија на свету, као и да Америка побеђује, како је рекао, сваког дана.

У говору који је трајао чак 82 минута Трамп је навео да је задовољан стањем нације, али је више пута позвао на јединство у раду на кључним питањима и упозорио демократе да би „смешне партијске истраге” могле да штете америчкој привреди која је у успону.

Право „трамповско” обраћање

Амерички председник је у свом обраћању истакао и да ће САД променити приступ ратовању, те да велике земље више неће учествовати у бесконачним ратовима.

Ова порука америчког председника ће, како за Спутњик оцењује историчар Саша Адамовић, наићи на посебно добар пријем код његовог бирачког тела.

Трампови гласачи, међутим, како напомиње, имају још неколико разлога да буду задовољни јер се, објашњава Адамовић, овај Трампов говор, за разлику од прошлогодишњег, по вредности приближио његовом инаугурационом говору.

„Можемо рећи да је ово заиста био један прави ’трамповски’ говор, где је он још једном потврдио да све оно што је обећавао још у председничкој кампањи има намеру да испуни. Све теме којима се бавио током кампање поменуте су и у овом говору о стању нације, а једна од најважнијих је свакако изградња зида на јужној граници са Мексиком. Он је овим поводом суочен са великим отпором у Конгресу, али је овим говором показао да од те идеје не одустаје, тим пре што истраживања јавног мњења показују да је његовој гласачкој бази јако важно да ово обећање испуни”, примећује Адамовић.

Аплауз и од демократа

Да је шеф Беле куће својим обраћањем свакако задовољио оне грађане Америке који га подржавају сматра и Милан Мишић, дугогодишњи дописник листа *Политика* из САД.

„Ово је говор који личи на Трампа, у ком је он остао при својим кључним идејама и вероватно своје бираче подсетио на себе из председничке кампање. Он је чак добио и аплаузе посланика, а нарочито посланица Демократске партије када је констатовао да никада више жена није било у Конгресу. Међутим, у позадини тога је заправо чињеница да је рекордан број жена у Конгресу пре свега захваљујући Трамповој политици, односно на таласу незадовољства том политиком на изборима у новембру”, указује Мишић.

У свом говору лидер САД се осврнуо и на стање у америчкој економији, које је, према његовој оцени, снажно, будући да је у последњих годину дана запослено 5,3 милиона људи, да су плате повећане, а да привреда Америке расте двоструко брже него када је преузео функцију.

Адамовић верује да амерички председник у том смислу има пуно разлога да буде задовољан јер је његове тврдње тешко оспорити са економског аспекта.

Русија, Северна Кореја, Иран...

Историчар и добар познавалац прилика у САД такође напомиње и да Трамп није пропустио да се похвали споразумом са Северном Корејом и да најави други састанак са севернокорејским лидером Ким Џонг Уном 27–28. фебруара у Вијетнаму.

„Са друге стране, занимљиво је да Европску унију заправо није ни спомињао у говору, чиме је показао да оваква ЕУ не спада међу његове спољнополитичке приоритете. Како је рекао, њему је важно да земље-чланице НАТО-а из Европе испуњавају своје обавезе када је реч о уплатама у заједнички буџет Алијансе”, указује Адамовић.

Како каже, Трампова изјава о Ирану указује на то да се политика САД према Техерану неће мењати, а када је реч о Русији и Кини, по свему судећи, амерички председник ће наставити са политиком топло-хладно најмање до краја овог мандата.

„Очито је да Трамп сматра да су, поред САД, и Кина и Русија такође велике светске силе, и без обзира на реторику која уме да буде прилично оштра, он увек оставља могућност за споразум са Москвом и Пекингом. Томе у прилог говоре похвале кинеском председнику које је Трамп изрекао

у свом говору, упркос оштрим критикама трговинске политике Пекинга, као и најаву новог споразума о наоружању са Русијом у који би можда била укључена и Кина”, примећује Адамовић.

У осврту на изјаву америчког председника да „глупи ратови” и партијске истраге могу омести економско чудо у држави, Саша Адамовић каже да се показало да се истрага о руској умешаности у изборе претворила у својеврсни лов на вештице.

„Та истрага траје дуго, неки људи су ухапшени и осуђени, али ниједан од њих заправо не одговара за оно због чега је та истрага и покренута – за наводно мешање Русије у Америчке изборе. Потпуно је јасно да тих доказа нема и да их неће ни бити. Међутим, демократама или америчкој ’дубокој држави’ одговара да стално том истрагом Доналда Трампа држе под притиском”, оцењује Адамовић.

Претња „социјалистичке мере”

На питање да ли ће Трампов позив на превазилажење партијских разлика у Конгресу наићи на добар пријем код припадника Демократске странке, новинар Милан Мишић каже да је Трамп уз позив на јединство истовремено осудио оно што раде демократе, односно њихову намеру демократа да организују неку врсту саслушања о његовом понашању и финансијама.

„Као што знамо, он је једини председник у новијој америчкој историји који је одбио да нацији поднесе на увид своје пореске пријаве, односно да покаже колико је богат и како је стекао то богатство. Такође, он је изнео оптужбе на рачун демократа да планирају ’социјалистичке мере’ у Америци и заклео се да САД никада неће бити социјалистичка земља. Можемо рећи да је овај говор дошао са извесним закашњењем, јер је одложен због чињенице да је Америка 35 дана била под делимичном контролом Владе, а Трамп је на крају од те блокаде одустао јер није успео да сломи демократе”, закључује Мишић.

Све ни за шта: У јеку смене поретка Србија добија непристојну понуду

Уочи избора за Европски парламент који ће бити одржани крајем маја, око половина држава Уније има проблем и у својим парламентима, сагласни су гости емисије „Свет са Спутњиком” историчар Саша Адамовић и Стевица Деђански, председник Центра за међународну сарадњу и развој.

Деђански каже да су у порасту снаге које се брину за националне интересе, што је често у супротности са глобалним интересима које је последњих деценија наметнуо Запад.

Доласком Трампа, наводи историчар Саша Адамовић, почео је да се руши либерални поредак, а истовремено је почео да се ствара нови у коме и Србија има своју шансу.

„Политика је игра на дуге стазе и ми не смемо да напустимо свој пут заштите државних и националних интереса, не смемо да прихватимо њихову игру да за све добијемо ништа, што нам се најчешће нуди”, каже наш саговорник.

Адамовић додаје да Србија у овом тренутку има одличне односе са Кином и Русијом, које обликују нови светски поредак. „Трамп и Путин се боље разумеју него када Трамп и Доналд Туск. То нас храбри, али је пред нама је још рада и јачања одбрамбених и дипломатских капацитета. Као што је Црњански говорио, требало би све ствари да посматрамо са српског становишта и ако то испоштујемо, можемо лепо да напредујемо”, сматра Адамовић. Неопходан је озбиљан рад са Трамповом администрацијом али не би требало да гурамо прст у око још утицајним играчима на међународној сцени, каже историчар.

Са њим је сагласан и Деђански, који тврди да имамо веома добру прилику да се што боље позиционирамо код Трампове администрације. „Неолиберални концепт је иза нас, више нису све ствари на продају. Постао је веома битан лични однос људи и поштовање међународног права. То Србији иде на руку и такву прилику не смемо да пропустимо”, каже Деђански.

Драматично упозорење из Берлина: Европској унији прети потпуна парализа

Европској унији прети потпуна парализа, драматично упозорава организација која мелодрами иначе није склона, Европски савет за спољне послове из Берлина. Предстоје, упозорава овај утицајни тинк-тенк, „најзначајнији парламентарни избори у историји Европске уније”, чији би резултат могао да „поткопа Унију и начини непоправљиву штету”.

О значају Европског савета за спољне послове (ЕЦФР), узгред, сведоче имена његових чланова; ту су, поред осталих, Карл Билт, Марти Ахтисари, Хавијер Солана, Јошка Фишер, Џорџ Сорос, Бернар Кушнер, Волфанг Ишингер...

Њихов страх сад изазивају „националистичке и антиевропске партије које се залажу за повратак ’Европи нација’ ” а у прилици су да „освоје контролни удео места у Европском парламенту” на изборима који ће бити одржани крајем маја. Ове „анти-ЕУ партије, од екстремне левнице до екстремне деснице”, у садашњем сазиву Европског парламента заузимају око 23 одсто места, а тај удео би, према пројекцијама које наводи овај тинк-тенк, после избора могао да порасте на преко 33 одсто.

И тиме би ове партије доспеле у прилику да блокирају „способност Европске уније да делује на пољима спољне политике, реформе еврозоне и слободе кретања”, а уз то би „ограничиле капацитет ЕУ да ради на очувању европских вредности”, шта год оне тачно представљале.

И наравно Руси – употребиће сва средства која имају на располагању, као никада до сада, како би утицали на исход избора, тврди бивши генерални секретар НАТО-а Андерс Фог Расмусен.

Да ли ће Русија победити на изборима на којима и не учествује? Кога заправо треба да уплаши успех такозваних антиевропских снага, и шта о европском систему и вредностима говори оволики страх од демократски изражене воље народа? Најзад, како ће се све ово одразити на наш случај?

У „Новом Спутњик поретку” о овим су питањима говорили научни сарадник Института за међународну политику и привреду Слободан Јанковић и историчар Саша Адамовић.

Објашњавајући изражени страх од резултата демократски изражене воље грађана ЕУ, Слободан Јанковић указује да су „у последњим годинама све заступљенији ставови да се, тобоже зарад демократије, не треба држати максиме један човек – један глас, већ да 'просвећене' елите треба да одлучују, а не 'маса' ”.

Погрешно је, указује Саша Адамовић, називати антиевропским странке које сеprotиве оваквој Европској унији: „Напротив, антиевропски су управо они који су ЕУ довели до оваквог стања, на штету европских народа. А сада, када се европски народи против тога буне, демократија више није добра”.

Драматична упозорења ЕЦФР-а, ипак, не треба схватати здраво за готово, већ и као покушај мотивације *проевропских* гласача; уосталом, сам ЕЦФР отворено наводи да његова студија представља „почетак кампање да се ојача Европа насупрот покушајима антиевропских партија да је поделе”...

„Ово јесте кампања, и то кампања застрашивања”, сматра Слободан Јанковић. „Предстојећи избори за ЕП неће донети претерану промену; већину ће и даље имати системска десница, системска левица и либерали. Али то је и добро, јер ће се додатно оголити природа система који се сада крије под ових неколико групација које, у основи, воде исту политику. У том смислу, што више буду јачале антисистемске странке, утолико ће више бити огољена суштина странака које штите систем, како на нивоу ЕУ тако и на нивоу националних држава. Сам Европски парламент нема нарочиту моћ, и зато је овде више реч о симболичком значају предстојећих избора”.

С друге стране, напомиње Саша Адамовић: „Предстојећи избори јесу значајни баш зато што је ово још једна од битака да се нешто промени у Европској унији, која губи смисао свог постојања. Зато је и значајан предвиђење раст суверенистичких странака, које настоје да овакву ЕУ промене и спасу од пропасти. У најкраћем, концепт *нелибералне демократије* мађарског премијера Виктора Орбана сад води борбу против бриселске *либералне демократије*”.

Колико се садашње стање Европске уније сматра неодрживим, говори и оцена из студије ЕЦФР-а да је „искуство референдума о 'брегзиту' демонстрирало мобилизаторску снагу одбацивања *статуса кво* у садашњој политичкој клими”, те баш зато Марк Леонард, директор овог тинк-тенка, својим фаворитима, заговорницима актуелног бриселског система, и препоручује својеврсну мимикрију, наводећи да *проевропљани* „не смеју да упадну у замку перцепције да су заступници *статуса кво* у Европи”.

„Управо то бежање од *статуса кво* и сведочи о кризи у којој се Европска унија налази”, указује Слободан Јанковић. „О томе је, уосталом, током посете Београду отворено говорила и француска министарка за Европску унију

Натали Лоазо, поручујући да ЕУ не размишља о даљим проширењима зато што ни сама не зна ни када ће, ни како ће превазићи кризу у којој се налази”.

Важан део стратегије Европског савета за спољне послове за сузбијање опасности од успона антисистемских партија састоји се и у „стварању поделе међу антиевропским партијама”.

„Либерална елита учиниће све да их подели и сатанизује”, упозорава Адамовић, „али антисистемске партије мораће да због општег добра превазиђу међусобне разлике – а добар пример да је тако нешто могуће је управо Италија, у којој су две несистемске странке, као што су Покрет пет звездица и Лига, зарад вишег циља превазишле све оно што их раздваја”.

Све у свему, предвиђа будућност постизборне ЕУ Слободан Јанковић: „Јасно је да ће из ових избора Европска унија изаћи још слабија него што је данас, чак и ако већину у Европском парламенту поново формирају системске снаге које су је и досад имале. Криза се, једноставно, не може решити леком који досада није успео да донесе добра. Напротив, пацијент је све болеснији”.

А то је за Србију и те како добра вест, закључује Саша Адамовић: „Посматрано са српског становишта, оно што се дешава у ЕУ има велики значај, јер је потпуно јасно да са садашњом бриселском псеудоелитом, која нас присиљава да признамо лажну независност Косова и Метохије, ми никакве шансе немамо. Насупрот томе, међу овим суверенистичким странкама чији се успон очекује, постоје људи који имају сасвим другачији став у односу на косметско питање, и изразито су просрпски оријентисани. Управо зато промене у Европи нама одговарају”.

Петсто милиона за борбу против утицаја Русије – бачене паре

У свету је у току рат између два погледа на свет, глобалистичког и суверенистичког, и у том светлу треба посматрати и одлуку САД да у буџету за идућу годину издвоје 500 милиона долара као помоћ европским савезницима у супротстављању „злонамерном утицају Русије”.

Социолог др Слободан Рељић оцењује да само коришћење појмова попут „малигног утицаја” говори о одређеном степену инфериорности америчке пропагандне операције.

Америка деценијама води пропагандне активности, а ово је покушај одржавања тог система, али то више није лако и питање је да ли је 500 милиона долара довољно, сматра Рељић.

„Американци сад улазе у проблем – треба им што већа операција, а све мање има пара за такве ствари. Направили сте тај механизам и морате да га одржавате, а сад имате и другу страну и све се компликује. Истицање тог малигног утицаја постаје трагикомично. Кад ми Американци утичемо, кад бацамо осиромашени уранијум то је здраво, кад неко други о томе говори, то је малигно”, констатује Рељић у емисији „Спутњик интервју”.

Америчка пропаганда, како каже, више нема оперативност, а ако је проблем што се појављују и други погледи на свет то значи да више не може да издржи конкуренцију.

Историчар Саша Адамовић подсећа на изреку да се често каже да неке људе можете да лажете неко време, али да све људе не можете да лажете све време.

„Очито је да је западна пропаганда дошла у терминалну фазу кад последњих година покушава да лаже све време све људе. Крчаг иде на воду док се не разбије. Запад који је у некој врсти силазне путање више нема снаге да задржи монопол који је имао нарочито од 1991. године и пропасти СС-СР-а. У међувремену су се појавиле неке друге велике силе које траже место под сунцем и јако добро су оспориле тај медијски монопол”, констатује Адамовић.

Стање на Западу је такво да су људи презасићени оним што раде њихове политичке елите, сматра Адамовић.

„Одједном и демократија постаје сумњива, одједном људи излазе на изборе и не гласају онако како очекују њихове либералне елите – јер ово је сукоб између либералне недемократије и нелибералне демократије, како је рекао Виктор Орбан. И то је управо тај велики идеолошки сукоб у којем је та западна парадигма још прилично јака и може да издвоји и 500 милиона долара. Међутим, да издвоје и милијарду како би појачали нешто што је људима већ преко главе – то су бачене паре”, уверен је Адамовић.

Описујући ситуацију у Европи, Рељић каже да су у току велики ломови, а да поверење у Америку као апсолутног хегемона почиње да се урушава, пре свега с појавом Владимира Путина.

„Мени је Путин увек личио на оно као кад имате у улици да неко продаје циглу и сви мисле да морају да купују. Онда се појави неки дечко и каже: ’Ја нећу да купим циглу’. То се десило у Минхену 2008. године. Онда су рекли: ’Е сад ћете видети шта ће да му ураде’. Прође година, две и ништа му не ураде, а онда сви почињу полако да схватају да не морају да купују циглу”, сликовито објашњава Рељић.

У осврту на чињеницу да је у исто време кад Америка издваја стотине милиона долара за антируску пропаганду и Европски парламент усвојио нацрт резолуције у којој назива Русију „основним извором дезинформације у Европи”, Адамовић каже да би било добро да за то предоче и неке доказе, али да, баш као у америчкој причи о руском утицају на председничке изборе, тих доказа нема.

„И оно што је за нас важно јесте да се говори о руском малигном утицају на Балкану, а не треба нам дуга историјска памет да схватимо да су управо САД након победе у Хладном рату где год су биле остављале пустош”, наводи Адамовић.

Коментаришући изјаву помоћника америчког државног секретара Метјуа Палмера да Брисел ради са Вашингтоном на заједничкој стратегији на Балкану који „Русија жели да задржи у хаосу”, Рељић оцењује да ако се гледа последњих 20 година бивше Југославије постоји „само малигни утицај САД и Европе”.

„Они су овде направили хаос и држе нас позавађене и мире нас. Ово што ми сад имамо то је начин како су САД уредиле Балкан и свако ко то покушава да промени за њих јесте малигни”, примећује наш саговорник.

Највећа моћ те пропаганде то што се ми још не усуђујемо да мислимо, јер кад „они овде траже ред треба их питати до чега је њихов ред довео, а то су грађански рат, распад земље, поништавање међународног права”, напомиње Рељић, а Адамовић закључује:

„Нема те пропаганде и нема тог новца који ће бити уложен у такву пропаганду која ће натерати Србе да доживљавају као пријатеље све они који од Србије отимају КиМ и покушавају да униште Републику Српску”.

Спутњик сазнаје: ЕУ одлаже дијалог за Косово – док не прође њихов „земљотрес”

Преговори Београда и Приштине требало би да буду настављени тек после мајских избора у Европском парламенту. Београд је те дипломатске сигнале добио из неколико кључних европских престоница, незванично сазнаје Спутњик.

Очигледно је да су и у Европи схватили да тим у Бриселу који одлази нема капацитета ни да настави преговарачки процес, а камоли да га приведе крају. А вишемесечној паузи, свакако, највише доприносе радикални потези Приштине – увођење такси и усвајање преговарачке платформе, која је усмерена директно против дијалога.

У међународним круговима се процењује да је потребно удахнути нови живот процесу, а да је за то неопходно сачекати да се формира и конституише нови сазив у органима Европске уније.

Избори за нову поставу ЕУ се одржавају између 23. и 26. маја, а сва је прилика да ће знатни број гласова освојити такозване суверенистичке странке широм Европе, што би у значајној мери могло да промени политичку „крвну слику”, па и однос Брисела према бројним спољнополитичким питањима.

Могућност промена у ЕУ изазвала је поприличан немир у Приштини, која је очекивала да ће имати прилику да садашњој администрацији преда своју платформу за преговоре са Београдом, како би она могла да буде и званично „укњижена” као предлог Косова.

Да ли би евентуална промена односа снага у новом Парламенту ЕУ имала утицаја на даљи ток преговора Београда и Приштине и уопште на ток преговора Београда са ЕУ?

Саша Адамовић, историчар и одличан познавалац геополитике, каже да с обзиром на истраживање јавног мњења ствари тренутно стоје тако да се очекује значајан раст суверенистичких европских странака и њихов успех на мајским изборима за институције ЕУ.

„Са становишта наших националних странака, евентуални успех суверенистичких странака на европским изборима и те како би утицао у позитивном смислу на спољнополитички положај Србије. Они који су пажљивије пратили политику европских суверенистичких партија, знају да су то странке које у претходном периоду нису одобравале такозвану независност Косова. Многе од њих су чак тврдили да је Косово и Метохија – Србија”, наглашава Адамовић.

Иначе, и процене европских истраживача говоре да би највећи победници на овим европским изборима могле да буду „екстремније” групе, „антиевропејци”, популисти, националисти, док се очекују велики губици међу традиционално проевропским странкама, нарочито међу традиционалном левицом.

Такође, уочен је и раст рејтинга групе „Европа нација и слободе” – ЕНФ (француски Национални збор, Слободарска партија Аустрије, италијанска Лига и друге) и пад ЕЦР-а. То значи да ће десна страна политичког спектра остати заступљена са 140 до 160 представника у Европском парламенту (од 750), што представља релативан добитак, јер је могуће смањење укупног броја посланичких места на 705 – ако Британија не буде ишла на ове изборе.

„Суверенистичке странке у ЕУ су у задњих неколико година у великом успону, нарочито од мигрантске кризе која дрма Европу од 2015. године. Странке тог блока, које карактерише јака антимигрантска реторика, могле би да освоје и једну трећину места у Европском парламенту. То можда не би било довољно да ове странке учествују у раду Европске комисије, али ће свакако, с обзиром на то да су се отворила важна питања која муче ЕУ, промена утицати на будућу политику ЕУ. Дакле, после мајских избора и каснијег формирања нове европске комисије биће промена”, објашњава Адамовић.

Александар Гајић са Института за европске студије се слаже да су популистичке странке у порасту и рачуна да би њихов удео у гласовима у ЕП могао бити дуплиран, што значи да би могли да иду и преко 30 одсто.

„Суверенистичке снаге највећи пораст могу да доживе од италијанских странака, а изласком Британије и нејасном ситуацијом да ли ће или не учествовати на овим изборима, ствари се додатно усложњавају. Заправо, један део тих евроскептичних гласова су давале и одређене британске партије. Ако Британци не буду излазили, ти гласови ће бити аутоматски прерасподељени према највећим државама, а то су Немачка и Француска, где евроскептици, опет, могу да остваре значајан добитак. То је случај пре свега у Француској, везано за покрет Марин Лепен”, каже наш саговорник.

Гајић не сумња да ће народњачка коалиција бити и даље најјача у ЕУ, али остаје нејасно у колико колона ће ићи суверенистичке странке, јер ће од тога зависити и њихов укупан скор. На питање да ли би измене у ЕП могле да утичу на косовско питање, Гајић одговара:

„Приштина је платформом убила скору перспективу за неке ближе преговоре. Мислим да од тога нема ништа у наредних неколико година. Свакако ће се исход у ЕП рефлектовати и на позицију ЕУ према Србији”, каже он.

Процене су, када је у питању формирање коалиција за ЕП, да ће бити потребно барем три странке да би се оформила Европска комисија (коју мора потврдити већина у Парламенту), а један од ретких математички могућих исхода јесте наставак садашње „суперкоалиције” између конзервативаца, социјалдемократа и либерала.

С друге стране, закључак је да се избори за Европски парламент у земљама-чланицама воде по националним линијама и излазак на њих је у великој мери у функцији националне политике.

Највећа излазност на изборима за Европски парламент од 62 одсто забележена је 1979. године, када су се први пут одржали. Постотак се постепено смањивао током наредне три и по деценије, достигавши апсолутни минимум од 42 одсто у 2014. години.

Пуштен дух из боце: Румунији ближа Америка од Европе

Изјава румунске премијерке Виорике Данчиле да ће њена држава, по узору на САД, преселити амбасаду из Тел Авива у Јерусалим, признајући га за главни град Израела, више говори о великим политичким поделама у Румунији, него да је та земља постала важан амерички играч у овом делу Европе, сматра аналитичар Саша Адамовић.

Уместо краља из Јордана данас је у Румунију стигла вест да је његова посета отказана, због тога што је румунска премијерка Виорика Данчила подржала признавање Јерусалима за престоницу Израела. Она је то обнародовала на конференцији у Вашингтону и мада је касније покушала да ту изјаву ублажи рекавши да је то њен лични став, дух из боце је био пуштен.

И није наишла на неодобравање само јорданског краља. Не бирајући речи, одмах се огласио и председник Румуније Клаус Јоханис, који је оценио да је том изјавом Данчила још једном показала потпуно незнање о спољној политици, али и додао да таква одлука није само у надлежности румунске Владе.

Међутим, да ли је том изјавом румунска премијерка послала знак да је њена земља одједном, из другог плана постала важан амерички и НАТО играч у овом делу Европе? Тим пре што је тек једна од неколико земаља у свету која је признала Јерусалим следећи позив америчког председника Доналда Трампа. То су до сада учиниле само Чешка још 2017, Хондурас и Аустралија.

„Румунија је чланица ЕУ и НАТО-а и у том смислу, она је учинила нешто што је могло да се очекује, да следи америчку политику и одлуку америчког председника Доналда Трампа, који је одлучио да реализује стару одлуку америчког Конгреса и пресели амбасаду САД из Тел Авива у Јерусалим”, каже за Спутњик добар познавалац америчких прилика Саша Адамовић.

На питање зашто је то урадила румунска премијерка, кад су остале чланице ЕУ против, овај аналитичар каже да одговор на то треба тражити у самој Румунији.

„ЕУ је од почетка заузела негативан став према одлуци Трампа да коначно пресели амбасаду у Јерусалим. С друге стране имамо политичку ситуацију у Румунији која је у претходних неколико година веома нестабилна, где се социјалдемократска Влада сукобљава са председником који је изразио пробриселски оријентисан”, објашњава саговорник Спутњика.

Он сматра да одлуку Владе Румуније о пресељењу амбасаде у Јерусалим можемо посматрати кроз унутрашње политичке односе у самој Румунији, где већ неко време влада жестока политичка напетост између Владе и председника.

„Ја нисам сигуран да бисмо Румунију у овом моменту могли да посматрамо као главног америчког играча у овом региону. Можда би то у случају Румуније био прејак израз. Очито је да том одлуком румунска Влада за то што ради наилази на велики отпор Брисела и тражи подршку на другој страни, код америчке администрације”, оценио је Адамовић.

Саговорник Спутњика не спори оцену војних аналитичара да је геополитички положај Румуније за САД важан због њеног изласка на Црно море и близине Русије и да у том контексту треба посматрати и најновију најаву Букурешта да ће обновити ратну авијацију са 36 америчких авиона Ф16, који треба да замене застареле руске мигове 21.

Несумњиво је да је јачање румунских оружаних снага улога коју јој је НАТО наменио у склопу антируске улоге, али ипак истиче да би било прејако Румунију сматрати главним америчким и НАТО играчем у овом делу света.

Хоће ли Орбан бити „мост” ка новој Европи

Од јуче – и званично. Поред коалиција левог и десног центра, на политичкој сцени Европске уније појавила се и групација „десних популиста” – Европска алијанса народа.

Матео Салвини, италијански министар унутрашњих послова и лидер десничарске странке Лига, објавио је јуче да је основана нова групација странака у ЕУ, након састанка у Милану са лидерима Алтернативе за Немачку (АФД), Данске народне партије и финске странке Прави Финци. И партија Марин ле Пен Национално окупљање део је Европске алијансе народа.

Састанак у Милану је почетак предизборне кампање за мајске изборе за Европски парламент и нека врста промоције Матеа Салвинија и његове Лиге која је по свим истраживањима јавног мњења најјача странка у ЕУ у овом тренутку, каже за Спутњик аналитичар Саша Адамовић.

Очито је да Салвини има намеру да формира, како се то у либералној штампи назива, „суверенистичку интернационалу”, јер жели да мења Европу, пошто они који су до сада водили ЕУ нису то радили како треба.

„Такође, истраживања јавног мњења за сада говоре да би суверенистички блок у будућем Европском парламенту могао имати и једну трећину посланика, што је знатно више него што је било у претходном периоду. У измењеној ситуацији у којој се сада налази ЕУ, а она је у озбиљној кризи на многим пољима, очито је да би неки будући суверенистички блок могао да има много јачи утицај на политику ЕУ него што данас има”, сматра саговорник Спутњика.

Са друге стране, велике су амбиције Салвинија и његових коалиционих партнера и они очекују да можда први пут, поред посланика у Европском парламенту, добију и чланове будуће „европске владе” – Европске комисије. Међутим, то ће умногоме зависити од блока десно-центристичких странака које би у том случају биле неопходан партнер за састављање неке другачије Европске комисије.

„Да ли ће се то десити још није јасно, с обзиром на то да се у Европској народној партији ломе копља због будућности евентуалне сарадње са суверенистима, тако да имамо случај мађарског премијера Виктора Орбана, који је, иако члан Европске народне партије, а због тога је с њене стране и суспендован, расположен за сарадњу са суверенистичким блоком”, каже Адамовић.

Према Орбановом мишљењу предстојећи избори за Европски парламент могу бити судбоносни за ЕУ и на њима ће се водити борба против промигрантских глобалиста и оних који се боре за очување хришћанског карактера Европе, подсећа Адамовић.

Упркос суспензији Орбановог Фидеса из Европске народне партије и његовим симпатијама према Салвинију, првобитна идеја мађарског премијера је била да буде „мост” између „народњака” и суверениста. Управо због тога, а не из неких других разлога, они који су у Европској народној партији за сарадњу са досадашњим политичким опцијама су суспендовали Орбана и његову странку.

„Ако та суспензија опстане, сасвим је могуће да Виктор Орбан и његова странка буду део суверенистичког блока у новом Европском парламенту. Да ли ће нека од мејнстрим странака такође бити део суверенистичког блока још увек није познато, као и да ли се воде разговори на ту тему, али суверенистичком блоку и те како нагињу владајућа пољска странка Право и правда и Слободарска странка Аустрије”, сматра Адамовић.

Сарадњу народњака и суверениста већ имамо у пракси у Аустрији и то би можда могло одредити и аустријску Народну странку канцелара Себастијана Курца да и она са благонаклоношћу гледа на евентуалну будућу сарадњу са суверенистима.

Међутим, требало би сачекати завршетак мајских избора с обзиром на

то да је кампања тек почела. А суверенистичке странке, према истраживањима јавног мњења, јако добро стоје и очекује се њихов одличан резултат. Кад се све релевантне европске политичке опције на тим изборима измере, тек онда ће бити много јасније у којем ће правцу ићи будућа ЕУ.

„Ако остане као што је до сада било да имамо ’велику коалицију’ између народњака и социјалдемократа у ЕУ се, заправо, ништа неће променити. Остаће сви они проблеми које има оваква ЕУ са оваквим политичким елитама које је воде. Ниједан проблем неће бити решен”, закључио је Адамовић.

На јучерашњем састанку у Милану Салвини је рекао да су контрола граница и борба против тероризма и екстремизма неке од тема о којима се разговарало. Иако странке имају различитости, оне ће покушати да промене „ноћну мору тренутних приоритета ЕУ”, рекао је Салвини и додао да се у центар морају вратити рад, породица, безбедност и одбрана животне средине.

Један од лидера АфД-а Јорг Мојтен изјавио је да ће група покренути платформу којом би се ујединиле све евроскептичне странке, „уколико желе да се нађу под истим кровом”.

Сурове последице другог Трамповог вета

Вето који је Доналд Трамп уложио на предлог закона који је усвојио Конгрес, како би САД престале да пружају војну помоћ коалицији коју предводи Саудијска Арабија у рату у Јемену, потпуно је очекиван, каже за Спутњик аналитичар Саша Адамовић.

Све демократе и неколико републиканаца у оба дома Конгреса подржали су Резолуцију о ратним силама због погоршања хуманитарне кризе у Јемену, док су неки за предлог закона гласали јер у њему виде начин да се Саудијска Арабија казни за убиство новинара Џамала Хашогија.

„Та резолуција је непотребан и опасан покушај да се ослабе моја уставна овлашћења, чиме се угрожавају животи америчких грађана и храбрих чланова службе како данас, тако и у будућности”, објаснио је Трамп своју одлуку.

То је други Трампов вето откако је ступио на дужност, а био је очекиван, навео је АП и додао да Конгресу недостају гласови да га обори.

Адамовић подсећа да је Трамп од самог почетка председничког мандата ставио до знања да му је на Блиском истоку, поред Израела, најважнији партнер Саудијска Арабија, односно Мухамед бин Салман, који као престолонаследник заправо управља земљом.

А један од Трампових првих и најважнијих спољнополитичких успеха била је посета Саудијској Арабији и споразуми које је том приликом потпи-

сао. Вредност продаје америчког оружја и војних услуга Ријаду биће 110 милијарди долара, а у наредних 10 година Саудијска Арабија могла би да купи оружје вредно 350 милијарди долара, саопштено је том приликом.

Кад је у питању Јемен, јасно је да је на сцени нешто што се зове реал-политика, а ми често на то заборављамо кад у међународне односе уносимо категорије попут људских права или морала, тврди саговорник Спутњика.

„Нажалост, реал-политика је изузетно сурова дисциплина, поготово кад су у питању велике силе које су, кад су у питању њихови интереси, изузетно егоистичне и није ништа чудно и сасвим је очекивано да је Доналд Трамп тим ветом практично узео у заштиту Ријад. Интереси САД и Саудијске Арабије су, показало се у овом случају, изнад интереса Јемена”, каже Адамовић.

Конфликт у Јемену почео је 2014. године, када су престоницу Сану преузели шиитски побуњеници Хути, које подржава Иран. Коалиција предвођена Саудијском Арабијом је 2015. године почела борбу против Хута, а у ваздушним ударима коалиције на хиљаде цивила је изгубило живот.

Са друге стране, сви они који су у америчком Конгресу показали неку врсту душебрижништва кад је у питању однос према Јемену, ћутали су све ово време и није их много интересовала хуманитарна катастрофа, истиче Адамовић.

Међутим, пошто би се оно што се дешава у Јемену могло искористити против Трампа, поготово у тренутку кад је почела предизборна кампања за освајање другог мандата, онда није згорег искористити и проблем Јемена да би се задао још један ударац на спољнополитичком плану председнику Америке.

„У овом случају, одлука Доналда Трампа да стави вето на такву одлуку Конгреса је сасвим очекивана, јер он не жели да напусти своје савезнике из Ријада са једне стране, а са друге не жели да кварећи односе са Ријадом доведе у питање и положај Израела који је главни спољнополитички партнер Америке у овом делу света”, закључио је Адамовић.

Чиме ће Трамп пред бираче: Економија засенила спољну политику

У прву изборну трку амерички председник Доналд Трамп ушао је са слоганом „Америка на првом месту”, а сва је прилика да ће му теза о америчкој изузетности донети још један мандат.

Иако је дуг списак земаља којима је увео царине и санкције, а иде ђоном и на досадашње савезнике попут ЕУ, иако Ирану прети ратом, поништава мултилатералне споразуме, иако је доживео спољнополитичке неуспехе у Сирији и Венецуели, у очима америчких бирача економски поени се једини рачунају.

Америчким бирачима врло је важно, а то је за Доналда Трампа велики плус, што је током његовог првог мандата константно расла америчка економија, а стручњаци предвиђају наставак тог раста. Уз то, незапосленост која је била изузетно велика током мандата његовог претходника Барака Обаме, сада је на рекордно ниском нивоу.

„Знамо колико је економија важна за унутрашњу америчку политику, и то је нешто што чак и противници морају да му признају. То значи да је Трамп успео да подигне или обнови уздрману америчку економију”, објашњава за Спутњик аналитичар Саша Адамовић.

Трамп је своју кандидатуру за други мандат, како каже наш саговорник, најавио буквално у тренутку кад је ушао у Белу кућу почетком 2017. године, а само ће је званично објавити 18. јуна.

Током досадашњег мандата показала се Трампова јасна жеља да све оно што је урадио за протекле две и по године настави да ради, не само до краја првог већ и у другом мандату. У овом тренутку, јасно је да су шансе за његов реизбор изузетно велике и да је он фаворит на будућим председничким изборима, верује Адамовић.

„Између осталог, Трамп је скупио досад највећу количину новца за реизбор и у односу на остале противкандидате он најбоље стоји. Са друге стране, његови противкандидати из Демократске странке – а у овом тренутку се не зна ко ће то бити, мада истраживања јавног мњења говоре да би то требало да буде Џо Бајден – морају да прођу кроз својеврсно страначко

чистишите, кроз борбу која ће бити прилично жестока и прљава и питање је да ли ће противкандидат из Демократске странке уопште имати снаге да се супротстави Трампу”, каже Адамовић. Он додаје да су се у САД појавиле бројне анализе које се тичу председничких избора 2020. године, и према мишљењу велике већине, Доналд Трамп би требало да освоји још један председнички мандат.

Што се тиче његових предизборних обећања, он је показао и доказао да је спреман да их испуни, али је било јасно да је од првог дана у Белој кући све време био саботиран на многим пољима, пре свега од стране његових политичких противника, такозване дубоке државе, са идејом да се заустави, односно спречи реализација његових предизборних обећања.

Наш саговорник подсећа на то да се тек недавно завршила истрага о наводној умешаности Русије у председничке изборе, и то повољно по америчког председника.

Једно од најважнијих предизборних обећања – заустављање илегалне миграције односно изградња зида на граници са Мексиком – још увек није реализовано, али је јасно да Трамп не жели да одустане од њега, што код бирача наилази на подељене реакције.

Недавно увођење такси на мексичке производе показује идеју да Трамп кроз њихову наплату изгради зид, а својевремено је обећавао да ће изградњу зида платити управо Мексико, подсећа саговорник Спутњика.

У међународним односима, Трампови потези довели су у питање претходни, либерални светски поредак, током ког се показало да су САД губиле на снази и да им је опадао статус највеће светске силе.

Ма како чудно звучало, Трамп је, захваљујући пре свега својој економској политици, односно увођењем царина у глобалну трговину, успео да обнови америчку економију, да заустави исељавање америчке индустрије у иностранство и да врати велики број изгубљених послова назад у САД.

„У свету га оптужују за трговинске ратове, међутим, он је објашњавао да је све те трговинске ратове Америка већ у претходном периоду изгубила, а да он сада покушава да спасе што се спасити може”, каже Адамовић.

Кад је реч о билатералним односима, Трамп је на првом месту хтео да побољша односе са Русијом, али је управо на том питању доживео највећу опструкцију од тзв. дубоке државе. Међутим, пошто је на међународном плану Кина највећа претња по интересе САД, по мишљењу америчке елите Русија би требало да буде тај фактор који би, кроз побољшање међусобних односа, помогао Америци да „обузда раст Кине”, сматра Адамовић.

Што се тиче Ирана, јасно је да Трамп показује изузетну бригу за интересе Израела и он кроз своју политику према Ирану врши својеврсно обуздавање „највеће претње по интересе Израела”, додаје Адамовић.

У центру пажње био је однос Трампа и Ким Џонг Уна, односно САД и Северне Кореје и ту је постигнут значајан напредак, без обзира на то што

је њихов последњи састанак окончан без резултата. Адамовић, међутим, истиче да је важно да је Корејско полуострво сада много мирније.

У унутрашњој политици Трамп је успео да у америчком Врховном суду преокрене ситуацију и да постави двоје конзервативних судија, чиме је задобио предност у „америчком културном рату” који се води великом жестином. С друге стране, амерички председник још увек има проблема у право-суђу и са Министарством спољних послова – Стејт департментом.

Кад се подвуче црта, за америчке бираче су унутрашња политичка питања од највећег могућег значаја, што показује и податак да у САД само 11 одсто грађана има пасош, каже наш саговорник.

„Међутим, за поновни избор, без обзира на заинтересованост америчких бирача, Трампу би бар још један спољнополитички успех био користан”, закључио је Адамовић.

Стигао нови Хојт Ји да што пре заврши посао на Балкану

Поруке које је у Београду упутио званичник Стејт департмента Метју Палмер свакако нису најаву избалансиранијег односа Америке према Србији, оцењује политички аналитичар Саша Адамовић, који посету заменика помоћника америчког државног секретара тумачи и као припрему састанка у Паризу.

Састанак председника Србије Александра Вучића са Палмером имао би неког смисла да је амерички гост донео вест како је Приштина пристала да укине тарифе које је увела на робу из Србије, истиче Адамовић за Спутњик, подсећајући да је то „минимум минимума свих услова које је Србија поставила да би се вратила у дијалог”.

На састанку Вучића и Палмера оцењено је да приштинске таксе на робу из централне Србије остају препрека за дијалог. Вучић је казао америчком саговорнику да су неистините приче у делу западне јавности како је Србија искористила то што је Приштина увела таксе да „затвори” дијалог Београда и Приштине.

Са друге стране, одговарајући на питање да ли ће се Америка активније укључити у дијалог Београда и Приштине, Палмер је истакао да САД у потпуности подржавају оно што њихови европски партнери и савезници раде на олакшавању дијалога Београда и Приштине.

После састанка са српским председником, Палмер је обишао и америчке компаније које послују у Србији, како би испитао да ли и оне трпе штету због приштинских тарифа.

Говорећи о евентуалној штети коју због тарифа трпе америчке компаније које послују у Србији, Адамовић оцењује да то свакако није битна ставка у америчком спољнотрговинском билансу и да је та штета веома ограничена.

„У односу према Србији, Приштина је одавно прешла црвену линију. Нису само тарифе у питању, већ и неиспуњавање обавеза из Бриселског споразума, односно одбијање Приштине да формира Заједницу српских

општина. Проблематична је и платформа косовске скупштине о преговорима са Београдом, оснивање суда за наводне српске ратне злочине, намера Приштине да тражи исплату ратне одштете од Србије и, наравно, одлука да се формира војска Косова. То су много важније ствари које је Приштина у међувремену урадила”.

Наш саговорник оцењује да су Палмер, Меркелова и Макрон на сличном политичком задатку – да се посао на Балкану што пре заврши. Он напомиње да се помоћнику заменика америчког секретара Метјуу Палмеру придаје превелики значај.

„Палмер је део Стејт департмента који се противи политици Доналда Трампа на свим нивоима. Он није трамповац, он је део онога што колоквијално називамо америчком дубоком државом. Било би добро да се у будућности службеници америчке администрације, који су на нивоу помоћника заменика, без обзира што су САД у питању, не примају на тако високом нивоу, већ би требало да га дочека неки наш помоћник заменика”, примећује Адамовић.

Наш саговорник подсећа да је ранији Палмеров став био да на крају дијалога Београд мора да призна независно Косово.

„Нисам сигуран да од Метјуа Палмера можемо очекивати заштиту српских националних интереса. За мене је он оно што је у претходном периоду био Брајан Хојт Ји. Појавио се нови Хојт Ји који има намеру да, како је то раније говорила Хилари Клинтон, којој је Палмер идеолошки и политички много ближи од Доналда Трампа, заврши посао на Балкану”.

Адамовић сматра да се Палмеров долазак сигурно не може тумачити као најава избалансиранијег односа Америке према Србији.

„У овом тренутку, и када је у питању Брисел, и када је у питању Вашингтон, нема услова за решавање косовског питања на начин на који би били уважени српски национални интереси. Очигледно је да неко жури да заврши посао на Балкану пре него што се у Бриселу или на неким другим местима десе важне промене које су до сада спречаване”.

Заменик помоћника државног секретара САД претходно се састао са Вучићем у октобру прошле године, када је поручио да САД подржавају дијалог Београда и Приштине у циљу постизања договора који би водио ка пуној нормализацији односа, као и да је Вашингтон посвећен томе да Србија напредује и постане чланица ЕУ.

Палмер је тада позвао Београд и Приштину да искористе историјску прилику и постигну споразум који би био трајан и који би био „вин-вин” ситуација за обе стране, односно нешто што доноси добитак и једнима и другима, оценивши да је време за компромис и флексибилност.

Чешка се тресе као кад је пао комунизам: Власт није по вољи „ЕУ коминтерне”

Након низа демонстрација протеклих недеља против чешког премијера Андреја Бабиша, осумњиченог за малверзације са субвенцијама Европске уније, у Прагу се у недељу, према наводима организатора протеста, окупило око 250.000 људи који су тражили Бабишеву оставку.

Демонстранти су дошли у Праг из свих делова Чешке Републике, а тамошњи медији су оценили да је то вероватно један од највећих протеста од пада комунизма 1989. године. Поред оставке актуелног премијера, ког демонстранти сматрају претњом за демократију и правни систем у земљи, затражена је и оставка министарке правде.

Чешка полиција је још у априлу предложила подизање оптужнице против предузетника и милијардера Бабиша због наводне проневере новца из европских фондова искоришћених за изградњу хотела и конференцијског центра изван Прага. У недавно објављеном нацрту ревизорског извештаја Европске комисије пише да је Бабиш у сукобу интереса, јер као премијер још има утицај на функционисање његове фирме „Агроферт” и на коришћење новца ЕУ.

Крив јер ради за своју земљу

Историчар и политички аналитичар Саша Адамовић за Спутњик истиче да је у овом тренутку тешко проценити да ли ови протести могу да угрозе Владу Андреја Бабиша, али да није случајно што је чешки премијер оценио да нацрт извештаја ЕК представља напад на целу Чешку Републику, а не на њега лично.

„Очито је да се Бриселу не допада то што је премијер Бабиш у овом моменту човек који одлучно води Чешку. Он је у главним медијима обележен као популиста, а чим некога тако обележите то значи да је реч о човеку који, пре свега, води рачуна о националним интересима своје државе. Тако је и у овом случају, јер је премијер Бабиш не само победио на сасвим регу-

ларним и демократским изборима у Чешкој, него је недавно победио и на изборима за Европски парламент и очито је да је он за већину Чеха сасвим прихватљив. Међутим, такође је очигледно да он са својом политиком није прихватљив за Брисел”, примећује Адамовић.

Бабиш се не уклапа у глобалистичку агенду

Како каже Адамовић, без обзира на то што је Бабиш део либералне групације у Европском парламенту, очигледно је да се он због неких својих ставова, који се пре свега односе на суверенитет Чешке, али и због свог антиимигрантског става, не уклапа у глобалистичку агенду до које је Бриселу и те како стало. Зато, напомиње Адамовић, и није изненађење што су против њега покренути протести.

„Понавља се матрица када су у питању власти које се не уклапају у политички програм ЕУ. Онда су, у том смислу, чести протести против таквих власти које нису, условно речено, политички коректне. Такође, није ни чудо што иза тих протеста заправо не стоје опозиционе политичке странке, већ се све то одвија преко протеста који организују такозване невладине организације, баш као што је организација која заправо води главну реч када су у питању протести против чешког премијера”, објашњава Адамовић.

Уважава Русију, жуља ЕУ

Постоји матрица, додаје наш саговорник, када се власти које не одговарају Бриселу демонизују или дисквалификују преко наводне антикорупцијске борбе, без обзира на то што је премијер Бабиш и на претходним парламентарним изборима у Чешкој и на изборима за Европски парламент остварио политичку победу и у том смислу његов политички легитимитет не би смео да буде доведен у питање.

„Очито да ће бриселска номенклатура, бар она која је у претходних пет година била и те како антируски опредељена, Бабишу између осталог замерити и то што има један другачији однос према Русији, много објективнији и много реалнији, као уосталом и председник Земан. И то је нешто што му Брисел свакако пише као отежавајућу околност, па апсолутно није никакво изненађење организација таквих протеста чији је циљ управо обарање премијера Бабиша са потпуно легитимне власти”, напомиње Адамовић.

Део политике чешког премијера је да уважава интереса Русије као једне, пре свега, европске државе, али то није оно што је пожељно у овом тренутку у Бриселу, који је, упркос свему, изразито антируски опредељен и не жели побољшање, односно ресетовање односа са Русијом и њеним председником Владимиром Путином, закључује Адамовић.

Раскрсница: Данас ће се знати у којем правцу иде свет

Самит лидера Г20 почиње данас у јапанском граду Осаки. Цео свет са нестрпљењем ишчекује састанак председника Русије, САД и Кине. Гости емисије „Свет са Спутњиком” питали смо да ли би, током Самита, те земље могле да постигну споразуме помоћу којих би био пронађен пут за економску сарадњу која је кључна за будућност света.

Иако Самит Г20 траје свега два дана, дугогодишњи Танјугов дописник из Јапана Драган Миленковић каже да се већ од маја, па све до октобра одржавају министарски састанци. Јапанци су смишљено организовали те састанке у седам градова широм земље. У Нигати је састанак за пољопривреду, у Хокаиду за пољопривреду, у Кароизави за енергију, у Цукуби за трговину и дигиталну економију, у Фукуоки за финансије и банкарство, а у Нагоји се састају министри иностраних послова. У Осаки се састају лидери економски најмоћнијих земаља света, јер тај град представља финансијски центар Јапана.

Занимљивије на маргинама

Историчар Саша Адамовић каже да га не чуди што је Осака изабрана да буде организатор једног глобалистичког скупа, али истовремено наглашава да се у јавности нико не сећа закључака протеклог самита у Аргентини.

„Не знам како сви ти глобалисти не виде да од када је Доналд Трамп преузео власт, светом букте трговински ратови и да не постоји светска економија. Он је човек који инсистира на билатералним односима и много је занимљивије какви ће се све састанци одржавати на маргинама самита”, објашњава Адамовић.

А како је најављено, лидери Русије и САД Владимир Путин и Доналд Трамп разговараће пре свега о регионалној безбедности: о Ирану, Украјини, Сирији, Блиском истоку, а дотаћи ће се и тема контроле наоружања, побољшања билатералних односа и кризе у Венецуели.

Балкан није на агенди

Лидери ће покушати да остваре своје националне интересе, тврди председник Евроазијског безбедносног форума, генерал мајор Митар Ковач.

„Постоји изразита потреба Путина и Трампа да размене мишљења о многим кључним питањима као што су, на пример, Куба и Венецуела. Америка увиђа да је прошло време диктата и већ опробаних револуција. Споразум у Сирији може да постане модел који ће се примењивати. На агенди ми недостају питања Европе и Балкана, а самим тим и Косова. Не верујем да без тих великих сила може да се реши питање Балкана. Битно је само да се сви проблеми решавају по истим критеријумима”, истиче Ковач.

Кина чека 2049.

Трамп је уочи овог самита рекао да жели да ресетује односе са Путином, наглашава Адамовић и додаје да је главни спољнополитички проблем САД заправо Пекинг, који има план да 2049, сто година након Кинеске револуције, постане водећа светска сила.

„Кини је у интересу да се пронађе договор, јер су претходних месеци њихови преговарачи одлазили у Вашингтон да договоре разне моделе решења. Она још купује време и чека ту 2049. годину да од САД наплати за све недаће још од Опијумских ратова”, објашњава историчар.

Јапанска мала тајна

Драган Миленковић сматра да ће и јапански премијер Шинзо Абе покушати да реши проблеме његове државе билатералним сусретима са водећим светским лидерима.

„У Азији се не попуштају ствари лако. Абе је мислио да ће добити два Курилска острва од Путина, али се то није десило, јер је управо руској флоти најсигурнији пут за излазак на Пацифик поред једног од тих острва. Све док су САД војно присутне у Азији Јапан никада неће добити оно што тражи”, сматра некадашњи дописник Танјуга из Токија.

Он сматра да су веома занимљиви и овогодишњи гости Самита, а то су Холандија, која је савезник и Јапана и САД у Европи, затим Вијетнам, као растућа економска сила и бивши непријатељ Вашингтона, али и Сингапур као кинеска територија која то није.

Он открива да ће се у завршном документу наћи Абеова мала тајна, америчко-јапански покушај да се стопира кинески „Појас и пут”. Јапанци су, истиче Миленковић, уз америчку помоћ почели да протурају идеју „инфраструктура високог квалитета”, што је супротно од кинеског плана развоја. Наводи се да Кинези раде много брзо и праве инфраструктуру у земљама које је немају, али да то не раде довољно квалитетно, и Јапан, према Миленковићевом мишљењу, жели да своје мане надокнади квалитетом и да убеди свет и Кину да не сме тако муњевиито да ради.

Хоће ли амерички тенкови протутњати испред Беле куће?

Иако идеја америчког председника Доналда Трампа да за Дан независности 4. јула у Вашингтону организује војну параду на први поглед изгледа безазлено, она је у америчкој јавности наишла на оштре критике, јер Америка нема традицију одржавања војних парада.

Хоће ли „Абрамси” и „Шермани” продефиловати улицама Вашингтона на војној паради, првој после 1991. године, како то још од 2017. године прижељкује амерички председник Доналд Трамп, или ће и овај пут војна парада у Вашингтону бити одложена, као што је био случај прошле године – питање је које заокупља америчку јавност. Од када је присуствовао паради у Паризу поводом обележавања годишњице Француске револуције (Дан Бастиље) 2017. године, Трамп жели да организује сличан догађај и у Вашингтону. Прошле године парада је била заказана за Дан ветерана 11. новембра, међутим, одложена је. И тада, као и сада, градско веће америчке престонице противи се дефилеу тенкова „Абрамса” и „Шермана” градским улицама због могуће штете коју би њихове гусенице могле да направе.

Нову параду амерички председник најавио је за Дан независности 4. јула, али и даље је спорно хоће ли она бити одржана. На састанку са новинарима у Овалном кабинету, поред параде, Трамп је најавио и дупло дужи ватромет од уобичајеног и дан који ће бити „као ниједан други”.

Обновити поверење у војску

Упорно Трампово инсистирање на одржавању војне параде у Вашингтону, историчар Саша Адамовић тумачи особеном повезаношћу америчког председника са војском.

„Он би, на тај начин, желео да, у тренутку када се читав један светски поредак руши, у једном прелазном периоду, обнови поверење у војску САД, која у 21. веку није провела ни једну годину, а да није ратовала”, каже Адамовић.

Јавно приказивање војне моћи сопственим грађанима и свету није део модерне америчке традиције, напомиње дугогодишњи дописник листа Политика из Вашингтона Милан Мишић.

„Американци, пре свега, инсистирају да свако државно празновање буде лишено елемената политике, односно 'партијности' или 'партизанства', како они то кажу. Трампово инсистирање, још од раније, да главни национални празник буде праћен војном парадаом, свакако се уклапа у његов стил, који одликује театралност. Дакле, све мора да буде представа”, коментарише Мишић.

Конгрес није одушевљен

Први утисци су, према Мишићевим речима, да већина Америке, укључујући и њен институционални део оличен у Конгресу – није одушевљен том идејом.

Критике на Трампову намеру да организује параду иду од тога да је за то потребно издвојити исувише много новца који би могао да буде искоришћен на побољшање положаја ветерана и војних инвалида, до тога да су војне параде својствене ауторитарним режимима.

Парада, која је требало да буде одржана прошле године, одложена је због, како је тада Трамп рекао, великих трошкова. Критика да су војне параде својствене ауторитарним режимима, према Адамовићевим речима, не стоји, јер је Трамп на идеју о одржавању војне параде у Вашингтону дошао посматрајући војну параду у Паризу.

„Међутим, потпуно је јасно да су војне параде нешто сасвим уобичајено у свету. Оне се одржавају углавном једном годишње, када се обележавају највећи државни празници. Многе државе у свету организују војне параде и у том смислу америчка војна парада заправо би демонстрирала снагу Трампове Америке у свету који се и те како мења на глобалном нивоу”, каже Адамовић.

Само седам парада од 1865. године

Колика је тежина Трампове намере да уведе традицију војних парада у Америку можда најбоље говори податак да је од 1865. године до данас одржано свега седам парада.

Први амерички председници имали су традицију да за 4. јул испред Беле куће построје трупе. Ту традицију прекинуо је председник Захари Тејлор, који је и сам био војник, 1849. године. Од тада, параде су ретке, а прва парада после 1849. организована је након победе Севера у америчком грађанском рату 1865. године.

Њујорк је био град који је био домаћин три наредне велике параде америчке војске – 1919. године, након победе у Првом светском рату; параде одржане 1942. године, као и параде поводом победе у Другом светском рату, одржане 1946. године.

Војне параде организоване су и поводом две председничке инаугурације – 1953. године, у част инаугурације Двајта Ајзенхауера и 1961. године, у част инаугурације Џона Ф. Кенедија.

Последња велика парада одржана је 1991. године, када су трупе победнице из Заливског рата продефиловале Вашингтоном и Њујорком.

Рађа се фирма „Сорош-Кох”! Милијардери спремају преврат у САД

Амерички медији су ових дана известили да би у септембру требало да почне са радом институт Квинси, тинк-тенк који ће промовисати неопходност новог антиратног приступа у америчкој спољној политици. Почетну сумњичавост по том питању додатно је подупрло сазнање о томе ко су оснивачи.

Посебну „занимљивост” изазвала је чињеница да су финансијери и оснивачи америчког антиратног тинк-тенка заклетли либерал, демократа Џорџ Сорош и такође милијардер, конзервативац из реда републиканаца Чарлс Кох. Лист „Бостон глоб” је то оценио „једним од најзначајнијих партирстава у модерној америчкој политичкој историји”. Промовисање антиратне поруке назвао је „радикалном појавом”, с обзиром на то да, како наводи, скоро сваки велики тинк-тенк у Вашингтону тренутно промовише неку варијанту милитаризма или либералног интервенционизма.

Пацифиста Сорош

Глоб пише да ће нови приступ спољној политици заснованој на дипломатији, а не на санкцијама и ратовима, вероватно заговарати ствари као што су повлачење америчких трупа из Авганистана и Сирије, окончање ратова покренутих ради промене режима и „мање конфронтирајућу” политику према Кини и Русији.

Сумњичавост коју изазива оснивање оваквог института, свакако не произилази из његовог концепта, него из чињенице ко су оснивачи, а посебно с обзиром на добро познат лик и дело Сороша, пре свега његових фондова, поготово Атлантског савета, за које би се могло рећи све осим да имају улогу миротворца. Кох се, пак, доводи у везу са америчком политиком у Венецуели и Ираку, где је био главни донатор неоконзервативног Америчког института за предузетништво, чији се чланови сматрају водећим архитектама инвазије.

Длаку ће променити, али ћуд тешко

Да ли је могуће да два вука са Волстрита промене и длаку и ћуд, што би по оној народној да вук длаку мења а ћуд никако, била немогућа мисија?

„Свако ко се заправо разуме у политику коју све ове године промовишу Кох и Сорос, са скепсом ће примити вест да њих двојица заједно раде на формирању једног антиратног тинк-тенка”, каже за Спутњик историчар Саша Адамовић, одличан познавалац америчке политичке сцене.

Они, Сорос либерално оријентисан демократа, а други конзервативац, јесу, како додаје, само на први поглед идеолошки различити, а да је тако, Адамовић подсећа да то не би била њихова прва политичка сарадња.

Заједнички против Трампа

Саговорник Спутњика наводи да је Кох 2016. подржао Соросев пројекат којим се залагао за политику амнестирања афроамеричких затвореника, како би се прикупили гласови те популације током тадашње председничке кампање. Проценили су да би на изборима те године њихови гласови могли да буду одлучујући и да би они у највећој мери ишли у корист кандидата демократа Хилари Клинтон, која је по њиховим плановима тада морала да порази Доналда Трампа као прилично неочекиваног кандидата Републиканске странке.

Адамовић зато сматра да је управо однос према Трампу и његовој политици оно што везује двојицу политички активних милијардера.

„Дорц Сорос од првог тренутка важи за правог Трамповог архине-пријатеља. Са друге стране, од победе Трампа утицај Чарлса Коха, као и његове браће који су такође политички активни, све више опада и зато се у последње време жестоко супротставља и веома снажно критикује рестриктивну политику Трампа према илегалној имиграцији и протекционистичку економску политику”, објашњава саговорник Спутњика.

Трампу би да отму политику

Он указује и зашто су се определили баш за нову улогу миротвораца, која је са њима, с обзиром на њихов лик и дело, потпуно неспојива.

„Оснивање једног антиратног тинк-тенка представља заправо покушај противника Доналда Трампа да отму Трампову спољнополитичку агенду, односно једну од њених најважнијих тачака, а то је окончање америчких дуготрајних и све више бесмислених ратова. Позната је чињеница да у 21. веку није прошла ниједна година, а да САД нису ратовале. Још у предизборној кампањи Трамп је најављивао повратак америчких војника кући”, подсећа Адамовић, истичући да та политика има подршку већине Американаца.

Отуда процена Трампових противника да би ту политику требало отети Трампу и искористити је против њега.

По мишљењу овог аналитичара, Сорош и Кох су пажљиво одабрали и тренутак када ће промовисати своје нове идеје и основати институт Квинси.

„У том смислу, није случајан тајминг када се формира тај наводни антиратни труст мозгова, јер он заправо долази у време када се захуктава америчка председничка кампања у којој Трамп рачуна на нови четворогодишњи мандат, а његови противници ће учинити све да му не дозволе реизбор”, каже Адамовић.

А у наводно миротворство Сороша и Коха, како додаје, неће моћи да поверује нико ко има мало здраве памети.

Јеретички потез Џорџа Сороса и Чарлса Коха: Посмртни марш за америчку изузетност

У запрепашћујућем заокрету, Џорџ Сорос и Чарлс Кох удружују се како би окончали америчку политику „вечног рата”, најавио је *Бостон глоб* и не покушавајући да сакрије изненађење.

Вест је заиста изненађујућа и подједнако интригантна из барем два разлога. Савез, наиме, праве најпознатији финансијери Демократске и Републиканске партије у САД, милијардери који су иначе идеолошки потпуно супротстављени, и притом тај свој савез праве како би окончали управо ону америчку спољну политику коју су и сами досад финансирани.

Ово је једно од најупечатљивијих партнерстава у модерној америчкој политици, објашњава *Бостон глоб* и прецизира да моћни финансијски двојац „тоталних опозита” оснива тинк-тенк „Квинси институт за одговорно државништво”, који ће се залагати за мирољубиву политику „дипломатије и суздржавања уместо претњи, санкција и бомбардовања”.

„Квинси институт” „промовисаће спољну политику базирану на принципу живи и пусти друге да живе”, што конкретно значи, најављује бостонски лист, да ће се залагати за повлачење америчке војске из Авганистана и Сирије, за повратак нуклеарном споразуму с Ираном, за мање конфронтативан приступ Русији и Кини, за обустављање покушаја промене режима у Венецуели и на Куби и за оштро кресање војног буџета САД.

„Војска постоји да би бранила народ и територију Сједињених Држава, а не да би деловала као светски полицајац”, наводи се у оснивачким принципима „Квинси института”.

„Ово је радикална идеја у Вашингтону, у којем сваки водећи тинк-тенк промовише неку варијанту неоконзервативног милитаризма или либералног интервенционизма”, коментарише *Бостон глоб*.

„Јеретичка идеја” Сороса и Коха, како је описују, моментално је изазвала критику. „Седамдесет пет година либералног међународног поретка под вођством САД, базираног на међународном војном присуству и подржаног америчком моћи, омогућило нам је незапамћен мир и просперитет. Али хај-

де да се вратимо у двадесете и тридесете године прошлог века!”, карактеристично је незадовољство Била Кристола, једног од најпознатијих неоконзервативних јастребова спољне политике САД.

Може ли „Квинси институт” да утиче на промену америчке спољне политике? Шта заправо смерају Џорџ Сорош и Чарлс Кох? И какве везе ово њихово настојање има с чињеницом да су обојица познати као оштри критичари политике актуелног председника САД Доналда Трампа?

О тим су питањима у емисији „Нови Спутњик поредак” разговарали историчар Саша Адамовић и новинар и публициста Борис Над.

Несвета алијанса двојице милијардера

„Вашингтонски консензус неоконзервативног милитаризма и либералног интервенционизма траје још од краја Хладног рата”, објашњава Саша Адамовић спољнополитичко сагласје свих водећих института, од „Атлантског савета” и „Брукингс института” на левици до „Херитиџ фондације” на десници. „Реч је о тинк-тенковима америчке ’дубоке државе’, подржаним од стране тамошњег војно-индустријског комплекса, који су умногоме и обликовали америчку спољну политику. Отуда и не чуди што се мирољубиве идеје о повлачењу америчких војника из бесмислених ратова проглашавају за радикалне и јеретичке”.

„Ратоборни тинк-тенк свет у Вашингтону још се није навикао на стање у којем се Америка налази”, примећује Борис Над и објашњава: „Сједињене Државе претиле су ратом Северној Кореји, Венецуели, Ирану, али те ратове нису започеле. И то сигурно није учињено због добре воље Доналда Трампа, већ због тога што је питање колико је Америка уопште и способна да интервенише на такав начин”.

Без обзира на лепе (прокламоване) намере, поставља се питање мотива Џорџа Сороша и Чарлса Коха за покретање антиинтервенционистичке организације какав је „Квинси институт”, будући да се ни један ни други до сада нису залагали за било какву суздржаност у америчкој спољној политици. Напротив, на последњим председничким изборима Сорош је подржао жестоког либералног интервенционисту каква је Хилари Клинтон, док је Кох одбио да подржи Трампа и његову релативно мирољубиву предизборну поруку...

„Када се погледа историја њиховог деловања, они би тешко могли да буду препознати као пацифисти”, напомиње Саша Адамовић и подсећа да „несвета алијанса ове двојице милијардера, који се налазе на супротним странама идеолошког спектра, постоји од раније” и заједнички именоватељ јој је противљење политици Доналда Трампа.

И отуда, каже Спутњиков саговорник, ово је можда институт који је за једнократну употребу.

„Када погледамо тајминг његовог оснивања, видимо да се поклапа са уводом у кампању за изборе 2020. године. А како је идеја о повратку америчких војника кући управо Трампова идеја, могуће је да је ово нека врста покушаја да му се отме та идеја и да се на крају употреби против њега”.

А опет, без обзира на могућу антитрамповску намену тинк-тенка који покрећу Сорос и Кох, не може се порећи ни узнемиреност коју најављени „Квинси институт” изазива управо међу Трамповим противницима, заговорницима наставка империјалне америчке спољне политике.

Интервенционисти не желе да им се поремети монопол на „истину”

Поред споменутог Била Кристола, наиме, и магазин *Форин полиси*, у тексту под насловом „Милијардери не могу да купе светски мир”, изражава противљење покретању „Квинси института”, који „жели да заустави амерички интервенционизам, али не разуме шта га мотивише”. Сама најавна оснивања таквог института, наводи се, звучи као „посмртни марш за америчку изузетност” и критикује један од његових оснивача Ендруа Бачевића због тога што позива на нову спољну политику САД, базирану на признању да „империјални пројекат неизбежно води банкроту, како фискалном, тако и моралном”...

„Природна је ова врста реакције, јер интервенционисти не желе да им се поремети монопол на „истину”, коментарише Саша Адамовић.

А покретање „Квинси института”, без обзира на дискутабилне мотиве његових финансијера, може да се схвати и као знак друштвених процеса који се одвијају независно од воље оног вашингтонског консензуса о неминовности америчког империјализма. Не сведочи о њиховом постојању, наиме, само победа Трампа 2016. године, која је била заснована и на идеји окончања бескрајних америчких ратова, већ овакви ставови сад стижу и из Демократске партије.

Берни Сандерс, кандидат за њеног председничког кандидата на изборима следеће године, управо ових дана јавно поставља питање „зашто трошимо хиљаде милијарди долара на бескрајне ратове, а не можемо да приушtimo обнову наше инфраструктуре која се распада”?

А и Трита Парси, још један од оснивача „Квинси института”, уверен је да је „реалност да се распао консензус америчких елита о спољној политици” те земље, те је зато и неопходно формулисање нове, другачије политике.

„Већ неко време је евидентна подела међу америчким политичким ели-

тама. Али то је и природно, у кризним временима увек и долази до такве врсте подела”, каже Борис Над и истиче:

„Амерички писац Гор Видал оценио је својевремено да амерички орао лети с два десна крила, упитао да ли је тако нешто уопште могуће, и сам дао одговор да јесте, али само уколико привредна снага то допушта. Међутим, америчка привреда у међувремену је ту снагу изгубила, као и америчка војска, те интервенције постају луксуз који они више не могу да приуште. И зато све очигледније постаје да је немогућа спољна политика која ће бити заснована само на ратовима, претњама и санкцијама”.

Шта доноси један од „вриштећих орлова” на челу америчке војске

Именованем Марка Еспера за новог шефа Пентагона завршено је комплетирање екипе која је председнику Трампу лојалнија од претходника и уз помоћ којих ће Трамп моћи доследније да спроводи своју спољнополитичку агенду.

Амерички Сенат потврдио је избор Марка Еспера за новог секретара за одбрану, место у кабинету Доналда Трампа које је већ дуже време било упражњено. Нови шеф Пентагона, други по реду од када је председник Трамп дошао на власт, изабран после, за многе, шокантне оставке Џејмса „Бесног пса” Матиса, због неслагања са политиком америчког председника на Блиском истоку и у Авганистану пре седам месеци. Био је то најдужи период када је Пентагон био у в. д. стању у историји.

Еспер на место секретара за одбрану долази уместо Патрика Шанахана, који је пола године био вршилац дужности и који је, док у јуну није поднео оставку из породичних разлога (заправо због насиља у породици), сливио за најозбиљнијег кандидата за место шефа Пентагона.

Широка подршка

Еспер је процес потврде у Сенату завршио са широком двопартијском подршком – за његов избор гласало је 90 сенатора, против је било осам. Опште оцене у америчкој јавности су да Есперов избор доноси стабилност у један од најважнијих ресора америчке владе, с обзиром на америчку умешаност у ратове у Сирији и Авганистану, као и на искушења која са собом носи криза са Ираном.

Вођа републиканске већине у Сенату Мич Маконел поздравио је Есперов избор речима да нови шеф Пентагона ужива велико поштовање у америчкој безбедносној заједници.

„Свет је пун озбиљних претњи Америци, нашим савезницима и нашим интересима, међу којима је и очигледно иранско инсистирање на јачању на-

петости на Блиском истоку. Потврда новог секретара за одбрану у Сенату, поготово некога са овим квалитетима, није могла да дође у бољем тренутку”, рекао је он.

Еспер важи за човека који има велико искуство око питања на Блиском истоку. Као припадник 101. ваздушнодесантне дивизије, познате као „Вриштећи орлови”, борио се у Заливском рату 1991.

Такође важи за човека блиског државном секретару Мајку Помпеу, са којим је заједно студирао на престижној Војној академији „Вест поинту”. Обојица су дипломирали 1986. године.

Еспер је био саветник неколико политичара у Вашингтону, укључујући и Чака Хејгела, који је касније постао секретар за одбрану у кабинету Барака Обаме. Две године (од 2017) радио је као секретар задужен за Армију САД.

Једину сенку на Есперов избор бацила је демократска сенаторка Елизабет Ворен (један од кандидата за председника демократа на изборима 2020. године), која је подвукла сумњу у Есперове везе са војно-индустријским комплексом.

„Дужност, част и отаџбина”

Воренова је изразила сумњу да се Еспер налази у конфликту интереса због повезаности са фирмом „Рајтеон”, за коју је радио пре него што је постао члан Трампове администрације.

„Са 18 година уписао сам ’Вест поинт’ и заклео се да ћу бранити Устав и пригрлио мото ’дужност, част и отаџбина’. Од тада сам живео у складу са тим вредностима. Ишао сам у рат за ову земљу”, одговорио је Еспер Вореновој.

Осим Воренове, против Есперовог избора гласало је још четворо демократа који су у трци за председничког кандидата – Кори Букер, Кирстен Гилибранд, Камала Харис и Ејми Клубучар.

Еспер је заклетву положио у Белој кући, на церемонији коју је приредио председник Трамп, а заклетву је положио пред судијом Врховног суда Семјуелом Алитом. Церемонији су присуствовали бројни чланови Конгреса из Републиканске странке.

Нова екипа комплетна

Очекујем да Еспер доследније и лојалније следи спољнополитичку агенду Доналда Трампа од генерала Матиса, каже историчар и добар познавалац политичких прилика у САД Саша Адамовић.

„На овај начин се комплетира нова екипа, која ће много више бити уз спољнополитичке замисли или намере председника Трампа”, сматра он.

Адамовић подсећа да је Трамп до сада променио шефа Стејт департамента, шефа Пентагона и шефа Савета за националну безбедност, који су се у можда најважнијим аспектима спољне политике разилазили са њим.

„Мислим да ће нови шеф Пентагона бити много лојалнији и да ће подржавати Трампову спољнополитичку агенду и да ће Трамп моћи много више да се ослони на њега него што је то могао са генералом Матисом”, закључује Адамовић.

Каква је веза између трговинског рата САД и Кине и америчких ракета

Размештање стратешких ефектива САД-а, од којих Кина страхује, показује да Вашингтон у трговинском рату са Пекингом, који је пре свега политичко питање, може да оде веома далеко и да он може да ескалира и у војном смислу.

Трговински рат између САД и Кине, који подизањем америчких тарифа на увоз кинеске робе траје готово од почетка године – добио је нову димензију. После недавног неуспеха најновијих преговора, председник САД Доналд Трамп је саопштио да ће од 1. септембра уследити нови круг подизања тарифа на кинеску робу.

Како је пре пет дана најавио, од тог датума САД ће увести царине од 10 одсто на кинеску робу вредну 300 милијарди долара. Јуче је добио и одговор. Народна банка Кине је девалвирала курс јуана, па је пао у односу на долар на минимум из децембра прошле године, што је довело до пада акција на Њујоршкој берзи, довољног да Волстрит забележи најгори дан у овој години.

Амерички пројектили на прагу Кине

Амерички министар финансија Стивен Мнучин је оценио да је Кина девалвирала јуан како би била у предности у међународној трговини. Брзо ћемо знати да ли ће то значити и примену америчког Закона о трговини и конкуренцији из 1988. године, према коме би Кина могла да буде проглашена валутним манипулатором, што оставља могућност жалбе пред Међународним монетарним фондом.

Још се нису слегле информације на тему трговинског рата, а стигле су оне нове које показују да се на релацији Америка-Кина закувало са свих страна. САД су најавиле да ће поставити ракете средњег домета у Индо-пацифичком региону. Након што је током викенда амерички министар одбране Марк Еспер изјавио да ће САД, које су се повукле из Споразума о нуклеарним ракетама средњег домета, такве ракете ускоро распоредити на копну у Азији; после Русије, реаговао је и званични Пекинг.

Генерални директор Службе за контролу наоружања при кинеском Министарству спољних послова Фу Конг изјавио је да Пекинг неће мирно посматрати како Америка стационира пројектиле у Азији.

„Уколико Америка распореди пројектиле у овом делу света, на прагу Кине, бићемо приморани на противмере. Тражим од наших суседа да искажу опрез и да не омогуће америчко распоређивање пројектила средњег домета на своје територије”, нагласио је Фу.

Коментаришући најновија затезања на релацији Вашингтон–Пекинг, аналитичар Саша Адамовић за Спутњик каже да се све то могло очекивати.

„Ако је неко мислио да ће се трговински рат између САД и Кине завршити на миран начин и без даље ескалације, јасно је да се преварио. Не чуди ескалација која се после најновијих вести из Кине трансформисала и у валутни сукоб два највећа светска економска гиганта. Потпуно је јасно да Трампова администрација од првог дана Кину сматра највећом политичком и економском претњом и да све чини да успори или спречи успон Кине на светски положај број један”, објашњава овај историчар.

Он указује и да се већ пар година у САД говори о такозваној „Тукидидовој замци”, где водећа и етаблирана светска сила, каква су САД, покушава да спречи успон нове силе – Кине, која оспорава светску моћ досадашњег хегемона.

Борба за прво место

Адамовић подсећа да су својевремено неки од Трампових саветника, на почетку његовог мандата, отворено говорили да ће САД у наредних десет година ући у рат са Кином.

Саговорник Спутњика напомиње да је *Њујорк тајмс*, водеће антитрамповско гласило у САД, недавно у редакцијском уводнику тражио да Трамп учини све што може да Русију одвоји од Кине. Притискајући Русију санкцијама, власти САД су створиле блок Русије и Кине, које се држе заједно у односу према САД, навео је њујоршки лист.

Кина, наравно, покушава да одоли притиску, јер америчке тарифе су заправо притисак на Кину, којој се не сме дозволити водећа позиција у свету. Са друге стране, Пекинг, снижавајући вредност своје валуте, покушава да одржи висок ниво извоза своје економије. Адамовић подсећа да су и претходне америчке администрације често оптуживале Кину да интервенише и одржава ниво своје валуте на ниском нивоу, како би њен извоз био много атрактивнији и како би одржала високе извозне стопе.

Он сматра да не можемо очекивати да ће се у економским односима две земље нешто битно променити.

„Сукоб између САД и Кине, који се води на нивоу трговинског, односно валутног рата, ће и даље расти и увећавати се. Не очекујем његово стишавање у наредном периоду, с обзиром на то да у САД сазрева мисао да је једина држава која догледно може да оспори америчку глобалну хегемонију управо – Кина. И учиниће све да се то никада не деси”, тврди Адамовић.

Трговински рат је политичко питање

А на питање шта стоји иза најаве постављања америчких ракета средњег домета, којима се противи Пекинг, Адамовић нема дилему:

„Трговински рат између САД и Кине није питање само економије. Пре свега, то је политичко питање због жеље САД да одрже глобалну хегемонију и у корену свега су геополитички закони и политика, у сваком смислу, доминира над економијом. Ти сукоби су трговински и валутни, али не треба искључити могућност да би у некаквој будућности такви сукоби били много више политички, па чак и војни и, с обзиром на војне технологије које поседују и једна и друга држава, такав би сукоб заиста могао да буде катастрофалан”, упозорава саговорник Спутњика.

Он објашњава и да би због некаквог наводног инцидента који би се могао десити у Јужном кинеском мору, тај сукоб могао да ескалира у војном смислу.

Режираним инцидентом до војне ескалације

„Без обзира на то што је тамо тренутно затишје, не би требало да нас изненади ако би се у неком повољном тренутку по САД тамо поново индуковала одређена криза, с обзиром на то да на политику Кине у том мору не гледају добро ни државе у кинеском комшилуку, почевши од Јапана и Јужне Кореје, на које би САД могле да рачунају као на савезнике. Сасвим је могуће да поново ескалира нека криза у Јужном кинеском мору, коју би САД искористиле и, наравно, наставиле притисак на Кину”, истиче Адамовић.

Руски аналитичар Алексеј Маслов са московске Високе школе економије сматра да ће после наставка трговинског рата САД и Кине светска трговина опати 10 одсто, а да се већ увелико говорио и о значајном паду светског БДП-а од један одсто.

Пекинг напушта стару стратегију

„Најновије подизање тарифа на кинеску робу показало је да Пекинг више није спреман да, као у протеклом периоду, прави озбиљне уступке

САД-у, које стално подижу своје захтеве”, каже Маслов за Спутњик, истичући да је девалвација јуана корак у том правцу.

„Кина сада напушта ту стратегију и почиње да говори о томе да САД воде циљану офанзиву на кинеску будућност, технологију и на све остало. Зато ћемо сада бити сведоци озбиљне размене удараца. Кина има неколико адута у рукаву, рецимо: подизање откупних цена за ретке метале који се користе за производњу микрочипова, између осталог – и у САД у потпуности контролише то тржиште”, наводи Маслов.

Он зато сматра да би до краја године ипак могао да буде склопљен свеобухватни трговински споразум између Кине и САД, али и да би сукоб био настављен на технолошком нивоу. Уз то, Кина ће, додаје он, активно тражити алтернативу пољопривредним производима које увози из Америке. Маслов, међутим, сматра да ће се кључни догађаји у тој конфронтацији догодити идуће године. Он промену стратегије Кине повезује и са најавом распоређивања америчких ракета средњег и кратког домета у Азијско-пацифичком региону.

Зашто Меркелова каже Западни Балкан, а мисли на – Макрона

Изјава немачке канцеларке Ангеле Меркел о проширењу ЕУ пре свега је била порука француском председнику Емануелу Макрону, а не Западном Балкану, да то што је најавила да напушта политику не значи и одустајање Немачке од лидерске улоге и свог концепта виђења ЕУ.

Ако је и изгледала као пригодна, оптимистична и изјава која некимма буди наду, најновија порука Меркелове да ће Европа бити истински уједињена само када све земље Западног Балкана постану чланице Европске уније, заправо указује на сву кризу кроз коју ће Брисел тек да пролази.

То је у разговору за Спутњик потврдио аналитичар Саша Адамовић, оценивши да та изјава у ствари показује да у ЕУ влада дубока, суштинска подељеност око будућности саме ЕУ. Он напомиње да ће после британског напуштања ЕУ, као две најважније земље остати Француска и Немачка и да је из изјава њихових лидера Ангеле Меркел и Емануела Макрона јасно да оне нису примакле ставове по питању даљег пута ЕУ.

Велике разлике између Берлина и Париза

„Из њихових изјава види се да су посреди велике разлике када је у питању будућност ЕУ, с обзиром на то да Немачка и даље инсистира на проширењу, пре свега земљама Западног Балкана, док би их Макрон ставио на чекање све док се не рашчисти ситуација у самој ЕУ, односно док се не одреди правац у којем ће ЕУ даље наступати, проширења не би било у догледно време”, напомиње овај историчар.

Адамовић сматра да изјаву Меркелове о проширењу не треба погрешно схватити, јер је став Немачке о уласку Србије у ЕУ познат и никада се није мењао, а подразумева да Србија мора да призна независност Косова, али и да би било пожељно да у том процесу дође до унитаризације БиХ, ако не и до самог укидања РС. У оба случаја би била нанета велика штета српским националним интересима, истиче он и додаје да од таквог пута у ЕУ, науштрб својих националних интереса, Србија не би имала никакве користи.

Адамовић зато сматра да не би било згорег да Србија добро сагледа ситуацију у којој је ЕУ.

„У овом моменту можда бисмо и ми могли да уведемо неку врсту мониторинга ЕУ, да видимо у којем правцу ће она да се креће. Имајући у виду прошлих пет година када је бриселска елита увела ЕУ у велику кризу, а да се мало тога суштински променило у вођству ЕУ, с разлогом може да се претпостави да ће у наредних пет година ситуација у ЕУ бити још гора него што је сада”, упозорава саговорник Спутњика.

Три опције

На питање која од те две струје у ЕУ коју оличавају Меркелова и Макрон у садашњим околностима има више шанси да превлада, Адамовић одговара да је то тешко проценити јер је у игри и трећа опција.

Идеји Меркелове о немачкој Европи и либералу и глобалисти Макрону, који жели централизацију ЕУ, где би чланице и даље жртвовале своје националне суверенитете у корист Брисела, супротставља се суверенистичка опција коју симболизује потпредседник Владе Италије Матео Салвини инсистирајући на повратку суверенитета земљама-чланицама и заштити граница ЕУ, објашњава Адамовић.

„У сваком случају, у самој ЕУ имаћемо занимљиву и оштру борбу између три различита концепта будућности ЕУ и ако би за неки требало да се одредим најближи би био суверенистички, јер би се уклапао у наше настојање да заштитимо националне и државне интересе, пре свега на Косову и Метохији и у Републици Српској”, наглашава он.

Који год од друга два концепта да тријумфује, последице не би биле добре по Србију, сматра Адамовић.

Чврста позиција Немачке

Због свега тога изјава Меркелове о проширењу ЕУ пре свега је била порука Макрону, а не Западном Балкану да њено напуштање политике не значи и да Немачка одустаје од лидерске улоге и свог концепта виђења ЕУ.

То је, подсећа Адамовић, било јасно и када је Макронове идеје одбацила Анегрет Крамп Каренбауер, наследница Ангеле Меркел у Хришћанско-демократској унији, и када је на чело Европске комисије дошла Немица Урсула фон дер Лејен. Тада је било очигледно да ће Немачка и даље чврсто штитити своје позиције и да су за њу идеје француског председника неприхватљиве.

И богати имају своје муке – не слажу се, ал’ се у излогу смешкају

Амерички председник Доналд Трамп одбацио је медијске извештаје о тензијама међу лидерима Г7 на самиту у Бијарицу, истичући да се „сви веома добро слажу” и да су пласиране „лажне и одвратне вести према којима су односи САД са шест других чланица Г7 веома напети и да ће самит бити пропаст”.

Уочи самита, одлазећи председник Европског савета Доналд Туск оценио је да су последње године показале да је лидерима Г7 све теже да пронађу заједнички језик, и то у тренутку када је свету потребно више сарадње.

„Ово је можда последњи тренутак да се успостави наше политичко заједништво”, поручио је Туск, уз позив да се постигне напредак у низу питања која деле европске владе и Трампову Белу кућу, укључујући климатске промене, трговинске ратове, ирански нуклеарни споразум и политику према Русији.

Хармонија само у излогу

Да ли се онда уопште може говорити о томе да унутар земаља Групе 7 влада хармонија, или се зарад ње, макар на неколико дана колико сусрет лидера најразвијенијих земаља света траје, прикривају сукоби који су све очигледнији? Аналитичар Саша Адамовић каже да на дисбаланс унутар Г7 пре свега треба гледати кроз однос Сједињених Држава и Немачке.

Он подсећа да је Трампов претходник Обама немачкој канцеларки Ангели Меркел у аманет оставио чување либералног поретка. Међутим, самим својим доласком Трамп је довео у питање дотадашњи владајући либерални светски поредак и заправо га љуља све време, па је природно да долази у сукоб са другим великим силама, каже Адамовић.

„Видело се да су плећа Ангеле Меркел заправо нејака, да је за њу то био претежак терет, па није ни чудо што је Трамп од самог почетка имао најгоре односе, пре свега са Немачком, из неколико разлога. Пре свега није био задовољан економским односима, сматрајући да нису фер и поштени, да од те поставке само Немачка има користи. Поред тога, позната је Трампова скепса према транснационалним организацијама, попут Европске уније или НАТО-а”, подсећа Адамовић.

Шта све Трамп замера Немачкој

Он додаје да је амерички председник Немачкој такође замерио на томе што је њен допринос НАТО-у, као безбедносној организацији, веома мали.

Такође, важно је нагласити да Трамп нема никакав респект према ЕУ, односно Бриселу, посебно зато што је доживљава као „немачку Европу”, каже Адамовић.

„У том контексту је запретио да ће америчке трупе из Немачке пребаци-ти у Пољску ако Немачка не промени свој однос према НАТО-у. Био је незадовољан и изградњом 'Северног тока 2', оптужујући Немачку да на тај начин повећава своју енергетску зависност од Русије, да тако економски оснажује Русију”, каже Адамовић, уз подсећање да су, када говоримо о хармонији унутар Г7, односи Немачке и Француске посебна тема.

Адамовић додаје да не треба заборавити и на специфичне односе чланица са Великом Британијом, коју очекују огромне промене. Када већ говоримо о Трампу, он је на Самит, између осталог, дошао и да пружи подршку новом премијеру Велике Британије Борису Џонсону, тврди наш саговорник.

„Дошао је да му каже да може да рачуна на велику помоћ САД, чак и ако се Џонсон, као што је најавио, одлучи за 'тврди брегзит'. Трамп је у том смислу обећао одличан трговински споразум за Велику Британију, што би за њу у економском смислу представљало неку врсту падобрана док се ствари не доведу у нормалу у прелазном периоду”, оцењује Саша Адамовић.

Он додаје да остаје да се види колико ће се то допасти осталим чланицама Групе 7 из европске породице. Такође примећује да је управо представник Јапана опуномоћен да открије јавности да се на Самиту говорило и о евентуалном повратку Русије у овај формат следеће године.

Како Јапан види Г7

Не треба заборавити да Јапан све ради искључиво у складу са својим националним интересима, жели што је могуће боље односе са САД, између осталог и због тога што Кину доживљава као свог великог регионалног супарника, а Кина је Трампов супарник број 1 на светском нивоу, подсећа овај аналитичар.

„Са друге стране Јапану је веома стало и до добрих односа са председником Путином и Русијом, зато што је она поново велика, глобална сила, која уз Америку и Кину у овом тренутку представља моћни светски тријумвират три највеће и најснажније светске силе. Јапану је јако важно да пронађе начин за решавање територијалних споразума са Русијом око Курилских острва. Да би се проблем који траје од Другог светског рата решио, Јапану је јако важно да одржава добре односе са Русијом”, каже он.

Адамовић верује да ће Трамп и убудуће инсистирати на повратку Руске Федерације у групу осам најразвијенијих и да ће за то тражити подршку осталих чланица, Велике Британије, Немачке, Италије, Канаде, Француске и Јапана.

Одбрана или последњи дани британске демократије

Гласањем којим је Парламент преузео контролу над изласком Велике Британије из Европске уније привремено је спречен покушај премијера Бориса Џонсона да до 31. октобра спроведе „брегзит”, са или без договора, каже за Спутњик историчар Саша Адамовић.

До Џонсоновог пораза у Парламенту дошло је преласком 21 конзервативног посланика на противничку страну и тиме је постало јасно да Парламент Велике Британије има већину која се не противи „брегзиту” без договора, већ која се противи изласку Британије из ЕУ, сматра Адамовић.

Већ три године води се велика борба у Парламенту и једном делу британског естаблишмента да се резултати референдума за „брегзит” потпуно дезавуишу и да се кроз Парламент спречи излазак Велике Британије из ЕУ, истиче Адамовић.

Избори реални

Према његовом мишљењу, у овом тренутку је опција одржавања ванредних парламентарних избора, коју је најавио Џонсон, веома реална.

„Сва истраживања јавног мњења показују да би Борис Џонсон на тим ванредним изборима био победник и да би онда у Парламенту Велике Британије можда могла да се састави већина која би завршила посао изласка Велике Британије из ЕУ, односно која би поштовала вољу Британаца и њихову жељу да изађу из ЕУ”, каже Адамовић.

Тежак дан за Британију

И сам вођа опозиције Џереми Корбин је расположен за нове изборе, али и међу лабуристичким парламентарцима има оних који не би излазили на нове изборе све док се Борису Џонсону потпуно не „вежу руке”, односно све док Џонсон не буде спречен да 31. октобра изведе Британију из ЕУ без некаквог споразума, подсећа наш саговорник.

Према његовим речима, Велика Британија се тренутно налази у великој уставној и политичкој кризи, а најбољи начин за њено решење били би ванредни парламентарни избори.

„У сваком случају, јасно је да један део британског естаблишмента, који је показао да је далеко од воље сопственог народа, жели да спречи излазак земље из ЕУ. То што је урадио Парламент можда бисмо могли да доживимо као један тежак дан за британску демократију, јер се још једном показало да парламентарци не поштују демократски изражену вољу грађана”, наглашава Адамовић.

Он истиче да Борис Џонсон игра вероватно своју најзначајнију политичку улогу у досадашњој каријери и за њега је реализација референдумске воље грађана заиста на првом месту.

Због тога је он и рекао да ће до 31. октобра учинити све да изведе Велику Британију из ЕУ, са или без договора, додаје Адамовић.

Следбеник Черчила

„Ако не успе, то ће највероватније бити крај његове политичке каријере. Међутим, Џонсон је изгледа расположен за жестоку политичку борбу, следећи пример свог великог политичког узора Винстона Черчила”, истиче Адамовић.

Џонсон има велике шансе да победи на ванредним парламентарним изборима и поново састави нову конзервативну већину, овог пута од посланика који неће саботирати сопствену Владу и странку, сматра саговорник Спутњика.

Ванредне парламентарне изборе Џонсон је најавио за 14. октобар, а по британском праву, већ идућег дана би била формирана нова Влада. У случају победе на ванредним изборима, Џонсон би као (нови) премијер присуствовао самиту лидера ЕУ 17. октобра.

Џонсон је са тврдим ставом и хтео да иде на самит лидера ЕУ како би побољшао неке ставке споразума о „брегзиту” који је постигла његова претходница Тереза Меј и управо је све време инсистирао на томе да је и опција „брегзита” без договора сасвим реална могућност, истиче наш саговорник.

„Шта год да се деси у будућности, Џонсон ће чврсто спроводити политику ’брегзита’. Његове шансе да победи на ванредним парламентарним изборима су сасвим реалне и било би добро и за Британију и њену демократију да се до краја поштује воља грађана изражена на референдуму”, закључује Адамовић.

Може ли свет да одахне: Шта се крије иза одласка Џона Болтона

Председник САД Доналд Трамп сменио је свог саветника за националну безбедност Џона Болтона. Болтон тврди да он заправо није смењен, него је сам решио да оде. Како год, на једну од две позиције које су, уз председничку, најзначајније за формулисање америчке спољне политике, доћи ће и четврта особа за само две и по године Трамповог мандата.

После Мајкла Флина и Х. Р. Мекмастера, и Џон Болтон је постао бивши, а свет је за то сазнао преко Трамповог налога на Твитеру у уторак 10. септембра.

„Обавестио сам Џона Болтона прошле ноћи да његове услуге више неће бити потребне Белој кући. Снажно сам се противио многим његовим предлозима, као и други у администрацији”, навео је Трамп.

Само десетак минута касније, преко свог налога на Твитеру, уследила је Болтонова реплика којом је негирао тврдњу свог председника: „Понудио сам оставку прошле ноћи, а председник Трамп је рекао: 'Хајде да попричамо о томе сутра'”.

Када је Џон Болтон, „суперјастреб” америчког интервенционизма, именован за Трамповог саветника за националну безбедност у марту прошле године, *Њујорк тајмс* је писао да „читав свет треба да буде забринут”, а ова оцена није се учинила претераном. Не само зато што је Болтон у прошлости снажно заговарао све америчке ратове, већ и зато што је, када је именован, демантовао медијске извештаје у којима је писано да је Трампу обећао да неће покретати нове ратове.

Сада, после Болтоновог одласка из Беле куће, „претња рата широм света експоненцијално опада”, коментар је републиканског сенатора Ренда Пола, једног од најдоследнијих антиинтервенциониста у америчкој политици. Републикански естаблишмент, међутим, није тако задовољан.

„Веома сам несрећан што чујем да он одлази”, реакција је сенатора Мита Ромнија.

Није претерано задовољна ни друга страна.

„Изненадни одлазак Џона Болтона представља симбол нереда, који узнемирује наше савезнике од првог дана Трамповог мандата. Стабилно лидерство и стратешко вођење спољне политике кључни су за обезбеђивање америчке националне безбедности,” коментар је Ненси Пелоси, председнице Представничког дома америчког Конгреса и функционерке Демократске партије.

А либерални магазин *Економист* додаје и да Болтонов одлазак, као знак Трампове жеље да постигне велики спољнополитички успех током овог мандата, „доноси предност Ирану, Северној Кореји и Русији”.

Зашто су се сукобили Доналд Трамп и Џон Болтон? Каквог ће утицаја Болтонов одлазак имати на америчку спољну политику? И да ли је државни секретар Мајк Помпео највећи победник у овој ситуацији, јер његов утицај још више расте, као што оцењује *Њујорк тајмс*?

Ово су питања о којима су у „Новом Спутњик поретку” говорили аналитичар из Вашингтона Обрад Кесић и историчар Саша Адамовић.

„Болтонов одлазак многи представљају као најаву нагле промене америчке политике, тумачи се и да је то победа мејнстрим елите Републиканске и Демократске партије, које на њега гледају као на радикалног аутсајдера, међутим, основни разлог Болтонове смене су, пре свега, лични разлози”, објашњава Обрад Кесић.

„Болтон је, наиме, изгубио подршку Трампа и његовог окружења, укључујући и потпредседника САД Мајка Пенса, након што је откривено да је управо од Болтона процурила информација да се Пенс противи Трамповој идеји одржавања самита са талибанима, што је Пенса ставило у неугодну ситуацију. Једноставно, Болтон је самог себе довео у позицију из које није било другог излаза, осим да оде”.

„Џон Болтон је Трампу био од велике помоћи у превазилажењу отпора унутар администрације у вези са раскидом Нуклеарног споразума са Ираном”, указује Саша Адамовић, подсећајући да је Х. Р. Мекмастера на функцији саветника за националну безбедност Болтон заменио у марту прошле године, два месеца пре него што ће се Америка повући из иранског Споразума.

„Међутим, у међувремену је међу њима дошло до неслагања о бројним важним питањима, од Северне Кореје, до преговора са авганистанским талибанима, што многе наводи на разложен закључак да Болтоновом сменом Трамп заправо показује да намерава да контролише своју спољну политику. А то значи да се ово не може сматрати победом ’дубоке државе’, тим пре ако је заиста Болтон својим исувише радикалним приступом минирао Трампове спољнополитичке иницијативе”, скреће пажњу Адамовић.

Магазин *Економист* у својој анализи наводи да Болтонов одлазак „сугерише да је Трамп сада расположен за склапање (спољнополитичких) дилова, уочи избора следеће године”, али Адамовић напомиње да „није Болтон био главна препрека склапању оваквих договора. Та препрека налази се у Конгресу, у Стејт департменту и Министарству правде, који су главна упоришта те ’дубоке државе’, која све време опструише Трампа и његове спољнополитичке намере”.

Упркос покушајима Конгреса да од Трампа преузме руковођење америчком спољном политиком, Обрад Кесић сматра да су „антиинтервенционисти, попут Ренда Пола, вероватно у праву када кажу да смо сада даље од војних потеза које би Америка могла да предузме, него што смо били док је Болтон био на функцији, поготово када су у питању Иран или Венецуела, зато што Трампов инстинкт каже да САД треба да изађу из ратова које воде, а не да покрећу нове ратове”.

Ипак, Кесић додаје да „Болтонов одлазак неће имати оноликог утицаја на америчку спољну политику као што се тврди, зато што је Трамп председник који сам доноси одлуке. Примера ради – сви његови саветници били су против самита у Хелсинкију са председником Русије Владимиром Путином, али се Трамп свеједно одлучио на тај потез”.

Из тог разлога, ни раст Помпеовог утицаја, који се сада предвиђа („Ни једног другог спољнополитичког саветника Трамп не слуша као Помпеа, а Болтонов одлазак пружа му прилику да додатно повећа свој утицај”, оцењује *Њујорк тајмс*) – „не треба прецењивати, јер ни један појединац није толико битан у овој администрацији. Трамп је показао да може да смени било кога у било ком тренутку”, каже Кесић, и закључује: „Проблем је, међутим, у томе што он нема снаге да имплементира оно што је договорено, будући да се често налази у ситуацији да га саботирају саме институције којима он командује”.

Кампања без преседана: Бајден неће да победи Трампа него да га елиминише

Што су председнички избори ближи, то је борба између демократа и америчког председника жешћа. Након што су представници Демократске странке саопштили да ће покренути поступак за опозив Доналда Трампа због тврдњи да је тражио политичку помоћ од Украјине, Џо Бајден, демократски кандидат за председника САД, позвао је на опозив актуелног лидера САД.

Како јављају медији, Бајден је то учинио током најоштријег говора у којем је Трампа оптужио да је „прекршио заклетву, издао државу и починио дела због којих би требало да буде опозван”.

Овај потез некадашње десне руке бившег председника САД Барака Обаме, спољнополитички аналитичар и историчар Саша Адамовић не види као Бајденову намеру да победи свог противкандидата Доналда Трампа, већ да га елиминише из трке пре самих председничких избора.

„Кампања Џоа Бајдена не иде онако како се он надао и многи аналитичари предвиђају да ће, ако он буде противкандидат Доналду Трампу из Демократске странке, те изборе сигурно изгубити. Са друге стране, када је у питању корупционашка афера око Украјине и улоге његовог сина у њој, Бајден и те како мора да води рачуна о томе да се та исфабрикована афера не обије о главу и њему, с обзиром на то да је у време када је његов син био члан борда директора једне приватне гасне компаније, Бајден, као потпредседник у Обаиној администрацији, лично био задужен за Украјину”, примећује Адамовић.

Према његовим речима, Џо Бајден, суочен са неминовним поразом, заправо и није имао избора него да се придружи „лову на вештице”, како је Трамп назвао процес његовог опозива.

„Све оно што је Бајден у свом говору приписао Трампу, попут кршења Устава и издаје нације, можда може да се односи на њега самог. Наиме, врло је могућа кривица самог Бајдена и његовог сина у тој украјинској афери и заправо се бивши потпредседник бори на два фронта – покушава да свргне

Трампа, али и да заштити себе и свог сина од онога што би могло да се покаже у истрази која ће се сигурно водити у Украјини”, сматра Адамовић.

Он подсећа да се председник Доналд Трамп од првог дана у Белој кући суочава са жестоком опструкцијом од стране америчке „дубоке државе”.

„Током последње три године његовог мандата буквално је сваког дана био на удару медија, Демократске странке, био је на удару Конгреса и суочавао се са опструкцијом буквално на свим нивоима. Врхунац је била она већ чувена истрага о наводној и никад доказаној вези са Русијом, која му је наводно помогла око кампање и омогућила му да постане председник Америке. Та истрага која је дуго трајала и у коју су уложени милиони долара на крају није могла да пружи доказе за своје, како се показало, бесмислене оптужбе”, каже саговорник Спутњика.

Он додаје да је, како се ближи крај Трамповог првог мандата и постаје јасно да он, због онога што је урадио у протекле три године, има велике шансе за реизбор, Демократска странка у очају решила да не чека нове изборе, већ да покуша оно што није могла кроз Милерову истрагу – да свргне америчког председника.

„Од самог почетка је јасно да Доналд Трамп није урадио оно што му се ставља на терет – да је наводно утицао на председника Украјине да истражи корупцију породице Бајден у Украјини, а то је и сам председник Зеленски демантовао. Наиме, прво се појавио један узбуњивач који је наводно имао сазнања из друге руке, па кад ни то није било довољно, онда се појавио други узбуњивач. Али, пошто је та прича толико танка и неуверљива, вероватно ће им требати и трећи, пети или десети узбуњивач”, закључује Саша Адамовић за Спутњик.

„Они воле рат”: Трамп против америчког војно-индустријског комплекса

Прошло је безмало 60 година од када је, напуштајући функцију председника САД, прослављени генерал Двајт Ајзенхауер упозорио на опасност коју је по америчку демократију и мир у свету представљала нарастајућа моћ војно-индустријског комплекса. Доналд Трамп, актуелни председник Америке, сада се налази на ивици отвореног сукоба с овом немани.

„Спој горостасног војног естаблишмента и војне индустрије огромних размера може да има смртно озбиљне последице. Морамо да се заштитимо од недопуштеног утицаја војно-индустријског комплекса. Потенцијал за катастрофални раст његове отуђене моћи постоји, и опстаће. Никада не смемо да дозволимо да он угрози наше слободе и демократске процесе”, рекао је Ајзенхауер у свом необичном опроштајном говору у јануару 1961. године – необичном због свог мрачног тона.

Оно што је Ајзенхауер назвао војно-индустријским комплексом данас је још много веће, указао је „Вашингтон пост” у једној анализи ове године.

„Ајзенхауеров комплекс постао је још комплекснији, и потенцијално утицајан”, зато што „прекомерно утиче на одлуке које политичари доносе о величини и природи војних издатака, укључујући и одлуке о рату и миру”, наводи се у тексту.

С тим у вези, приметите лондонски „Гардијан” ових дана, „два последња америчка председника Барак Обама и Трамп преузели су дужност чврсто се залажући за повлачење из региона Блиског истока. Али амерички војно-индустријски комплекс показао се исувише моћним у односу на њих”.

Обама се, као што је познато, заиста показао недораслим сопственим обећањима, али Трамп као да покушава да испуни своја.

„Изабран сам због залагања да нашу војску вратим кући. То није баш популарно у вашингтонском естаблишменту, зато што се, знате, компанији ’Локид Мартин’ то не допада. Ни осталим великим војним компанијама се то не допада”, рекао је Трамп ове среде, после одлуке о повлачењу америчке војске из Сирије.

А пре неколико месеци, док се борио да донесе ову одлуку, био је и још експлицитнији:

„Немојте да се заваравате, заиста постоји војно-индустријски комплекс. Они воле рат. Када сам рекао да желим да повучем наше војнике, они су полудели. Имате људе у Вашингтону који никад не желе да се повуку... Да се они питају, послали бисмо (у Сирију) још хиљаде војника. Једног дана ће се то показати, постоји група коју називају војно-индустријским комплексом. Они никад не желе да се повуку, они увек желе рат”.

Ајзенхауерово упозорење

Колика је стварна моћ и колики је утицај америчког војно-индустријског комплекса на спољну политику Вашингтона? Може ли Трамп да му се супротстави, а да то преживи, и да ли је овај рат у тамошњим коридорима моћи једна од најважнијих битака у текућем процесу преобликовања досадашњег глобалног поретка?

Ово су питања о којима су у „Новом Спутњик поретку” говорили генерал у пензији професор доктор Митар Ковач, директор Евроазијског безбедносног форума, и историчар Саша Адамовић.

„Моћ војно-индустријског комплекса у САД нараста још од Другог светског рата, уочи чијег почетка је Америка производила свега око 4 одсто светског наоружања, да би до краја рата, уз Совјетски Савез, избила на прво место, са учешћем од око 40 одсто у укупној светској производњи. И тиме је постао озбиљан чинилац и у унутрашњим и у међународним односима”, указује Митар Ковач.

„Ајзенхауеровим упозорењима време је заиста дало за право”, сматра Саша Адамовић, саглашавајући се са оценом Мајка Лофгрена, дугогодишњег функционера у одборима за оружане снаге и за буџет америчког Конгреса, да војно-индустријски комплекс заправо представља „приватни огранак ’дубоке државе”:

„Војно-индустријски комплекс је временом метастазирао у ’дубоку државу’, која тежи глобалној доминацији Америке. Тај термин је прецизнији зато што је свеобухватнији, подразумевајући уз индустрију и медије, мрежу невладиних организација, државне структуре... Управо они сада пружају отпор политици коју Трамп покушава да спроведе”.

Није Ајзенхауер био једини прослављени амерички генерал који је упозоравао на претњу од нарастајућег утицаја војно-индустријског комплекса у САД. Учинио је то, још 1957. године, и Даглас Мекартур:

„Увек постоји неко страшно зло код куће или нека монструозна страна сила која ће да нас прогута, ако слепо не подржимо захтеве за огромним сумама новца за војску. А ипак, у ретроспективи, ове катастрофе никада се нису догодиле и никада заиста нису постојале”.

Мултиполарни свет је реалност

То је порука из прошлости која је сасвим примерена и данашњем времену, јер, напомиње генерал Ковач, „ствара се претња којом се правда трошење великих средстава, као што се то данас чини ширењем страха од наводне руске опасности по Европу и интересе НАТО-а. У том контексту треба посматрати и америчко повлачење из Споразума о ракетама кратког и средњег домета, које овом комплексу отвара могућност да даље шири своју мрежу користећи војску САД... Има теоретичара који тврде да је и сам НАТО основан због потреба војно-индустријског комплекса. Једноставно, када су осетили новац и друштвену моћ коју им је он донео, тешко је било вратити духа у боцу”.

Трампов јавни сукоб са војно-индустријским комплексом – ниједан од америчких председника у међувремену се, још од Двајта Ајзенхауера, није одважио на тако нешто – Саша Адамовић објашњава променом у унутрашњим односима у самим Сједињеним Државама:

„У САД расте утицај оних изолационистичких снага које су у протеклих 100 година потискиване у други план. Тај део њихове елите сада је уз Трампа, јер сматра да је досадашња интервенционистичка политика изазвала озбиљне последице унутар саме Америке”.

Истовремено, додаје Адамовић, „Трамп лобира по свету за куповину америчког оружја и повећава војни буџет – 716 милијарди ове године, 750 следеће – чиме покушава да умири војно-индустријски комплекс и његов отпор променама америчке спољне политике”.

Огромна улагања у војну моћ, која су америчком војно-индустријском комплексу обезбедила велике профите, међутим, указује генерал Ковач на својеврсни парадокс, самој Америци нису очувала статус једине светске силе:

„Након уздизања Кине и Русије, као и неких регионалних сила, Америка је доведена у ситуацију да мора да преиспита укупне међународне односе и да пронађе своје место у том измењеном окружењу. Мултиполарни свет је већ реалност. Зато Трамп и не види рат као средство за остваривање спољнополитичких циљева и данас се налазимо на стратешкој разделници. Када Трамп говори о борби против глобализације, он говори и против интереса војно-индустријског комплекса, јер су они у много чему повезани... Уколико даљи друштвени процеси унутар Америке не буду ишли у корист глобализације, сигурно је да ће наредни корак морати да буде и ограничавање моћи војно-индустријског комплекса”.

Закључује Саша Адамовић: „Верујем да је Трамп у доброј позицији и да може да однесе победу над војно-индустријским комплексом, односно 'дубоком државом'. Ако освоји други мандат, а има велике изгледе да то учини, моћи ће без икаквих стега да реализује своје програмске иницијативе и тада ћемо на укупне односе у свету моћи да гледамо са много више оптимизма”.

Популисти надиру: Нови удар на политичку елиту Италије и Немачке

„Популисти” су на последњим локалним изборима у Италији и Немачкој задали нови озбиљан ударац владајућим и мејнстрим странкама у тим земљама.

Савез десничарских странака предвођен доскорашњим италијанским вицепремијером Матеом Салвинијем победио је на регионалним изборима у Умбрији и тако преузео историјско упориште левице и нанео озбиљан ударац владајућој коалицији у Риму.

Истовремено, у источној немачкој покрајини Тирингији, Левица и партија крајње деснице АфД укупно су добиле више од половине гласова, док су демохришћани (ЦДУ) Ангеле Меркел претрпели велике губитке завршивши на трећем месту.

Јача италијанска десница

На питање какав је значај победе такозваних „популиста” у Италији и Немачкој и какав тренд показују, Милан Игрутиновић са Института за европске студије одговара да је победа Лиге у Умбрији одлика стања на терену у читавој држави.

„Чини се да последњих година раст најпре Покрета ’Пет звезда’, па онда и раст Лиге, која покушава да постане такозвана десна национална партија која је против оних естаблираних елита у Риму, заправо указује на то да је тај протестни глас грађана који су у суштини незадовољни стањем по дубини још врло активан и да разне партије покушавају да се помере према очекивањима грађана. У последњих годину или две Лига је у томе најуспешнија, док се позиција Покрета ’Пет звезда’, који је до пре пар година успевао да буде главна протестна снага, али је уласком у власт постао одговоран за стање у друштву, осетно осипа”, примећује Игрутиновић.

Увертира за Салвинија

Истовремено, додаје наш саговорник, избори у Умбрији су за Матеа Салвинија добра увертира за предстојеће изборе у једној још значајној италијанској покрајини.

„То што је читава десна коалиција коју чине Лига, Форца Италија и Фратели ди Италија убедљиво победила на овим изборима показује да је дошло да поларизације гласова између две групације – оне коју предводи Салвини и групације која на националном нивоу представља власт. Салвини је тиме сигнализирао да је популаран, да жели нове изборе и он у суштини очекује изборе у Емилији-Ромањи у јануару. Он жели да покаже да ако већ не може да добије националне изборе и узме власт на националном нивоу, да то може да уради на регионалном нивоу”, објашњава Игрутиновић.

Удар на естаблишмент

Спољнополитички аналитичар, историчар Саша Адамовић за Спутњик каже да резултати регионалних избора у Италији и Немачкој показују да се наставља тренд раста антиестаблишмент странака који је започет пре неколико година у ЕУ, а који је експлодирао после мигрантске кризе.

„Очито је да елите које су до сада заправо контролисале власт у ЕУ или у најзначајнијим државама ЕУ имају великих проблема, њихов рејтинг је у паду и велико је питање да ли могу да се опораве. Показало се да непринципијелна коалиција Демократске странке и Покрета 'Пет звезда' нема никаквог легитимитета да даље води Италију, јер обе странке губе на популарности због те коалиције. Наиме, Покрета 'Пет звезда' издао је све политичке идеале са којима су и достигли велику популарност, а демократе по сваку цену желе да задрже 'статус кво'. Са друге стране, коалиција Салвинијеве Лиге, странке Форца Италија и странке Фратели ди Италија би после следећих избора вероватно могли да рачунају на резултат од преко 50 одсто, што би омогућило да Салвини постане председник Владе и влада Италијом у пуном капацитету”, сматра Адамовић.

Успон Алтернативе

Са друге стране, напомиње Адамовић, оно што се догађа у Немачкој показује да су естаблишментске странке попут ЦДУ Ангеле Меркел и Социјал-демократске партије у великим проблемима и можда су дошле до оне тачке када је њихов међусобни разлаз постао неминован.

Истовремено, претходних година смо сведоци успона Алтернативе за Немачку (АФД), која је за веома кратко време ушла у све покрајинске пар-

ламенте и након последњих парламентарних избора значајно је заступљена у Бундестагу.

„Њихова снага налази се у источним покрајинама Немачке, што су показали регионални избори у Саској и Бранденбургу, а сада је на ред дошла и Тирингија. Занимљиво је то што Алтернативу за Немачку у Тирингији предводи можда најконтроверзнији лидер те партије Бјерн Хеке, који ће можда захваљујући том резултату постати један од најважнијих лидера Алтернативе на националном нивоу, а како предвиђају неки аналитичари, можда ће целокупну Немачку политику гурнути удесно”, примећује Адамовић.

Исток у десно

Према Игрутиновићевим речима, гласање у Тирингији је важно, иако та покрајина није, на неки начин, репрезентативна за целу Немачку.

„Међутим, наставља се тренд да исток Немачке гласа осетно другачије од онога што се дешавало на парламентарним изборима, па је раскорак између запада и истока још више потврђен на овим изборима. Наиме, Левица и АфД-а су у збиру имали преко 50 одсто гласова, иако су на потпуно различитим половима. Дакле, та врста протеста који сада долази и са леве и са десне стране остаје јака у Источној Немачкој. Сада су у Немачкој актуелне дебате да ли је цела инклузија Источне Немачке у Западну била ефективна и који су то културни обрасци на делу”, напомиње Игрутиновић.

Напади не утичу на гласове

Како каже наш саговорник са Института за европске студије, након терористичког напада у Халеу почетком октобра, када је један десничар испред синагоге убио двоје људи, многи из ЦДУ-а и Социјалдемократске партије оптужили су АфД и њихову реторику против миграната за стварање атмосфере која је довела до тог напада.

„Чини се да то није имало ефекта ни у ширем смислу, а поготово не на бираче АфД-а, па је питање како ће се друштво одредити према таквим догађајима, нападима који сада не долазе од исламиста, већ од радикализованих десничарских белаца против мањина, у овом случају Јевреја, а знамо тежину историје тога у Немачкој. Дакле, питање је како ће се даље водити политика када то нема утицаја на бираче АфД-а или им то није претерано битно”, категоричан је Игрутиновић.

У децембру, каже, социјалдемократе чекају унутарстраначки избори, а треба имати на уму да једна врло јака струја заговара излазак из коалиције са ЦДУ-ом. Наиме, добар део странке ту коалицију криви за пад сопственог рејтинга.

„На тим изборима, као и на изборима у Италији у јануару у Емилији-Ромањи, биће јасније да ли су ово трендови или су просто неки 'блипови' на радару који хватају само локалне и регионалне трендове, али не и неку ширу националну политику”, закључује Игрутиновић за Спутњик.

Повратак Хилари: Америка из дубине избацује адут како би вратила точак историје

Хилари Клинтон не може да прежали пораз од Доналда Трампа на америчким председничким изборима 2016. године и све време она га сматра нелегитимним председником. Зато се спрема за реванш.

Историчар и добар познавалац политичких прилика у Америци Саша Адамовић овим речима коментарише евентуални улазак Клинтонове у председничку трку.

Хилари Клинтон је изјавила да је „под огромним притиском” да изазове америчког председника Доналда Трампа на председничким изборима следеће године и додала да је „све време” размишљала каква би председница била да је 2016. године победила Трампа.

„Као што кажем, никада, никада, никада не реци никада”, рекла је Клинтонова на инсистирање новинарке Би-Би-Сија да каже хоће ли се у последњем тренутку укључити у изборну трку.

Према њеним речима, под огромним је притиском, јер „много, много људи” жели да размисли о томе, али јој то тренутно „апсолутно није у плану”.

Последња шанса миљенице „дубоке државе”

Адамовић додаје да уз причу да је Трамп нелегитимни председник САД иде и већ „помало бајата прича” да је за њен пораз криво „руско мешање”, иако је и Милерова истрага показала да тога није било.

„Хилари Клинтон жели неку врсту реванша. С обзиром на њене године, то би заиста могла да буде њена последња председничка трка. Треба да се подсетимо да је и тада Хилари Клинтон у односу на остале кандидате Демократске странке била веома фаворизована од стране Демократског националног комитета, јер је Демократска странка, као политичко крило ’дубоке државе’, помагала Клинтонској да победи у то време њеног најозбиљнијег противкандидата Бернија Сандерса”, каже Адамовић.

Он додаје да Клинтонова има још мало времена да одлучи да ли ће учествовати и у овој председничкој трци и истиче да она има готово стопостотну медијску препознатљивост, али је, са друге стране, у америчкој јавности веома омражена.

Зато је велико питање да ли би Клинтонова, која је пре три године изгубила од Трампа, могла да га победи 2020, а према Адамовићевој процени, њене шансе би биле знатно мање него што су биле 2016.

Изгубљени Бајден

Занимљива је и Трампова реакција, који је преко Твитера позвао Клинтонovu да се укључи у председничку трку 2020, уз „услов” да објасни сва своја кривична дела и прекршаје из прошлости, подсећа Адамовић.

У овом тренутку, посматрајући реакције мејнстрим медија у САД, који су се све ове године врло непријатељски односили према Трампу, могло би се закључити да је фаворит америчке „дубоке државе” Бајден, сматра Адамовић.

„Прва истраживања јавног мњења су показала да је Бајден изразити фаворит. Међутим, видело се у трци за номинацију да су њега године већ озбиљно стигле, да у медијским дебатама зна да се понекад, како бисмо рекли, изгуби, да је претрпео велики ударац лансирањем тзв. украјинске афере и да га је због тога следећи фаворит ’дубоке државе’ Елизабет Ворен, по неким истраживањима, чак и претекла и да он заправо више није изгледан противкандидат Доналду Трампу”, каже Адамовић.

Године бесомучне кампање

Зато су порасли апетити и других учесника у председничкој трци, међу њима и бившег републиканског градоначелника Њујорка Мајкла Блумберга, који би овог пута желео да као представник демократа буде противкандидат Трампу, подсећа саговорник Спутњика.

Међутим, после готово четири године бесомучне кампање против Трампа, показало се да демократе у том периоду нису биле у стању да изнедре озбиљног противкандидата на следећим изборима, сматра Адамовић.

„Требало би рећи да је Демократска странка за то време кроз супротстављање Трампу отишла прилично радикално у лево, што би могло да утиче на бираче који се плаше те врсте екстремизма. Показује се да међу демократама више нема умерених кандидата који би можда били прихватљивији ширем бирачком телу”, закључио је Адамовић.

Орбанов човек – нова шанса за Србију?

Након што је наследио Јоханеса Хана на месту комесара за проширење ЕУ, Оливер Вархељи своју дужност почеће да обавља 1. децембра. Његов избор за Србију не мора да буде лоша вест, каже за Спутњик аналитичар Саша Адамовић.

Наш саговорник оцењује да се мађарски дипломата већ четврт века бави европским пословима, те да у том смислу има велико искуство.

„Са друге стране, он на то место долази као представник Мађарске, односно као неко кога је предложио Виктор Орбан, који је, као што знамо, врло скептичан према ономе што се дешава у ЕУ. Притом, сам Орбан и цела Вишеградска група залажу се за што брже прикључење Балкана, односно Србије и Црне Горе Европској унији”, објашњава историчар и спољнополитички аналитичар Саша Адамовић.

Он сматра да ће се врло брзо видети какве су намере мађарског представника у европској комисији.

„С обзиром на саму ситуацију у ЕУ, али и овде код нас на Балкану, можемо да кажемо да су сви они који у нашој јавности тврде да Србија никада неће ући у ЕУ – још у праву. Данас ствари стоје прилично јасно – Србија се прави да улази у ЕУ, а Брисел се прави да прима Србију у Европску унију”, казао је Адамовић.

Пред Вархељијем тежак пут

Оно што је сигурно, додаје наш саговорник, Вархељију не предстоји ни мало лак задатак, с обзиром на то да је ЕУ „подељена” када је реч о унутрашњој реформи и проширењу, али и суочена са питањем – да ли тај процес треба да иде одвојено или паралелно.

„Са друге стране, сама ЕУ је у специфичној ситуацији, она не само да се сада налази у озбиљној политичкој кризи, већ на својеврсном раскршћу, када би требала да одлучи о својој судбини, односно о правцу у ком би требала да иде, и у том смислу идеја председника Макрона је да се у овом тренутку заустави проширење, односно да се државе Балкана које још нису

ушле у ЕУ на том путу зауставе, све док Брисел не одлучи шта даље”, тврди историчар.

Томе се, додаје он, супроставља Немачка, која не жели да нови лидер буде Француска, без обзира на то што је Ангела Меркел на крају своје политичке каријере.

Орбанизација Европе

Историчар напомиње да има основа у Макроновим идејама да се у овом тренутку заустави даље проширење Уније, али, са друге стране, Макрон заправо тражи још више онога што је и довело до кризе у ЕУ, он жели још више европског суверенитета, он захтева још више глобализације.

„Та политика у ЕУ изазива све веће отпоре и због тога имамо све бројне примере у државама ЕУ да су нарасли снажни евроскептични покрети који више не доводе у питање само постојање Европске уније, али желе обнову суверенитета својих држава, односно, како се то каже, желе 'Орбанизацију Европе', с обзиром на то да је мађарски премијер један од симбола тог настојања”, казао је Адамовић.

Ко је мађарски комесар?

Мађарски представник се протеклих 25 година бави политиком Уније у Европској комисији и у разним министарствима, а такође је радио и на приступању Мађарске ЕУ, а са друге стране, лојалан је Орбану и његовој влади. И то је оно што му је с почетка успорило пролаз у Европском парламенту.

„Нећу бити везан, нити под утицајем било које изјаве или позиције било ког премијера било које земље или било ког представника било које владе”, истакао је Вархељи у одговорима на додатна питања посланика одбора.

Наш саговорник то оцењује као потврду лојалности.

„Вархељи је заправо морао на саслушању да одговара на додатна питања, што је помало личило на то да му ЕУ тражи неку врсту потврде лојалности, уједно инсистирајући све време на томе да ли ће он бити независан од Виктора Орбана, према којем, очигледно, у Бриселу постоји одређена скепса”, казао је Адамовић.

Трочањи одбијен

Поред Оливера Вархељија, још један мађарски претендент на функцију европског комесара Ласло Трочањи није прошао саслушање пред Одбором за правна питања ЕП, због, како је речено, сукоба интереса.

Трочањи је суспендован због нејасноћа у вези са функционисањем ње-

гове адвокатске канцеларије, коју је основао док је био министар правде у Влади Виктора Орбана.

За разлику од њега, Вархељи је добио зелено светло од Одбора, пошто је закључено да су додатни одговори које је дао у писаној форми задовољили чланове тог тела Европског парламента.

Правник из Сегедина

Вархељи је студирао европско право у Данској, а стекао је и диплому права на Универзитету у Сегедину. Од 1995. године је у јавним службама, најпре као приправник у Министарству индустрије и трговине, и то у Канцеларији за европске послове.

Како пише портал „Хунгари тјудеј”, убрзо након тога постаје одговоран за координацију и усклађивање са ЕУ.

У Брисел први пут одлази 2001. године, и то две године пре него што се Мађарска прикључила ЕУ, када је постављен за правног саветника мађарске мисије у ЕУ. Три године био је шеф правне службе сталног представништва Мађарске при ЕУ, након чега се враћа у Будимпешту, водећи одсек за право ЕУ у Министарству правде.

Ипак, 2008. године је поново послат у Брисел, где је радио у Европској комисији, па се поново накратко враћа у Мађарску, да би 2015. године био постављен за првог човека у мађарској канцеларији у ЕУ.

Може ли ратни злочинац да формира две вашингтонске „војске” – у Белој кући и у Пентагону

Афера „ратни злочинац”, која се односи на припадника америчких „Фока” Едварда Галагера (40), изгледа да је окончана „драматичним преокретом” – министар одбране САД Марк Еспер сменио је секретара морнарице Ричарда Спенсера. Све је изазвало и сукоб између Пентагона и председника Трампа.

Спенсер је, наводно, иза Есперових леђа радио на „дилу” са Белом кућом да се разреши случај припадника „Фока”, кога је подржао амерички председник Доналд Трамп. Еспер је навео да је изгубио поверење у Спенсера због начина на који је водио случај Галагера, оптуженог за ратне злочине.

Ова смена је „драматичан преокрет контроверзног случаја” у који је умешан официр морнарице Галагер, који је ослобођен оптужбе за убиство затвореника припадника ДАЕШ-а, али га је војна порота осудила што је позирао поред тела убијеног док је био у Ираку 2017. године.

Њему је скинут чин, који му је Трамп вратио.

Почиње ли битка између Пентагона и Беле куће

На први поглед, изгледа да је реч о новом сукобу Трампа и Пентагона, али историчар Саша Адамовић, добар познавалац америчких прилика, каже за Спутњик да не верује да је реч о почетку сукоба председника и војне команде, с обзиром на то да је он и у претходном периоду имао добре односе са Пентагоном, као и његову подршку.

Адамовић подсећа да се претходни Трампов министар одбране, генерал Матис повукао у тренутку кад је схватио да не може да промени председничкову одлуку да се повуче војска из Сирије.

Такође, потпуно је јасно да је за време Трамповог мандата амерички буџет за војне потребе веома порастао, а и председник САД је увек говорио како има намеру да реформише, модернизује и оснажи америчку војску, истиче саговорник Спутњика.

Према доступним подацима, види се да се овај случај, пре свега, односи на релацију између министра одбране Марка Еспера и секретара за морнарицу Ричарда Спенсера.

„С обзиром на то да је у том конкретном случају секретар морнарице покушавао да у директном контакту са администрацијом председника Трампа заправо заобиђе свог претпостављеног, односно надређеног у хијерархији – министра одбране и са председником Трампом реши случај”, каже Адамовић.

Осетљиви на ратне злочинце

Адамовић истиче да су САД и те како осетљиве на питања ратних злочина које почине припадници америчке војске и не дозвољавају јурисдикцију међународних трибунала над својим војницима, као ни изручење и суђење припадницама америчких оружаних снага у иностранству.

„Обично се у Америци, чак и кад дође до одређене осуде лица која су кршила правила ратовања, временом та казна анулира или сведе на минимум. Да је ово можда само бура у чаши воде, показује и веома брза одлука председника Трампа да на место новог секретара морнарице постави актуелног америчког амбасадора у Норвешкој Кена Брајтвјајта”, истиче Адамовић.

Према његовим речима, смена Спенсера не би требало да произведе веће сукобе ни у америчкој војсци и вероватно ће цела афера врло брзо бити стављена ад акта.

„Марк Еспер је на овај начин бранио свој ауторитет као министра одбране. Ако повлачење генерала Матиса са чела Пентагона није произвело веће последице, логично је закључити да ни овај случај на то неће моћи утицати у већој мери и да ће он веома брзо бити стављен ад акта”, каже наш саговорник.

Патриотска институција

Суштина је у томе да у свакој америчкој администрацији постоји нешто што Америка тражи од других, а не жели да примени на себи, а то је – амерички војници не чине ратне злочине. Ако их и чине, тиме ће се искључиво бавити америчка војска, а не стране државе и међународни трибунали, додаје Адамовић.

Противници Трампа користе све што могу да би покренули кампању против њега, па ће вероватно и овај случај искористити медији ненаклоњени америчком председнику да „покажу његову неспособност да буде председник или врховни командант”, сматра Адамовић.

Међутим, и та кампања ће бити кратког даха, с обзиром на брзину којом се решава тај случај, додаје он.

„С обзиром на то да је у питању америчка војска, а напади на војску се у америчкој јавности не гледају благонаклоно, јер је Американци већином сматрају патриотском институцијом, сасвим је логично и можемо очекивати да ће и они који су према Трампу непријатељски расположени, избећи ову тему и да неће нападати војску да не би на себе навукли одијум најшире америчке јавности”, закључио је Адамовић.

Америка се игра и са геноцидом: Шта су милиони убијених за дневнополитички поен

Америка, зависно од сопствених интереса, не преза да инструментализује ни геноцид Турске на Јерменима. Бела кућа је резолуцију о осуди геноцида, који је имао више од милион жртава, блокирала у Сенату када јој је то требало у односима са Турском, да би на крају ипак дала зелено светло за њено усвајање.

Према оцени Александра Гајића са Института за европске студије, неспорна историјска чињеница о геноциду потврђена је декларацијом коју су САД одлагале из разлога политичког опортунизма, а историчар Саша Адамовић указује на то да се великим силама може да буду лицемери и да ствари мере двоструким аршинима када за то имају интерес.

За Америку – „јесте геноцид, није геноцид”

Сенат САД у којем већину чине републиканци, усвојио је резолуцију којом су масовна убиства Јермена, која су починили Турци Османлије пре једног века, препозната као геноцид. То не би било ништа чудно да се сенатор Северне Дакоте Кевин Крамер колико прошле недеље није томе успротивио. Овога пута је објаснио је да је то учинио на захтев Беле куће, јер се гласање дешавало у време самита НАТО-а чија је чланица, наравно, и Турска.

Председнику САД Доналду Трампу сигурно није требало да се у Лондону додатно објашњава са турским председником Реџепом Тајипом Ердоганом, са ким су односи прилично захладнели после покушаја пуча у Турској уз уплитање Америке, од када је кренуло отопљавање на релацији Анкара–Москва.

Турска је на вест из Вашингтона одмах на разговор позвала америчког амбасадора баш као што је то учинила и када је такву резолуцију пре месец и по дана усвојио Конгрес САД, где већину чине демократе.

Званична Анкара, наравно, упорно одбацује оптужбе, сматрајући да се злочин над Јерменима током Првог светског рата не може карактерисати као геноцид.

„Све док су односи између САД и Турске били добри, партнерски, савезнички, пре свега у оквиру НАТО-а, где се Турска доживљавала као једна од најзначајнијих чланица те Алијансе, нису постојале могућности да се у Конгресу, односно Сенату САД изгласа резолуција против Турске, која ће признати њен геноцид над Јерменима”, објашњава за Спутњик Адамовић спољнополитички контекст најновијег потеза Вашингтона.

Он сматра да су се у новим околностима, када је Турска променила своју геополитичку оријентацију, нарочито после покушаја америчке обавештајне службе да пре три године свргне Ердогана са места председника, стекли услови да се страдање Јерменима представи као геноцид, поготово када томе више ни републиканци не пружају отпор.

Турска више није онај стари савезник

Резолуција је дошла само као потврда да Турска у Америци више нема оног савезника каквог је имала, истиче саговорник Спутњика и додаје да такве ствари не треба да чуде, јер велике силе на првом месту воде рачуна о својим интересима.

„Није то први пут у историји међународних односа. Видели смо колико јуче пример Курда на Блиском истоку који су важили за поуздане савезнике и партнере САД, све док оне нису процениле да им то партнерство више није важно”, истиче добар познавалац америчке политичке сцене.

Велике силе су склоне да многе ствари посматрају лицемерно, са позиција двоструких стандарда, зато што им се то може, недвосмислен је Адамовић.

Згодно и за кампању

И за Гајића је неспорно да су се и Сенат и Конгрес руководили страначким интересима.

„То је заправо политичка декларација једне историјске чињенице која није спорна, али која је била одгађана из разлога политичког опортунизма, коју су иницирале демократе у моменту када је Трамп убрајао неке политичке поене пацификацијом Турске, која је кренула у спољнополитичке авантуре у Сирији. На тај начин је требало да се Трамп заузда од геополитичког солирања мимо интереса Америке и НАТО-а”, објаснио је он потез Конгреса.

Гајић у одлукама и Конгреса и Сената види унутрашњу политичку димензију уочи почетка предизборне председничке кампање.

Републиканска већина у Сенату је проценила да не треба ићи контра Конгреса, будући да је у њему у току поступак импичмента, односно Трампов опозив, сматра Гајић.

„Мислим да се једноставно тежиште сукоба између демократа и републиканаца у Конгресу, односно Представничком дому сада пренело на питање импичмента и да турска тема сада има мањи значај за Трампа и за његове противнике, тако да су вероватно у Сенату проценили да би требало усвојити ту резолуцију без обзира на то какве ће она последице имати на даље турско-америчке односе”, закључује Гајић за Спутњик.

Америка пумпа војни буџет због Кине

Иако Доналд Трамп није започео ниједан рат, засад је он председник Сједињених Држава који је убедљиво највише новца у буџету издвојио за војску. За историчара Сашу Адамовића нема дилеме да Трамп као највећег непријатеља Америке види Кину, а не Русију.

Само неколико дана уочи гласања о импичменту, Сенат америчког Конгреса одобрио је великом већином предлог буџета за одбрану од рекордних 738 милијарди долара који покрива широк спектар издатака, од финансирања плата, до производње и модернизације бродова и авиона. Ове године буџетом је покривено и стварање Космичких снага, што је војни приоритет председника Доналда Трампа.

„Интересантно је да је Трамп амерички председник који енормно повећава војни буџет, а заправо је човек који хоће да се повуче из свих бескрајних ратова – од Авганистана до Ирака и Сирије. Оно што је јако важно јесте да није започео ниједан нови сукоб”, рекао је Адамовић у емисији „Од четвртка до четвртка”.

Кина највећи непријатељ САД

Са друге стране, наводи наш саговорник, обистинила се Трампова пројекција у коју многи нису веровали – да ће будући свет бити полицентричан. Наш саговорник додаје да сада више ни Трампови непријатељи не доводе у питање његову процену да ће противник САД у 21. веку бити Кина.

„Има у тој дубокој држави самоубилачка тенденција да они то не виде баш најбоље, јер су, између осталог, и они много допринели том кинеском развоју водећи наопаку и сулуду економску политику која је подразумевала деиндустријализацију Америке. Тај део политичке елите, чије је друго име русофобија, мора да буде заустављен, јер је то најбољи начин да избегнемо ратове. Међутим, и у таквим деловима америчке елите се све више увиђа да Русија није тај непријатељ, већ да је то заправо Кина”, нагласио је Саша Адамовић.

Сиријска нафта пуни амерички буџет

Ипак, да САД не мисле само на Кину већ и на друге делове света, поготово оне који им доносе прилив у државну касу, доказује и пример Сирије. Наиме, САД и Турска су у октобру склопиле договор да Турска прекине војну операцију у Сирији да би дозволила курдским Одредима народне самоодбране да изађу у безбедну зону, али је председник Реџеп Тајип Ердоган оптужио САД да нису потпуно испуниле своје обавезе.

Након почетка турске операције „Извор мира”, Американци су повукли своје војнике из 16 база и контролних пунктова у Сирији, али су се после само два месеца вратили у шест база и тренутно се учвршћују на североистоку Сирије око границе са Турском и Ираком као и у областима нафтних поља.

„Природно је да Америка води рачуна о нафтним пољима, као што је то радила и Велика Британија уочи Првог светског рата, а нарочито од када је измишљен мотор са унутрашњим сагоревањем. Видели смо и какав је био однос Турске за време борби у Сирији и како се тада навелико трговало нафтом. То је стабилан извор прихода и тешко је одрећи га се, а веома је угодно наћи добар повод”, рекао је Адамовић.

У светлу повратка америчке војске у близини нафтних поља, наш саговорник каже да треба да се присетимо и како су САД свргле иранског премијера Мухамеда Мосадека, који је желео да национализује изворе нафте и гаса.

ГОДИНА ЧЕТВРТА

Трампа ништа не може спречити да зарати са Ираном, ако то пожели

Због страха од ескалације сукоба на релацији Иран–Америка, Представнички дом америчког Конгреса ове недеље ће донети одлуку о ограничавању војних овлашћења председника Доналда Трампа о Ирану, саопштила је председавајућа Парламента Ненси Пелоси.

Она је објаснила да ће резолуција имати сличне карактеристике као оне које је на разматрање у Сенат унео демократски сенатор Тим Кејн, који је предложио да се Трампу законски забрани да води војне операције против Ирана без одобрења Конгреса.

О резолуцији ће се гласати ове недеље, и њоме ће се наложити престанак војних дејстава у року од 30 дана, уколико не буду уследиле даље одлуке Конгреса.

У саопштењу се додаје да је „провокациони и неодговарајући ваздушни напад на Сулејманија угрозио америчке трупе, дипломате и друге, ризикујући да изазове озбиљну ескалацију тензија са Ираном”.

И светска заједница позвала је Сједињене Америчке Државе и Иран на уздржаност, а исто упозорење стигло је од немачке канцеларка Ангеле Меркел, француског председника Емануела Макрона.

Трампа и даље може да зарати са Ираном

Спољнополитички коментатор Милан Мишић и добар познавалац америчке политике сматра да чин убиства команданта елитне јединице иранске војске специјалних снага „Кудс” генерала Касема Сулејманија од стране Америке, Иран с разлогом доживљава као објаву рата. Како додаје, и амерички аналитичари ово сматрају најризицијним војним потезом Америке од инвазије на Ирак 2003. године. Стога и не чуди што је врховни вођа Ирана најавио освету. Како ће се осветити, када и где – то не можемо знати.

„Одговор на питање да ли Трамп може да се оглуши о упозорење савезника и Конгреса јесте – може. Председник има велика овлашћења у спољној политици, може да започне оружани сукоб, па да онда тражи сагласност Конгреса, а то може да се изведе и без њега, као што се то већ и дешавало”, објашњава Мишић.

Према његовом виђењу, чини се да је ово један од већ виђених импровизаторских потеза спољне политике Америке, што ће рећи да ово што се десило није добро промишљено, и да се не види какви су стратешки добици од ескалације сукоба на релацији Америка–Иран. Једино што би Трампа могло да заустави у корацима када је о овоме реч јесте то што је изборна година, па би због тога могао да се суздржи од додатних компликација.

Самоодбрана

„Ако и започне прави рат са Ираном, он ће то учинити бомбардовањем и ракетама са даљине, као што смо већ видели. Али то би било контрапродуктивно, јер Трамп не би могао да одговори на кључно питање којим он оправдава чин убиства иранског заповедника, а то је: Да ли су Американци после тога безбеднији? Одговор је да нису, и да Американци практично постају иранске мете где год да су”, уверен је Мишић.

Историчар Саша Адамовић каже да је власт у Ирану добила ветар у леђа тиме што је кривица сваљена на Трампа.

„Председник Трамп, по свему судећи, не жели даљу ескалацију. Сам је рекао да не жели промену режима у Ирану, и без обзира на то што је он био тај који се повукао из нуклеарног споразума и санкцијама довео Иран у тешку позицију, он је са друге стране све време Ирану нудио нове преговоре. Иран, осокољен подршком у међународној заједници, није хтео да пристане. Чак и сама идеја демократа да изгласају резолуцију којом би Трампу везали руке у односима са Ираном призива неку врсту ескалације сукоба. Јер претпостављају да би улазак Трампа у отворени сукоб са Ираном њему нанео велику штету”, сигуран је Адамовић.

Америчка јавност је уједињена у ставу да је генерал Сулејмани био опасан непријатељ, али је подељена у вези са тим да ли је напад дроном у којем је он убијен представљао „мудру политику”. Трампова администрација и њене присталице тврде да је САД убиством иранског генерала деловала „проактивно” и „у самоодбрани”, јер је Сулејмани, планирао напад на Америку и америчке поседе. Он је „таргетиран” како би се осујетили такви планови и будући напади на интересе САД.

С друге стране, будући да Трамп није претходно упознао Конгрес нити амерички народ са било каквим обавештајним подацима који би подупрли наведене тврдње, многи критичари Трампове администрације сумњају да је акција послужила да се скрене пажња са предстојећег саслушања у вези са његовим опозивом.

Погибија Сулејманија

Командант елитне јединице иранске војске специјалних снага „Кудс“, генерал Касем Сулејмани, у ноћи 3. јануара, када су Сједињене Америчке Државе извеле војну операцију у близини Међународног аеродрома у Багдаду, свет је подигао на ноге. Због убиства Сулејманија, врховни вођа Ирана Али Хамнеј обећао је да ће се осветити Сједињеним Америчким Државама, а амерички председник Доналд Трамп је као одговор врховном иранском вођи поручио да ће нанети „брз и снажан удар“ на 52 циља у Ирану ако Американци буду нападнути.

Америка у два потеза матирала Европску унију на Косову и Метохији

Европска унија, заокупљена својим проблемима, није више у стању да игра јачу улогу у решавању косовског проблема. Неспособност Брисела посебно је оголела Америка, која је, изненада, са два конкретна и практична економска потеза матирала ЕУ и покренула ствари с мртве тачке.

„Све ове године, од када је терет решавања косовског питања са УН пао на ЕУ, Брисел је показао да нема политичке снаге да тај процес доведе до краја, односно да за њега пронађе решење”, каже за Спутњик историчар Саша Адамовић.

О томе сведочи дуг прекид у дијалогу Београда и Приштине, који је решила да прекине Америка, тачније администрација њеног председника Доналда Трампа. Његов изасланик за мировне преговоре Београда и Приштине Ричард Гренел прво је иницирао покретање авио-линије Београд–Приштина. Само што је потписан уговор о томе, Гренел је већ стигао са новом иницијативом, која би и железницом спојила Београд и Приштину. Шта год мислили о његовим предлозима, сигурно је да је покренуо процес који је потпуно закочен од када је Приштина увела таксе.

Америка оголела неспособност Европске уније у два потеза

Адамовић, међутим, подсећа да ни пре тога није било ништа боље, јер се Бриселски споразум не поштује од како је потписан. Кулминација европске неспособности да реши или помогне у решавању косовског проблема била је, како каже, када је премијер привремених институција Косова Рамуш Хардинај увео стопроцентне тарифе на робу купљену у централној Србији, а на то је изостала реакција ЕУ.

Он указује на то да од Брисела ни у наредном периоду не треба имати очекивања по овом питању.

„ЕУ, заокупљена својим проблемима, није више у стању да игра јачу улогу у решавању косовског проблема. ЕУ у наредним годинама чека својеврс-

ни унутрашњи дијалог, у току ког ће морати да размисли у ком правцу треба да иде и, без обзира на то што је ЕК прокламовала план да буде умногоме више геополитички активна, мислим да су то у овом тренутку само пусте жеље и да ЕУ за то није способна”, оцена је саговорника Спутњика.

Он напомиње да је Америка решила да узме учешће у решавању косовског питања и да је за врло кратко време ангажовала двојицу дипломата са задатком да утичу на настављање разговора Београда и Приштине. Поред Гренела, кога је именovala Бела кућа, ту је и Метју Палмер, представник америчког Министарства спољних послова.

„И на том примеру се види да САД и по питању решавања проблема на Косову има две линије – једна је америчке ’дубоке државе’, а друга је линија председника Трампа. Изгледа да је већу активност показао Гренел, који важи за Трамповог лојалисту, и са два предлога који подразумевају регулисање саобраћаја између Београда и Приштине показао је да има заиста озбиљну намеру да откочи дијалог који дуго времена тапка у месту”, каже Адамовић.

Са Гренелом добили приступ Трамповој администрацији

Реакција „дубоке државе” је уследила у виду отвореног писма председавајућег Комитета за спољне послове Представничког дома америчког Конгреса Елиота Енгела, који је познати албански лобиста.

„Он је упозорио да се Србији не може толерисати војнотехничка сарадња са Русијом и да се од Србије мора захтевати признавање (самопроглашене) независности Косова, чиме је јасно ставио до знања да иза Косова и даље стоји америчка ’дубока држава””, каже саговорник Спутњика.

Он, међутим, сматра важним то што је ангажовањем амбасадора Гренела за решавање косовског питања Србија добила приступ Трамповој администрацији.

„Ово је, наравно, добар моменат за Србију, али и даље Србија мора да користи сваку прилику да игра и активно и веома стрпљиво, јер ће, како време пролази, српска позиција бити све јача. Не треба журити, треба бити активан и стрпљив и побољшавати свој положај. Са друге стране, добро је што сада директно разговарамо са Трамповом администрацијом и што је Трамп заобишао Стејт департамент”, мишљења је овај историчар.

На питање да ли се могу очекивати и нови потези Гренела или Трампове администрације по питању Косова, Адамовић одговара да је ово само нови почетак једног процеса који би ипак могао да донесе најаву решења.

„Нисам сигуран да се до некаквог одлучујућег решења може доћи већ ове године или до председничких избора у Америци. Али то није ни важно, решавање тог проблема није трка на 100 метара, треба да истрчимо

својеврсни политички маратон да бисмо дошли до решења повољног за Србију”, истиче саговорник Спутњика.

Гренелове иницијативе у оба случаја су имале и услове – да Приштина одустане од такси, а да Београд више не агитује код земаља које су признале самопроглашену независност Косова да одустану од тога, у чему је до сада био веома успешан. Председник Србије му је одмах рекао да је за Београд неприхватљиво повлачење паралеле између такси и повлачења признања, а Гренел је, пак, ставио до знања да је, уместо на политику, фокусиран искључиво на економију.

Економска добробит неспорна

За уредницу *Економетра* и магазина *Бизнис* Радојку Николић неспорна је економска добробит Гренеловог предлога. Она објашњава да на то упућују подаци о штети коју су генерално проузроковале приштинске таксе на робу купљену у остатку Србије.

Оног момента када је због такси стала трговина, изгубили смо више од 400 милиона евра годишње због немогућности да робу пласирамо на подручје Космета, а тај колач су други поделили између себе.

„Албанија је за 60 одсто повећала пласман своје робе на Косово, Северна Македонија за 53 одсто, Турска за 35 одсто, а на четвртном месту је Немачка, која је за 24 одсто повећала пласман робе”, прецизирала је Николићева за Спутњик, позивајући се на податке објављене у Приштини.

Највећу цену такси су, како сматра, ипак платили потрошачи, који су се прво суочили са несташицом разних производа, а онда и са њиховом вишом ценом.

„Увек када се нови производ појави као супститут у неким ванредним околностима, он добије нову цену”, напомиње уредница два економска часописа.

„Нема сумње да је значајно свако инфраструктурно повезивање које се односи на бољу могућност кретања становништва и на трговинску размену, што је елементарни услов савременог начина живљења”, каже Николићева за Спутњик.

Опасна америчка претња Србији како би после „Панцира” зауставили С-400

У дану када је Србији испоручен други део противракетног система „Панцир”, реаговали су званичници ЕУ али и САД. И из Брисела, и из Вашингтона стижу упозорења Србији, с тим што су упозорења из Америке „зачињена” и – претњом санкцијама. Једна од могућих намера САД је да зауставе евентуалну набавку С400.

Док Брисел износи очекивање да ће се Србија понашати у складу са обавезама које је преузела када је пут у ЕУ означила као стратешки приоритет, Стејт департамент апелује на „све савезнике и партнере да одустану од трансакција са Русијом које би могле да доведу до увођења санкција по Закону о супротстављању америчким противницима кроз санкције”.

„У разговору са високим владиним званичницима више пута смо изразили забринутост због куповине руске војне опреме од стране Србије, укључујући и куповину система Панцир”, навео је портпарол Стејт департамента.

Ово није први пут да функционери америчке администрације прете активирањем члана 231 америчког Закона о супротстављању америчким противницима кроз санкције, који се односи на могућност увођења санкција појединцима и правним лицима која имају пословну сарадњу са безбедносним и обавештајним сектором Русије, Ирана и Северне Кореје.

Новембра прошле године у Београд је допутовао Томас Зарзецки, директор Посебног одељења Стејт департамента САД за спровођење санкција, а пре њега, могућност увођења америчких санкција Србији због набавке руске војне опреме најавио је и Метју Палмер, представник америчког државног секретара за Балкан.

Позадина америчке претње Србији

Зарзецки је новембра прошле године отишао из Београда, а санкције Србији нису уведене. Сада, након што је Србија набавила „Панцир”, поново се активира могућност увођења санкција.

Процењивати реалност претње санкцијама незахвално је, јер, како каже историчар Саша Адамовић, у америчком односу према Србији и њеној војно-техничкој сарадњи са Русијом постоје две струје.

„Једна је из Стејт департамента, односно од стране дубоке државе, која на војно-техничку сарадњу са Русијом не гледа благонаклоно, спремна је да употребљава тешке речи, па, између осталог, да кроз изјаве својих званичника прети Србији увођењем одређених санкција”, објашњава Адамовић.

Са друге стране, наводи наш саговорник, унутар америчке администрације постоји друга позиција, флексибилнија када је у питању српско-руска сарадња.

„Она, парадоксално, долази из НАТО-а, који у том смислу има позитивнији став према Србији, рекао бих реалнији, уравнотеженији и који мисли да је набавка војне опреме из Русије национална одлука Србије и да на ту одлуку наша земља има право”, каже Адамовић.

Разлике између ова два става нису само у нијансама, додаје он. Као илустрацију свог става, Адамовић наводи да је председник Спољнополитичког комитета Представничког дома америчког Конгреса Елиот Енгел јавно укорио једног од америчких генерала на служби у НАТО због става Алијансе према Србији. Енгел је критиковао став о војној неутралности Србије и интензивну сарадњу са Русијом.

„Биће занимљиво у наредном периоду пратити како ће се те две струје односити једна према другој, која ће на крају однети превагу. Опет, постоји још један угао гледања на целу ствар, да су претње санкцијама Србији због „Панцира” превентивно упозорење да Србија не набавља С-400”, сматра Адамовић.

Може ли Србија очувати војну неутралност

Србија је у овом тренутку довољно јака да преузме на себе ризик претње дубоке државе, јер показује спремност да сарађује, не само са Русијом, када је у питању обнова наоружања и војне опреме, оцењује Адамовић и напомиње да је таква позиција у складу са прокламованом војном неутралношћу наше земље.

Поставља се, међутим, питање, да ли су претње из Стејт департамента усмерене на геополитички заокрет Србије и на нарушавање војне неутралности?

То је, за сада, јака тврдња, сматра Адамовић. У ставу Стејт департамента сасвим сигурно има елемената незадовољства због српске сарадње са Русијом, Кином или Турском. Са друге стране, НАТО хвали ниво сарадње са Србијом и спреман је, барем на речима, да поштује војну неутралност.

„Мислим да, без обзира на то да ли ће се тај притисак наставити, он више нема ону снагу какву је имао деведесетих, да су се у свету ствари толико промениле да сви они који су доминирали бившим светским поретком, више нису толико јаки и нису способни да наметну своја решења. Мислим да Србија има довољно снаге да се тим притисцима одупре”, закључује Адамовић.

Син преломио, чека се тата Трамп: Губи ли Приштина већ добијену партију

Порука сина председника Америке Доналда Трампа Јуниора да би САД могле да повуку војску са Косова и Метохије показује да време ради за Србију, док се, истовремено, косовски премијер Аљбин Курти нашао у позицији, која је честа у шаху – да губи већ добијену партију. Ипак, чека се и коначна реч тате.

Доналд Трамп Јуниор сложио се са наводима америчког сенатора Дејвида Пердјуа да би САД требало да преиспитају своје присуство на Косову ако Приштина не укине таксе на робу из Србије и БиХ.

Трамп Јуниор је на Твитеру написао:

„Слажем се. На Косову је наших 650 војника. Време је да се врате”.

Претходно је на наводе Пердјуа на тој друштвеном мрежи ретвитовао и специјални изасланик Сједињених Америчких Држава за преговоре Београда и Приштине Ричард Гренел.

Пердју је на свом Твитер налогу написао да, ако Приштина није потпуно посвећена миру, САД треба да преиспитају своје присуство на косовској територији.

Објава из Америке: Курти губи партију шаха

Преговори о Косову и Метохији су већ више годину дана закочени, пре свега кривицом Приштине која избегава да испуни оно на шта се обавезала Бриселским споразумом, каже за Спутњик историчар Саша Адамовић, добар познавалац америчких политичких прилика.

Адамовић додаје да косовски Албанци изврдавају преговоре Београда и Приштине „у нади да ће Трамп изгубити следеће изборе” и да ће на место његове доћи њима наклоњенија америчка администрација.

Приштина, што се види по потезима новог председника тзв. владе Косова Аљбина Куртија, покушава да купи време и да сачека промену у Белој кући, истиче Адамовић.

„Мислим да се Курти у много чему вара и да му се дешава нешто што је иначе чест феномен у шаху, а то је да играте партију у којој имате добијену позицију али никако да одиграте победнички потез после ког би се противник предао. Зато се дешава да изгубите предност у партији, али без обзира на то, не желите да прихватите реалност већ настављате да форсирате и онда правите грешку и губите партију. Мислим да се тако нешто управо дешава у глави Аљбина Куртија и других косовских политичара који не схватају да је некад добијена партија претворила у нешто што се не може добити”, каже Адамовић.

Време ради за Србију

Очито је да су се многе важне ствари промениле у америчкој политици доласком Доналда Трампа на чело САД 2016. године, што је изазвало тектонске промене не само у светској него и у америчкој унутрашњој политици, оцењује наш саговорник.

Објава Трамповог сина веома је важна, пошто знамо колико његова породица има важну улогу у обликовању америчке политике, тако да сад први пут чујемо оно што смо желели да чујемо све ове године кад је реч о решавању косовског проблема, истиче Адамовић.

Изјава сенатора Пердјуа, који важи за Трамповог лојалисту, као и коментари те изјаве Ричарда Гренела и Доналда Трампа Јуниора значе неку врсту преиспитивања америчке политике кад је у питању решавање косовског проблема, што значи да у овом тренутку време ради за Србију, сматра Адамовић.

„Србија би требало да своју политику формулише као с једне стране активну, а са друге као стрпљиву, да јача своје економске и војне потенцијале и да чека повољан тренутак за решавање косовског проблема. Да ли ће се то догодити ове, следеће или неке наредне године у овом тренутку то и није толико важно, јер историја није трка на сто метара, већ маратон у коме побеђују најиздржљивији, најспособнији и најспремнији. Али Србија баш због тога што су се радикално променили међународни односи мора да буде спремна да у сваком тренутку питање косовског проблема реши на најбољи могући начин у складу са својим националним интересима”, каже Адамовић.

Србија се спрема за повратак војске на Косово

Он наглашава да је изјава Пердјуа, са подршком Гренела и коментаром млађег Трампа нешто је што је Србија годинама ишчекивала.

Међутим, упозорава Адамовић, Србија још није победила у „новом ко-

совском боју” јер Трампова администрација још води борбу на свим фронтovima против „вашиingtonске мочваре”, односно америчке „дубоке државе”.

Уз то, званични Вашингтон на Косову и Метохији има двојицу преговарача, а поред Гренела, који је лојалан Трампу, ту је и преговарач „дубоке државе” Метју Палмер који заједно са својим компањонима попут Данијела Сервера ниподаштава сваки напредак у преговорима који постигне Гренел, сматра наш саговорник.

„Било би добро да Србија буде спремна, у складу са Резолуцијом 1244, кад се, или ако се амерички војници повуку са Косова и Метохије, да тамо пошаље својих 999 војника и полицајаца, што никад није било реализовано”, закључио је Адамовић.

Неочекивани предлог из Вашингтона: Српски хибрид за поправљање односа САД и Русије

Центар за стратешке и међународне студије из Вашингтона, водећи тинк-тенк у САД, идентификовао је три сета потцењених проблема у односима Беле куће и Кремља који би могли да „распале отворену конфронтацију” између две суперсиле. А међу њима је, испред трке у нуклеарном наоружању и санкција, истакнут Западни Балкан.

Мартовски извештај Центра за стратешке и међународне студије (ЦСИС) бави се „нерешеним изазовима у односима САД и Русије” и, већ у свом уводу, признаје да „две стране у овом тренутку могу да учине мало тога што би променило општи тон њихових односа, који током последњих година бележи све израженију негативну динамику... Обе стране сматрају да се она друга налази у стању дугорочног опадања, што им умањује вољу за уступцима... Обе сматрају да је време на њиховој страни. Било какав покушај ’ресетовања’ односа отуда није вероватан све док се овакви ставови не промене”.

Уважавање интереса Русија

И зато, упозорава се даље, „постоји стваран ризик да Вашингтон и Москва упадну у непредвиђену и нежељену кризу”. И то не у Украјини или Сирији на пример, јер тамо постоје некакви дипломатски оквири за решавање ситуације и притом „обе стране разумеју висину улога и пазе да не прекораче црвене линије”. Већ је овај ризик од нежељеног конфликта нарочито изражен на Западном Балкану, пошто „ни Вашингтон ни Москва немају јасан увид у намере друге стране и у непредвиђене последице њихових садашњих приступа”.

И зато се предлаже промена приступа, која можда није револуционарна у мери коју машта допушта, али, с обзиром на околности и општи тон односа Вашингтона и Москве, није ни много мање од тога.

Русију наиме, указује се у извештају, брине ширење НАТО-а и Европске уније на Западни Балкан, као и „опасност да би решење геополитичких из-

азова у региону, а пре свега замрзнутог конфликта између Косова и Србије, било спроведено на уштрб утицаја Русије у региону”. И зато се предлаже, безмало јеретички: „Ову осетљивост треба узети у обзир у сваком дипломатском процесу посвећеном регионалним конфликтима”.

Размишљање иза ове логичне, па зато и необичне сугестије да се у обзир узму и ставови Москве, каже да би „на овај начин регион могао да постане место изградње поверења између САД и Русије, зато што би успех могао да утиче на шире дипломатске односе, док неуспех не би представљао велики губитак”.

Питање Косова и Метохије

Централни проблем, напомиње се, „остаје питање признања Косова”, али „напредак у другим аспектима (односа Београда и Приштине) не би требало да буде талац признања”. Штавише, Србија, као „једина земља на свету” која има потписане споразуме и са Европском унијом и са Евроазијском економском унијом, могла би да постане „модел и за друге земље, што ни Вашингтон, ни Брисел ни Москва не треба да одбаце”, а Западни Балкан би тако „могао да постане хибрид између два супарничка економска аранжмана”.

Могу ли Вашингтон и Москва да пронађу заједнички језик на Западном Балкану уместо да се на њему сукобљавају? Шта је изазвало овај предлог да две суперсиле сарађују и да Америка у обзир узме и интересе Русије? И какве све то везе има с позивом Доналда Трампа јуниора, сина актуелног председника САД, да се америчка војска повуче с Косова и Метохије и да се врати кући?

Ово су питања о којима су у „Новом Спутњик поретку” говорили историчар Саша Адамовић и уредник у дневном листу *Политика* Бојан Билбија.

Прихватање реалности

Утицај ЦСИС-а – као најутицајнијег тинк-тенка у САД кроз чији су борд директора прошли Хенри Кисинџер, покојни Збигњев Бжежински, Медлин Олбрајт, бивши министар одбране САД Вилијам Коен... – „на обликовање америчке спољне политике несумњиво је значајан”, указује Саша Адамовић, наглашавајући да је највећи део америчких тинк-тенкова „остао заробљен у деведесетим годинама прошлог века, уверен да су САД и даље једина светска суперсила”, а да извештај ЦСИС-а и његова (пре)порука да и руски интереси морају да буду уважени „показује да су у том свету, изгледа, почели да схватају реалност и промене које су се догодиле на глобалном плану”.

Коментаришући предложено помирење САД и Русије у нашем региону, Бојан Билбија скреће пажњу да ове две земље „имају супротстављене интересе не само на простору Западног Балкана, већ и у читавој Европи; није случајно ондашњи амерички државни секретар Џон Кери говорио о низу европских држава које се налазе на 'линији ватре', међу њима и Србија”.

„Не смемо из вида да изгубимо ни да је НАТО већ обухватио готово читав Балкан”, додаје Билбија, изражавајући уверење да, зато што је то поступање „у директној супротности руским интересима”, до приближавања две силе не може да дође тако што ће се Русија повући: „Од њихове стратешке сарадње неће бити ништа док се досадашња политика САД, макар, не застави”.

„До сада је већ, као лажна, раскринкана теза која се појављивала и у нашој јавности, да ће Русија због Крима напустити Србију и допустити да Косово добије столицу у Уједињеним нацијама. То се неће десити, и у том смислу је руска политика јасна и принципијелна, и неће се променити,” уверен је и Саша Адамовић.

Промена приступа

Оно што се пак мења јесу односи на самом Западном Балкану – где од 2008. Запад више нема апсолутни монопол, напомиње Адамовић – а доказ ових промена понајбоље је уочљив када се садашњи став ЦСИС-а, да се и Русија пита, упореди са ситуацијом од пре само неколико година када јој је, приликом уласка Црне Горе у НАТО, арогантно поручивано да нема баш никакво право гласа.

„Радикално су се променили међународни односи, и ово је признање те чињенице”, коментарише Саша Адамовић, износећи тезу да помирљиви тонови из Вашингтона „могу да се схвате и као део покушаја Америке, уплашене савезом Русије и Кине коме не може да парира, да раздвоји ове две земље и да Русију привуче на своју страну. Наравно, председници Русије и Кине нису неозбиљни људи који би наседали на овако јефтине покушаје подвале америчког спољнополитичког естаблишмента”.

Подвала или не, тек, симптоме промене у приступу Западном Балкану, Србији и Косову и Метохији исказује и Трампова Бела кућа која, као и ЦСИС, питање узајамног признања (барем засад) ставља по страни а акценат ставља на економско повезивање.

„Трампова администрација оличена у изасланику Ричарду Гренелу, сходно сопственим идеолошким ставовима о уважавању националних интереса других држава, показује да боље разуме те интересе него њихови претходници, и на тој тачки и започиње њихов другачији приступ реша-

вању питања КиМ. Наравно, промена не може да се догоди преко ноћи, готово у ситуацији у којој су Трамп и његова администрација непрекидно саботирани изнутра,” коментарише Адамовић.

Другачији приступ косметском проблему огледа се и у претњама (најавама?) да ће се Америка повући из решавања проблема који је сама у великој мери створила. „Све док осећамо да се напредује, остаћемо у овом процесу. Ако саме стране одлуче да су завршиле с разговором и да нема одрживог политичког решења, онда ћемо се ми повући,” рекао је Гренел крајем јануара у Београду, а пре десетак дана је и Трампов син Доналд јуниор затражио да се 650 америчких војника с Космета врати кући у САД.

„То нису изјаве које су изговорене тек реда ради или у предизборне сврхе, тим пре што ово питање уопште није у жижи америчке јавности да би се на њему прикупљали поени. А притом и сам Гренел говори да се не инсистира ни на каквом брзом решењу. И зато”, закључује Адамовић, „све се ово може схватити и као америчко признање да му овај простор не представља питање од виталног значаја, због кога је спреман да улази у сукоб с Руском федерацијом. А то је за Србију несумњиво добра вест”.

Трамп и Бил Гејтс на бојном пољу: Битка до истребљења усред вируса корона

Пандемија коронавируса је само ново бојно поље на коме „дубока држава”, овога пута оличена у Билу Гејтсу, води битку до истребљења против америчког председника Доналда Трампа. За њу је Трампово освајање другог мандата питање живота и смрти.

Добар познавалац америчке политичке сцене, Саша Адамовић, овако види суштину критика другог најбогатијег човека на свету, Била Гејтса упућених на Трампов рачун.

Гејтс који је своје поље деловања већ неколико година пребацио на терен глобалног здравства прво је био врло критичан према мерама које америчка администрација предузима против пандемије. Потом се обрушио на Трампа и због његове одлуке да привремено престане са финансирањем Светске здравствене организације и оцене да она није добро обављала свој посао у време епидемије коронавируса.

Зашто је Гејтс кренуо у битку против Трампа

„Одлука Била Гејтса да због те намере Трампа одмах и нападне није изненађујућа, јер је потпуно јасно да је он, уз Џорџа Сороша, али и многих других на политичкој или јавној сцени САД, човек који припада америчкој ’дубокој држави’ која, буквално, од првог дана води рат против председника Доналда Трампа”, каже Адамовић за Спутњик.

Та битка је само мењала бојна поља, објашњава он и подећа на оптужбе на рачун Трампа о руском мешању у изборе у САД на којима је изабран за председника, о чему је истрага трајала неколико година и, како каже, неславно пропала. Непосредно пред избијање пандемије вируса Ковида 19 био је чак и процес импичмента против Трампа због случаја Украјина који су у америчком Конгресу повеле демократе, политичко крило ’дубоке државе’. И то је пропало, истиче Адамовић.

Пандемија коронавируса је само ново бојно поље на коме „дубока држава”, овога пута оличена у Билу Гејтсу, води битку против америчког председника Доналда Трампа.

„Ово је сада ново бојно поље на коме се води битка против Трампа и у ту сврху ће се, као и до сада, користити сва средства, па и пандемија коронавируса. Поготово што је ово изборна година и што је остајање Трампа на власти, односно освајање његовог другог мандата за 'дубоку државу' питање живота или смрти”, сматра добар познавалац америчке политичке сцене.

Здравство није Гејтсова струка, али...

Адамовић напомиње да је последњих година Бил Гејтс, као један од најбогатијих људи на свету, пребацио терен својих интересовања на област светских здравствених проблема и почео да се бави нечим што није његова струка.

„Али очито је да се велики профити могу остваривати на глобалном нивоу захваљујући инвестицијама у биотехнолошке компаније. У том смислу не чуди активност Била Гејтса да уложи велика средства у проналазак вакцине против Ковида 19, јер му је, изгледа, велика жеља да вакцинише цео свет и да на тај начин оствари енормне профите”, каже Адамовић.

Трамп руши темеље глобализације

На питање, како Трамп смета Гејтсу у том новом послу, саговорник Спутњика објашњава да је амерички председник довео у питање све „свете краве” глобализма. Лансирао је идеју да САД више није светски полицајац као и да пре свега треба да се заштите национални и државни интереси. Трамп, заправо, доводи у питање саме **основе** на којима је почивала идеја глобализације, односно идеја стварања светске државе, а поготово његов однос према транснационалним организацијама, међу којима је и СЗО.

Непосредно пред избијање пандемије вируса Ковида 19 био је чак и процес импичмента против Трампа, али и тај покушај ”дубоке државе” уз борби са Трампом је пропао. Сада је на реду коронавирус.

„Наравно, ту је питање и економије, јер је Трамп желео да оконча праксу исељавања америчких индустрија у друге земље где се деценијама искоришћавала јефтина радна снага. Против је и илегалне миграције. Дакле, све оно што је била агенда 'дубоке државе' у спровођењу глобализације Трамп је својом политиком за ове четири године итекако довео у питање”, напомиње Адамовић.

Зато он Била Гејтса не види само као оруђе „дубоке државе”. Он сам је „дубока држава”, као и многи други који су се показали као Трампови непријатељи, оценио је саговорник Спутњика.

Бира ли Кина председника Америке уз помоћ дубоке државе или је тај сценарио јак Трампов адут

Председник САД Доналд Трамп оптужио је Кину да жели да Џо Бајден постане председник Америке и да све чини да то буде епилог избора. По њему, поступци Кине са корона вирусом доказ су да ће Пекинг „учинити све што може” да он изгуби. Има ли истине у тези да Кина шурује са „дубоком државом” САД или је све згодан Трампов адут у кампањи?

Некадашњи дописник листа *Политика* из Вашингтона Милан Мишић оцењује да Трамп поступа по рецепту свих лидера који се нађу у тешкој ситуацији – тражи кривца који свакако није „код куће”, неког спољног непријатеља, а Кина се у то одлично уклапа.

Утиче ли Кина на избор председника Америке

Мишић подсећа да је на почетку пандемије амерички председник изјавио да се Кина одлично носи са вирусом и да чини све што може, а до прекрета у реторици долази са погоршањем америчке ситуације за коју либерални медији, они које Трамп назива „непријатељима народа”, криве управо председника – да је нехајним односом пропустио да предузме неопходне мере док епидемија још није пустила корене на америчкој територији.

„Трамп је у овом моменту у прилично незавидној ситуацији, јер је Америка, на њену жалост, светски 'шампион' по укупном броју оболелих од вируса ковид 19 и по броју смртних случајева. Пандемија је довела и до прилично драстичног урушавања америчке економије, са више од 20 милиона људи који су у последњих месец и по дана остали без посла, чиме је Трампу из руку избијен главни адут за реизбор, а то је било да је економија у сјајном стању. Он зато сада тражи кривца на другој страни”, оцењује Мишић.

Сличног става је историчар и спољнополитички аналитичар Саша Адамовић, који за Спутњик каже да су амерички председник Трамп и његова администрација у великој мери антикинески оријентисани.

„Владајући естаблишмент у САД је у Кини препознао главног геопולי-

тичког супарника, за разлику од неких ранијих администрација, које су за свог геополитичког ривала одређивале Русију. Због успона Кине претходних деценија показује се да је та земља заправо нови лидер светске глобализације, што Трампу са политиком која би се могла назвати националистичком и са паролом 'Америка на првом месту' – никако не одговара", указује Адамовић.

Може ли Пекинг да „смени” Трампа

„Трамп зато процењује и то не без основа, да би и кинеском политичком естаблишменту можда одговарало да он не освоји други мандат на предстојећим председничким изборима. Наиме, у претходним годинама Трамповог мандата видели смо његову изузетно чврсту, пре свега економску политику према Кини, у виду наметања високих тарифа на увоз кинеске робе у САД, јер је он сматрао да је неопходно избалансирати односе са Кином и да је Кина у претходним годинама добила економски рат против САД, услед наопаке економске политике његових претходника у Белој кући”, каже Адамовић.

Са друге стране, додаје историчар, у деловима америчке „дубоке државе” која је све ове године изузетно непријатељски расположена према Трампу, показују се одређене симпатије према Пекингу. Зато је очекивано да ће Трамп ту опасност од Кине покушати да експлоатише у предизборној кампањи.

„Мислим да ће се трудити да повеже америчку 'дубоку државу' и Кину и да их представи као савезнике у борби против свог реизбора. Иако Кина, уколико процени да је то у њеном интересу, може да помогне Трамповим непријатељима у покушајима да се он спречи у освајању другог мандата, кинески утицај на америчке председничке изборе никако не може бити пресудан. Наиме, они делови америчког естаблишмента који стоје иза актуелног председника САД и боре се за освајање још једног мандата, учиниће све да максимално смање утицај Кине на будуће америчке изборе”, сматра Саша Адамовић.

И Милан Мишић сматра да Кина не може да „смени” Трампа и додаје да је та земља само један од каменчића у укупном мозаику који утиче на расположење америчког бирача.

„Спољна политика обично није одлучујући фактор у америчким изборима, већ је то унутрашња политика. Такође, треба имати у виду да амерички избори нису директни избори и да не побеђује кандидат који добије највише гласова. Реч је о посредним изборима који због распореда и јачине појединих држава, односно броја електора у том изборном колеџу, изборе

практично своде на утакмицу у неколико кључних савезних држава, пошто је остатак земље подељен на државе које сигурно и у свим ситуацијама гласају за републиканце и оне које гласају за демократе. Дакле, и овог пута ће одлучити вероватно однос снага у три, највише четири федералне државе, при чему се и овога пута допушта могућност да Бајден може да изгуби, чак и ако освоји и до пет милиона гласова више”, закључује Милан Мишић за Спутњик.

Костури из Обаминог ормара излазе на видело

Костури из ормара Барака Обаме почели су да испадају, коментарише историчар Саша Адамовић захтев Мексика да се коначно разјасни афера са тајном продајом америчког оружја мексичким нарко картелима.

Мексико тражи да се, након скоро десет година, разјасни случај операције „Паклене улице”. У овој тајној операцији коју је спроводио амерички Биро за алкохол, дуван, оружје и експлозиве (АТФ), оружје из Америке продавано је мексичким нарко картелима. На тај начин, Американци су покушали да уђу у траг вођама нарко картела. Безуспешно, оружје је завршило на улицама и било употребљено у неколико крвавих масакра.

Поред продаје оружја мексичким нарко картелима, Обама се могу ставити на терет и многе друге ствари које су изазвале глобални поремећај на светској сцени – пре свега „арапско пролеће” – тако да је афера са продајом оружја још једна ружна заоставштина Обамина владавине.

„Нисам сигуран да ће се глобалистички медији на озбиљан начин бавити њиме. Највероватније ће се трудити да нађу одговарајућа оправдања, минимизујући Обамину улогу у свему томе, док ће медији који подржавају Трампа искористе сваку аферу из живота Барака Обаме и Џозефа Бајдена. Потпуно је јасно да се битка ко ће у наредне четири године бити у Белој кући претвара у борбу на живот и смрт, од које ће у многоме зависити будућност Америке”, закључује Адамовић.

Сенка Обаминог утицаја над дубоком државом

А у ту битку, Обама се, изгледа и активно укључио, толико да, судећи по броју твитова које му је Доналд Трамп посветио у недељу, као да ће се битка у новембру водити са Обамом, а не са Бајденом.

Повод је био Обамин приватни разговор који је процурео у јавност, у коме критикује обустављање истраге против бившег Трамповог саветника за националну безбедност Мајкла Флина, док је Трампово вођење борбе против епидемије коронавируса назвао „хаотичном катастрофом”.

Непознато је која је од ове две Обаине изјаве више заболела Трамп, тек, амерички председник је кренуо да твитује 10. маја ујутро и зауставио се касно увече – твитнувши сто твитова против Обама.

За неупућене сукоб на линији Трамп–Обама може да изгледа чудно; таква врста сукоба и није уобичајена у америчкој политици, јер бивши председници обично се не мешају у политику својих наследника. Сада, међутим, ситуација није уобичајена, а сукоб актуелног председника и његовог претходника чини се природан, јер, према речима историчара Саше Адамовића, Обама је тај који из сенке руководи операцијама дубоке државе која саботира Доналда Трампа све време његовог мандата.

„Да се подсетимо да је Барак Обама на крају свог другог мандата, на опроштајној турнеји стално говорио како жали што не постоји могућност за трећи мандат, јер би га наводно освојио. Да је намеравао да остане активан у политици говори податак што је по напуштању Беле куће, купио кућу у Вашингтону и формирао неку врсту штаба, који би и даље требало да учествује у америчкој политици”, објашњава Адамовић.

Обама је највероватније планирао да политички утицај користи преко своје фавориткиње Хилари Клинтон, додаје он, и тако, из сенке настави владавину. У саботирању Трампа учествовали су и људи из најближег окружења, због чега је амерички председник имао великих проблема.

Обама излази из сенке због тога што се Трампов противкандидат Џо Бајден показује као неадекватан да сам обави посао, каже Адамовић.

„Сада су све карте на столу и Доналд Трамп уочава да му највећи противник није Бајден, већ управо Обама, који је скинуо рукавице. У наредном периоду присуствоваћемо борби између две најважније струје у америчкој политици – струје Доналда Трампа, која жели америчку суверенистичку политику и друге струје оличене у Бараку Обами, која жели наставак глобалистичке политике на штету америчких интереса”, сматра он.

Од Обаине критике до стотину твитова

Све је почело објавом да Министарство правде прекида истрагу против некадашњег Трамповог саветника за националну безбедност Мајкла Флина. Флин, који је вероватно био саветник за националну безбедност са најкраћим мандатом у историји, смењен је на самом почетку мандата под оптужбом да је лагао потпредседника Мајка Пенса у вези са разговорима које је водио са руским амбасадором у Вашингтону.

Његова смена покренула је ланац неуспелих истрага и кампања против америчког председника и његовим наводним везама са руским мешањем у америчке председничке изборе, које су окончане такође неуспелим импичментом.

У приватним разговорима који су процурели у јавност, Обама је Флиново ослобађање од оптужби окарактерисао као опасност по владавину закона, док је Трампово вођење државе у доба епидемије коронавируса назвао „апсолутно хаотичном катастрофом”.

Трамп је у твитовање почео ретвитовањем изјава конзервативног водитеља Бака Секстона, у којима овај оптужује Обаму за саботирање Трампове администрације у првим данима њеног мандата. Секстон је такође оптужио бившег директора ФБИ Ендрјуа Мекејба назвавши га „нечасним партијским смећем, који је учинио ненадокнадиву штету ФБИ и требало би да седи у ћелији због кривоклетства”. Потом је наставио са оптужбама да је Обама извршио „највећи политички злочин у историји Америке”, а завршио кратко са „Обамагејт”.

Што се афере са тајном операцијом продаје оружја мексичким нарко картелима, тиче, новинари америчког *Форбса* запитали су се још 2011. хоће ли та операција постати Обамин „Вотергејт”.

Долази „Трампов лојалиста”: Предводиће америчке обавештајце у новој великој ЧИСТКИ

Избор републиканског сенатора из Тексаса Џона Ретклифа за шефа америчких обавештајаца још једном је показао дубоку подељеност Америке. Нови директор Националне обавештајне службе добио је гласове 49 сенатора и то искључиво из редова његове партије, док су све демократе, њих 44, били против.

Чињеница да је против избора Џона Ретклифа, који важи за једног од најконзервативнијих представника Републиканске странке, гласало највише сенатора од формирања овог положаја у америчким обавештајним структурама, за историчара и спољнополитичког аналитичара Сашу Адамовића није изненађење.

Како каже, то се могло закључити на основу писања водећих америчких медија који нису наклоњени председнику, а који новом шефу америчких обавештајних служби понајвише замерају да је „Трампов лојалиста”.

„Џон Ретклиф јесте лојалан Трампу, што је и показао претходних година као конгресмен када је јасно био на страни америчког председника током истраге о наводној умешаности Русије у америчке председничке изборе и током процеса импичмента. Са друге стране, јасно је да ово именовање за председника Трампа није било нимало једноставно. Наиме, када је најавио његову кандидатуру за координатора свих 17 обавештајних служби САД у августу прошле године, одмах се суочио са бројним критикама из редова демократа, па је морао да привремено повуче тај предлог”, објашњава Адамовић.

Амерички председник је ипак, наставља наш саговорник, у фебруару ове године обновио предлог за Ретклифову кандидатуру, а у међувремену је на место в. д. шефа обавештајних служби поставио амбасадора САД у Немачкој Ричарда Гренела.

Ретклиф треба да очисти „Аугијеве штале”

„Наравно, и то именовање је у делу јавности која није наклоњена актуелном председнику дочекано на нож, с обзиром на то да Гренел, баш као и Ретклиф, важи за Трамповог лојалисту. Гренел је у тих неколико месеци по свему судећи обавио добар посао и започео реорганизацију, јер је потпуно јасно да управо са тог места, уз Стејт департамент и Министарство правосуђа, долазе највећи отпори Трамповој политици. Једноставно, „Аугијеве штале” америчке политике у обавештајној заједници, Министарству правосуђа и Стејт департаменту морају се почистити”, указује Адамовић.

Он верује да ће Џон Ретклиф на овој позицији наставити оно што је започео Гренел и подсећа да је нови шеф Националне обавештајне службе током саслушања за ову позицију у Сенату обећао да ће свој посао обављати без предрасуда, а занимљиво је и да је том приликом као главну претњу Сједињеним Државама означио Кину.

„Мислим да је Ретклиф одличан избор Доналда Трампа и да ће коректно обављати свој посао, а не као што се дешавало у прошлости да обавештајна заједница служи као полуга „дубоке државе” у саботирању политике председника САД”, сматра Саша Адамовић.

Џон Ретклиф је рођен 1965. године у Кук каунтију у Чикагу. Пре уласка у политику бавио се адвокатуром, а пре него што је 2015. године изабран за конгресмена био је градоначелник Хита у Тексасу (2004–2012) и тужилац у једном од округа у тој савезној држави (2007–2008). Прошле јесени био је члан Трамповог тима за процес опозива, а био је познат и по жестоком испитивању сведока током претреса у Представничком дому. Дужност преузима у тренутку када се САД суочавају са пандемијом вируса корона, као и са конкуренцијом са Кином.

Подсетимо, место директора Националне обавештајне службе осмишљено је после напада Ал Каиде на Њујорк и Вашингтон 2001. године, како би се побољшала координација између свих 17 обавештајних служби Сједињених Америчких Држава.

Зашто Америци прети повратак на Дивљи запад?

Демонстрације и нереди на улицама америчких градова. Сцене полицијског насиља. Вести о полицајцима рањеним и убијеним током протеста. „Америка се не слама. Она је већ сломљена, а ово су само симптоми”, прокоментарисаће лондонски „Гардијан” хаос који је у Сједињеним Државама завладао након што је бели полицајац Дерек Шовен убио црнца Џорџа Флојда.

Уз оцену да су „протести покренули немире какви у Америци нису виђени још од убиства Мартина Лутера Кинга 1968”, *Тајм* магазин поставља питање „зашто је убиство Џорџа Флојда изазвало амерички устанак”. И нуди одговор – била је то она кап која је прелила чашу незадовољства, јер црне Американце полицајци убијају несразмерно више него белце, а „ако је видео-снимак Флојдовог убиства био шибица која је запалила ватру, Доналд Трамп је обезбедио керозин да је распали. Од почетка свог мандата, председник је Овалну собу претворио у инструмент за сејање расне, етничке и културне поделе”.

Месецима планирана побуна

Или пак „нереди немају никакве везе с Џорџом Флојдом”, како је у Њујорк тајмсу утврдио републикански сенатор Том Котон, напомињући да „нихилистички криминалци само желе пљачку и узбуђење због деструкције, а њихову окосницу чине леви Антифа радикали, који су се инфилтрирали у протестне маршеве како би Флојдову смрт искористили за сопствене анархистичке циљеве”.

Штавише, објавио је ексклузивно *Вашигтон тајмс* позивајући се на неименовани извор из службе безбедности, обавештајни подаци говоре да је „Антифа месецима планирала побуну против владе САД”. А Трампов саветник за националну безбедност Роберт О’Брајен каже да председник САД и државни тужилац Вилијам Бар „желе да знају шта је ФБИ до сада урадио на праћењу и растурању и надзору и процесуирању Антифе. А ако то није рађено, желимо да знамо какав је план за убудуће”.

Тужилац Бар, с тим у вези, нема дилему: „Насиље које спроводе Антифа и сличне групе, представља акт домаћег тероризма и као такво ће бити и третирано”.

Доналд Трамп, и сам најављујући да ће Антифа бити означена као терористичка организација, позива на повратак реду и закону и отвореном оставља могућност употребе војске у циљу сузбијања немира – Национална гарда већ је ангажована у барем 28 америчких савезних држава – а Џенифер Рубин, коментаторка *Вашигтон поста*, због тога оптужује свог председника: „Трамп жели да поведе рат против Америке”.

Удар на Трампа

И, ето. То је атмосфера дубоке подељености с којом Сједињене Државе иду у сусрет новембарским председничким изборима. „Да ли ћемо уопште гласати у новембру?”, пита се магазин *Њујоркер*, опомињући да смо „сада прешли праг после кога морамо да мислимо и о незамисливом”.

Шта је заправо изазвало немире у САД и зашто су они избили баш сада? Какве ће последице они изазвати у поларизованом америчком друштву? И каквог ће утицаја имати на изборе који треба да буду одржани у уторак 3. новембра?

Ово су питања о којима су у „Новом Спутњик поретку” говорили аналитичар из Вашингтона Обрад Кесић и историчар Саша Адамовић.

„Добра вест је”, преноси своје утиске с лица места Обрад Кесић, „што у последњих неколико ноћи није било сцена насиља и пљачки као у претходном периоду, а то је резултат покушаја самих демонстраната да спроведу интерну контролу како би осујетили покушаје Антифе и других група да изазову nerede и сукобе с полицијом због сопствених политичких циљева, који немају везе са оправданим захтевима демонстраната за реформу полиције”.

Ипак, напомиње Кесић, „и сами протести одступили су од ових циљева и претворили су се у борбу против председника Трампа – ово је утолико очигледније што статистика заправо показује да не постоји толика разлика у односу полиције према црнцима у односу на белце као што се говори. Но, без обзира на то, Трампови противници ову ситуацију виде као идеалну прилику да га значајно ослабе у сусрет новембарским изборима”.

Иако статистика показује да нема битне разлике у броју полицијских убистава током мандата Барака Обаме и у време власти Доналда Трампа, указује Саша Адамовић, „случајевима као што је трагична смрт Џорџа Флојда сада се придаје енорман значај, а притом се губи из вида да је управо актуелни амерички председник овде заправо невин. Јер, Флојда је усмртила полиција која је под контролом демократа – тужилац је демократа, гу-

вернер Минесоте је демократа, градоначелник Минеаполиса је демократа, а локална полиција је управо у њиховој надлежности. Демократе су тамо на власти већ деценијама и логично је поставити питање шта су они урадили на сузбијању системског расизма за све то време. Уместо да се оштрица критике усмери према њима, убиство Џорџа Флојда користи се како би се осујетио покушај Доналда Трампа да освоји други мандат”.

„Медији су у свему томе одиграли јако важну улогу”, додаје Обрад Кесић, „а нарочит парадокс налази се у томе што су исти медији који су подстицали панику од вируса корона и подржавали забрану окупљања људи – чак и у црквама – преко ноћи то заборавили и променили своју причу, а њихови захтеви за социјалним дистанцирањем пали су у други план пред шансом да се Трампу нанесе штета”.

ФБИ и Антифа

Посебну пажњу привлачи организација Антифа, чак и не толико због свог деловања, колико због споменутог открића *Вашигтон тајмса*, да је ФБИ месецима уназад знао да они припремају нереде, па ништа није учинио да их у томе спречи.

„ФБИ је место одакле су, још од избора 2016, ишли отпори и саботаже Трамповог председничког мандата”, подсећа Саша Адамовић. „Такође, и сама Антифа постала је видљива управо у овом периоду, истичући се често бруталним нападима на Трампове присталице, а ти напади увек су наилазили на велику дозу разумевања у медијима главног тока. Очекујем да ће Антифа тек постати проблем, зато што је очигледно да је она оруђе у нечијим рукама”.

Повратак на Дивљи запад

Оруђа и оружје у своје руке, међутим, почела је да узима и друга страна, а друштвене мреже обишли су снимци белаца који наоружани бејзбол палицама патролирају улицама Филадельфије, снимци наоружаних белих цивила у Ајдаху који чувају своје градове пред најављеним доласком демонстраната...

Тајм магазин због тога поставља питање: „Нереди широм земље, вирус који је убио више од 100 хиљада Американаца, председник који прети да ће пустити војску на грађане (...) Више од 40 милиона радних места нестало је за 10 недеља – колико још једна земља може да поднесе?”

„Нажалост, ово нису изоловани случајеви и ситуација се креће у правцу избијања унутрашњих сукоба у САД”, коментарише Обрад Кесић и објашњава: „Све су присутније радикалне идеје. Локалне власти у Минеаполису управо разматрају предлог потпуног укидања полиције, а драстично

умањивање полицијских буџета широм Америке постало је један од главних захтева демонстраната. А то би значило да ће појединци у своје руке морати да преузму одговорност да штите своју заједницу, што је најгори могући сценарио, јер води формирању параполицијских формација које ће бити ван контроле било ког државног органа. У америчком контексту то је поготово опасно, зато што Американци у свом поседу имају више оружја него било ко други на планети, а само у протеклих неколико недеља забележено је још два милиона грађана који су први пут купили оружје; ово што се сада дешава, враћа нас у времена Дивљег запада, на коме је једини закон био револвер. Поделе у америчком друштву постале су јако оштре и видљиве после Трампове победе 2016, а развој ситуације каквом сада присуствујемо, гарантује само даље заоштравање тих подела”.

Обамина „државна издаја” – Трампов контраудар на противкандидата „дубоке државе”

Дизањем старих оптужби против Барака Обаме за шпијунирање на ниво „државне издаје”, Трамп је одлучио да у борби за други мандат зада жесток контраудар „правом противкандидату” и да у тој борби иде до краја.

У можда најтежој ситуацији у којој се нашао откад је постао председник Сједињених Држава, Доналд Трамп је оптужио свог претходинака Барака Обаму за државну издају, рекавши да су „сви председникови људи” шпијунирали његову предизборну кампању 2016. године.

„То је државна издаја. Они су прислушкивали, то је било речено под наводницима и значило је савремене методе шпијунаже. Шпијунирали су моју кампању, што сам давно рекао. Испада да сам био у праву”, рекао је Трамп.

Трамп је заправо поновио нешто што је говорио још на почетку свог мандата 2017. године кад је оптужио администрацију бившег председника Обаме да је прислушкивала његову кампању, каже за Спутњик историчар Саша Адамовић, добар познавалац америчких прилика.

„Национална издаја” – старе оптужбе на вишем нивоу

Трамп је у то време говорио о новој „Афери Вотергејт” и „Новом Маркитизму”, подсећа Адамовић и додаје да је нешто касније и један од менаџера његове кампање Кори Левандовски такође оптужио Обамину администрацију за прислушкивање сенатора Џефа Сешна.

Оптужбе које изриче Трамп нису нове, али у околностима жестоке предизборне кампање, он их подиже на један виши ниво – ниво националне издаје, сматра Адамовић.

„Очито је да је председник Трамп у овој предизборној кампањи препознао Обаму као свог правог противкандидата. Као што је 2016. године Обама стајао иза кампање Хилари Клинтон, сада је, у овом случају, још јасније да он лично учествује. Прво, у томе што је његов потпредседник Џозеф Бајден изабран да буде кандидат Демократске странке, а већ је писано о томе

колико се Барак Обама лично заложии да његов фаворит победи на унутар-страначким изборима у Демократској странци”, каже Адамовић.

Узвратни ударац на „праву адресу”

Очито је да је Трамп у овој кампањи скинуо рукавице и одлучио да најјаче ударце задаје Обама, јер, објективно, Бајден делује као експонент бившег председника САД, сматра Адамовић.

С обзиром на Бајденове године и „јасно видљиву сенилност”, он сам не би могао да изађе као победник у дуелу са Трампом и зато му је неопходна сва могућа помоћ бивше администрације којој је и сам припадао, истиче Адамовић.

Према његовим речима, Трамп исправно уочава да је Барак Обама његов главни супарник на овим изборима, као што је и био пре четири године.

„Као што све те године прима жестоке ударце, сада је спреман да узврати веома жестоко. Шта је све Доналд Трамп доживео у протеклих четири године и кроз шта је све прошао, мало ко је од бивших америчких председника тако нешто доживео – од прислушкивања његове кампање 2016. до фабриковања прљавог и лажног Стиловог досијеа, преко истраге о наводном мешању Русије у амерички изборни процес која се показала као потпуна измишљотина, па све до процеса импичмента који је пропао у америчком Конгресу”, подсећа наш саговорник.

Један од последњих жестоких удараца с којим се амерички председник суочио је и књига Болтонових мемоара која га приказује у изразито негативном светлу, подсећа Адамовић.

Спреман да иде до краја у борби против „дубоке државе”

Међутим, додаје наш саговорник, Трампова изјава којом оптужује Обаму да је прислушкујући његову кампању починио државну издају, показује да је амерички председник спреман да у тој борби иде до краја.

Он сматра да се још пре четири године показало да Барак Обама, као експонент америчке „дубоке државе”, намерава да задржи одређени утицај у америчкој политици и зато је „прогурао” Хилари Клинтон за председничког кандидата Демократа.

„Није му тада то успело са Хилари Клинтон, али нада се да ће му то сад успети са Бајденом и евентуална Бајденова победа би, не само у симболичном смислу, значила повратак Барака Обаме и његових људи у Белу кућу. Односно, Барак Обама би имао свој трећи мандат за којим је толико жалио у својој опроштајној турнеји широм Америке 2016. године”, закључио је Адамовић.

Важан гост за судбину Косова: Каква идеја стиже из Беле куће у Београд

Идеја о обнови економске сарадње једина је реална идеја са којом би Ричард Гренел, специјални изасланик америчког председника Доналда Трампа за дијалог између Београда и Приштине могао, да дође у Београд.

Тако аналитичар Саша Адамовић коментарише незваничне спекулације и најаве о Гренеловој евентуалној скорашњој посети Београду.

Долазак важног госта имплицитно је најавио српски председник Александар Вучић рекавши да „очекује важну посету Београду која се тиче Косова и Метохије”.

Председник, међутим, није желео да открива о ком се званичнику ради, а српски медији спекулишу да је реч баш о Гренелу коме је пропао план да 27. јуна угости у Белој кући Вучића и Хашима Тачија, због обелодањеног предлога оптужнице против такозваног председника Косова.

Шта би Гренел у име Беле куће могао да предложи Београду

Према Адамовићевим речима, услова да Гренел у овом тренутку дође са неким новим идејама нема.

„Дијалог између Београда и Приштине одавно је замрзнут и у овом тренутку постоји проблем што се не види неки други начин како би се могао наставити, а да пружи барем неке, најосновније резултате, осим обнове економске сарадње. Опција коју промовишу Гренелови опоненти, да се Србија приволи или натера да призна независност Косова, не даје никакве резултате”, објашњава Адамовић.

Он напомиње да наставак дијалога у старом маниру, уз инсистирање на „правно обавезујућем споразуму”, након чега би уследило обострано признавање, није реално, јер није у складу са српским националним интересима. Због тога понавља да је дијалог о економским питањима једино могућ као средство да се ствари покрену са мртве тачке.

„Очекујем Гренелов долазак у Београд као жељу да понови претходни дипломатски напор, да припреми терен за наставак дијалога и верујем да му неће бити тешко да прелети океан како би реализовао своје идеје”, истиче наш саговорник.

Ако буде посетио Београд, Гренел ће у српској престоници наићи на отворена врата, каже Адамовић, као и на људе спремне на компромис који су подржали његове идеје о обнови економске и инфраструктурне сарадње.

За сада, Гренелова постигнућа на обнови дијалога су писмо о намерама о обнови авионског саобраћаја између Београда и Приштине, меморандум о обнављању возних линија, као и меморандум о наставку градње ауто-пута Ниш–Приштина.

Гренел на мети Брисела, Берлина и дубоке државе

Иако након разговора специјалног изасланика Стејт департмента за западни Балкан Метјуа Палмера и европског специјалног изасланика за дијалог између Београда и Приштине Мирослава Лајчака изгледа као да, након отказивања самита у Белој кући, са обе стране океана постоји нека врста координације, према Адамовићевом мишљењу, то није случај.

Палмер је, према речима нашег саговорника, представник вашингтонске дубоке државе, а Лајчак има исти приступ косовском питању као и његов саговорник из Вашингтона.

„Мислим да су обојица у својим ставовима испољили потпуну подударност јер имају исти циљ. Једино што може да се деси јесте да обојица учествују у саботирању и подривању Гренелових дипломатских акција око наставак дијалога”, каже Адамовић.

Очито је да Брисел, Берлин и америчка дубока држава имају заједничку идеју да, као што су то урадили недавно у Вашингтону, подрију Гренелове напоре. У томе ће сигурно имати подршку Приштине, јер она верује да на тим адресама има стопостотну подршку за своје амбиције. Међутим, у случају Беле куће, ствари по Приштину нису толико повољне, уверен је наш саговорник.

Својим предлогом амерички председник још више подгрејао „трампофобију”

Амерички председник Доналд Трамп је за тамошње демократе човек који је ван мејнстрима и који је готово случајно победио 2016. године, а својим предлогом да се одложе новембарски избори само је још више подгрејао већ присутну „трампофобију” код својих опонената, каже спољнополитички уредник часописа *Хрониклс Срђа Трифковић*.

Коментаришући буру коју је у јавности изазвала Трампова објава на твитеру, у којој је сугерисао да би новембарске изборе за председника требало одложити јер ће они „у условима универзалног гласања поштом бити нерегуларни”, и чињеницу да је председник тиме стао на жуљ и демократа и републиканаца који су листом критиковали ову идеју, Трифковић објашњава да Трамп никада није имао велику подршку ни у језгру републиканског естаблишмента. Зато за обе стране представља својеврсну претњу.

Амерички председник још више подгрејао „трампофобију”

„Верујем да ће избори ипак бити одржани по плану, али је чињеница да би гласање путем поште превазишло проблем који иначе имају демократе, а који се огледа у томе да велики део њиховог изборног тела, нарочито Афроамериканца, напосто не излази на биралишта. Њихов одзив на председничким изборима је око тридесетак посто, што је јако ниско имајући у виду да деведесет посто њих гласа за демократске кандидате. Зато би универзално гласање путем поште демократски активисти богато користили да саберу богату жетву гласова унутар те популације, мимо свих правила и прописа. У том смислу одлагање избора за њих није прихватљиво”, објашњава Трифковић.

Са друге стране, додаје, Трампов проблем је у томе што могућност одгањања избора није привлачна ни републиканским конгресменима и сенаторима, који страхују да им са продужетком епидемије Ковида-19 у САД и одсуством економског опоравака, одлагање не би ишло на руку.

Слично размишља и историчар и спољнополитички аналитичар Саша Адамовић који каже да није сигуран у то да постоје реалне шансе да предлог председника буде прихваћен.

Врела политичка јесен

„У усијаној атмосфери која је присутна у Америци републиканци би се тешко усудили да пристану на један такав преседан и изазову снажне реакције мејнстрим медија који су листом против њих и Трампа. Међутим, Трампов предлог јесте утемељен у смислу да постоји могућност нерегуларности на изборима, јер гласање поштом није нешто што је већинска пракса у САД”, указује Адамовић.

Амерички лидер се зато, сматра наш саговорник, с правом пита да ли је, у условима који су буквално на ивици регуларности, уопште могуће одржати изборе чији ће резултати бити опште прихваћени.

„Али, у ситуацији дубоке подељености у америчком друштву, док су на улицама нереди, а главе усијане и на страни Трампових присталица и на страни његових противника, тешко је доносити било какве рационалне одлуке. У сваком случају за очекивати је да ће до новембра изборна температура расти до крајњих граница, а да Америку поред врућег лета, очигледно чека и врућа политичка јесен”, напомиње Адамовић.

Америка – дан после избора

Према речима Срђе Трифковића, оно што је много важније од датума одржавања избора је оно што Сједињене Државе чека након њих.

„На тим изборима ће Џо Бајден бити озбиљан такмац Трампу и то без много сопственог ангажмана. Али, имаћемо и најподељенију Америку у њеног историји, јер још од избијања грађанског рата 1861. године нећемо имати упоредиву ситуацију да половина бирачког тела исход избора неће тај сматрати легитимним и прихватљивим, какав год он био. Од избора нас једва раздваја три месеца и мислим да ћемо сутрадан видети Америку која је горко подељена и где губитничка страна њихову легитимност неће признати”, категоричан је Трифковић.

Доналд Трамп је у четвртак на Твитеру написао да ће „гласање путем поште 2020. бити најнетачније и са највише превара у историји” и „велика срамота за САД”, и предложио одлагање избора све док људи не буду могли нормално и безбедно да гласају.

Датуме савезних избора одређује Конгрес, а амерички Устав не предвиђа одлагање до инаугурације председника 20. јануара 2021. године.

Америка се реваншира Европи на Косову – „спектакуларан резултат” ће брзо одјекнути

Сусрет делегација Београда и Приштине у Вашингтону 4. септембра нека је врста реванша Америке Европи с поруком да САД остају незаобилазни чинилац у решавању послова у овом делу света. И зато резултат мора бити звучан, попут неке крупне инвестиције, прогнозира некадашњи министар спољних послова СР Југославије Владислав Јовановић.

Претходно договорени сусрет 27. јуна минирала је ЕУ, а предстојећи је померен са 2. на 4. септембар, с могућношћу да му присуствује амерички председник Доналд Трамп. Међутим, како је Трамп у изборној утакмици и временској изнудици, нема времена да дуго кује гвожђе, већ треба брзо да произведе неки резултат. Његов посредник Ричард Гренел, подсећа Јовановић, пошао је од тога да привреда спаја неспојиво и да зато треба форсирати тај правац.

Америка спрема лекцију Европи – на Косову

„Очекујем зато да би састанак могао да буде крунисан неком спектакуларном инвестицијом, америчком или њихових савезника, што би звучно деловало за свет, а лепо би изгледало и за бираче у Америци. С друге стране, Европа би остала у позадини и још једном добила лекцију да се ствари на Балкану могу покренути само с Америком”, каже за Спутњик бивши министар.

Напомињући да су све ово засад само претпоставке, Јовановић истиче да ако би се постигао неки договор у области економије или инфраструктуре, Америка може бити гарант његовог спровођења. Примера ради, и Сједињеним Државама би било у интересу да се кроз путну мрежу јаче повеже Јадранско са Црним морем.

Конечно решавање политичких проблема би се дотле, сматра наш саговорник, одложило за неко срећније време, а прихватио би се суживот две стране као стабилно и трајније решење, што би и за Србију било задовоља-

вајуће. Уколико пак Трамп избори још један мандат на новембарским изборима, овакав договор би могао да буде искоришћен као подстицај за даље посредовање Америке у дијалогу Београда и Приштине.

Приштина лоше игра шах

Историчар и спољнополитички аналитичар Саша Адамовић указује да се не треба оптерећивати датумима и вештачким роковима, него да Србија пре свега треба да води рачуна о сопственим интересима.

Он одбацује спекулације да би Трамп могао да искористи састанак представника Београда и Приштине да би убележио неки спољнополитички поен, јер, како истиче, америчке изборе одлучиће економија, а констатује да Гренел и Трампова администрација имају прилично реалан приступ косовском питању.

„Гренел је увидео да је тај проблем у овом тренутку нерешив и кренуо од најреалнијег, од могућности да постоји економска и инфраструктурна сарадња. За нас је важан показатељ и то што су ту Гренелову иницијативу на нож дочекали и Брисел, и Берлин, и америчка дубока држава”, примећује Адамовић.

Коментаришући поруку бившег америчког амбасадора у Београду Вилијама Монгтомирија да би за Србију било добро да састанак искористи као шансу док не дође у Белу кућу Трампов демократски противкандидат Џо Бајден, Адамовић каже је то врста притиска на нашу јавност и државу.

„Нисам баш склон да поверујем Монгтомирију, без обзира на то што он са том изјавом наступа наводно добронамерно. Ми не можемо да прихватимо баш све што нам се понуди, а не уважава наше интересе, па макар то нудили Гренел и Трамп”, наводи историчар. Уверен је, каже, да од Србије није могуће изнудити признање Косова те да је суштински пројекат независности Приштине пропао.

„Приштинска страна игра косовску партију шаха као да ју је већ добила и чека тај коначни потез, али никако да га дочека. Ситуација на табли се у међувремену много променила, а кад играч који пропусти добитнички потез наставља да форсира позицију, прави грешку и губи партију. Нама често кажу да треба да прихватимо реалност, а то је тобоже независност Косова, али треба рећи Приштини да она прихвати реалност, а то је да Србија никад неће прихватити независност Косова. Заборављају да смо ми у том процесу надмоћна страна, јер и поред тога што су Косово признале неке велике силе, оно је међународно и даље непризнато”, наглашава Адамовић.

Србија да буде Швајцарска на Балкану

Владислав Јовановић као још један важан адут за Србију види чињеницу да је главни правац америчке пажње померен ка Азији и односима с Кином, док Балкан постаје другоразредан.

„У срцу Европе није могуће да и даље опстаје таква дивљакуша од тзв. државе као што је косовска. То ће морати да се санира, а онда ће морати да узму у обзир и наше интересе”, уверен је саговорник Спутњика. Он предлаже и формулу како да се у перспективи трајно реше проблеми на Балкану:

„Ако добије изборе, Трамп би могао да се геополитички концентрише на главног противника Кину и да неутралише амбиције Европе да се отргне од америчког утицаја. Ту је наша шанса. Трамп би могао да схвати да би наша независност и неутралност, поготову ако би била стална, њих решила бриге – то би била једна Швајцарска на Балкану. То није немогуће постићи, јер ми имамо традицију самосталности и неутралности. А други би могли да уваже да није лоше и на Балкану имати оазу мира и стабилности”, поручује бивши министар.

Трампова освета Европи

После два дана проведена у Белој кући, председник Србије Александар Вучић и председник владе такозваног Косова Авдулах Хоти потписали су, у присуству председника САД Доналда Трампа, споразум о унапређењу економских односа Београда и Приштине. А највећи добитник споразума је страна која у разговорима није ни учествовала – Израел.

Економски споразум Београда и Приштине, постигнут уз посредовање Вашингтона, наиме, предвиђа и да обе стране прогласе либански Хезболах за терористичку организацију, да Србија своју амбасаду у Израелу пребаци у Јерусалим, и да „Косово”, као већински муслиманска територија, призна јеврејску државу која ће заузврат признати самопроглашену независност наше јужне покрајине.

Статусно питање

Србија је споразумом пре свега добила то што није изгубила онолико колико је могла; статусно питање, које се у првом нацрту споразума налазило у фамозној тачки 10 у облику захтева за узајамним признањем, из финалне је верзије избачено.

Да ли је то довољно да се Београд задовољи садржином споразума? Зашто је Доналду Трампу било важно да, у сред своје предизборне кампање, одвоји време и енергију за склапање договора Београда и Приштине? И шта о свему томе мисли Европска унија?

Ово су питања о којима су у „Новом Спутњик поретку” говорили политиколог Александар Павић и историчар Саша Адамовић.

„Иако јесте изненађење, присуство Израела у постигнутом споразуму заправо не треба да нас чуди јер је познато колико су интереси ове државе важни за администрацију Доналда Трампа”, објашњава Саша Адамовић. „Очигледан добитак за Приштину, и губитак за нашу страну, представља признање израелско признање самопроглашене косовске независности. Међутим, ту независност признале су и веће силе од Израела, од САД на даље, па то ипак Косову није много помогло”.

С друге стране, напомиње Адамовић, „Београд је успео да избегне замку склапања директног споразума с Приштином”, а предвиђени улазак „Косова” у „мини Шенген” „представља позитивну вест за Србију јер ће то пре свега олакшати пласман наше робе на тој територији, што је за нас важно зато што се налазимо у супериорној економској позицији”.

Трампови мотиви

Бела кућа је постигнути споразум прогласила за „историјски напредак” у односима Београда и Приштине, а то је, оцењује Александар Павић, пре свега учињено „због имиџа самог Трампа чији сваки поступак мора да буде оцењен као најбољи и историјски. Што се нас тиче, споразум се може схватити као историјски зато што је овог пута амерички приступ према Србији био другачији него раније; ово стога што Трамп не осећа обавезу да води ону клинтонистичку политику која је скројила мапу Балкана. Зато је и изостало озбиљније инсистирање на узајамном признању. Као да су то оставили Европској унији а они су се, да не би губили време, фокусирали на економска питања о којима је лакше постићи договор. А то инсистирање на економији и Србији више одговара”.

Указујући да „није искључено ни да ће овај споразум Трамп искористити као изговор за будуће повлачење америчке војске с Космета, што је његов син Дон јуниор и јавно затражио”, Павић додаје и да је „Трамп сада имао још један мотив, а то је освета оним структурама из Европе, из Брисела и Берлина на првом месту, које су изазвале пропаст састанка Вучића и Хашима Тачија који је у Белој кући требало да буде одржан 27. јуна”.

„Повратак Трампове администрације у преговарачки процес олакшава нашу борбу против настојања Берлина да нам наметне међусобно признање. Јер, од таквог захтева су Трамп и његов изасланик Ричард Гренел лако одустали, показујући да то питање не сматрају толико важним,” сматра Саша Адамовић.

Разједињени Запад

„За разлику од Хилари Клинтон или Џоа Бајдена, Трамп на Европску унију не гледа као на партнера већ као на конкурента, и то за Србију представља велику прилику већ и зато што аутоматски релаксира нашу позицију на преговорима у Бриселу,” примећује Александар Павић. „Такође, постизањем овог споразума Трампу смо омогућили да постигне победу коју је желео, и надам се да је наша страна умела то да му стави до знања како би нам се он за то реванширао у некој будућој прилици. Баш као што би требало да искористимо и овај ривалитет који је настао у односима САД и ЕУ, који несумњиво умањује притисак Запада на нашу земљу”.

„Зашто би Трампова администрација решавала проблем Космета на начин који би одговарао Европској унији? Зар Трампу одговара стабилна и просперитетна Европска унија која на економском плану прави проблеме Сједињеним Државама? А имајући у виду и како се Гренел понашао на позицији америчког амбасадора у Немачкој, заиста је тешко поверовати да садашња администрација има иједан разлог да прискаче у помоћ Европској унији поводом Косова и Метохије”, сагласан је Саша Адамовић, који објашњава: „Ова разједињеност Запада, уз релативно опадање његове моћи услед јачања Русије и Кине, олакшава и нашу борбу за одбрану Косова. Тим пре што и Русија и Кина, полазећи од сопствених интереса, чврсто стоје на становишту да је Косово део Србије у складу с Резолуцијом 1244 Савета безбедности УН”.

Лоша страна споразума

Имајући то у виду, није тешко закључити да су, по наше интересе, у вашингтонском споразуму најнеповољније две тачке које се имплицитно одnose на ремећење наше сарадње с Русијом и Кином; једна говори о потреби за диверсификацијом у снабдевању енергентима, друга о забрани за „непоуздане добављаче” опреме за 5Г мрежу. Истини за вољу, треба приметити и да у овом контексту ни Русија ни Кина нису споменуте експлицитно, што нам оставља простор да тумачења ових одредби буду креативна, то јест, усклађена с нашим интересима.

„Изостављањем конкретних мета”, каже Александар Павић, „добили смо простор за битку око тумачења ових одредби, и то је њихов најбољи део. С друге стране, међутим, отворена су и врата за још већи притисак, јер ће у будућности Американци да се позивају на овај споразум и да нам објашњавају шта то заправо треба да значи. Такође, за избалансираност наше спољнополитичке позиције није добро ни то што смо заузели једну – израелску – страну у спору на Блиском истоку. Тиме смо се замерили Ирану, који не признаје самопроглашену независност Косова, а посредно и Русија и Кинезима који с Ираном чине троугао носилаца будућег евроазијског спајања. А питање је шта ми заузврат добијамо од Израела за оволику нашу великодушност у односу на његове интересе”.

„Можда смо добили управо то што у овом споразуму нема узајамног признања Београда и Приштине. Тим пре што смо баш на овом случају могли да видимо колики утицај Израел има на политику Сједињених Држава”, закључује Саша Адамовић.

Честитка Израела: Одушевљење у Приштини, тамна сенка на пријатељство са Србијом

Иако је Израел најавио признање независности Косова, постоји могућност да то признање не буде формално реализовано, каже за Спутњик израелски новинар и председник Друштва израелско-српског пријатељства Мајкл Фројнд, који је некада радио у кабинету премијера Бењамина Нетанијахау.

Порука израелског премијера Бењамина Нетанијахау косовским Албанцима о новој ери и пруженој руци пријатељства становницима Косова, с одушевљењем је дочекана у Приштини, док у Израелу неки упозоравају да ће то бацити сенку на добре односе са Србијом.

Тамна сенка на односе са Србијом

Израелски новинар и председник Друштва израелско-српског пријатељства Мајкл Фројнд не крије разочарање најављеним Косова. Фројнд, који је некад радио у кабинету премијера Нетанијахау, каже за Спутњикда је до те одлуке очигледно дошло под притиском САД, али ће то „бацити тамну сенку на веома топле и пријатељске односе Израела и Србије”.

„Јевреји и Срби имају много тога заједничког, реч је малим нацијама у непријатељском окружењу чије су отаџбине биле вековима окупиране. Обе нације су биле пред истребљењем, али сада поносно стоје на међународној позорници као суверене државе”, додаје он.

Фројнд подсећа на заједничко страдање Срба и Јевреја у Независној држави Хрватској током усташког режима, због чега обе нације данас деле заједничке вредности и историју због чега би Израелу „уместо да призна Косово, било боље да унапређује сарадњу са Србијом”.

Срећна Нова година Приштини

Бењамин Нетанијаху обратио се прексиноћ поводом јеврејске Нове године грађанима Косова и припадницима јеврејске заједнице на Косову и рекао да последњи догађаји уливају наду да је на помолу „нова ера” од које ће имати користи и грађани Израела и грађани Косова.

Прослави јеврејске Нове године у Хотелу „Емералд” у Приштини присуствовали су и председник привремених приштинских институција Хашим Тачи, премијер Авдулах Хоти, председница скупштине Вјоса Османи, као и бивши премијер и лидер покрета Самоопредељење Аљбин Курти.

Историчар Саша Адамовић каже да иако је можда део приштинске политичке елите разочаран зато што Нетанијаху у поруци није поменуо признање тзв. Косова, он је „дипломатским речником потврдио оно што је договорено у Вашингтону”, а то је успостављање дипломатских односа Израела и Косова.

Национални интерес: Има ли шансе да Израел одустане?

Међутим, Фројнд не искључује још једно изненађење кад је реч о израелском признању независности Косова. Иако су шансе да Израел одустане од признања тренутно веома мале, ако се вратимо двадесетак дана уназад, на крај августа месеца, видећемо да су тада шансе да Израел призна Косово биле једнако мале као што су данас да одустане од признања, истиче он.

„Тако да се у међународним односима никад не зна у ком правцу ће се развијати ствари”, наглашава Фројнд.

Према његовим речима, потписивање Вашингтонског споразума није у националном интересу Израела, из неколико разлога. Први је што су односи Израела и Србије последњих година постали веома блиски. Израел, додаје он, не би требало да се меша у унутрашње ствари других држава, посебно у решавање косовског проблема, јер „Косово је део Србије”.

„Као Јеврејин морам поштовати чињеницу да је Косово за Србе оно што је Јерусалим за Јевреје, колевка цивилизације, жила куцавица нације, а ниједна нација се не сме одрећи свог срца и душе. И на крају, признање Косова било би веома опасан преседан зато што има много етничких мањина широм света које би желеле да им се призна право на самоопредељење као Косову”, истиче Фројнд.

А ако би Косово добило међународно признање, путем косовских Албанаца могли би да крену Каталонци у Шпанији, Шкоти у Великој Британији, Корзиканци у Француској, додаје Фројнд и наглашава да би то дестабилизovalo међународни систем и изазвао велики хаос.

Корист Израела од признања независности Косова

С друге стране, историчар Саша Адамовић је убеђен да ће ускоро доћи до израелског признања независности Косова јер су се Вашингтонским споразумом тзв. Косово и Израел обавезали на обострано признање.

Израел, има одређене користи од тог аранжмана јер му је јако важно да Јерусалим као главни град добије и међународни легитимитет тако што би што већи број држава тамо изместио своје амбасаде, додаје он.

„Међутим, у израелској јавности има и гласова којима се не допада тај део споразума који предвиђа међусобно признање Израела и Косова, јер на тај начин Израел узима учешће у решавању једног проблема који не би требало да га се тиче и на тај начин доводи у питање доследну и принципијелну политику према Србији”, каже Адамовић.

Судбина Косова и даље је у рукама Србије

Према његовим речима, добро је што су српски председник Александар Вучић и израелски премијер Нетанијаху разговарали врло брзо после потписивања Вашингтонског споразума и што су на тај начин потврдили пријатељство две земље и у будућности. А пријатељство две земље потврђено је и јуче, предајом акредитива израелског амбасадора у Београду, додаје Адамовић.

Иако српској јавности не пријају вести о међусобном признању Израела и тзв. Косова, суштински се неће много тога променити у борби за останак Косова и Метохије у оквиру Србије, сматра наш саговорник.

„Од самопроглашене независности 2008. иза које су стали западни ментори косовских Албанаца, тзв. Косово су признали САД, Велика Британија и готово све државе ЕУ, а после толико година тзв. Косово није, нити ће бити чланица Уједињених нација. У том смислу, Србија у решавању косовског питања остаје правно надмоћна страна и решење косовског проблема још увек има у својим рукама”, закључио је Адамовић.

Неочекивани заплет у Америци: Трамп силази „у подрум” – код Бајдена

Доналд Трамп нашао је начин како да настави председничку кампању упркос томе што је заражен вирусом корона. Како је саопштено, сва ранија планирана догађања Трампове кампање у којима је предвиђено да амерички председник учествује, селе се онлајн или се привремено одгађају.

До краја кампање остало је тридесет дана, а сва најављена догађања у која су укључени чланови Трампове породице такође се привремено одгађају, пренели су светски медији.

„Сва друга догађања у оквиру кампање разматраће се од случаја до случаја и неколико дана унапред објавићемо одговарајућу најаву”, саопштили су из кампање Доналда Трампа.

Историчар Саша Адамовић верује да ће Трамп сачекати да прође карантин и да добије негативан тест на корону и да ће се тада ако преостане времена, посветити преосталим дебатама са својим изазивачем.

Чињеница да је Трамп заражен само је додатно закомпликовала ситуацију у финалису америчке председничке кампање, након дебате и његовог изазивача, демократе Џоа Бајдена, који такође мора да се тестира на корону.

Корона заплет у бици Трамп – Бајден

Вест да је председнички пар оболео од вируса корона објавио је у петак рано ујутру сам Трамп и одмах скренуо пажњу америчких медија, који су из минута у минут почели да прате његово здравствено стање. Тако су медији, узимајући у обзир Трампове године и гојазност, констатовали да се ради о најозбиљнијој здравственој претњи по једног председника у последњих неколико деценија и поставили питање како ће новонастала ситуација променити карактер председничке кампање, с обзиром на то да је Трамп отказао предизборни скуп на Флориди, једној од држава чије ће изјашњавање на изборима бити кључно.

Трамп мајстор промоције

Адамовић напомиње да је амерички председник мајстор медијске промоције и да и поред проблема може да доведе кампању до краја.

„Ако је тако нешто могао да ради његов изазивач Џо Бајден, који већину времена проводи затворен у подруму своје куће, одакле даје интервјуе и изјаве, сигуран сам да то може и Трамп. Наравно, с обзиром на карантин, амерички председник неће моћи лично да учествује на великим митинзима и они, све док је таква ситуација, мораће да буду отказани. То је губитак за Трампа, који је још 2016. показао да воли такву врсту скупова и директан контакт са бирачима”, наводи наш саговорник.

Због тога што спада у ризичну групу, мораће да поведе рачуна о здрављу, а најава да ће наставити са председничким обавезама може, према Адамовићевим речима, да буде мач са две оштрице.

„На примеру Бориса Џонсона, који је после погоршања стања завршио на интензивној нези, видели смо у шта то може да се изроди”, каже Адамовић.

Јавност сада може и да подржи Трампа

Не мора да значи да ће зараза вирусом корона Трампу нанети штету, како поједини медији и аналитичари тврде, додаје наш саговорник.

„То може да изазове контраефекат – да он, због тога што му се десило, заправо задобије симпатије америчке јавности, која би могла да се уједини око подршке председнику и да га подржи у борби да се излечи. Дакле, ако је неко мислио да је ово, можда, симболичан крај кампање Доналда Трампа, односно да је већ сада изгубио изборе, то ипак можда није тако. Мислим да Трамп још има шансе да у последњих месец дана кампању, која би упркос свему могла да буде и победничка, доведе до краја”, закључује Адамовић.

Доналд и Меланија Трамп тестирани су на вирус корона када се испоставило да је председникова блиска сарадница и саветница Хоуп Хикс позитивна. Ипак, Трамп није одложио своју посету Њу Хемпширу, где се у свом голф клубу срео са присталицама.

Председников лични лекар, доктор Шон Конли изјавио је да се председник и прва дама осећају добро и да планирају да током опоравка остану у Белој кући. Конли је најавио и да ће, током карантина, председник наставити да обавља своје дужности.

Трампов најхрабрији потез: Зашто је ушао у отворени сукоб са својим обавештајним службама?

У потпуности сам одобрио да ознака поверљивости буде скинута са баш свих докумената који се тичу највећег политичког злочина у историји Америке, твитовао је председник САД Доналд Трамп. И тиме је ступио у отворени рат са сопственим обавештајним и безбедносним агенцијама. Јер, ако је афера „Русијагејт” злочин, онда су сви они злочинци.

Реч је о афери која је покренута још пре избора 2016. године; та оптужба на рачун актуелног америчког председника, да је пука марионета у рукама свог руског колеге Владимира Путина, обележила је све четири године Трамповог мандата, додатно је затрвала америчку политичку и медијску сцену, и, што је вероватно и најважније, до те мере је оптеретила односе између две суперсиле да је поправљање њихових односа претворила у сасвим немогућу мисију. А све је засновано на мноштву лажи и једном покушају спина.

Подвала Хилари Клинтон

У најкраћем, како сад излази на видело, у покушају да минира Трампову кампању, али и да скрене пажњу са скандала око својих несталих мејлова док је била државни секретар САД, Хилари Клинтон и њена кампања лансирани су аферу „Русијагејт”. И то уз помоћ америчких обавештајних служби, и уз знање тадашњег председника САД Барака Обаме.

Ово је теза коју и сам Трамп заговара још откако је, на самом почетку свог мандата, устврдио да га је претходна власт прислушкивала. У међувремену ће се испоставити и да прислушкивања јесте било, и да афера „Русијагејт” заиста представља подвалу као што Трамп све време тврди. Међутим, ово је само врх леденог брега, чији ће остатак бити откривен тек када – или, ако – буду објављена документа с којих је Трамп скинуо ознаку поверљивости.

Распламсавање сукоба

Велико је питање да ли ће се то догодити, јер, док Трамп сад подсећа да је ознаку поверљивости с ових докумената заправо скинуо одавно, оно мало медија који су му блиски откривају и да њихово објављивање лично спречавају директорка ЦИА-е Ђина Хаспел и директор ФБИ-а Кристофер Вреј. Сукоб између председника и његових служби тиме је избио наочиглед читаве америчке и светске јавности. И можда није згорег подсетити да је последњи амерички председник који је покушао да сузбије моћ ових служби – Џон Кенеди, који је припретио да ће „растурити ЦИА-у у хиљаду делића и расути их у ветар” – завршио с метком у потиљку...

Зашто је Трамп баш сада, свега три недеље пре председничких избора, распламсао сукоб који је обележио претходне председничке изборе у САД? Ко је јачи, директори ЦИА-е и ФБИ-а или председник Америке? И како ће исход овог сукоба утицати на односе Беле куће и Кремља?

Ово су питања о којима су у „Новом Спутњик поретку” разговарали историчар Саша Адамовић и публициста Марко Танасковић.

Руски изговор

„Остало је још муниције да се испали у овој афери која траје већ више од четири године”, коментарише Саша Адамовић и указује да је америчкој обавештајној заједници Русија послужила као згодан изговор за деловање против различитих политичких сметњи: „Наводи о Трамповом дослуху с Русијом искоришћени су како би његова кампања била прислушкивана и саботирана. А те 2016. је Џејмс Клепер, тадашњи шеф америчких обавештајних служби, дао одобрење и да се прислушкују и европске конзервативне и суверенистичке странке, такође под изговором да иза њих стоји Русија”.

У међувремену је, међутим, подсећа Марко Танасковић, „афера ’Русија-гејт’ неславно завршена, јер је у свом извештају, написаном на преко 500 страница, специјални тужилац Роберт Малер морао да призна да ипак не постоје никакви докази о дослуху између Трампа и Путина”.

Улога Барака Обаме

Имајући пак то у виду, напомиње Танасковић, „уопште не делују нетачно Трампове бомбастичне тврдње” да је читава истрага те непостојеће руске завере представљала покушај пуча и највећи политички злочин у историји САД... „Читава кампања која се све ово време води против Трампа очигледно је координисана унутар америчких обавештајних служби – ЦИА, ФБИ и НСА пре свега – које су радиле у корист Хилари Клинтон и Демократске партије”.

„А необично важну улогу у свему томе”, истиче Саша Адамовић, „имао је и човек који је и овог пута имао пресудну реч у одабиру Џоа Бајдена за председничког кандидата демократа, бивши председник САД Барак Обама, који је у време Трамповог избора и јавно јадиковао због тога што не може да се кандидује и трећи пут”.

„Крунски доказ да је Обама све време знао за план Хилари Клинтон да оклевета Трампа тврдњама о његовом дослуху с Русима, па да је самим тим и одобрио тај план, представља руком писана белешка тадашњег директора ЦИА-е Џона Бренана која говори да је Обама о свему био обавештен. И из тога може да се види да је реч о завери у коју је укључено много људи који су заузимали највише позиције,” каже Марко Танасковић.

Лондонска веза

На видело сад излази и међународна димензија ове завере – откривено је, наиме, да је иницијална информација, која ће ФБИ-у послужити као изговор да покрене истрагу Трампове кампање, потекла од британске обавештајне службе МИ6. А није неважан ни податак да је Ђина Хаспел, актуелна директорка ЦИА-е која сад наводно опструише Трампово настојање да се истина истера на чистац, у то време била шеф испоставе америчке обавештајне службе у Лондону.

Овом су намештаљком Британци учинили услугу својим америчким колегама, коментарише Саша Адамовић, а Марко Танасковић подсећа и да се британска улога види и кроз деловање бившег (ако такви постоје) функционера МИ6-а Кристофера Стила, аутора дискредитованог досијеа о Трамповим везама с Русијом који је имао важну улогу у покретању читаве афере.

Наставак борбе

У сваком случају, наставак борбе између Беле куће и овог трансатлантског обавештајног апарата „дубоке државе” тек предстоји, разуме се, под условом да на изборима победи Трамп а не Џо Бајден.

„Ако победи на изборима, у свом другом мандату Трамп ће моћи да буде много одлучнији и бескомпромиснији јер га не чека реизбор, и мислим да ће бити немилосрдан у чишћењу служби које су радиле против њега”, сматра Марко Танасковић.

Ипак, указује Саша Адамовић, „треба имати у виду и да се та америчка ’дубока држава’ изграђује већ дуже од 100 година, још од увлачења САД у Први светски рат потапањем ’Лузитаније’, и илузорно је очекивати да је могла да буде разграђена за само четири године Трамповог мандата. Потребно је још времена и борбе да би Америка поново, уместо империје, постала

нормална држава. А то је предуслов и за побољшање односа с Русијом које у садашњој атмосфери није могуће”.

С друге стране, упозорава Марко Танасковић, „треба очекивати и да ће ове структуре, буду ли изазване на драстичнији начин у (евентуалном) Трамповом другом мандату, и саме одговорити још драстичније него до сада. Уосталом, оно што се догодило Џону Кенедију, није се догодило случајно”...

А опет, закључује Саша Адамовић, „ни Доналд Трамп није сам у овој борби. А онај део безбедносног апарата који стоји иза њега ваљда је извукао неке поуке из прошлости”.

„Обрачун на даљину”: Шта је донела друга рунда меча Трамп–Бајден

Чини се да председнички кандидати на изборима у САД нису пружили ништа ново у другом дуелу који је одржан необично, у два одвојена телевизијска интервјуа. Предност није припала ниједном од њих, али су новинари наставили тренд агресивно-непријатељског става према Трампу, уз заташкавање корупционашке афере Џозефа Бајдена и његовог сина.

Овако спољнополитички аналитичар Саша Адамовић за Спутњик коментарише другу дебату Трампа и Бајдена која је одржана истовремено за ТВ мреже Ен-Би-Си (НБЦ) и Еј-Би-Си (АБЦ), из Флориде и Пенсилваније.

Агресивно према Трампу – благо према Бајдену

„Очито је да се када посматрамо та два одвојена паралелна телевизијска интервјуа између Трампа и Бајдена, види потпуно различит приступ према двојици кандидата. Водитељи који разговарају са Трампом су много агресивнији и труде се да све што он изговори ставе под знак питања, док су они који разговарају са Џоом Бајденом према њему много блажи и у широком луку заобилазе многа питања, поготово она која би могли да поставе с обзиром на вишедеценијску политичку улогу коју Бајден игра у америчкој политици”, сматра аналитичар.

Он додаје да је приметно да се наставља тренд да медији главног тока, који су иначе све четири године његовог мандата били агресивно непријатељски према Трампу, настављају да „мазе” Џоа Бајдена и да буду веома непријатни према председнику САД. Са друге стране, тврди он, у кампању на страни Бајдена укључиле су се и најутицајније друштвене мреже попут Фејсбука и Твитера, које иду толико далеко, да се усуђују да цензуришу оно што уради Трамп или његова кампања:

„Последњи случај је био када је *Њујорк пост* објавио прилично експлозиван извештај о корупционашкој афери у којој је учествовао син, у то време потпредседника Америке, Џоа Бајдена Хантер и изгледа да је и његов отац,

актуелни Трампов изазивач, и те како био умешан у целу причу. Али медији главног тока покушавају да ту причу закопају, односно да јој не дају на значају и да је релативизују, све у циљу да прича која би можда могла да буде једна од највећих корупционашких афера у Америци оде у други план и да не нанесе штету Бајдену у ових неколико недеља до председничких избора”.

Закопана прича о корупционашкој афери Бајдена

Према речима нашег саговорника, анкете јавног мњења, према којима Бајден има предност у односу на актуелног председника САД, нису нешто што осликава реалност, јер је јасно да се у досадашњем току кампање није ништа десило што би могло да да толику предност изазивачу. Али, додаје он, изгледа да су истраживања јавног мњења такође у функцији претпостављене победе Бајдена и да могу бити и мач са две оштрице. Оне би могле да успавају Бајденове присталице које могу да помисле да је битка већ добијена и да трећег новембра не изађу да гласају.

„Нема те војне машинерије која може да победи у војном сукобу са Русијом”

Исход америчких председничких избора одредиће и судбину споразума о контроли нуклеарног наоружања између САД и Русије који је био гаранција светског мира. Ако победи Доналд Трамп, већа је шанса да ће споразум бити обновљен. А чак и да се то не деси, на Западу треба да знају да нема те војне машинерије која може да победи у војном сукобу са Русијом.

Војни експерт Митар Ковач овако одговара на питање о утицају резултата избора у САД на будућност споразума Нови старт који истиче у фебруару. Ако победи Доналд Трамп, верује пензионисани генерал, већа је вероватноћа да ће споразум бити ревитализован, чиме би се смањио ризик од гомилања оружја у Европи.

„Бојим се да ће, уколико дође друга опција, то бити велико зло и по Европу, и по Америку, и по цео свет јер стари цин креће са старим мислима о Америци каква је била за време његовог партиципирања у власти”, каже Ковач за Спутњик.

Избори ће одредити стратешку оријентацију Америке у наредном периоду, од чега ће, истиче наш саговорник, зависити многа техничка питања везана за војну димензију – и будућност споразума, и распоред војних снага у Европи, и срљање на исток, и изазивање локалних пожара и прављење сценарија за неки регионални рат.

Споразум две водеће нуклеарне силе о ограничењу стратешког нуклеарног наоружања, нови СТАРТ (или како га Руси зову СНВ 3) склопили су 8. априла 2010. у Прагу тадашњи председници САД и Русије Барак Обама и Дмитриј Медведев, а ступио је на снагу 5. фебруара следеће године с роком на десет година, с могућношћу продужетка на пет година уз узајамну сагласност страна. Споразумом је предвиђено смањење распоређених нуклеарних бојевих глава на 1550 јединица, а интерконтиненталних балистичких ракета, балистичких ракета на подморницама и тешким бомбардерима на 700 јединица.

Русија у предности, нема машинерије која може да је победи

Москва је већ изразила спремност да споразум продужи, а САД постављају услов – да му се прикључи и Кина. Москва узвраћа да би онда било логично да се не изоставе друге нуклеарне земље, Француска и Велика Британија.

Реч је о стратешком узмицању, јер неразумно је увлачити Кину у то кад она по броју нуклеарних глава не може да се мери ни са Русијом, ни са САД, коментарише Ковач.

Председник Владимир Путин у међувремену поручује да чак и да споразум не буде продужен безбедност Русије неће бити погођена.

„Нема те војне машинерије која може изаћи као победник у војном sukobу са Русијом. Она је у предности у многим борбеним системима посебно у хиперсоничним ракетама, при чему се ради озбиљан процес модернизације читаве војске”, коментарише Ковач уз савет водећим силама НАТО да то имају на уму.

Војни експерт подсећа да је нови СТАРТ блокирао претеривања у опремању нуклеарним наоружањем. Наводи податак да САД и Русија имају око 6000 пројектила с нуклеарним главама свака, а да све остале нуклеарне силе имају знатно мањи број.

„Мир у свету чувао је договор две водеће нуклеарне силе. Такође, Русија би досад више пута била изложена конвенционалним ратовима, али њену слободу чувао је контингент нуклеарног наоружања и све већи војно-технички развој”, уверен је Ковач.

Такмичење у русофобији

Историчар Саша Адамовић напомиње да ће од тога ко ће бити следећи председник САД зависити не само аранжмани у контроли наоружања него и даљи развој укупних руско-америчких односа. Коментаришући изјаву портпарола Кремља да се двојица кандидата такмиче у мржњи према Русији, Адамовић примећује да је русофобија деценијама присутна у америчкој политици па и у кампањи за ове изборе, али да ипак постоје неке разлике у приступу Трампа и Бајдена.

„Оне на први поглед нису толико значајне, али с обзиром на спољнополитичку агенду Трампа он има нијансиранији однос према Руској Федерацији него што је стари русофоб Бајден, који припада вашингтонској мочвари”, оцењује Адамовић.

Притом, свет доживљава тектонске поремећаје, стари поредак одлази, а док се не створи нови, живимо у прелазном који, додаје наш саговорник, може да буде веома опасан.

„Русија је под администрацијом председника Путина потпуно друга држава у односу на '90, технолошки је унапредила своје наоружање. Али она је континентална сила која заузима својеврстан дефанзивни карактер штитећи и сопствену територију, и оно што сматра зонама свог интереса пре свега у најближем окружењу. САД су с друге стране поморска сила и у много чему су у спољној политици агресивне користећи то што су способне да пројектују своје интересе буквално на свакој тачки земаљске кугле”, објашњава Адамовић.

Европа да не дозволи атмосферу ратног конфликта

По мишљењу Митра Ковача, обе партијске опције нису одустале од даљег ширења на исток и сна да се Русија временом разбије на два или више делова како би се упливом западног капитала дошло до њених ресурса и тржишта. То се, како каже, првенствено ради кроз хибридни рат с циљем да се ослаби држава и уруши њен демократски поредак и да се путем неке обојене револуције дође до промене власти која би одговарала интересима Запада, која би широм отворила врата западном капиталу, евентуално потпомогнула употребом војне силе.

„Овај део је сегмент у стратегији САД везан за ракете средњег и краћег домета. Американци желе да на тај начин европски простор учине простором где ће концентрисати највећи део тих ракета које би биле и са нуклеарним бојевим главама. Сведоци смо да се помињу вежбе са нуклеарним бојевим главама. Пре месец дана говорило се о таквој вежби у Немачкој. А то јесте територија на којој је размештен део тих бојевих глава. Планира се да их буде још, чиме би безбедност те земље била двоструко угрожена. Прво јер би имала на својој територији такве бојеве главе, а друго што би постала легитимна мета у евентуалном регионалном рату. Водеће земље ЕУ морале би да имају већи политички утицај у НАТО да не дозволе формирање атмосфере ратног конфликта у Европи”, саветује Ковач.

Драма у Пенсилванији: Трамп „стопиран” на корак од победе

Након што је победио у Тексасу, Охају и Флориди, што му се победе смеше и у Северној Каролини и Џорџији, Доналду Трампу је, да би остао у Белој кући, потребна победа и у Пенсилванији у којој је, према речима публицисте и правника Бранка Павловића, донета скандалозна одлука о престанку бројања гласова.

У Пенсилванији, у којој Доналд Трамп води са око 700.000 гласова разлике, направљена је драма са прекидом бројања гласова, што омогућава манипулацију изборним материјалом, каже Павловић.

До сада је у Пенсилванији пребројано око пет милиона гласова. Непребројано је остало око два милиона гласова. У тих преосталих два милиона, Трамп би требало да добије 600 000, а да Бајден нагло добије 1 400 000, да би се резултат преокренуо.

Трамп тешко може да изгуби Пенсилванију

Реално гледајући, Бајдену победа у Пенсилванији није достижна, наглашава Павловић. Теоријски јесте уколико у преосталим гласовима више не би било гласова за Трампа.

„И сада они, очигледно, праве паузу да би могли да наштимују колико тачно ту треба да буде гласова. Није довољно да од ока покрадеш за Бајдена, јер може да се испостави да ти је и то мало, него хоће да имају тачне цифре да би могли да пакују тачне резултате у врећама са непребројаним гласовима”, каже Павловић.

Бајден клизи ка поразу

Историчар Саша Адамовић наглашава да се Бајден налази на ивици пораза, упркос најавама истраживања јавног мњења да ће убедљиво победити. У томе је, према његовим речима, сличност између избора из 2016. и овогодишњих избора.

„Трамп је, током изборне ноћи, успео да прескочи неколико важних препрека, да одбрани државе у којима је победио пре четири године, а које су на овим изборима биле важне. Прескочио је Флориду и успео је да победи у Тексасу и Охају, који је посебно занимљив јер, онако како је гласао Охају на последњих 14 избора, тај кандидат је изабран за председника”, наглашава Адамовић.

Бајден се налази на ивици пораза и тога је и сам свестан, судећи по ономе што је рекао на конференцији за новинаре, сматра Адамовић.

„Једино што може да понуди својим присталицама је оно што је и урадио, позвао их је да имају вере и нагласио да је победа могућа. Али, с обзиром на реакције новинара мејнстрим медија, који нису задовољни оним што се десило у изборној ноћи, Бајден полако клизи ка дефинитивном поразу”, каже Адамовић

Пенсилванија, кључна за Трампову победу, због специфичности да се гласови пристигли поштом броје на крају изборног дана, оставља могућност да се одлука о победнику донесе и на неком другом месту, као што је Врховни суд, каже наш саговорник.

Бајден очекује да су гласачи у Пенсилванији који су гласали поштом гласали за њега, док је Трамп упозоравао да такав начин гласања може да доведе до манипулација. То је и разлог због кога тражи прекид бројања гласова.

„Мислим да ћемо управо на том месту наредних дана видети сукобе два кандидата и две председничке кампање”, сматра Адамовић.

Потрес у Пентагону: Трамп чисти нелојалне и после избора

У јавности се одавно спекулисало о смени шефа Пентагона Марка Еспера и није никакво изненађење што је Доналд Трамп то напокон и учинио, иако се САД налазе у постизборном периоду. Еспер је још један од припадника Трампове администрације који је одлучио да пређе на другу страну.

Пре Еспера то су учинили и први шеф Стејт департмента Рекс Тилерсон и Есперов претходник генерал Џејмс Матис, подсећа историчар Саша Адамовић.

„Просто је невероватно да сви они који су смењени или су отишли на одређени начин, прихватају најважније државне функције, а онда окрећу леђа председнику Трампу и покушавају да воде некакву своју приватну политику. Или нису разумели шта је Трампова политика, иако је он о томе говорио још 2016, или одлучују да пређу на страну дубоке државе”, каже Адамовић.

Трамп потресао Пентагон

Еспер је, према речима нашег саговорника, ишао из грешке у грешку, отворено опонирајући Трампу, на тај начин саботирајући његове идеје, готово оне о начину на који САД треба да окончају „бесконачне ратове” које воде широм света.

„Са друге стране, користио је сваку прилику да у јавности покаже нелојалност председнику Трампу, а тиме је знао и да се похвали. Није у питању само Еспер. Трамп је за четири године мандата имао сличних проблема. Осим Матиса и Тилерсона, треба споменути и бившег шефа ФБИ Џејмса Комија, кога је Трамп такође морао да отпусти”, објашњава Адамовић.

У америчкој јавности спомиње се могућност да Трамп, поред Еспера, отпусти и шефове ФБИ и ЦИА, Ђину Хаспел и Кристофера Вреја, са којима Трамп, према Адамовићевим речима, има исти проблем као и са Еспером.

Кадрови нису хтели да следе Трампа

„Свуда нелојалност, некоректност и нефер однос према Трампу који им је дао прилику да обављају те дужности. Притом, он никада није крио од јавности шта су му намере. Изгледа да је проблем у томе што је Трамп хтео да у америчкој спољној политици направи коперникански преокрет, да напусти глобалистичку политику, која Америком доминира последњих стотинак година, а кадрови којима је пружио прилику нису хтели да га следе у његовим намерама”, закључује Адамовић.

Доналд Трамп је саопштио да је уместо Еспера на функцију секретара за одбрану именовано досадашњег шефа Центра за борбу против тероризма Кристофера Милера.

Еспер се са Трампом сукобљавао по многим питањима, од преименовања војних база названих по генералима из доба Конфедерације, преко одбијања Трамповог захтева да војска интервенише током протеста који су донедавно потресали америчке градове, до принципијелних питања везаних за повлачење америчких трупа из Ирака, Сирије и Авганистана.

Тајни пројекти ЦИА: „Хаос”, „Менхетн”, „Гладио” – Дрогирање градова, испирање мозга, рушење власти

Испирање мозга, електрошокирање, хипнотисање, дрогирање војника и читавих градова – све то је у својим тајним програмима за остваривање геополитичких циљева кроз историју користила ЦИА. Последњи у жижи јавности нашао се пројекат за контролу ума „МК-УЛТРА”, а у свом портфолију ЦИА их има много, међу којима су и „Хаос”, „Менхетн” и „Гладио”.

Пројекат „МК-УЛТРА” спровођен је у Канади током 1957. и 1960. године и за циљ је имао контролу људског ума уз помоћ дрога и хипнозе. Пројекат је започет током Хладног рата, јер је ЦИА била убеђена да комунисти већ увелико раде на свом пројекту тог типа.

Користили су се електрошокови и јаке психоактивне супстанце, пре свега ЛСД, али и мескалин, кокаин и марихуана. Експериментисало се у болницама, психијатријским клиникама, затворима... Деци са шизофренијом давао се ЛСД. Многи бордели су били под надзором да би се проучавало како комбинација секса и дрога утиче на спремност мушкараца да одају тајне.

Тајни портфолио ЦИА – дрога, нацисти, испирање мозга...

Професор националне безбедности Универзитета „Унион – Никола Тесла” Горан Матић каже за Спутњик да је ЦИА практиковала спровођење програма попут „МК-УЛТРА” претежно након Другог светског рата. У пројектима су коришћене технике специјалног испитивања у којима су употребљаване тзв. „дрогне истине”, како би ратни заробљеници и шпијуни одали поверљиве информације.

Тајни програми који су подразумевали употребу психоактивних супстанци примењивали су се и током рата у Вијетнаму, ЛСД се давао војницима, а спровођени су и на општој популацији. Током шездесетих година, у систем водоснабдевања једног америчког града убачена је та дрога. Читаво становништво подвгнуто је експерименту, а потом је урађена студија о утицају ЛСД-а на понашање грађана. Касније је ЛСД комбинован и са тзв.

„анђеоском прашином”.

„С развојем науке и технике сада је то подигнуто на виши ниво. Овај пројекат ЦИА-е је процурио, али, шта мислите, колико има оних који нису? То је и под лекарским ембаргом. Постоји етички кодекс лекара према којем се такве ствари не раде. То су експерименти на људима којима се мења свест, понашање, производе реакције, што је с аспекта хуманизма неприхватљиво. Ви искључујете човечју вољу и право избора”, истиче Матић.

Он предочава да је један од најпознатијих тајних програма пројекат „Хаос”, који је спровођен током шездесетих и седамдесетих година, такође за време Вијетнамског рата, а којим су ЦИА и ФБИ мапирали унутрашње непријатеље државе – отворено је више од 350.000 досијеа и први пут је направљен толики продор кроз грађанска права и устав САД.

„После Другог светског рата имали смо сенатора Макартнија и његов ’Лов на вештице’ током којег су сви левичари били прогоњени. Сада смо, у склопу борбе против тероризма, имали опсервирање преко друштвених мрежа. То је више везано за сајбер безбедност, идентификација потенцијалних терориста усмерених против САД. Постоји неколико озбиљних програма које НСА користи за посматрање комплетне комуникације у сајбер простору”, напомиње Матић и додаје да се обавештајне службе нису одрекле „класичних” метода у дигиталном добу.

Пројекти чувани у строгој тајности

Историчар Саша Адамовић истиче да се о тајним пројектима америчке обавештајне службе дуго ништа није знало. Повремено су се о њима појављивале вести, које је ЦИА демантовала или „игнорисала”, ако су им користиле.

Он указује на то да су се тајни програми спроводили и током Другог светског рата. Један од најпознатијих је ’Менхетн’, у оквиру којег су САД развиле атомску бомбу, а о чијем успеху сведоче Хирошима и Нагасаки. Познат је и пројекат „Спајалица”, који је за циљ имао да нацистичке научнике из Немачке пребаци у САД.

„Најпознатије име тог пројекта вероватно је немачки стручњак Вернер фон Браун, који је радио на немачким пројектима стварања тајних оружја. У Америци је познат по томе што је био један од главних људи америчког свемирског програма. Неки од нацистичких научника су имали улогу и у пројекту ’МК-УЛТРА’, с обзиром на то да су њихова знања стечена у експериментима над логорашима могла да буду веома корисна америчким обавештајним агенцијама”, предочава Адамовић.

Он је напоменуо да је ЦИА имала и пројекте који су се тицали промене

режима у појединим државама, а као најпознатије наводи покушај свргавања Фидела Кастра 1962. и смењивање демократски изабраног премијера Ирана Мухамеда Мосадека 1953. године.

„Треба споменути и тајни пројекат ЦИА-е ’Гладио’, који је подразумевао формирање посебних тајних војски у оквиру држава чланица НАТО-а, попут Италије, Француске и Белгије, а које су за циљ имале да спрече долазак комуниста на власт у тим државама”, истиче Адамовић.

Он је подсетио и на тајну америчку базу „Област 51” у Невади, коју такође сврстава у скривене пројекте, а за коју се дуго говорило да се у њој врше експерименти над ванземаљцима и користе НЛО-и.

Да ли ће Бајдену бити лакше да влада Америком него Трампу

Након што је Електорски колеџ потврдио његов избор, нови председник САД Џо Бајден изјавио је, између осталог: „Сада је време да окренемо страну. Да се ујединимо. Да зацелимо ране”. Питање је - да ли ће Бајден заиста моћи да уједини Америку у околностима када му велики део земље оспорава легитимитет и да ли ће му бити лакше да влада него Трампу?

Према речима спољнополитичког уредника америчког часописа *Хрониклс*, историчара Срђе Трифковића, постоје значајне, суштинске разлике између Трампа и Бајдена.

Да ли ће Бајдену бити лакше него Трампу

„Пре свега, мејнстрим медијска машина ће свесрдно бити уз Бајденов тим, јер су они од почетка деловали као нераскидива симбиотичка целина. Та иста медијска машина која је Трампу од почетка оспоравала легитимитет, са друге стране је заташкавала скандале који су се тицали сервера и мејлова Хилари Клинтон, а касније и оне који су се тицали Бајденовог сина Хантера. Та медијска машина је од почетка третирала оптужбе за нерегуларности председничких избора као измишљотине и потпуно се понашала као нераскидиви део Бајденове кампање. Да је било супротно и да су у питању биле оптужбе демократа за манипулације од стране републиканаца, нема сумње да би Вашингтон пост, Њујорк тајмс, Си-Ен-Ен и остали врло детаљно ту ствар испитали”, објашњава Трифковић.

Други аспект, додаје наш саговорник, јесте то што Трамп, за разлику од Бајдена, на својој страни није имао ни „дубоку државу”.

„Америчка „дубока држава”, која укључује и војноиндустријски комплекс, у повратку либералних интервенциониста види шансу за наставак онога што су страховали да је Трамп обуставио – глобалне стратегије хегемоније која би пре или касније производила нове ратове попут оних које смо видели у време Била Клинтона на Балкану, потом Џорџа Буша млађег

у Ираку и Авганистану, као и Обама са интервенцијама у Сирији и Либији, појачањем снага Авганистану и тако даље. Трамп је томе био несклон и то је њима било потпуно неприхватљиво”, указује Трифковић.

Треће, не и најмање важно, примећује уредник часописа *Хрониклс*, је то што је Трамп довео у питање једну од „светих крава” либералног естаблишмента, а то су отворене границе и реформа имиграционог система да би се легализовали илегални имигранти.

„Нема сумње да ће Бајден наставити тим путем, поготово што Демократска странка у томе види своју шансу да трајно зацементира своју предност, јер натурализовани имигранти у Америци последњих пар деценија у огромној већини гласају за демократе. То су имигранти који рачунају на федералну државу да им помаже, не имигранти „старог кова” с краја 19. и почетка 20. века који су настојали да са својих десет прстију, својим знањем и мишицама себи обезбеде бољи живот, без ослоњања на механизме државне помоћи и социјале”, напомиње Трифковић.

Мале шансе републиканаца да коче Бајдена

Имајући све то виду, јасно је да ће по страни остати оправдана увереност „трамписта” да је било свесних, систематских манипулација изборним процесом, манипулација које имају и своју уставну компоненту јер су одлукама извршних, а не законодавних тела промењена правила игре у Висконсину, Мичигену и Џорџији, као и других директних кршења закона.

„То ће све остати игнорисано од стране мејнстрим медијске машине и не видим начина да се гнев који ти људи осећају артикулише на један систематски и кохерентан начин који би Бајденову администрацију кочио да спроводи све оно што има на уму. Једино што ту постоји као извесна нада за републиканце је да на предстојећим, допунским изборима у Џорџији за сенаторе однесу превагу и задрже контролу над Сенатом, чиме Бајден не би имао потпуно одрешене руке да своју агенду неометано спроводи на свим фронтима”, каже Срђа Трифковић.

Бајден неће лако ујединити нацију

Историчар и спољнополитички аналитичар Саша Адамовић верује да ће највећи изазов за новог америчког председника бити управо оно што се показало још на изборима 2016. године, када је Доналд Трамп на изненађење многих победио Хилари Клинтон, а то је дубока подељеност америчког друштва.

„Од тада до данас та подељеност бивала је све већа, а то смо видели и на овим изборима на којима је Бајден победио Доналда Трампа. Међутим, иако је Бајден дубоко свестан те поделе и у свом првом говору је истакао

како је неопходно поново ујединити нацију, то неће бити лако. Наиме, током протекле четири године управо су демократе учиниле много тога на продубљивању јаза унутар америчког народа, пре свега оспоравајући Трампову победу, али и покушајима да га пре времена уклоне из Беле куће. То све није лако залечити”, указује Адамовић.

Како наводи, природа политике Демократске партије, нарочито оног њеног радикалног дела, налаже политику која ће даље водити продубљивању разлика међу Американцима.

„Јако је тешко, готово немогуће помирити два јасно подељена дела америчког друштва – ону конзервативну, традиционалну, хришћанску страну са прогресивистичком, левичарском страном. Можда ће Бајдену бити нешто лакше када су медији у питању, јер су сви медији главног тока у Америци у протекле четири године жестоко били против Трампа и његове политике. Бајден ће имати благослов тих „антитрамповских” медија, али ће његова политика сигурно бити изложена великој критици алтернативних, конзервативних медија”, оцењује Адамовић.

Притом, додаје он, на minulим изборима смо видели да је „дубока држава”, у савезу са медијима главног тока и великим компанијама које контролишу друштвене мреже, користила сва средства да спречи Трампа да освоји други мандат.

„Ово је заправо покушај повратка на старо, на ону политику „дубоке државе” која је и довела САД у велике проблеме. Дакле, иако ће подршка „дубоке државе” коју ће Бајден имати донекле олакшати његову позицију, ситуација на терену, унутар америчког народа, показаше да он нема начина да превазиђе те поделе”, сматра Адамовић.

Данашња Америка, закључује Саша Адамовић, налази се у промењеним међународним околностима и то више нису САД које су биле победници у Хладном рату.

„Светску доминацију Америке оспоравају, пре свега, Русија и Кина, али и други озбиљни регионални играчи којима се та политика неће допасти и биће спремни да јој се супротставе. Бајдена очекују бројни и велики проблеми и ако буде тврдоглаво наставио са политиком „дубоке државе” Америка ће бити у још већим проблемима”.

Бриселски ветар у леђа мађарској опозицији за рушење Орбана

Брисел има велики интерес да непослушног суверенисту Орбана, који му је трн у оку, склони са власти и зато ће на наредним парламентарним изборима мађарска опозиција која се с тим циљем ујединила, имати ветар у леђа од стране еврократа, сматра историчар Саша Адамовић.

Најновија вест да се шест најјачих опозиционих странака у Мађарској већ ујединило како би се на парламентарним изборима на пролеће 2022. са заједничким кандидатом за премијера супротставили Виктору Орбану и, како кажу, променили епоху, по оцени Адамовића није неочекивана.

Мађарској опозицији ветар у леђа због непослушног Орбана

За тако нешто, каже он, било је подстицаја у европским антиорбановским медијима, с једне стране, а са друге стране, и у искуству са локалних избора у Будимпешти када је уједињена опозиција добила изборе и свог градоначелника.

„Орбан је политичар кога већ дуже време брисел бирократија не гледа благонаклоно с обзиром на то да он већ годинама води у много чему суверенистичку политику у Мађарској. Од 2010. када се вратио на власт он је све изборе у Мађарској добијао веома убедљиво, двотрећинском већином”, напомиње наш саговорник.

Он подсећа да је своју суверенистичку политику демонстрирао заузимајући чврсту антимигрантску позицију, противећи се бриселској, што је потврдио и недавно када је заједно са Пољском буквално ставио вето на доношење новог седмогодишњег буџета ЕУ и корона Фонда, јер му се није допала јасна тенденција Брисела да се меша у унутрашњу политику Мађарске.

Смета и Сорошу

Адамовић уз то указује и на Орбанов сукоб са Џорџом Сорошем, једном од најпрепознатљивијих представника америчке дубоке државе, такође по

питању илегалних миграција. То је, како напомиње, кулминирало тиме што је Сорош морао да измести свој универзитет из Мађарске.

„Све се то накупило и очито да се Виктор Орбан својом суверенистичком политиком и те како замерио бриселским еврократима и сасвим је сигурно да је и подстицај за уједињење мађарске опозиције стигао и из тих кругова”, нема дилему наш саговорник.

На питање како би изгледала та „смена епоха” којој се нада опозиција, он каже да би то у ствари вратило Мађарску на онај колосек од пре 2010. и доласка Орбана на власт и пристанак на политике којима се он сада супротставља. Он, међутим, указује на још један моменат.

„Проблем са уједињавањем мађарске опозиције је тај што је њена најважнија странка, која је била на власти до 2010. позната по криминалу и корупционашким аферама и умногоме је „заслужна” за повратак Орбана на власт и успон његове странке Фидес”.

Циљ оправдава средство

Он напомиње да је део те уједињене коалиције и тврда десна странка Јобик, позната по својим радикалним националистичким ставовима која се наводно трансформисала и постала умеренија. Из искуства знамо, додаје он, да су и такве странке у широким коалицијама прихватљиве за Брисел, без обзира на идеолошка опредељења, само ако послуже циљу.

„До 2022. има доста времена али ће уједињена опозиција која ће, сасвим сигурно, имати ветар у леђа од стране Брисела све покушати да на следећим изборима свргне са власти Виктора Орбана. Имају и охрабрење у томе што су то успели у главном граду Мађарске. Међутим, дискутабилан је сам програм те уједињене опозиције јер је препун општих места и не нуди бог зна шта ново. То је залагење за ону политику која је у претходном периоду Мађарску довела у велике проблеме”, истиче саговорник Спутњика.

Он је мишљења да ће грађани Мађарске морати да буду врло опрезни. Подсећа да је због корупционашких и криминалних афера тада владајућа странка са премијером Ференцом Ђурчаном, изгубила изборе 2010. Сада је то најјача опозициона странка, а Ђурчан иако се сам држи у сенци, новој опозиционој коалицији покушава да наметне своју супругу као заједничког кандидата за премијера.

Зашто се бриселским еврократима диже коса на глави

Адамовић каже да му се чини да је та коалиција заправо мачка у цаку и да смо то имали прилику да гледамо у другим државама када су се уједињавале странке које међусобно нису имале ништа заједничко осим циљ да некога оборе са власти.

На питање да ли је то обарање са власти више унутрашња потреба или потреба спољног фактора, наш саговорник каже да Орбан води суверенистичку политику, политику заштите националних и државних интереса.

„То је политика која је успела да реши бројне мађарске, пре свега, економске проблеме. Због такве политике заправо Орбан је гурао прст у око Бриселу или неким најмоћнијим државама ЕУ које нису биле задовољне политиком Мађарске, али не само њеном. Мађарска је веома утицајна у Вишеградској групи коју још чине Словачка, Пољска и Чешка и представљају један веома озбиљан блок држава које деле многе заједничке вредности”, напомиње Адамовић.

Зато и сматра да је велики интерес Брисела с обзиром на однос према Орбану и његовом залагању за један нови модел који се зове нелиберална демократија, од којег се, како каже, бриселским еврократама диже коса на глави, да све учине да помогну мађарску опозицију да га скину са власти.

ЕПИЛОГ

Оно што је у Тбилисију „празник демократије” у Вашингтону је „тероризам”

Догађаји из Вашингтона, када су демонстранти, после митинга који је одржао Доналд Трамп, упали у Сенат, показује двоструке стандарде. Док су слични испади у Тбилисију, Јеревану, Хонгконгу или Кијеву били „празник демократије”, догађаји из Вашингтона су за мејнстрим медије и чланове Демократске странке „тероризам”.

Који се критеријуми користе у процењивању када је упад у парламент неке земље „празник демократије”, а када је „тероризам” зависи од тога да ли је такав чин у неком тренутку политички користан или не и какву слику о томе праве креатори јавног мњења. Све што је у нечијем политичком интересу може да се прогласи за добро и оправдано, док ће оно друго бити осуђено и демонизовано, категоричан је историчар Саша Адамовић.

Од Тбилисија до Вашингтона – од „празника демократије” до „тероризма”

Оптужујући Трампа да је подстицао насиље, они су истицали да су слике из Вашингтона нешто што се никада нигде није могло видети. Међутим, такве слике могле су се видети недавно у Јеревану или у Минску; пре неколико година виђене су у Кијеву – али, оне су, не само биле прихватљиве, већ и проглашаване за „празнике демократије”. Један од најпрослављенијих таквих „празника демократије” био је упад присталица Михаила Сакашвилија у грузијски парламент 2004. године. Сакашвили је тада проглашен за премијера Грузије, а за њеног председника изабран је четири године касније.

Адамовић наводи да су исти медији и политичари који данас осуђују насиље оних који су пре неколико дана упали на Капитол хил, подржавали и оправдавали насиље организација „Блек лајвс метер” и „Антифе”.

„Треба се подсетити да је у то време председнички кандидат Џо Бајден одбијао да осуди оне који су тада протестовали, чак је остала упамћена његова изјава да Антифа није терористичка организација, већ је некаква идеја”, каже Адамовић.

Двоструки стандарди, према речима нашег саговорника, управо се на унутрашњеполитичком плану у Америци најбоље виде у односу на демонстрације и насиље од пре неколико месеци – они су им били корисни и били су им у политичком интересу.

„У овом моменту, док очекују преузимање власти, не само у Белој кући, већ и у Сенату, очито је да оно што је важило за протесте који су ишли њима у корист сада више не важи и они који протестују проглашавају се руљом, а протести се проглашавају неприхватљивим и недопустивим. Проглашавају се нападом на демократију или чак државним ударом и тражи се одговорност, не само за оне који су ушли у зграду Сената, већ се тражи кажњавање председника Трампа”, закључује Адамовић.

Некада су демонстранти борци за слободу, а некада су „идиоти”

Према речима Александра Гајића из Института за европске студије, креатори јавног мњења праве слике режима у складу са стереотипима о демократским и аутократским режимима.

„У случају да је неки режим већ представљен као неподобан, аутократски или „проблематичан”, упад демонстраната, па и насилан, третира се као израз демократске воље народа, У обрнутом случају, ако се ствара медијска слика да је скупштина или цео режим регуларан, неспоран, онда се они који упадају сматрају људима који врше државни преврат, који крше законитост, који су чак, екстремисти, терористи и тако даље”, каже Гајић.

У складу са тренутним политичким интересом постоји чак и градација појмова којима се квалификују демонстранти – у случају америчких грађана који су упали на Капитол хил, термини који се користе су „идиоти”, људи који пате од „делузија”, који су измаштали и изфантазирали изборну крађу и из необјашњивих разлога руше уставни поредак и буне се, додаје он.

Све указује на то да постоји олигархијски медијски и политички монопол, који манипулише квалификацијама и осећањима тако што уводи двоструке стандарде у оцени догађаја који имају више сличних елемената, оцењује наш саговорник.

„Не постоји јасан критеријум, него су они ти који црно-белим поларизацијама квалификују режим и демонстранте и сличним догађајима могу да припишу другачију вредносну перспективу и да их на потпуно различит вредносни начин опишу”, закључује Гајић.

Амерички гулаг: Нови макартизам и коначни обрачун с Доналдом Трампом

Требало је да то буде демонстрација моћи и чврсте воље да се не призна резултат покрадених избора. Али скуп присталица Доналда Трампа прошле среде, завршен упадом у зграду Капитола као у замку, претворио се у катализатор за убрзавање његовог пада. И повод за почетак чистке која ће, на један или на други начин, Америку морати да промени заувек.

Одмах после хаоса и нереда 6. јануара Трамп је обећао да ће уредно предати власт Џозефу Бајдену, иако је до тада одбијао да се обавезе на то јавно признање изборног пораза. Али противницима још актуелног председника САД његова најава мирне транзиције власти из својих у њихове руке није била довољна.

Поступак опозива

У недељу је Ненси Пелоси, функционерка Демократске партије и председница Доњег дома америчког Конгреса, своје колеге обавестила да је мање од 10 дана пре истека председничког мандата покренула процедуру која треба да резултира Трамповим изbacивањем из Беле куће и пре Бајденовог усељења 20. јануара.

Након што је потпредседник САД Мајк Пенс одбио њен захтев да јој у томе помогне – покретањем процедуре из 25. амандмана на Устав САД, који предвиђа да потпредседник и чланови кабинета смене председника тако што ће га прогласити неспособним за вршење дужности – по хитном поступку за опозив Трампа у среду је гласао Представнички дом, уз 10 републиканских представника који су своје гласове прикључили Пелосијевој и демократама.

Поступак импичмента сада се сели у Сенат, где се демократама до сада већ двоје републиканских сенатора придружило у позиву Трампу да бира између подношења оставке и срамоћења опозивом.

Дигитална цензура

Али ни то није довољно. Политички директор „Еј-Би-Си њуза” Рик Клајн позвао је на „чишћење покрета којим Трамп командује” и уз гласно одобравање партије која ће кроз неколико дана под својом контролом имати и Белу кућу и Представнички дом и Сенат, чистка је започела.

Доналду Трампу, као и бројним његовим присталицама, трајно су укинути налози на „Твитеру”, „Фејсбуку”, „Инстаграму”, „Јутјубу”, „Редиту”, „Пинтересту”, „Тик-току”, „Снепчету”, „Спотифају”, „Шопифају”... А медији најављују и дигитално брисање Доналда Трампа из филма „Сам у кући 2” у коме се појавио пре скоро 30 година.

Уз још једну алармантну појаву: након што су трамписти покушали да своје виртуелне активности преселе на „Твитерову” алтернативу „Парлер”, „Епл стор” и „Гугл плеј” избацили су ову апликацију са својих платформи, тако да више не може да се скине на мобилне уређаје. Да би јој потом „Амазон” укинуо и приступ својим серверима, чиме је „Парлер” одстрањен са мреже.

А „Си-Ен-Ен” извештава и да широм Америке отказе добијају идентификовани учесници нереда на Капитолу у Вашингтону... Али шта друго и могу да очекују присталице једног диктатора и фашисте, како Трампа, ако је веровати *Њујорк магазину*, сад описују и високи званичници његове администрације.

Наставак прогона

Шта чека Трампа и његове присталице након што су проглашени за фашисте? Шта је циљ тоталитарне чистке коју спроводе гигантске корпорације из Силицијумске долине уз подршку владајуће Демократске партије? И може ли Америка на тај начин да изађе из проблема који јој је у лице експлодирао 6. јануара?

Ово су питања о којима су у „Новом Спутњик поретку” разговарали аналитичар из Вашингтона Обрад Кесић, политиколог Александар Павић и историчар Саша Адамовић.

„У току је наставак оног прогона коме су Доналд Трамп и важнији чланови његовог кабинета све време изложени, али и удар на покрет МАГА (‘Учинимо Америку поново великом’) који је он покренуо. Политички естаблишмент, и демократски и републикански, сад види прилику да разбије тај покрет и да Трампа потпуно маргинализује и удаљи из политичког и друштвеног живота”, указује Обрад Кесић.

Нови 11. септембар

Идеалну прилику за тако нешто пружио је упад демонстраната у Капитол 6. јануара, због чега Александар Павић и износи тезу да се том приликом заиста догодио пуч, „али пуч који су извршиле демократе и дубока држава. Нови 11. септембар, или паљевина Рајхстага”.

„Трампу уопште није било у интересу да се ово деси”, образлаже Павић своје мишљење да су присталице још актуелног председника „навучене” да упадну у зграду америчког Конгреса и додаје:

„Тог 6. јануара требало је да се броје електорски гласови, што је била изванредна прилика за републиканце да читавој јавности представе доказе о изборној крађи, што су и најавили да ће учинити. Упад у Капитол, међутим, променио је читав фокус дебате са приче о изборној крађи на тврдње да Трамп хоће насилним путем да освоји власт”.

Због тога је, како оцењује Обрад Кесић, и настала садашња „ситуација без преседана, прогон каквог није било ни у време макартизма”.

Те отуда, опомиње Саша Адамовић, „нема нимало случајности у томе што се Доналд Трамп и његове присталице сад учестало називају фашистима – јер недемократски режим америчке олигархије на тај начин припрема терен за обрачун с њима... Реч је о дехуманизацији противника с којим онда више и не може да буде дијалога”.

„Не постоји нимало воље у естаблишменту, како политичком, тако и медијском и безбедносно-обавештајном, да се нација помири”, скреће пажњу Обрад Кесић.

Демократски тоталитаризам

При чему је, додаје Саша Адамовић, „опасност по Трампа и републиканце утолико већа што ће у наредне две године Демократска партија имати већину у оба дома Конгреса, а очевидна је њена намера да – најављеним проширивањем Врховног суда, легализацијом статуса десетина милиона нелегалних миграната који би им постали непресушни резервоар гласова... – републиканцима нанесе такве ударце од којих се они неће опоравити и никад више неће доћи на власт”.

Штавише, чланица Представничког дома Кори Буш, демократа, најавила је резолуцију за „избацивање свих чланова Конгреса који су покушали да преокрену резултат избора и који су подстицали покушај државног удара белих супрематиста”.

„Управо то показује како у пракси функционише демократски тоталитаризам, то јест, глобалистичко једноумље у коме су дозвољени само ставови који су сагласни с њиховим”, коментарише Саша Адамовић.

А у ту сврху коначног обрачуна с Трампом сада је покренут и поступак његовог импичмента.

„Буде ли опозван, Доналд Трамп ће изгубити право да се поново кандидује за председника 2024. То је Ненси Пелоси и отворено признала”, објашњава Александар Павић и каже да је могућ и судски прогон Доналда Трампа. Што није незамисливо, имајући у виду да је крајем прошле године *Њујорк тајмс* открио да државни тужилац с Менхетна Сајрус Венс Јуниор интензивира истрагу Трампових пословних активности, а наводно је у току и неколико других истрага.

„И Трамп и његова породица биће под огромним притиском”, предвиђа Павић. „Али то ће да изазове револт оних 74 милиона људи који су стварно гласали за њега. Ако Трамп буде пружио отпор, имаће иза себе армију Американаца с којом ће моћи да се брани”.

Крах меке моћи Америке

И док су „Спутњикови” саговорници сагласни у прогнози да Америку тек ишчекују унутрашњи потреси, (не)очекивана жртва ових превирања могли би да постану америчка спољна политика и углед ове земље у свету.

„Прошлонедељно насиље сигурно ће представљати ударац за глобални имиџ Сједињених Држава”, констатује магазин *Форин полиси* у тексту под насловом „Америка не може да промовише демократију у иностранству. Он чак не може ни да је заштити код куће”:

„За посматраче широм света, Сједињене Државе постале су управо оно што су амерички лидери често критиковали: слаба демократија неспособна да спречи насиље и крвопролиће приликом транзиције власти с једног лидера на другог... Централна мана данашње спољне политике САД је то што су амбициозни спољнополитички циљеви потпуно одвојени од реалности политичке и економске дисфункционалности у којој се земља налази... Како ико може да очекује да ће Бајден испунити своје обећање да ће ’обновити одговорно америчко лидерство на светској сцени’, ако Американци не могу ни собом да владају код куће? (...) Потребно је преиспитивање спољне политике великих размера, и скромнији и скрушенији приступ свету”.

При чему ће, додаје се, нестабилност унутар САД „повећати вероватноћу да ће се друге владе уздржавати од склапања обавезујућих договора и продубљивања сарадње са Сједињеним Државама”, а уз то ће и „почети да посматрају САД као фактор ризика у међународном систему уместо као његов стабилизатор”.

„После избора препуних нерегуларности које нису разјашњене, као и након најновијих дешавања, америчка мека моћ постала је трајно компро-

митована. С каквим ће кредибилитетом Американци сад моћи другима да деле лекције о демократији, кад код њих самих не могу да се спроведу избори како треба?”, напомиње Александар Павић.

„Преиспитивање америчке спољне политике нама би могло да буде од користи јер нам њен континуитет засигурно не одговара”, сагласан је Саша Адамовић.

Он, међутим, „с обзиром на то с ким имамо посла”, упозорава:

„Један од начина за превазилажење унутрашње кризе, као што је учињено и 2001. године, јесте изазивање кризе негде у иностранству. Тако да се прибојавам да би поново могли да прибегну за неким драстичним решењем као што су учинили тада. Зато свет сада и улази у један веома опасан период”.

Освета од првог дана: Бајден поништава наслеђе Доналда Трампа

Нова америчка администрација ће у највећој могућој мери, буквално од првог дана свог мандата покушати да поништи политичко наслеђе Доналда Трампа, каже историчар Саша Адамовић поводом најаве да ће изабрани председник САД Џозеф Бајден након инаугурације поништити бројне одлуке и законе које је донео његов претходник Доналд Трамп.

„Имам утисак да и код новог председника Бајдена и у Демократској странци, нарочито после догађаја од 6. јануара, влада у великој мери осветничко расположење, како према Доналду Трампу лично, тако и према ономе што је радио у претходне четири године. Тих првих дана за очекивати је да председничким декретима Бајден поништи оно што је заправо и најлакше анулирати из Трамповог мандата, а што су демократе и он сам најављивали у предизборној кампањи. У том смислу најједноставније је вратити Сједињене Америчке Државе у Светску здравствену организацију, одакле је Трамп повукао Америку током пандемије корона вируса, али и поново вратити САД у Париски климатски споразум, што је одавно жеља демократа”, сматра Адамовић.

Такође, како додаје, нова администрација већ остварује контакте и ради на повратку Америке у споразум о нуклеарном програму Ирана, што је наслеђе из периода када је на челу САД био Барак Обама.

Бајден поништава политичко наслеђе Доналда Трампа

„Наравно, из перспективе нове администрације неопходно је демонтирати и оно што је учинио Доналд Трамп на плану имигрантске политике, па очекујем да ће нова администрација зауставити изградњу зида на граници са Мексиком и биће благонаклонији према онима који имају намеру да у наредном периоду уђу у САД. Такође, својим мерама ће легализовати боравак десетина милиона илегалних миграната који су већ у Америци и мислим да се тај план налази на високом месту у агенди Демократске странке. Они наине резонују да би им легализација илегалних миграната била од велике користи, јер би то заправо били њихови нови гласачи који би им омогућили

да, у будућности, без проблема освоје власт”, напомиње Адамовић.

Трн у оку новој администрацији је, напомиње Адамовић, и наслеђе Доналда Трампа када је у питању Врховни суд. Како је најављено, у другој недељи председниковања Бајден ће предузети мере које се тичу реформе правосудног система.

„Трамп је успео да у Врховни суд уведе троје конзервативних судија. Постоје планови демократа, о чему су они избегавали током кампање да говоре, да се број судија у том телу са девет повећа на 15, како би демократе повратиле већину”, каже наш саговорник.

Како наводи, новој администрацији је важно и да на спољнополитичком плану поништи неке од политика Доналда Трампа, па ће неки од првих корака сасвим сигурно ићи у том правцу.

„Мислим да ће Бајденова администрација заузети оштар и претећи став према Руској Федерацији, имајући у виду да је Русија идентификована као највећа претња Сједињеним Државама, а током Трамповог мандата демократе су га изнова спречавале да побољша односе Москве и Вашингтона. Биће занимљиво видети и какав ће став нова администрација заузети и према Кини, Турској, Северној Кореји, Индији и Египту”, указује историчар и спољнополитички аналитичар.

Сарадња са ЕУ

Према речима аналитичара Бранка Павловића, Џозеф Бајден ће својим потезима покушати да, између осталог, успостави сарадњу са Европском унијом и њеним кључним државама, враћајући се у седло неког ко „предводи” слободни свет.

„Бајден може, сасвим сигурно, да врати Америку ономе што су трансатлантске интеграције, затим у пацифичке трговинске и инвестиционе послове, као и у споразум са Ираном, дакле да повуче низ потеза око којих су САД сагласне са ЕУ. Међутим, ствари су отишле много далеко и у другом кораку, када се заврши тај маркетиншки чин којим ће се слати порука да је претходни период био „ексцес”, а да се Америка сада враћа на лидерску позицију са земљама ЕУ као својим кључним савезницима, на површину ће избити дубоке, структурне противуречности између интереса Уније и Америке. Оне се пре свега односе на релацију односа према Кини и Русији, јер су интереси Европске уније потпуно супротни амбицијама Америке да битно заостри односе са тим земљама”, уверен је Павловић.

У том смислу, како каже, важно је направити разлику између онога што је маркетинг и стварних проблема Америке.

Према наводима Бајденовог будућег шефа кабинета Рона Клејна, нови

председник ће одмах после инаугурације, у среду, почети да доноси председничке уредбе с намером да промени бројне политике, не чекајући Конгрес САД у којем његова Демократска странка контролише оба дома.

Он ће првог дана укинути забрану уласка у САД за држављане неких већински муслиманских земаља, поднети захтев да се САД поново прикључе Париском споразуму о климатским променама, и наложити обавезно ношење маски у федералним објектима и током путовања између савезних држава.

Другог дана на дужности Бајден ће потписати уредбе које се тичу пандемије корона вируса, а укључују поновно отварање школа и компанија и масовније тестирање на корона вирус. Бајден ће у петак донети уредбе о новчаној помоћи онима који су погођени економским последицама пандемије. Међутим, за „потпуно остварење” Бајденових циљева биће потребна и сагласност Конгреса који треба да одобри план за помоћ током пандемије, вредан 1.900 милијарди долара.

Уколико подрже импичмент, републиканци ће себи пуцати у ногу

Уколико републикански сенатори окрену леђа Доналду Трампу и подрже предлог за његов импичмент, Републиканској странци прети озбиљан раскол. Ако тако нешто учине, републиканци ће себи пуцати у ногу, постати вечита опозиција и дозволити да им на следећим изборима кандидате бирају демократе.

Од тога какав ће став заузети републикански сенатори зависи хоће ли се у највишем америчком законодавном телу судити бившем америчком председнику Доналду Трампу, слажу се аналитичари. Оно у чему се не слажу јесте хоће ли му дојучерашњи партијски другови окренути леђа и подржати предлог демократа о импичменту или неће.

Подршка за импичмент – пуцањ себи у ногу

Док Бранко Павловић сматра да у овом тренутку нема опасности да републикански сенатори окрену ћурак и подрже предлог за Трампов импичмент, Саша Адамовић сматра да је тако нешто могуће.

Павловић своју тезу образлаже тиме што је републиканско гласачко тело великом већином уз Трампа.

„На делу јесте унутарпартијско круњење, и то ће бити централна тема за републиканце у години или две које су пред нама – остају ли или не остају уз трампизам и Трампа, или ће покушати да се дистанцирају. Шта ће урадити у дужем временском периоду не могу да проценим, али да ће притисци ићи у правцу да се одрекну Трампа, то је сигурно, када говоримо о естаблишменту Републиканске партије. Међутим, бирачко тело ове партије врло чврсто стоји уз Трампа и наставиће да стоји уз њега. Што се самог гласања тиче, мислим да неће моћи да се добије потребна двотрећинска већина у Сенату”, сматра Павловић.

Према Адамовићевом мишљењу, у овом тренутку све је отворено и могуће и то показује чињеница да је у Представничком дому десет републи-

канаца подржало демократски предлог за Трампов опозив. Чудно је и држање шефа републиканске мањине у Сенату, сенатора Мича Меконела, који у изјави поводом предлога Трамповог импичмента није био довољно јасан, већ је својим колегама дао могућност да гласају по својој савести, наглашава наш саговорник.

Уз то, као да је процес против Трампа готова ствар, Меконел је тражио да се процес одложи за фебруар како би бивши председник добио више времена за припрему одбране.

Вођство републиканаца зазире од најава да ће Трамп формирати своју странку или покрет, о чему се спекулише већ неколико дана, након Трамповог опроштајног говора – то би могло да поцепа републиканске редове, сматра Адамовић.

„Зато ме не би изненадило да се један део републиканског естаблишмента, поготово „стара гарда” која је одавно заглибљена у вашингтонској мочвари, придружи демократама у поступку опозива са намером да у зачетку, не само осрамоти или понизи Трампа, већ и да покуша да у самом корену уништи његову намеру да оснује свој политички покрет, који би могао да буде озбиљна алтернатива Републиканској странци”, каже он.

Од тога хоће ли подржати импичмент или не зависи хоће ли републиканци пуцати себи у ногу или ће направити стратегију за будућност којом би могли да спрече планове демократа да их отерају у вечиту опозицију, додаје Адамовић.

Цепанье републиканаца и демократско ширење страха

То би се, према Адамовићевим речима, могло десити ако америчко држављанство буде додељено илегалним имигрантима, којих има око десет милиона и који би тада постали демократско гласачко тело.

„За две године ће поново бити избора и можда ће то бити прилика да се политичко клатно, које се померило улево, помери удесно и једна стратегија би можда могла да буде корисна Републиканској странци, али бојим се да су неке ствари јаче од тога, да су неки водећи републиканци делови вашингтонске мочваре и да би могли да учине нешто што би споља изгледало контрапродуктивно или у корист сопствене штете, а суштински би све то цементирало власт дубоке државе на дуги низ година”, мисли Адамовић.

Према Павловићевим речима, покушај опозива неће собом повући озбиљније политичке последице јер се ради о „показној вежби демократа шта ће се догодити свакоме коме падне на памет да се супротстави њиховој политичкој агенди или идејама како треба владати Америком и светом”.

„Политичка последица коју они желе да произведу је страх; да утерају

страх у кости свакоме ко би им се супротставио и ко би сарађивао са Трампом. Због тога то раде, правдајући се тиме да желе да обезбеде да Трамп не може да се кандидује за нови мандат на председничким изборима”, објашњава он.

Уколико би републикански сенатори гласали за Трампов опозив могло би да дође до великог раскола у републиканској партији, мишљење је Саше Адамовића.

„Сигурно је да би се републиканска гласачка база окренула против страначког естаблишмента и да би на идућим изборима тражила неку алтернативу. Мислим да је каква-таква шанса републиканца да у овом тренутку одоли притисцима Демократске странке, која, на овај начин, има намеру да под контролу стави републиканце. Ако успе да одоли притисцима имала би шансе да опстане као респективна политичка снага, каква је била у претходном периоду”, сматра Адамовић.

Ако би пристали на Трампов опозив, републиканци ризикују да им демократе на следећим изборима одређују кандидате, додаје он.

Како би изборили да се Доналду Трампу, кога оптужују за наводно подстицање побуне, суде пред Конгресом, демократама је у Сенату потребна двотрећинска већина. С обзиром на то да њихова фракција броји педесет сенатора, потребно им је још седамнаест републиканских гласова да би ту већину и остварили (Сенат броји стотину заступника).

Уколико буде осуђен, Трампу би могло бити забрањено да икада више обавља јавне функције; уколико би био ослобођен или суђење не буде одржано, он ће моћи да се кандидује на следећим изборима 2024, што је и најавио.

Како би се успоставила правна процедура, суђењем, уколико до њега буде дошло, требало би да председава председник Врховног суда и у томе Павловић види проблем, јер како каже, није сигуран да ће највиши тумач америчког устава уопште пристати да расправља о импичменту некога ко више не обавља председничку дужност.

До сада, институција импичмента примењена је против тројице председника, ако искључимо Трампа, који ће у историју ући као први председник према коме је овај институт примењен два пута и први председник према коме је импичмент примењен након истека мандата.

Завршни чин: Опомена свима који баце рукавицу у лице „вашингтонској мочвари”

Демократе се никада нису помириле са победом Доналда Трампа 2016. године и на свим пољима су саботирали његов председнички мандат. Ово суђење треба да буде завршни чин таквог третмана бившег председника, а уколико би га осуђујућом пресудом осрамотили, то би била опомена свима који се дрзну да баце рукавицу у лице „вашингтонској мочвари”.

Овако историчар и спољнополитички аналитичар Саша Адамовић за Спутњик коментарише „суђење века” које у уторак почиње у америчком Сенату. Доскорашњи председник САД Доналд Трамп, кога је Представнички дом Конгреса опозвао средином јануара, терети се да је својим говором подстакао део својих присталица на насилни упад у Капитол хил 6. јануара, када је страдало пет особа. Демократе у овом процесу имају улогу тужилаца, а сенатори улогу поротника.

Суђење Трампу - опомена противницима „вашингтонске мочваре”

Адамовић оцењује да је историјски преседан да се опозив против једног америчког председника спроводи већ други пут и наглашава да је Трамп и први председник Америке коме се суди након што је напустио положај.

„Реч је о суђењу некоме ко је напустио Белу кућу и сада је приватни грађанин. Али, уместо да се тај процес обустави, што би било у складу и са америчким Уставом, Демократска странка изгледа жели да кроз овај процес у Сенату настави своју политику мржње према Трампу која је окарактерисала све године његовог мандата”, напомиње Адамовић.

Процес против Трампа биће отворен четворосатном дебатом и гласањем за утврђивање уставности суђења. За наставак поступка потребна је проста већина која није недостижна, с обзиром на то да је приликом гласања у Сенату прошлог месеца за одобравање суђења демократама подршку дало пет републиканаца.

Од среде па у наредна четири дана аргументе ће износити обе стране – тужиоци и браниоци, а за то неће имати више од осам сати дневно. Потом ће сенатори имати прилику да испитају два правна тима, након чега следе завршне речи обе стране и гласање о „подстицању побуне”.

Демократе ће током процеса покушати да докажу да Трамп сноси искључиву одговорност за неред у главном граду САД и насилну опсаду седишта америчке законодавне власти пре месец дана. Саша Адамовић, међутим, верује да су мали изгледи да ће у томе и успети.

„Ово је фарса и како сада ствари стоје овај поступак неће проћи. У Сенату, где је потребна двотрећинска већина, једноставно не постоји довољан број републиканаца који би се придружили демократама када је у питању осуда бившег америчког председника”, сматра Адамовић.

Који је циљ процеса века

Аргумент који су у предсудском поступку у понедељак изнели Трампови адвокати је да документи Федералног истражног бироа показују да су неред у Вашингтону планирани данима унапред, те да Трамп није могао да подстакне демонстранте на насиље. И саговорник Спутњика је уверен да Трамп није крив ни за какво подстицање побуне, тим пре што је од својих присталица тражио да мирно простестују.

„Али, циљ демократа и целог овог процеса је јасан – да спрече Трампа да се убудуће кандидује за било коју јавну функцију. Он је, наиме, већ најавио своју намеру да се кандидује на наредним председничким изборима 2024. године, а планира и да пружи подршку кандидатима Републиканске партије на предстојећим изборима за амерички Конгрес. Идеја његових противника је да га у томе спрече, а разлог лежи у страху да би он, уз огромну подршку бирача коју је добио на протеклим изборима, могао убудуће да утиче на то да они изгубе власт коју у овом тренутку имају на свим нивоима”, указује Адамовић.

Бивши председник САД Доналд Трамп најавио је да се неће појавити пред члановима америчког Сената, а његови заступници тврде да је случај политизован, а суђење неуставно.

Однос демократа и републиканаца у Сенату је 50-50, па је за достизање двотрећинске већине демократама потребна подршка 17 сенатора из редова Републиканске партије.

Пре Трампа, Представнички дом је опозвао председнике Ендрјуа Џонсона 1868. и Била Клинтона 1998. године, али их је Сенат ослободио оптужби. Уколико би Трампа осудили, он би ушао у историју као први председник САД кога је Сенат осудио по оптужници Представничког дома.

Оно што смо видели у другој дебати није донело ништа ново у односу на прву. Али је, истиче Адамовић, остало проблематично то што је избегнуто да се Бајдену поставе нека важна питања, поготово она која се тичу корупционашке афере из периода када је он био потпредседник, као и то што је Бајден избегао одговор на питање шта намерава да уради са Врховним судом, јер је очито да демократе нису задовољне што ће након избора и потврде у Сенату Ејми Кони Берет конзервативци убудуће имати велику предност у Врховном суду САД.

Бирачи већ опредељени

Он подсећа да су традиционално друга и трећа дебата председничких кандидата мање гледане него прва и то, према његовом мишљењу, указује да се највећи број бирача у Америци већ определио за кога ће гласати.

„Мали је број неодлучних, а оно што би могло бити важно у тој трећој дебати, јесте то да председник Трамп постави поново на дневни ред питање и Врховног суда и корупције Бајденовог сина и можда би Трамп у тој дебати заправо могао да стекне понеки поен. Али, кажем, дебате неће бити пресудне на овим изборима”, закључује Адамовић.

Саша Адамовић
ЕФЕКАТ ТРАМП

Издавач
Архив Војводине
21000 Нови Сад
Жарка Васиљевића 2А
info@arhivvojvodine.org.rs

За издавача
Др Небојша Кузмановић,
директор Архива Војводине

Лектура
Ивана Гојковић

Припрема за штампу
Александар Павловић

Штампа
ЈП Службени гласник, Београд

Тираж
500

ISBN
ISBN 978-86-81930-42-7

CIP - Каталогизација у публикацији
Библиотеке Матице српске, Нови Сад

327(100)”20”

АДАМОВИЋ, Саша

Ефекат Трамп / Саша Адамовић. - Нови Сад : Архив Војводине, 2021
(Београд : Службени гласник). - 344 стр. ; 24 см. - (Посебна издања /
Архив Војводине, Нови Сад)

Тираж 500. - Стр. 11-12: Предговор / Миша Ђурковић.

ISBN 978-86-81930-42-7

а) Међународни односи - 21. в.

COBISS.SR-ID 53733641

ISBN 978-86-81930-42-7